

Δ. Γ. ΜΟΣΤΡΑΤΟΥ

250

ΟΜΗΡΟΥ ΟΔΥΣΣΕΙΑ

ΒΡΑΒΕΥΘΕΙΣΑ ΕΝ ΤΩ ΚΑΡΑΠΑΝΕΙΩ ΑΓΩΝΙ

ΤΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΤΩ 1893

ΜΕΤ' ΕΙΚΟΝΩΝ

ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΚΑΙ ΜΑΘΗΤΡΙΩΝ

ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΕΡΕΥΝΗΤΩΝ

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ

ΔΕΠΑΣΤΑ ΣΦΥΡΑ ΓΕΡΑΡΔΟΥ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

1896

Δ. Γ. ΜΟΣΤΡΑΤΟΥ

ΟΜΗΡΟΥ ΟΔΥΣΣΕΙΑ

ΒΡΑΒΕΥΘΕΙΣΑ ΕΝ ΤΩ ΚΑΡΑΠΑΝΕΙΩ ΠΤΟΝΙ

ΤΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΤΩ 1893

ΜΕΤ' ΕΙΚΟΝΩΝ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΚΑΙ ΜΑΘΗΤΡΙΩΝ

ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

ΕΚΔΟΣΙΣ Β. ΒΕΛΤΙΩΝ

معارف لطائف جليله سنك ٢٦٦ نومبرولي وفي ٢٦ ذي الحجة سنة ١٣١٠ تاريخي
وعصنامه سيله طبع اولشدر

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ

ΔΕΠΑΣΤΑ—ΣΦΥΡΑ—ΓΕΡΑΡΔΟΥ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

1896

Πᾶν γνήσιον ἀντίτυπον φέρει τὴν σφραγίδα τῶν
ἐκδοτῶν, καταδιώκεται δὲ ποινικῶς πᾶς τεποκλόπος.

Μελέτιος Βρούριος

Ἀδεία τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας.

Ἀριθ. 266 (26 Ζιλιχτιῆ 1310, 28 Λαζιράν 1309)

ΤΥΠΟΙΣ Κ. ΖΙΒΙΔΟΥ ΚΑΙ Β. ΒΟΥΛΓΑΡΟΠΟΥΛΟΥ

Ἐν Γαλατῇ, Ὡς Χαρτσοῦ, ἀριθ. 12.

Τῇ Α. Θ. Μακαρίστῃ
τῇ ὁρῶν Ἱεροσολύμων
Κύρ Νικοδήμῳ,
μετὰ σάουτς τῆς ζ' ἐδαβείας
ἡ σονή

ΤΗ, ΜΑΚΑΡΙΑ, ΨΥΧΗ,

ΜΕΝΕΛΑΟΥ Ι. ΝΕΓΡΟΠΟΝΤΗ

ΙΕΡΟΝ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΤΗΣ Α' ΕΚΔΟΣΕΩΣ

Μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ ἐνταῦθα *Ἑλλητικοῦ φιλολογικοῦ Σελλόγου* εὐμενῇ περὶ τοῦ ἔργου τούτου ἐτυμηγορίαν, ἐπίνεγκα εἰς αὐτὸ τὰς ὑπὸ τῆς ἀποφηναιμένης ἐπιτροπείας ἀπαιτηθείσας μεταβολὰς καὶ προσέβην ἀμέσως εἰς ἐκδοσιν τῆς **᾽Οδυσσεΐας** μου.

Καὶ Εἰςκωγὴν μὲν προῦταξα, διότι εἰσαγωγὴν ἔχει καὶ τὸ ὡς πρότυπον μιμήσεως ὑπὸ τῆς ἐπιτροπείας προταθὲν ἄριστον πόνημα τοῦ γερμανοῦ Willmann· ἀλλ' ὅμως συνέθηκα τὴν ἐμὴν διάφορον τῆς τούτου τοῦ συγγραφέως, προτιμήσας νὰ λάβω πρὸ ὀφθαλμῶν ἕτερα παιδαγωγικὰ βιβλία.

Τὸ δὲ τῆς **᾽Οδυσσεΐας** κείμενον κατήρτισα παραφράσας αὐτὸ τοῦ Ὀμήρου, προτιμήσας τὴν ἐπίπλονον μὲν ταύτην, ἀλλὰ καὶ μόνην ἡδίστην καὶ τοὺς πόνοους τοιαύτης παραφράσεως ἠθικῶ πλούτῳ δαψιλῶς ὀμείδουσιν.

Τῷ δ' ἀειμνήστῳ πατριάρχῃ Κωνσταντινουπόλεως **ΙΩΑΚΕΙΜ** τῷ Δ', οὗ ταῖς πατρικαῖς προσπαθείαις ἠδυνήθην νὰ μεταβῶ εἰς Γερμανίαν, ἀνέθηκα τὸ βιβλίον, ὡς ἐλάχιστον φέρον αἰδίου ἀγάπης καὶ εὐχαριστίας.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει, τῇ 2 ᾽Ιουλίου 1893.

Δ. Γ. ΜΟΣΤΡΑΤΟΣ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΤΗΣ Β' ΕΚΔΟΣΕΩΣ

Εἰς τὴν δευτέραν ταύτην ἐκδοσιν ἐπλήνευκα καὶ ἐτέρας διορθώσεις, ὥς παρ' ἐμοῦ ἀπήτησαν εἰδικρινεῖς συνάδελφοι, χάριν μείζονος διαδόσεως καὶ εὐχερεστερας τοῦ βιβλίου διδασκαλίας.

Πειθόμενος δὲ τῇ δικαίᾳ ἀξιώσει ¹ τοῦ βραβεύσαντος αὐτὸ *Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Σολίου*, ἐξέτεινα τὰ τῆς **μνηστοπροϋονίας**, τέλος δὲ καὶ πύξησα τὸν ἀριθμὸν τῶν τὸ ἔργον κοσμουσῶν εἰκόνων καὶ ἄλλας ἀντ' ἄλλων βελτίους ἀντικατέστησα, πληρώσας οὕτω καὶ τὴν εὐχὴν τῶν φιλοκάλων ἐκδοστῶν τῆς **Ὀδυσσεείας** μου.

Ἀνατιθεῖς δὲ τάνδε τὴν ἐκδοσιν τῷ ἀειμνήστῳ **ΜΕΝΕΛΑΩ Ι. ΝΕΓΡΟΠΟΝΤΗ**, δι' ἐλαχίστων ἐκδηλώσάν μεγίστην πρὸς τὸν ἄνδρα εὐχαριστίαν μου, ἀνθ' ἧς ἐν Βερολίνῳ ἔτυχον, ἐν τῷ εὐγενεῖ καὶ ἑλληνοσπουπείᾳ αὐτοῦ οἴκῳ, διετούς συντηρήσεως, δι' ἧς καὶ κατώρθωσα νὰ τύχω τοῦ πτυχίου μου.

Ἐν Κων. πόλει τῇ 30 Σεπτεμβρίου 1895.

Δ. Γ. ΜΟΣΤΡΑΤΟΣ

1. Ἐπιθε. σελίδας 97—98 καὶ 104—105 τοῦ κδ' τόμου τοῦ ἀμνηνόμενου περιοδικοῦ συγγράμματος.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΡΩΙΑΔΟΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΤΡΩΙΚΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

Α.

1.

Πλησίον τοῦ μεσημβρινοῦ στομίου τοῦ Ἑλληνισπόντου, ἐπὶ τῆς βορείας καὶ δυτικῆς ἁκρᾶς τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, κατῴκουν ποτὲ οἱ Τρῶες. Ὁ λαὸς ἐκεῖνος εἶχε τοῦτο τὸ ὄνομα διότι ὁ πρῶτος αὐτοῦ βασιλεὺς ὠνομάζετο *Τρῶς*. Τοῦ βασιλέως τούτου οἱ δύο υἱοὶ ἐκαλοῦντο *Γανυμήδης* καὶ *Ἴλος*. Τοῦ Γανυμήδους τὸ κάλλος ἦτο θαυμάσιον καὶ διὰ τοῦτο ὁ Ζεὺς, πατὴρ θεῶν καὶ ἀνθρώπων, δὲν ἤθελε νὰ μένη ὁ νέος ἐπὶ τῆς γῆς, ἀλλὰ παρέλαβεν αὐτὸν εἰς τὰ οὐράνια δώματα. Ἐν ᾧ ὅτληα δὲ ὁ νέος ἐκοιμάτο ἐπὶ τοῦ ὄρους, πλησίον τῶν προβάτων τοῦ πατρὸς αὐτοῦ (διότι οἱ παλαιοὶ βασιλεῖς καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν δὲν ἤσχυνοντο νὰ εἶνε καὶ ποιμένες), αἶρνης κατέβη ὁ Ζεὺς, μεταβεβλημένος εἰς ἀετὸν. Ὁ ἀετὸς οὗτος ἤρ-

πασε διά τῶν ὀνύχων αὐτοῦ τὸν νέον, καὶ διὰ μιᾶς ἀνεβίβασεν αὐτὸν εἰς τὸν Ὀλύμπου· ἐκεῖ ὁ θνητὸς βασιλό-

Ζεὺς.

παις ἔλαβεν ἀθάνατον νεανικὸν κάλλος καὶ διωρίσθη τοῦ Διὸς οἶνοχόος· διότι ἡ ὥραία Ἥβη, ἣτις εἶχεν ἕως τότε

τοῦτο τὸ ἀξίωμα, εἶχε πρὸ ἐλπίγου συζευχθῇ μετὰ τοῦ Ἡρακλείους.

Ἄλλ' ὁ Τρῶς, ὁ πατὴρ τοῦ Γανυμήδους, ἦτο ἀπαρηγόρητος διὰ τὴν ἀπώλειαν τοῦ υἱοῦ· ὁ μέγας Ζεὺς ἔσπειλε πρὸς αὐτὸν δῶρον ζευγὸς θεῶν ἵππων, πρὸς παρηγορίαν· οἱ ἵπποι ἐκεῖνοι οὐδέποτε ἐγήρασκον, ἦσαν ἀθάνατοι θησαυροὶ τῶν τρώων βασιλείων.

2.

Διάδοχος τοῦ βασιλείου Τρῶς ἐγένεν ὁ πρωτότοκος αὐτοῦ υἱὸς Ἴλος. Ὁ Τρῶς οὗτος ἦτο ἰσχυρότατος, εὐκίνητος καὶ πολεμικός· ὅτε δέ ποτε συνεκρότησεν ἀγῶνας ὁ βασιλεὺς τῶν πλησιοχώρων, ὁ Ἴλος ἐμονομάχησε πρὸς πάντας καὶ πάντας ἐνίκησε κατὰ τὴν πάλην. Βραβεῖον τῆς νίκης ἔλαβε πεντήκοντα νεανίας καὶ ἄλλας τόσας νεάνιδας, προσέτι δὲ καὶ παρδαλὴν δάμαλιν· τὸ δὲ μαντεῖον παρήγγειλεν εἰς αὐτὸν νᾶ κτίσῃ πόλιν ὅπου ἂν κατακλιθῇ τὸ ἱερὸν ἐκεῖνο ζῶον. Ὁ Ἴλος ἐπορεύθη κατόπιν τῆς δαμάλεως, ἣτις καὶ ἐξηπλώθη ἐπὶ τινος λόφου τῆς τρωικῆς χώρας. Ἐκεῖ λοιπόν, οὐχὶ μακρὰν τῆς θαλάσσης, ἔκτισε τὴν πόλιν, ἣτις καὶ ὠνομάσθη Ἴλιος. Ἀλλὰ καὶ Τρωὰς ὠνομάζετο, κατὰ τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς τοῦ Ἴλου, καὶ διότι ἦτο τῶν Τρώων πρωτεύουσα. Σπουδαιότατον μέρος τῆς νέας πόλεως ἦτο ἡ ὑψηλὴ ἀκρόπολις, ὅπου κατώκουν οἱ βασιλεῖς, καὶ ὅπου ἦσαν ναοὶ τῶν πολιούχων θεῶν καὶ περίε πύργοι καὶ τείχη ὀχυρά.

3.

Ὁ τοῦ Ἴλου υἱὸς καὶ διαδόχος Λαομέδων περιτείχισεν ὅλην τὴν πόλιν, δύο δὲ θεοί, ὁ θαλασσοκράτωρ Ποσειδῶν καὶ ὁ φωτοδότης Ἀπόλλων ἐστάλησαν ὑπὸ τοῦ Διὸς νὰ τελειώ-

σωσι τὸ μέγα ἔργον καὶ νὰ λάβωσιν ἀνάλογον μισθόν. Ὁ μὲν Ποσειδῶν μετὰ μεγίστης δυνάμεως ἔκοπτε λίθους ἀπὸ τῶν πετρωδῶν ὀρέων καὶ ἐσώρευεν αὐτούς, ὁ δ' Ἀπόλλων διὰ τῶν θαυμασίων ἔργων τῆς λύρας αὐτοῦ ἐκίνησε τοὺς

Ποσειδῶν καὶ Ἀπόλλων κτίζοντες τὸ Ἴλιον.

λίθους, ἐκεῖνοι ἄρ' ἑαυτῶν συνηρμόζοντο καὶ ἀπετέλεσαν τὸ περιτείχιμα. Οὕτω ἐπερατώθη ἐντὸς ἑνιαυτοῦ τὸ μέγα ἐκεῖνο ἔργον διὰ θείας δυνάμεως καὶ τέχνης.

Ἀλλ' ἅμα τὰ λαμπρὰ τείχη ἐπερατώθησαν, πρὸς γὰρ τῶν Τρώων, καὶ ὁ ἄπιστος Λαομέδων παρέβη τὴν

ὑπόσχεσιν καὶ δὲν ἠθέλησε ν' ἀνταμείψῃ τοὺς θεοὺς· μάλιστα δὲ καὶ ἀπεδίωξεν αὐτούς, ὅτε ἐκεῖνοι παρεπονή-

Ἡ Πόσιον καὶ τὸ τέρας.

θησαν, καὶ αὐθαδῶς ἠπειλήσεν ὅτι θὰ δεσμεύσῃ καὶ ὁ ἄκρωτηριάσῃ αὐτούς. Πρὸς τιμωρίαν τοῦ κακούργηματος τούτου μεγάλα δεινὰ ἐστείλαν οἱ παρωργισμένοι θεοὶ κατὰ τῆς Τρωάδος. Καὶ ὁ μὲν Ἀπόλλων διέγειρε κατ'

αὐτῆς φοβερόν λοιπόν, ὃ δὲ Ποσειδῶν ἐξήγαγεν ἐκ τῆς θαλάσσης ἄγριον τέρας· τοῦτο ἤρῃμωσεν ὅλην τὴν χῶ-
ραν, διότι ὅσους ἀνθρώπους καὶ ὅσα ζῷα συνελάμβανεν
ἐσπάρασσε καὶ κατέβροχθιζε. Τέλος εἶπον οἱ μάντιες ὅτι
μόνος ὁ βασιλεὺς δύναται νὰ παύσῃ τὰνυπόφορα δεινὰ,
ἐὰν εἰς τὸ τέρας παραδώσῃ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ Ἡσιό-
νην. Ὁ Λαομέδων δὲν ἠθέλησε νὰ ὑπακούσῃ, ἀλλ' οἱ
Τρῶες ἠνάγκασαν αὐτόν· οὕτω ὠδήγησαν εἰς τὴν θα-
λάσσαν τὴν ὡραίαν Ἡσιόνην, ἔδισαν αὐτὴν ἐπὶ μεγάλης
πέτρας καὶ ἀφῆκαν νὰ περιμένη τὴν φρικώδη στιγμὴν.

4.

Τότε περιήρχετο τὴν γῆν ὁ τρικένδοξος Ἡρακλῆς καὶ
κατ' εὐτυχίαν διήλθε καὶ διὰ τῆς παραλίας ἐκείνης. Ὁ
Λαομέδων μετὰ δακρύων παρεκάλεσε τὸν ἥρωα νὰ σώσῃ
τὴν Ἡσιόνην, καὶ ἔδωκεν ὑπόσχεσιν ὅτι ὡς ἀμοιβὴν θὰ
δώσῃ εἰς αὐτόν τοὺς δύο ἀθανάτους ἵππους τοῦ ἑαυτοῦ
πάππου. Ὁ Ἡρακλῆς πάραυτα ἤτοιμάθη εἰς τὸν ἀγῶ-
να, καὶ ὅτε ἀνέβη ἐκ τοῦ βυθοῦ τὸ θαλάσσιον τέρας, ἵνα
σπαράξῃ τὴν παρθένον, ὁ Ἡρακλῆς ἐπῆλθε μετὰ λαμ-
προῦ καὶ φοβεροῦ ξίφους εἰς τὸν μέγιστον φάρυγγα τοῦ
θηρίου, κατέβη εἰς τὴν γαστέρα καὶ κατέκοψε τὰ ἐν-
τέσθια αὐτοῦ, ἕως οὐ ἀπέθανεν· ἔπειτα πάλιν ἀνέβη
ἐκ τῆς κοιλίας τοῦ δράκοντος, ἀφ' οὗ ἔσπασεν ἐλόκλη-
ρον λαόν.

Ἄλλ' ὁ φιλάργυρος Λαομέδων, ὅπως ἀπατήσῃ καὶ
τὸν Ἡρακλῆ, εὗρε μυρίας προφάσεις καὶ δὲν ἔδωκεν εἰς
τὸν ἥρωα τοὺς ἵππους τοῦ
Διός. Μετὰ λύπης λοιπὸν
καὶ ἀγανακτήσεως ἀπῆλ-
θεν ὁ Ἡρακλῆς, ἀφ' οὗ
ἠπειλῆσε τὸν Λαομέδοντα
ὅτι πάλιν θὰ ἐπανέλθῃ.

Ὅτε κατέπλευσεν εἰς
τὴν Ἑλλάδα, συνήθροισε
τάγμα ἐξόχων ἀνδρῶν καὶ
μετὰ δεκάσκιον πλοίων
ἀνέπλευσε κατὰ τῆς Τροί-
ας. Ἡ πόλις ἐκυριεύθη, ὁ
Λαομέδων καὶ οἱ υἱοὶ αὐ-
τοῦ ἐσφάγησαν, πλὴν τοῦ
νεαροῦ Ποδάρκου, ὅστις
καὶ ἔγινεν αἰγυμάλωτος·
τὴν Ἡσιόνην ἔδωκε σύ-
ζυγον ὁ Ἡρακλῆς εἰς τὸν
Τελαμῶνα, τὸν ἀνδρεί-
τατον συμπολεμιστήν. Ἄλλ' ἡ φιλάδελφος γυνή, ὅπως
ἐξαγοράσῃ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ Ποδάρκου, ἔδωκε τὸν πέ-
πλον αὐτῆς ὡς λύτρον· ἐκτοτε ὁ Ποδάρκης ὠνομάσθη
Πρίαμος, ἥγουν Ἐξηγορασμέος.

1.

Ἡρακλῆς.

5.

Ἄφ' οὗ οἱ νικηταὶ ἀπῆλθον, ἔμεινεν δὲ Πρίαμος καὶ ἔγινε βασιλεὺς τῆς Τροίας. Ἡ πόλις πάλιν ἤκμασε καὶ ἔγινεν ἰσχυρά, οἱ δὲ θεοὶ ἠλόγησαν τὸν βασιλικὸν οἶκον καὶ ἔδωκαν εἰς τὸν Πρίαμον δύναμιν καὶ πλοῦτην, ποίμνια καὶ ἀγέλας κτηνῶν καὶ σκεύη πολυτίμων μεταλλίων, ἅτινα ἐπλήρουν τὰ ταμεία τῶν ἀνακτόρων. Μετὰ δὲ πάντα ταῦτα ἔδωκαν εἰς αὐτὸν καὶ πεντήκοντα βωμαλέους καὶ ὠραίους υἱούς καὶ ἄλλας τόσας θελκτικὰς θυγατέρας· ὅστις δ' ἴδλεπε τὸν γηραιὸν Πρίαμον καὶ τὰ περὶ αὐτὸν πολυάριθμα τέκνα, τὴν ἀσφαλῆ αὐτοῦ βασιλείαν, τὴν πρὸς αὐτὸν τιμὴν καὶ ἀγάπην πιστοῦ καὶ φιλοπολέμου λαοῦ, ἐμακάριζεν αὐτὸν ὥς εὐδαίμονέστατον ἀνθρώπον. Καὶ ὁμοῦς ἡ εὐτυχία ἐγκατέλειπεν αὐτόν, ὅτε δεκαετὴς πόλεμος καὶ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἔδωκε φρικῶδες τέλος καὶ τὴν ἀγέρωχον Τροίαν μετέβαλεν εἰς τέφραν καὶ ἱρείπια. Ὁ Πάρις, εἰς τῶν υἱῶν τοῦ Πριάμου, ἔγινεν αἴτιος τοῦ δεινοῦ ἐκείνου πολέμου.

B.

1.

Ὅτε οἱ ἀθάνατοι θεοὶ ἀνεστρέφοντο εἰσέτι μετὰ τῶν θνητῶν καὶ ἐγίνοντο συγγενεῖς μετ' ἐκλεκτῶν υἱῶν καὶ θυγατέρων τῶν ἀνθρώπων, ὁ βασιλεὺς τῆς βορείας Ἑλλά-

δος Πηλεὺς ἐτέλεισε τοὺς γάμους αὐτοῦ μετὰ τῆς ὠραίας θαλασσίας θεᾶς (νηρηίδος) Θέτιδος. Πάντες οἱ οὐράνιοι θεοὶ προσῆλθον εἰς τὰς ἐορτάς καὶ ἐκόμισαν πολῦτιμα δῶρα. Ἀθάνατοι παρθένοι ἔφερον χρυσᾶς φιάλας μετ' ἀμβροσίας καὶ ἔχεον νέκταρ εἰς χρυσᾶ ποτήρια. Ἄλλαι ἐφάλλον ἡδέα ἄσματα καὶ ἐχόρευον εὐθύμως, ἐν ᾧ ἔπαιζε λύραν ὁ Μουσηγέτης Ἀπόλλων. Οἱ προσκεκλημένοι, οὐράνιοι θεοὶ καὶ ἐπίγειοι ἄνθρωποι, ἔτρωγον ὁμοῦ ἐπὶ ὠραίων τραπεζῶν, καὶ ἅκρα εὐθυμία κατεῖχε πάντας.

Ἄλλ' ἐκ τῶν ἀθανάτων δὲν προσεκλήθησαν ἡ μῆναι ἡ θεὰ Γαλήνη, ἵνα φυλάττῃ ἥσυχον τὴν θάλασσαν, καὶ ἡ θεὰ Ἐρίς, ἵνα μὴ τυχὸν δώσῃ ἀφορμὴν εἰς φιλονικίας. Ἄλλ' ἡ Ἐρίς ὠργίσθη διὰ τοῦτο καὶ ἀοράτως ἐκύλισε χρυσοῦν μῆλον εἰς τοῦ γάμου τὴν αἴθουσαν· τὸ μῆλον ἔφερεν ἐπιγραφὴν «ΤΗΙ ΚΑΛΛΙΣΤΗΙ», ἥγουν νὰ λάβῃ αὐτὸ ἡ ὠραιότατη. Οὕτω ἐξεπληρώθη ὁ σκοπὸς τῆς φιλεκδίκου Ἐρίδος· ἀμέσως δὲ γὰρ δὴ ἐπῆλθε σφοδρὰ φιλονικία, διότι τρεῖς θεαί, ἡ βασιλικὴ Ἥρα, ἡ παρθένος Παλλὰς Ἀθηναῖα καὶ ἡ χαριτόβρυτος Ἀφροδίτη, ἀπήτησαν ἑκάστη νὰ λάβῃ τὸ μῆλον· ἑκάστη αὐτῶν ἰσχυρίζετο ὅτι εἶνε ὠραιότατη. Τέλος παρεκάλεσαν αὐτὸν τὸν Δία νὰ κρίνῃ

1. Ἡ νύμφη Λητώνη προσεκλήθη μὲν ἀλλὰ δὲν μετέβη· ἐρωτηθεῖσα ὑπὸ τοῦ Διὸς διὰ τί δὲν ἦλθεν, ἀπεκρίνατο «φίλος οἶκος ἄριστος»· ὅθεν ὁ Ζεὺς κατεδίκασεν αὐτὴν νὰ φέρῃ πάντοτε τὸν ἐκ τῆς οἴκου μεταβαλὼν αὐτὴν εἰς τὴν γνωστὴν ὁστρακώδησαν.

καί ν' ἀποφασίσῃ τίς πρέπει νά λάβῃ τὸ μήλον. Ἄλλ' ὁ Ζεὺς ἀπέστειλε τὰς θεάς πρὸς θνητὸν δικαστὴν, τὸν ποιμένα Πάριν· αὐτός, ἐπειδὴ ἦτο ὡραιότατος τῶν ἀνδρῶν, ἠδύνατο νά κρίνῃ καὶ περὶ ὡραιότητος. Ἐλαβε λοιπὸν τὸ μήλον ὁ ταχὺς τῶν θεῶν ἄγγελος Ἑρμῆς, καὶ τὴν ἐντολὴν νά ὁδηγήσῃ τὰς τρεῖς θεάς εἰς τὰς χλοηφόρους χώρας τοῦ ὡραίου ποιμένου.

2.

Ὁ Πάρις ἦτο υἱὸς τοῦ Πριάμου, βασιλέως τῆς Τροίας καὶ τῆς συζύγου αὐτοῦ Ἑκάβης. Ἄλλ' οἱ γονεῖς εἶχον ἀποβάλλῃ τὸ νεογέννητον βρέφος, διότι τὸ ἐξῆς ὄνειρον εἶχε ταραξῆ καὶ τοὺς δύο. Ἡ βασίλισσα δὲ ἔλεον ὅτι εἶχεν ὀνειρευθῆ, ὀλίγον πρὸ τοῦ τοκετοῦ, ὅτι ἐξήρχετο ἀπ' αὐτῆς καίων δαυλός, ὅστις ἀνέφλεξε τὴν πόλιν καὶ ἀπετέφρωσεν αὐτήν. Τὸ ὄνειρον διηγήθη πρὸς τὸν Πριάμον, αὐτὸς ἠρώτησε μάντιν ὀνειροκρίτην καὶ ὁ ὀνειροκρίτης εἶπεν ὅτι ὁ καίων δαυλός σημαίνει τὸν υἱόν, ὅστις θά γεννηθῇ· ἐὰν δὲ μὴ φρονευθῇ, θά καταστρέψῃ τὴν Τροίαν. Ἄμα λοιπὸν ἐγεννήθη ὁ παῖς καὶ ὁ ἐντρομος πατὴρ παρήγγειλεν εἰς δούλον ποιμένα νά ἐκθίσῃ τὸ παιδίον εἰς τὸ δάσος. Καὶ ὁ μὲν δούλος ἔπραξεν ὡς προετάχθη, ἀλλ' ἄρκτος τις ἐθήλασε τὸ βρέφος, καὶ ὅτε μετὰ πέντε ἡμέρας ὁ δούλος μετέβη πάλιν εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον, εὗρεν αὐτὸ σῶον καὶ ἀβλαβές· τότε παρέλαβεν αὐτὸ καὶ

ἀνέθρεψεν ἐν τῇ ἰδίᾳ καλύβῃ ὡς ἴδιον υἱόν. Οὕτω ἡὔξη-

Πάρις

σεν ὁ παῖς καὶ ὠνομάσθη Πάρις, καὶ οὐδεὶς τῶν ἄλλων ποιμένων ἦτο τόσοῦ ὡραῖος ὅσον αὐτός.

Ἄλλὰ καὶ ῥώμην σωματικὴν εἶχε, καὶ ἐπειδὴ ἀνδρείως
ὑπερήσπιζε ποιμένων καὶ ποιμνίων ἀπὸ θηρίων καὶ ληστῶν
ἐπωνομάσθη Ἀλέξανδρος, ἤγουν ὁ ἀπακρούων ἄνδρας.

3.

Ἐν ᾧ λοιπὸν ἔδοσκέ ποτε τὰ πρόβατα αὐτοῦ εἰς χλοε-
ρὰν πεδιάδα τῆς πολυδένδρου Ἰδῆς, εἶδεν αἶφνης ὁ Πάρις
τὸν Ἑρμῆν καὶ τὰς τρεῖς θεάς· ἡ θεὰ λάμψις τῶν ἀθα-
νάτων ἐπλήρωσε φρίκης καὶ τρόμου τὸν νεαρὸν ποιμένα.
Ἄλλ' ὁ Ἑρμῆς εἶπε πρὸς αὐτὸν νὰ μὴ φοβηθῇ, νὰ λάβῃ
δὲ τὸ χρυσοῦν μῆλον κατ' ἐντολὴν τοῦ Διὸς, νὰ κρίνῃ
τίς εἶνε ὡραιότατη τῶν τριῶν καὶ εἰς αὐτὴν νὰ δώσῃ
τὸ μῆλον.

Καὶ ὁ μὲν Ἑρμῆς ἔγινεν ἀμέσως ἄφαντος, ὅτε δὲ
συνῆλθεν εἰς ἑαυτὸν ὁ Πάρις, ἐπλησίασεν ἡ Ἥρα καὶ
εἶπε πρὸς αὐτόν·

— Ἐάν ἐμὲ τὴν Ἥραν, τὴν βασίλισσαν καὶ σύζυγον
τοῦ Διὸς, κρίνῃς ὡραιότατην καὶ μοι δώσῃς τὸ χρυσοῦν
μῆλον, θά σε καταστήσω ἰσχυρὸν δεσπότην καὶ βασι-
λέα Ἀσίας καὶ Εὐρώπης.

— Ἐάν δέ, εἶπεν ἡ δευτέρα θεὰ, προτιμήσῃς ἐμὲ τὴν
Παλλὰδα Ἀθηναίαν, τὴν θεᾶν τῆς σοφίας καὶ τοῦ ἐνδόξου
πολέμου, καὶ σορὸν ἥρωα θά σ' ἀναδείξω καὶ ἀνίκητον
πολεμιστὴν.

Τότε προσῆλθε μετὰ μειδιάματος ἡ χαριτόβρυτος Ἀ-
φροδίτη, ἔτεινε πρὸς αὐτόν τὴν χεῖρα καὶ εἶπε·

— Ἐάν ἐγὼ λάβω τὸ χρυσοῦν μῆλον, δὲν θά σοι δώ-
σω ἀμοιβὴν μετὰ κινδύνων καὶ πολέμων, ὅπως ἐκείναι

Ἥρα.

αἱ δύο· ἐγὼ θά σοι δώσω μέγιστον καὶ πολυτιμώτατον
θησαυρὸν, τὴν ὡραιότατην τῆς γῆς γυναῖκα.

Οἱ γλυκεῖς οὗτοι λόγοι παρέπεισαν τὸν δικαστὴν καὶ ἔ-
δωκε τὸ μῆλον εἰς τὴν Ἀφροδίτην. Ἀλλὰ διὰ τῆς κρί-
σεως ταύτης ὁ Πάρις οὐ μόνον καθ' ἑαυτοῦ παρώργισε τὴν

Ἦσαν καὶ Ἀθηναίαν, ἀλλὰ καὶ ὅλον τὸν οἶκον καὶ τὸ βασιλείον τοῦ Πριάμου ἐξέθηκεν εἰς τὸ ἄσπονδον αὐτῶν μέσος.

4.

Ἀλλὰ κατ' ἀρχάς ἡ τύχη ἐφάνη εὐνοική πρὸς τὸν

Βωμόν.

Πάριν, διότι εὔρε τοὺς γονεῖς αὐτοῦ. Ὁ Πριάμος ὄντων ὅτι εἶχε ποτε ἀγῶνας καὶ ἔστησε βραβεῖον εἰς τὸν νικητὴν θαυμάσιον ταῦρον, ἐκ τῶν ἀγελῶν τοῦ ὄρους Ἰδης. Ἀλλὰ τὸν ταῦρον τοῦτον ἡγάπα σφόδρα ὁ Πάρις· κατήλθε λοιπὸν καὶ αὐτὸς εἰς τὴν πόλιν, ἡγωνίσθη, ἐνίκησε πάντας καὶ ἔλαβε πάλιν τὸ ἀγαπητὸν ζῶον. Ἀλλ' εἰς τῶν

νικηθέντων υἱῶν τοῦ Πριάμου ὠργίσθη διὰ τὴν νίκην τοῦ ξένου καὶ ὠρμησε κατ' αὐτοῦ ξιφῆρης. Ἀλλ' ὁ Πάρις ἔσπευσεν εἰς τὸν πλησίον ναὸν τοῦ Διὸς καὶ ἐζήτησεν ἄσυλον παρὰ τὸν βωμόν. Ἐκεῖ λοιπὸν ἡ θυγάτηρ τοῦ βασιλέως, ἡ μάντισσα Κασσάνδρα, ἀμέσως ἀνεγνώρισε τὸν ἐκθετὸν αὐτῆς ἀδελφόν. Ὁδήγησε λοιπὸν τὸν Πάριν πρὸς τοὺς γηραιούς γονεῖς, αὐτοὶ δ' ἐθαύμασαν

τὴν ἀπόφασιν τῶν θεῶν, οἵτινες ἔσφραν τὸν νομιζόμενον νεκρόν. Ὁ Πάρις δὲν παρωργίσθη ὅτι ἔμαθε πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν, ἀλλὰ μόνον ἀφῆκε τὸν ποιμενικὸν βίον καὶ ἔζη ἱκτοτε ὡς εὐτυχὴς βασιλόπαις.

Γ.

1.

Μετά τινα χρόνον ὁ Πριάμος ἔστειλε τὸν Πάριν πρεσβευτὴν εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἡ Ἀφροδίτη ὠδήγησεν αὐτὸν πρὸς τὸν Μενέλαον, βασιλεῖα τῆς Σπάρτης, ὅπου καὶ εἶδε τὴν σύζυγον αὐτοῦ, τὴν ὠραιότατην Ἑλένην.

Ἡ Ἑλένη ἦτο θυγάτηρ μὲν τοῦ Διὸς καὶ τῆς βασιλίσσης Λήδας, ἀδελφὴ δὲ τῶν θεῶν Κάστορος καὶ Πολυδεύκους. Ἐν ἑσῷ ἦτο ἀγαμέμνεις εἰλκυε πλῆθος μνηστῆρων διὰ τῆς ἀκτινοβολοῦ αὐτῆς ὠραιότητος. Οἱ εὐγενέσπαται ἡγεμονίδαι ἔλθες τῆς Ἑλλάδος ἐζήτουν τὴν χεῖρα τῆς Ἑλένης· ἕκαστος δὲ τόσον ἐπιμένως, ὥστε ὁ τῆς Σπάρτης βασιλεὺς Τυνδάρεως, θετὸς πατὴρ τῆς Ἑλένης, ἐφοβήθη μὴ πάντας τοὺς ἄλλους καταστήσῃ ἐχθροὺς καὶ ἑαυτοῦ καὶ τοῦ γαμβροῦ αὐτοῦ, ἐὰν ἕνα ἐξ αὐτῶν προτιμήσῃ.

Ἐκ ταύτης τῆς στενοχωρίας ἔσωσεν αὐτὴν ὁ συνετὸς Ὀδυσσεύς, βασιλεὺς τῆς Ἰθάκης, ὅστις ἦτο καὶ ἐκ τῶν μνηστῆρων τῆς Ἑλένης. Κατὰ συμβουλήν αὐτοῦ, ὁ Τυνδάρεως ἐξώρρισε τοὺς μνηστῆρας νᾶ ἀμέσῳσιν ἐπι-

σήμεως ὅτι θὰ βοηθῶσι τὸν μέλλοντα σύζυγον τῆς Ἑλένης κατὰ παντός, ὅστις ἔνεκεν αὐτῆς θὰ διήγειρε πόλεμον. Μετὰ ταῦτα προτιμήθη ὁ Μενέλαος, υἱὸς τοῦ βασιλέως τῶν Μυκηνῶν Ἀτρείως, ἔγινε σύζυγος τῆς Ἑλένης καὶ ἐκληρονόμησε τὸ βασίλειον τῆς Σπάρτης παρὰ τοῦ Τυνδάρεω, ὅστις ἀπέθανε μετ' ὀλίγον.

2.

Ὡς λοιπὸν ἐπιλοξενεῖτο ὁ Πάρις παρὰ τοῦ Μενελάου, ἀσεβῶς διανοεῖτο νὰ παραβῇ τὰ νόμιμα τῆς φιλοξενίας· καὶ ὅτε κατ' ἀνάγκην τινὰ ἐπλευσεν ὁ Μενέλαος εἰς Κρήτην, ὁ Πάρις παρέπειπε τὴν Ἑλένην, ἥτις δὲν ἐνέδιδε κατ' ἀρχάς, ἤρπασεν αὐτὴν μετὰ πολλῶν θησαυρῶν καὶ ἀπέλθεν εἰς Τροίαν.

Εἰς τὸν Μενέλαον ἀμέσως ἐμηνύθη ἡ φυγὴ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, ἀλλὰ δὲν ὑπῆρχε καιρὸς πρὸς καταδίωξιν. Μετέβη λοιπὸν εἰς Μυκῆνας πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Ἀγαμέμνονα· οὗτος ἦτο βασιλεὺς τοῦ πρὸς βορρᾶν τῆς Λακεδαιμόνος ἰσχυροῦ Ἀργεῖος καὶ σύζυγος τῆς Κλυταιμῆστρας, ἀδελφῆς τῆς Ἑλένης¹. Ὁ Μενέλαος ἐζητεῖ συμβουλήν παρὰ τοῦ Ἀγαμέμνονος· ἀμφότεροι δ' ἀπεφάσισαν νὰ μνηύσωσι τὸ πρᾶγμα πρὸς πάντας τοὺς

1. Καὶ σήμερον ἐτι σφίζεται ἡ κρύπτη τῶν βασιλέων τοῦ Ἀργεῖος, θησαυρὸς τοῦ Ἀτρείως ἀνοικταμένη, ἐτι δὲ καὶ τῆς ἀεροπόρου τῶν Μυκηνῶν ἡ πύλη, ἥς ὑπέρκεινται δύο λίθιναι λέοντες.

ἡγεμόνας τῆς Ἑλλάδος, ὅσοι εἶχον ὀρκισθῇ πρὸς τὸν Τυνδάρεω· ὅτι θὰ βοηθῶσιν ἐναντίον πάσης προσβολῆς,

Ἀρπαγὴ τῆς Ἑλένης.

ἥτις θὰ ἐγίνετο πρὸς τὸν Μενέλαον. Καὶ ἀληθῶς πάντες ἐταράχθησαν, ἡτοιμάσθησαν δὲ καὶ νὰ ἐκστρατεύσωσι κατὰ τῆς Τροίας· ἀλλὰ δύο ἐξοχώτατοι ἥρωες δὲν ἦσαν παρόντες, ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς.

3.

Τὸν Ὀδυσσεύα καὶ ὀλίγον ἀνωτέρω ὠνόμασα καὶ τὸ μικρὸν τοῦτο βιβλίον περὶ αὐτοῦ πρὸ πάντων θὰ πραγματουθῇ· διὰ τοῦτο ἐπιγράφεται Ὀδύσσεια καὶ περιλαμβάνει συντόμως ὅσα περιέχει ἡ Ὀδύσσεια τοῦ Ὀμήρου, τοῦ ἀθανάτου πατρὸς πάντων τῶν ποιητῶν.

Πρέπει λοιπὸν νὰ μάθωμεν πρῶτον τίς ἦτο ὁ Ὀδυσσεύς καὶ τί ἔπραξε κατὰ τὸν Τρωικὸν πόλεμον, καὶ ἔπειτα νὰ μεταβῶμεν εἰς τὸ κύριον τῆς Ὀδυσσεΐας θέμα, ἡγουν εἰς τὴν διήγησιν τῶν πλάνων καὶ τῆς εἰς τὴν πατρίδα ἐπανόδου τοῦ Ὀδυσσεύς.

Ὁ Ὀδυσσεύς ἦτο υἱὸς τοῦ Λαέρτου καὶ βασιλεὺς τῶν Κεφαλλήνων, κατοικεῖ δὲ τὴν Ἰθάκην καὶ ἦτο περιβόητος ὡς συνετὸς καὶ πολυπείρος. Πολλὰ νῆσοι τοῦ Ἰονίου πελάγους ἀνῆκον εἰς αὐτὸν· τὸ πέλαγος δ' ἐκεῖνο ὠνομάσθη Ἰόνιον ἀπὸ τοῦ ἔθνους τῶν Ἰονίων, οἵτινες κατοικοῦν ἀπὸ τοῦ Αἰγαίου

Ὅμηρος.

μέχρι τοῦ Ἰονίου πελάγους πρὸς βορρᾶν, δυσμὰς καὶ ἀνατολὰς τοῦ Ἀργεῶς.

Ἦτο λοιπὸν, ὡς εἵπομεν, καὶ ὁ Ὀδυσσεύς ὑποχρεωμένος νὰ συνεκστρατεύσῃ, διότι εἶχε συνορκισθῇ ὅπως καὶ οἱ ἄλλοι τῆς Ἑλένης μνηστῆρες. Ἀλλ' ἂν καὶ ἦτο τὸσον ἀνδρείος ὁ ἡμέτερος ἥρωας, δὲν ἀπεράσισεν ὅμως νὰ καταλίπῃ τὸν μικρὸν αὐτοῦ υἱὸν Τηλέμαχον καὶ τὴν σύζυγον Πηνελόπην, νὰ διαπλεύσῃ τὴν θάλασσαν καὶ νὰ μεταβῇ μακρὰν, χάριν ἀπίστου γυναικὸς, ἥτις κατέλιπεν ἑκουσίως τὸν ἑαυτῆς σύζυγον. Ἀλλὰ καὶ τὸ μαντεῖον εἶχε προεῖπῃ πρὸς τὸν Ὀδυσσεύα ὅτι, ἐὰν συνεκστρατεύσῃ εἰς τὴν Τροίαν, μόλις μετὰ εἴκοσιν ἔτη θὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν φίλην πατρίδα.

Διὰ τοῦτο ὁ συνετὸς καὶ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς προσεπάθησε ν' ἀποφυγῇ τὸν πόλεμον διὰ πανουργίας. Ὅτε ἔβλεπον ὅτι δύο Ἕλληνες ἡγεμόνες ἦλθον εἰς Ἰθάκην καὶ σφοδρῶς παρεπονήθησαν πρὸς τὸν Ὀδυσσεύα διὰ τὴν ἀργοπορίαν αὐτοῦ, ὁ Ὀδυσσεύς προσεποιήθη τὸν φρενοβλαβῆ. Ἐξευξεν εἰς ἄροτρον μέγαν ταῦρον καὶ μικρὸν ὄνον, ἡροτρίασε μέρος γῆς καὶ ἐσπείρεν ἄλας ἀντὶ σίτου. Ἀλλ' εἰς ἐκ τῶν δύο ἡγεμόνων, ὁ Παλλήμη' ἦς, κατενόησε τὴν ἀπάτην, ἔλαβεν ἐκ τοῦ λίκνου τὸν μικρὸν Τηλέμαχον καὶ ἔβηκεν ἐπὶ τῆς γῆς, ἐνώπιον τοῦ ἄροτρου τοῦ Ὀδυσσεύς. Τότε ἐστρεψε μετὰ προσοχῆς τὸ ἄροτρον ἀπὸ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ καὶ οὕτως ἀπέδειξεν ὅτι εἶχε σφᾶς τὰς φρέ-

νας. Τὸν πανοῦργον ἥρως ἄλλος ἐνίκησε διὰ πανουργίας
καὶ ἔκτοτε ἐμίσησεν ὁ Ὀδυσσεύς τὸν Παλαμῆδην.

4.

Ἐν τοσούτῳ ἀπῆλθεν εἰς τὸν πόλεμον ὁ μέγας Ὀδυσ-
σεύς, ἀλλ' ἐπρεπεν ἐκ παντὸς τρόπου νὰ ἔλθῃ καὶ ὁ Ἀ-
χιλλεύς. Ὁ νεαρὸς οὗτος ἥρως ἦτο υἱὸς τοῦ Πηλέως καὶ
τῆς νηρηίδος Θέτιδος· τοὺς γάμους αὐτῶν, ὡς ἐνθυμού-
μεθα, εἶχον τιμῆσῃ καὶ αὐτοὶ οἱ θεοί. Εὐθὺς ἄρ' οὐ ἐ-
γέννησεν ἡ Θέτις τὸν Ἀχιλλέα, ἐβύθισεν αὐτὸν εἰς τῆς
Στυγὸς τὰ ὕδατα, ἵνα καταστήσῃ αὐτὸν ἀπρωτον
τοιαύτην δύναμιν εἶχον τὰ ὕδατα τοῦ ποταμοῦ ἐκείνου,
ὅστις ἔρρει πλησίον τοῦ ἄδου. Ἀλλ' ἡ πτέρνα, ὅθεν ἡ
Θέτις ἐκράτει τὸ βρέφος, δὲν εἶχε βαπτισθῇ, καὶ διὰ τοῦ-
το μόνον εἰς τὴν πτέρναν ἠδύνατο νὰ τραυματισθῇ, καὶ
ὡς ἐκ τούτου ν' ἀποθάνῃ. Ὅπως δὲ πολλοὶ μεγάλοι ἥ-
ρωες, οὕτω καὶ ὁ Ἀχιλλεύς εἶχε διδάσκαλον καὶ παιδα-
γωγὸν τὸν σοφὸν κένταυρον Χείρωνα, καθηγητὴν δὲ τῆς
μουτικῆς τὸν ἀοιδὸν Φοῖβον. Ὁ μὲν Χείρων ἔτρεφε τὸν
νέον Ἀχιλλέα διὰ μυιλοῦ ἄρκτων καὶ δι' ἡπατος λεόν-
των καὶ κάπρων, ἐδίδασκεν αὐτὸν τὴν πάλην, τὸν δρό-
μον, τὴν ἵππασίαν· ὁ δὲ Φοῖβος ἐδίδασκεν αὐτὸν νὰ κρούῃ
τὴν λύραν, νὰ ἑμιλῇ εὐγλωττως καὶ νὰ πράττῃ μεγά-
λα ἔργα. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ὁ Ἀχιλλεύς ἐπεθύμει νὰ
γίνη μέγας μουσικὸς καὶ μέγας ποιητής· ἀλλ' εἶδε καθ'

ὕπνον θεάν, ἣτις εἶπε πρὸς αὐτὸν τόσα μόνον νὰ μάθῃ ἐκ
τούτων τῶν καλῶν τεχνῶν, ὅσα θὰ χρησιμεύωσιν εἰς πα-
ρηγορίαν λύπης ἢ εἰς αὐξήσιν εὐθυμίας. Διότι ἦτο πεπρω-
μένον νὰ γίνη πολέμιστής, νὰ ὑπερβῇ πάντας ἐν τῇ δό-
ξῃ τῶν ἐπλῶν, νὰ εὖρῃ δὲ καὶ μετὰ θάνατον μέγαν ψάλ-
την τῶν ἐνδόξων αὐτοῦ κατορθωμάτων.

5.

Ὅτε λοιπὸν ἡτομιάσθησαν οἱ Ἕλληνες κατὰ τῆς
Τρωάδος, ὁ ἐδηγγὸς καὶ μάντις αὐτῶν Κάλχας ἐρανέρω-
σεν ὅτι ἡ πόλις τοῦ Πριάμου ἄνευ τοῦ Ἀχιλλέως δὲν θὰ
κυριευθῇ. Ἀλλ' ἡ μήτηρ αὐτοῦ ἐγίνωσκεν ὅτι θ' ἀποθά-
νῃ ὁ υἱός, ἐὰν συνεχestraτεύῃ· ἵνα λοιπὸν σωθῇ αὐτὸν
ἀπὸ προώρου τέλους, ὠδήγησεν αὐτὸν κρυφίως πρὸς τὸν
βασιλέα τῆς Σκύρου Λυκομήδην, ἐνέδυσεν αὐτὸν κορασίου
φορέματα καὶ ἄρῃκε νὰ ζῇ μετὰ τῶν θυγατέρων τοῦ Λυ-
κομήδους. Ἀλλ' ὁμοῦς πάλιν ὁ Κάλχας ἐρανέρωσε τοῦ
κατοικεῖ ὁ Ἀχιλλεύς, καὶ τότε ὁ συνετὸς Ὀδυσσεύς καὶ
ἑτερος ἡγεμὼν μετέβησαν εἰς Σκύρον, ἵνα παραλάβωσι
τὸν νεαρὸν ἥρωα. Ἀλλὰ πῶς νὰ εὕρωσιν αὐτὸν ἐν μέσῳ
τόσων κορασίων; Ἐπῆλθε τότε εἰς τὸν νοῦν τοῦ Ὀδυσ-
σεῦς ἡ ἐξῆς πανουργία. Μεταμορφώθη εἰς ἑμπορὸν γυναι-
κείων κοσμημάτων, ἔλαβε μεθ' ἑαυτοῦ πολλὰ τοιαῦτα
καὶ μεταξὺ αὐτῶν ἔκρυψε λαμπρὸν ἕξρος καὶ ἀσπίδα.
Ὅτε μετέβη εἰς τοῦ Λυκομήδους, τὰ κοράσια ἠγόρασαν

πολλά γυναικεῖα πράγματα, ἐν ᾧ ὁ Ἀχιλλεύς ὠρμησεν ἀμέσως εἰς τὸ ξίφος καὶ τὴν ἀσπίδα. Συγχρόνως δέ, κατὰ συμβουλήν τοῦ πανούργου Ὀδυσσεύς, ἐξώθεν τῶν ἀνακτόρων ἤχτησε πολεμικὴ σάλπιγξ καὶ ἔγινε μέγας κρότος, ὥς ἂν ἔρχοντο ἔχθροί. Καὶ τὰ μὲν κοράσια ἐφυγον περίφοβα, ὁ δὲ βασιλεὺς τῆς Ἰθάκης εὐγλώττως ἐπεισε τὸν Ἀχιλλεῖα νὰ συνεκστρατεύσῃ εἰς Τροίαν, ὅπου μεγάλη δόξα περιέμενεν αὐτόν. Ὁ νεαρὸς ἥρως δὲν ἠδυνήθη ν' ἀντιστῇ, ἠλλαξε τὰ γυναικεῖα φορέματα, ἐνεδύθη ἀνδρικά καὶ ἐσπευτεν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ, ὅπως ἐτοιμασθῇ καὶ ἐξοπλισθῇ. Ὁ πιστὸς αὐτοῦ φίλος Πάτροκλος προθύμως ἀπεφάσισε νὰ συναπέλθῃ εἰς Τροίαν.

6.

Ἐν τούτῳ οἱ Ἕλληνες, πρὸς ἀποφυγὴν δεινοῦ πολέμου καὶ μακροτάτου πλοῦ, κατέφυγον εἰς τὴν ἔξῃς τελευταίαν δοκιμὴν. Ἀπεφάσισαν νὰ στείλωσι τὸν Μενέλαον εἰς Τροίαν, ὅπως ζητήσῃ τὴν γυναῖκα καὶ τοὺς θησαυροὺς αὐτοῦ. Τίς λοιπὸν ἄλλος σφοδρότερος ἠδύνατο νὰ συνοδεύσῃ ἢ ὁ Ὀδυσσεύς; Ὁ Ὀδυσσεύς λοιπὸν καὶ ὁ Μενέλαος ἐπλεύσαν εἰς Τροίαν, ἐνεφανίσθησαν εἰς τὸν Πρίαμον καὶ ἀπήτησαν τὴν Ἑλένην καὶ τοὺς θησαυροὺς τοῦ Μενελάου. Ὁ γέρον Πρίαμος συνήθροισεν εἰς τὴν ἀγορὰν πάντας τοὺς Τρῶας, ὁ δὲ Μενέλαος καὶ ὁ Ὀδυσσεύς ἐνώπιον αὐτῶν παρεπονήθησαν κατὰ τοῦ Ἀλε-

ξάνδρου, διὰ τὸ διπλοῦν αὐτοῦ κακούργημα. «Πρῶτον μὲν, εἶπον, ἐλήστευσε τὸν οἶκον, ὅπου ἔτυχε φιλοξενίας

Ἀνείρεται τοῦ Ἀχιλλέως.

καὶ οὕτως ἤμαρτε κατὰ τοῦ ξενίου Διὸς· ἔπειτα δ' ἔρπασε τὴν γυναῖκα ἄλλου ἀνδρός, καὶ οὕτως ἤμαρτε κατὰ τῆς Ἥρας, ἐφόρου τῶν γάμων καὶ συζύγου τοῦ Διὸς. Τοιοῦτο κακούργημα, ὦ Τρῶες, δὲν πρέπει νὰ προστατεύσητε, ἀλλὰ ν' ἀποδώσητε τὴν Ἑλένην καὶ τοὺς θη-

σαυρούς. Ἐάν μὴ πράξῃτε τοῦτο, ἡμεῖς θὰ πολεμήσωμεν καὶ θὰ λάβωμεν πάλιν ὅ,τι εἰς ἡμᾶς ἀνήκει».

Οὕτως ὠμίλησαν οἱ πρέσβεις, ἀλλ' οἱ Τρῶες ἐνόμισαν αἰσχρὸν νὰ ὑποχωρήσωσι καὶ ἡγήθησαν τὰ αἰτηθέντα.

7.

Ἐξεργάγη λοιπὸν ὁ τρωικὸς πόλεμος, ὅστις διήρκεισε δέκα ἔτη. Αὐτὸν ψάλλει ἡ ἀθάνατος Ἰλιάς, ἕτερον μέγα ποῖημα τοῦ αὐτοῦ ποιητοῦ Ὁμήρου. Τὸ ποῖημα τοῦτο διηγεῖται εἰς θαυμασίους στίχους τὰς ἀνδραγαθίας τοῦ Ἀχιλλέως, τοῦ Ἀγαμέμνονος, τοῦ Μενέλαου, τοῦ Διομήδους, τῶν δύο Διάντων, τοῦ Ἰδομενέως, τοῦ Πατρόκλου, τοῦ Νέστορος, τοῦ Ὀδυσσεύς, ἔτι δὲ καὶ τῶν τρώων πολεμιστῶν. Τούτων μέγιστος ἦτο ὁ Ἔκτωρ, υἱὸς τοῦ Πριάμου, ἀδελφὸς τοῦ Πάριδος καὶ σύζυγος τῆς πιστῆς Ἀνδρομάχης.

Ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ παρὸν βιβλίον θὰ διηγηθῇ πρὸς μικρὰ παιδία μόνον τὰς πλάνας τοῦ Ὀδυσσεύς, διὰ τοῦτο ἡ Ἰλιάς δὲν δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ἐνταῦθα τῆς Ἰλιάδος μέρη θ' ἀκούσῃτε, παιδία μου, ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἐλληνικῇ ἱστορίᾳ, ἀφ' οὗ δὲ προδεύσῃτε εἰς τὰ γράμματα, θ' ἀκούσῃτε ἐν ἐκτάσει αὐτὸ τὸ ὁμηρικὸν ποῖημα.

8.

Πῶς λοιπὸν ἔλαβε τέλος ὁ τρωικὸς πόλεμος καὶ πῶς ἐπανήλθον εἰς Ἑλλάδα οἱ Ἕκτωρ καὶ οἱ ἄλλοι; Ὁ τρωικὸς πό-

λεμος δὲν θὰ ἐλάμβανε τέλος ἀνεὺ τῆς πανουργίας τοῦ πολυμηχάνου Ὀδυσσεύς. Ὡς ἐνθυμεῖσθε, παιδία μου, ἡ Τρῳάς ἦτο ἀπόρρητος, ἦγουν δὲν ἠδύναντο νὰ κυριεύσωσιν αὐτήν, διότι τὰ τείχη αὐτῆς εἶχον κτισθῇ ὑπὸ δύο μεγάλων θεῶν. Ἀφ' οὗ παρήλθον ἐννέα ἔτη, εἶδον οἱ πολιορκηταὶ ὅτι καὶ ἡ τελευταία αὐτῶν ἐφοδος ἀποκρούεται καὶ ὅτι ματαίως πολιορκοῦσι τὴν πόλιν. Ἡρώτησαν λοιπὸν τὸν Κάλχαντα περὶ τοῦ πρακτέου, ὁ δὲ μάντις εἶπεν ὅτι μόνον διὰ πανουργίας θὰ κυριευθῇ ἡ Τρῳάς· τὴν πανουργίαν πάλιν προὔτεινεν ὁ πολύτροπος Ὀδυσσεύς, κατ' ἐμπνευσιν τῆς Ἀθηνᾶς, ἣτις ἡγάπα καὶ ἐπροστάτευε καὶ αὐτὸν καὶ τοὺς ὁμοεθνεῖς αὐτοῦ. Οὗτοι λοιπὸν, κατὰ συμβουλήν τοῦ Ὀδυσσεύς, ἔκοψαν μεγάλας φηγούς καὶ παρήγγειλαν εἰς τὸν ἀρχιτέκτονα Ἐπειὸν νὰ κατασκευάσῃ μέγαν δούρειον ἵππον, ὃν ἔλα δὲ ξύλινον ἄλογον. Εἰς τοῦτου τὴν μεγάλην κοιλίαν ἐκρύβησαν πρῶτον ὁ Ἐπειὸς καὶ ὁ Ὀδυσσεύς, ἔπειτα ὁ Νέστωρ, ὁ Φιλοκτήτης, ὁ Μενέλαος καὶ ἄλλοι πολλοί. Οἱ λοιποὶ κατέκαυσαν τὰς σκηνάς καὶ τὸ στρατόπεδον αὐτῶν, ἄρῃσαν δὲ τὸν δούρειον ἵππον ἐπὶ τῆς παραλίας καὶ ἐπλευσαν εἰς Τένεδον μετὰ τοῦ Ἀγαμέμνονος.

Ὅτε οἱ Τρῶες ἀνελπίστως εἶδον ὅτι οὐδεὶς ἔμενεν ἔξω τῶν τειχῶν, ὅτι καὶ αὐτὸ τὸ ἐχθρικὸν στρατόπεδον ἦτο ἔρημον καὶ κεκαυμένον, ἤνοιξαν τὰς πύλας τῆς πόλεως καὶ περιεκύκλωσαν πάντες σχεδὸν τὸν δούρειον ἵππον.

Ἄλλ' αἰφνης ἐνεφανίσθη πολυμήρως νεανίας, ὅστις ἐλέγε-

Δούρειος ἵππος.

το Σίνων καὶ ἦτο ἐκεῖ πλησίον κεκρυμμένος κατὰ συμβουλήν τοῦ Ὀδυσσεύς· οὗτος παρεκάλεσε μετὰ δακρύων τοὺς Τρῶας νὰ λυπηθῶσι καὶ νὰ μὴ σφάξωσιν αὐτόν. Διηγήθη δὲ πολλὰ κακὰ ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων καὶ μάλιστα τοῦ Ὀδυσσεύς, ἐβεβαίωσε δ' ὅτι ἀπέπλευσαν εἰς τὰ ἴδια, ὅτι ἄρῃκαν αὐτόν ἐκεῖ ὡς θύμα καὶ τὸν ἵππον ὡς ἀριέρωμα εἰς τοὺς θεοὺς, καὶ τέλος παρεκάλεσε νὰ δεχθῶσιν αὐτόν ὡς πολέμιον τῶν Ἑλλήνων καὶ ὡς φίλον τῶν Τρῶων.

Οἱ Τρῶες ἠπατήθησαν καὶ τὸν μὲν Σίνωνα ἐφιλοξένησαν, μέρος δὲ τοῦ τείχους κατέστρεψαν, ἵνα διέλθῃ ὁ δούρειος ἵππος, ὅστις δὲν ἠδύνατο νὰ χωρήσῃ διὰ τῆς πύλης. Ματαίως ἠναντιοῦτο ὁ μάντις Λαοκόων, ὅστις ὑπώπτευσεν τὸν δόλον τῶν Ἑλλήνων καὶ ἐνέπηξε λόγχην εἰς τὰ πλευρὰ τοῦ δουρείου ἵππου. Οἱ Τρῶες δὲν ἐπείσθησαν, ἂν καὶ μέγας κρότος ἀντήχησεν ἐκ τῆς κοιλίας τοῦ ξυλίνου ἐκείνου ζώου. Τέλος παρέλαβον αὐτὸ ἐντὸς τῆς πόλεως καὶ ἀπεράσισαν ν' ἀναβιβάσωσιν εἰς τὴν ἀκρόπολιν τὸ δῶρον ἐκεῖνο· ἡ τοῦ Πριάμου θυγάτηρ, ἡ μάντισσα Κασσάνδρα, προεῖδε τότε καὶ προεῖπε τὸν μέγαν κίνδυνον, ἀλλ' οἱ Τρῶες οὐδ' εἰς τοὺς λόγους αὐτῆς ἔδωκαν ἀκρόασιν. Ἡ ἡμέρα ἐκείνη παρήλθε μετὰ πολλῆς εὐθυμίας, ὁ βασιλικὸς οἶκος καὶ ὁ λαὸς ἐπανηγύρισαν τὴν ἀναχώρησιν τῶν ἐχθρῶν καὶ μέχρι βαθείας νυκτὸς ἤκούοντο αἱ κραυγαὶ τῶν ἑορταζόντων.

9.

Ἄλλ' ὅτε τέλος ἕκαστος ἀπῆλθεν εἰς τὰ ἴδια καὶ ἀποκοιμήθησαν, ὁ ποντήρδ' Σίνων κατέβη κρυφίως εἰς τὴν θάλασσαν καὶ διὰ πυρᾶς ἀνήγγειλεν ὅτι ἠδύναντο νὰ ἐπανέλθωσιν οἱ Ἕλληνες εἰς Τροίαν. Συγχρόνως ἐξεπήδησαν ὅσοι εἶχον κρυβῆ εἰς τὸν δοῦρειον ἵππον καὶ ἤνοιξαν πάσας τὰς πύλας τῶν τειχῶν τῆς Τρωάδος. Ταχέως λοιπὸν ἦλθεν ἐκ Τενέδου ὁ ἐχθρικός στόλος, καὶ τότε πάντες ὁμοῦ ὤρμησαν κατὰ τῶν κοιμωμένων Τρώων. Ἐντρομοὶ πάντες ἀρυπνίσθησαν καὶ πρὶν ἢ συνέλθωσιν ἐπιπτον καὶ ἐσφάζοντο. Κατὰ τὴν φρεβρὰν ἐκείνην σφαγὴν ἔπεσεν ὁ γέρον Πρίαμος, ὁ αἵτις πάντων τῶν κακῶν Πάρις καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἄνθρωποι. Ἡ πόλις κατηράσθη, γυναῖκες δέ, παιδία καὶ θεσσαυροὶ ἐκομίσθησαν εἰς τὰ ἑλληνικά πλοῖα. Ὀλίγον ἔλειπε νὰ διατρυπήσῃ καὶ αὐτὴν τὴν Ἑλένην ὁ παρωργισμένος Μενέλαος· ἀλλ' ὅτε εἶδε πάλιν τὸ θαυμάσιον αὐτῆς κάλλος, ἡ ὀργή καὶ ἡ ἐκδίκησις αὐτοῦ ἐπραυνήθησαν, ἀρ' οὐ μάλιστα ἐμετολάβησε καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἀγαμέμνων.

Οὕτως ἐντὸς μιάς καὶ μόντης νυκτὸς ἔπεσιν ἡ μεγάλη καὶ ὑπερήφανος Τροία, χάρις εἰς τὸ στρατήγημα τοῦ Ὀδυσσεύς, καὶ οὕτως ἐτιμωρήθη ἡ κατὰ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἥρας ἀμαρτία τοῦ Πάριδος. Ταῦτα δὲ πάντα ἐγίναν τῷ 1184 πρὸ τῆς Χριστοῦ γεννήσεως.

10.

Ἀρ' οὐ λοιπὸν οἱ Ἕλληνες κατέστρεψαν τὴν Τροίαν, ἕκαστος ἀρχηγὸς ἐπέβη μετὰ τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ εἰς τὰ πλοῖα, ἵνα πάλιν ἀπέλθωσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἀλλ' οἱ θεοὶ εἰς ἕκαστον εἶχον προσδιορίσῃ καὶ διαφορὸν τύχην· τινὲς μὲν ταχέως καὶ αἰσίως ἐπανήλθον εἰς τὰ ἴδια, ἕτεροι δ' ἐπνίγησαν εἰς τρικυμώδεις θαλάσσας, καὶ ἄλλοι ἐρρίφθησαν ὑπὸ σῶν κυμάτων εἰς μακρινὰς γαίας, ἔπαθον τὰ πάνδεινα καὶ ἔπειτα εἶδον τὴν πατρίον γῆν.

Ἀλλ' ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων, ὁ ἀρχιστράτηγος τοῦ νικηφόρου στρατοῦ, ἔλαβε φοβερώτατον τέλος. Ἡ σύζυγος αὐτοῦ Κλυταιμῆστρα εἶχεν ἀγαπήσῃ ἐν τῷ μεταξὺ τὸν ἐξάδελφον τοῦ Ἀγαμέμνονος Αἰγισθον, καὶ μετ' αὐτοῦ συνεζεύχθη. Ὅτε λοιπὸν ὁ βασιλεὺς ἐπανήλθε νικητῆς, μετὰ δακρύων χαρὰς ἠσπάσθη τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ· ἔπειτα πρὸς ἀναψυχὴν εἰσῆλθεν εἰς τὸ λουτρὸν, ὅπου σὺδὲν ἀπαίσιον ἠδύναντο νὰ προΐδῃ. Ἐκεῖ λοιπὸν ἡ Κλυταιμῆστρα καὶ ὁ Αἰγισθος ἐπέπεσον κατ' αὐτοῦ καὶ διὰ πελέκειος ἔσχισαν τοῦ ἀτυχοῦς τὸ κρανίον. Τοιοῦτος ὑπῆρξεν ὁ θάνατος τοῦ Ἀγαμέμνονος.

Ἀλλὰ μετὰ πολλὰ ἔτη τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς ἐξεδίκησεν ὁ υἱὸς Ὀρέστης, διότι ἐρόνευσε καὶ τὴν μητέρα καὶ τὸν θεῖον αὐτοῦ Αἰγισθον.

Ὁ ἀδελφὸς τοῦ Ἀγαμέμνονος Μενέλαος περιπλανήθη

καὶ αὐτὸς μετὰ τῆς Ἑλένης εἰς πολλὰς θαλάσσας καὶ χώρας, ἀλλὰ τέλος ἐπανήλθεν αἰσίως εἰς τὴν Σπάρτην· ὡσαύτως δὲ καὶ ὁ γηραιὸς Νέστωρ ἤξιωθη πάλιν νῆα ἰδῆν τὸ βασιλεῖον αὐτοῦ, τὴν Πύλον, καὶ νῆα ζῆσθαι μέχρι θανάτου εὐτυχῆς ἐν μέσῳ τῶν πολλῶν αὐτοῦ υἱῶν.

Ἄς ἀκούσωμεν δὲ τῶρα αὐτὸν τὸν Ὀδυσσεῖα διηγούμενον πῶς καὶ πότε ἤξιωθη νῆα ἐπανίδῃ τὴν φίλην αὐτοῦ πατρίδα.

ΟΔΥΣΣΕΙΑ

— 3 —

Τὰ περὶ Κικόνων, Λωτοφάγων καὶ Κυκλωπῶν.

Ἐξ Ἰλίου μ' ἔσυρεν ὁ ἄνεμος καὶ μ' ἐπλησίασεν εἰς τῶν Κικόνων τὴν Ἰσμαρον. Ἐγὼ τότε τὴν μὲν πόλιν ἱκυρίευσα, ἐξηράνισα δὲ τοὺς κατοίκους. Ἐκ δὲ τῆς πόλεως γυναῖκας καὶ πράγματα πολλὰ ἐλάβομεν καὶ διεμοιράσθημεν. Καὶ ἐγὼ μὲν τότε προέτρεπον νῆα φύγωμεν ταχέως, ἐκεῖνοι δέ, οἱ ἄρρνες, δὲν ἐπειθοντο. Καὶ ἔπινον μὲν πολὺν οἶνον, πολλὰ δὲ πρόβατα καὶ βόας ἑσφαζον ἐν τῇ παραλίᾳ. Ἀλλ' ἐν τῷ μεταξύ ὅσοι Κίκονες εἶχον σωθῆν ἐκάλεσαν Κίκονας, γείτονας αὐτῶν, καὶ περισσοτέρους καὶ ἀνδρειοτέρους. Ἦλθον λοιπὸν ἀνὰριθμοι ὡς φύλλα καὶ ἄνθη τοῦ ἱάρους, ἀπὸ πρωίας· καὶ τότε τοῦ Διὸς ἡ ὀργὴ ἐπῆλθεν εἰς ἡμᾶς τοὺς δυσμοίρους, ἵνα πάθωμεν πολλὰς δυστυχίας. Ἐστάθησαν δὲ ἅλα δὴ καὶ ἐμάχοντο πλησίον τῶν πλοίων διὰ δοράτων· καὶ ἐν

ὅσῳ μὲν ἦτο πρωῒα καὶ ἤρξανεν ἡ ἡμέρα, ἀπικρούμεν αὐτοὺς καὶ ἐμένομεν, ἄν καὶ ἦσαν περισσότεροι· ἀλλ' ὅτε ὁ ἥλιος ἔδυεν, οἱ Κίκονες ἐδάμασαν καὶ ἔτρεψαν τοὺς Ἀχαιοὺς. Ἐξ δ' ἄρ' ἐκάστου πλοίου ἐνοπλοὶ σύντροφοι ἐχάθησαν· οἱ δ' ἄλλοι ἐρύγομεν τὸν θάνατον.

Ἐκεῖθεν δὲ περαιτέρω ἐπλέομεν περίλυποι τὴν καρδίαν, διότι ἐχάσαμεν ἀγαπητοὺς συντρόφους, χαίροντες ὅτι ἐρύγομεν τὸν θάνατον. Ἀλλὰ κατὰ τῶν πλοίων ἐπήγειρεν ἄνεμον βορρᾶν ὁ Ζεὺς, μετὰ βαγδαίου ὁμβροῦ· διὰ δὲ νεφῶν ἐκάλυψε γῆν ἡμεῶν καὶ πόντον· ἐπῆλθε δὲ νύξ. Καὶ τὰ μὲν πλοῖα ἐφέροντο πρὸς τὴν πρῶραν κλίνοντα· τὰ δὲ ἱστία διέσχισεν ἡ ἰσχύς τοῦ ἀνέμου. Καὶ ταῦτα μὲν κατεστείλαμεν, διότι ἐροβήθημεν τὸν ὀλεθρον· τὰ δὲ πλοῖα τάχιστα διὰ κωπηλασίας ὠρμήσαμεν εἰς τὴν ἑσπέρην. Ἐκεῖ δύο νύκτας καὶ δύο ἡμέρας συνεχῶς ἐκαίμεθα· ἀλλ' ὅτε τὴν τρίτην ἡμέραν ἀνέτειλεν ἡ Ἥως, ἐστήσαμεν τοὺς ἰστούς, ἀνεπετάσαμεν τὰ ἱστία καὶ ἐκαθήσαμεν, τὰ δὲ πλοῖα ὁ ἄνεμος καὶ οἱ κυβερνήται διγυρῶνον. Καὶ θὰ ἐρθانون ἤδη ἀβλαβῆς εἰς τὴν πατρίον γῆν· ἀλλὰ τὸ κύμα καὶ τὸ ρεῦμα καὶ ὁ βορρᾶς μ' ἀπεμάκρυνεν, ἐν ᾧ περιέκαμπτον τὰς Μαλίας, μ' ἀπεπλάνησε δὲ μακρὰν τῶν Κυθήρων.

Ἐκεῖθεν δ' ἐννέα ἡμέρας παρετυρόμεν ὑπ' ὀλεθρίων ἀνέμων ἐπὶ τῇ θαλάσσει· ἀλλὰ τὴν δεκάτην ἐρθάσαμεν εἰς τὴν χώραν τῶν Λωτοφάγων. Τότε εἰς τὴν ἑσπέρην ἀπέβημεν καὶ ἠντλήσαμεν ὕδωρ, ἀμείσως δ' ἐδί-

πνησαν οἱ σύντροφοι παρὰ τὰ πλοῖα. Ἀλλ' ἄρ' οὐ ἐράγομεν, ἀπέστειλα συντρόφους νὰ μεταβῶσι καὶ νὰ μάθωσιν ὅποιοι ἦσαν οἱ ἐν τῇ χώρᾳ ἄνθρωποι. Ἐκεῖνοι δὲ ταχέως ἀπῆλθον καὶ συνεκοινώνησαν μετὰ τῶν Λωτοφάγων. Οἱ Λωτοφάγοι δὲν διανοήθησαν ν' ἀφανίσωσι τοὺς ἡμετέρους ὁπαδοὺς, ἀλλ' ἔδωσαν εἰς αὐτοὺς νὰ φάγῳσι Λωτοῖν· ἀλλ' ὁμῶς ὅστις ἔφαγε τοῦ λωτοῦ τὸν καρπὸν δὲν ἤθελε πάλιν νὰ ἐπανέλθῃ, ἀλλ' αὐτοῦ ἐπεθύμει νὰ μένῃ καὶ νὰ λησμονῇ τὴν εἰς τὰ ἴδια ἐπάνοδον. Καὶ αὐτοὺς μὲν ἐγὼ εἰς τὰ πλοῖα κλαίοντας ὠδήγησα διὰ τῆς βίας, ἐντὸς δὲ τῶν πλοίων ἔσυρα καὶ ἔδισα ὑπὸ τὰ θρανία· προέτρεψα δὲ τοὺς ἄλλους συντρόφους νὰ σπεύσωσι καὶ νὰ ἐπιβῶσι τῶν πλοίων, μήπως τις ἐκ τοῦ λωτοῦ φάγῃ καὶ λησμονήσῃ τὴν ἐπάνοδον. Ἐκεῖνοι δ' ἀμείσως ἐπεδιδάσθησαν καὶ παρὰ τοὺς σκαλμοὺς ἐκάθισαν, καὶ τὴν θάλασσαν ἔτυπτον διὰ τῶν κωπῶν.

Ἐκεῖθεν δὲ περαιτέρω ἐπλέομεν περίλυποι· ἐρθάσαμεν δ' εἰς τὴν χώραν τῶν ἄνοσιων Κυκλώπων, οἵτινες ἐμπιστεύονται εἰς τοὺς θεοὺς καὶ οὔτε φυτεύουσι φυτὸν οὔτ' ἀροτριῶσιν, ἀλλὰ τὰ φυτὰ φύονται ἄσπαρτα καὶ ἀγεώργητα πάντα, σῖτοι καὶ κριθαὶ καὶ ἄμπελοι, καὶ ὁ ὁμβρὸς αὐξάνει αὐτάς. Οἱ Κύκλωπες δὲ οὔτε συνελεύσεις βουλευτῶν ἔχουσιν οὔτε νόμους, ἀλλ' ὑψηλῶν ὀρέων οἰκοῦσι κορυφάς, ἐντὸς λαξευτῶν σπηλαίων, δικάζει δὲ καὶ ἐξουσιάζει ἕκαστος τέκνα καὶ συζύγους, οὐδὲ περὶ ἀλλήλων φροντίζουν.

Νῆσος δὲ δασυῶδης ἐκτείνεται ὀλίγον ἔξω τοῦ λιμένος, οὔτε πλησίον τῆς χώρας τῶν Κυκλώπων, οὔτε μακρὰν ἐν αὐτῇ αἶγες ἄγριαι ἄπειροι ὑπάρχουσι· διότι πατήματα ἀνθρώπων δὲν ἐνοχλοῦσιν αὐτάς, οὐδ' εἰς τὴν νῆσον ἔρχονται κυνηγοί, οἵτινες ἐντὸς τῶν δασῶν κακοπαθοῦσι καὶ τὰς κορυφὰς τῶν ὀρέων διατρέχουσιν. Οὔτε δ' ὑπὸ ποιμνῶν κατέχεται οὔτε ὑπ' ἀγρῶν, ἀλλ' ἄσπαρτος καὶ ἀγειώργητος διὰ παντός στερεῖται ἀνθρώπων, τρέφει δὲ αἶγας. Διότι οἱ Κυκλώπες δὲν ἔχουσι πλοῖα, οὐδὲ ναυπηγούς. Ὑπάρχει δὲ λιμὴν εὐορμος, ἐπὶ δὲ τῆς κορυφῆς τοῦ λιμένος ῥέει λαμπρὸν ὕδωρ· περίξ δὲ λεῦκαι φύονται. Ἐκεῖ κατεπλέομεν, καὶ τις θεὸς ἐδείκνυε τὴν ὁδὸν κατὰ τὴν νύκτα· διότι βαθεῖα ὁμίχλη περὶ τὰ πλοῖα ἦτο, οὐδ' ἡ σελήνη, ἔφειγε, κατείχετο δ' ὑπὸ νεφῶν. Τότε οὐδεὶς τὴν νῆσον εἶδεν, οὐδὲ τὰ μακρὰ κύματα πρὸς τὴν γῆν κυλιόμενα εἶδομεν, πρὶν προσορμίσσωμεν τὰ πλοῖα.

Ὅτε δ' ἐφάνη ἡ ῥοδοδάκτυλος Ἥως, τὴν νῆσον ἐθαυμάζομεν καὶ περιτρυφόμεθα αὐτήν. Ἐξήγειραν δὲ αἱ νύμφαι αἶγας ὀρεσιβίους, ἵνα δειπνήσωσιν οἱ σύντροφοι. Ἀμέσως τόξα καὶ ἀκόντια ἐλάβομεν ἐκ τῶν πλοίων, εἰς τρία δὲ μέρη διηρέθημεν καὶ ἐτοξεύομεν· ταχέως δὲ ἔδωκεν ὁ θεὸς κυνήγιον. Πλοῖα μὲν μοι ἤκολούθουν δώδεκα, εἰς ἕκαστον δ' ἔλαχον ἐννέα αἶγες· εἰς ἐμὲ μόνον ἐξήρσαν δέκα. Οὕτω μὲν τότε ὅλην τὴν ἡμέραν ἐκαθήμεθα καὶ ἐτρώγομεν κρέατα καὶ οἶνον· διότι δὲν εἶχε τελειώσῃ τῶν πλοίων ὁ οἶνος. Εἰς τῶν Κυκλώπων δὲ τὴν χώραν

ἐδύοπομεν τὸν καπνόν, καὶ τὴν φωνὴν αὐτῶν ἤκούομεν καὶ τῶν προβάτων καὶ τῶν αἰγῶν. Ὅτε δ' ὁ ἥλιος ἔδυσε καὶ τὸ σκότος ἐπῆλθε, τότε ἐκοιμήθημεν ἐπὶ τῆς ἀκτῆς τῆς θαλάσσης. Ὅτε δ' ἐφάνη ἡ Ἥως, τότε συνεχρότησα συνέλευσιν καὶ πρὸς πάντας εἶπον·

«Οἱ μὲν ἄλλοι τῶρα μένετε, ἀγαπητοὶ μοι σύντροφοι· ἐγὼ δὲ μετὰ τοῦ πλοίου καὶ τῶν ὁπαδῶν μου θ' ἀπέλθω καὶ θὰ ἐξετάσω τοὺς ἀνθρώπους ἐκεῖνους, ὅποιοί τινες εἶνε, ἄγριοι ἢ δίκαιοι, ἢ φιλόξενοι καὶ θεοσεβεῖς.»

Οὕτως εἶπον καὶ ἀνέβην εἰς τὸ πλοῖον, προσέταξα δ' εἰς τοὺς ὁπαδούς καὶ αὐτοὶ ν' ἀναβῶσι καὶ τὰ πρυμνήσια νὰ λύσωσιν. Ἐκεῖνοι δὲ ταχέως ἀνέβησαν καὶ πρὸς τοὺς σκαλμούς ἐκάθισαν, κατὰ σειράν δὲ καθίσαντες τὴν θάλασσαν ἔτυπτον διὰ τῶν κωπῶν. Ἀλλ' ὅτε ἐφθάσαμεν εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον, τότε εἶδομεν σπήλαιον, πλησίον τῆς θαλάσσης, ὑψηλόν, δαρνοσκεπάστον. Ἐκεῖ πολλὰ βροκῆματα, πρόβατα καὶ αἶγες, ἀνεπαύοντο· περίξ δ' ὑψηλὴ αὐλή ἦτο ἐκτισμένη διὰ λίθων καὶ διὰ πευκῶν καὶ ὄρυων. Ἐκεῖ καὶ ἀνὴρ κατῴκει πελώριος, ὅστις τὰ βροκῆματα μόνος ἐποίμαине πολὺ μακρὰν· οὐδὲ πρὸς ἄλλους ἐσύχναζεν, ἀλλὰ μακρὰν ἔμενε καὶ ἄνομα διενόειτο. Καὶ οὐδ' ὁμοίαζε πρὸς ἄνθρωπον, ἀλλὰ πρὸς κορυφὴν δασυῶδη ὑψηλῶν ὀρέων, ἥτις φαίνεται μόνη ἐκ τῶν ἄλλων.

Τότε προσέταξα πρὸς τοὺς ἄλλους συντρόφους· ἐκεῖ πλησίον τοῦ πλοίου νὰ μένωσι καὶ τὸ πλοῖον ν' ἀνελ-

κυσώσιν, ἐγὼ δ' ἐξέλεξα ἐκ τῶν συντρόφων δώδεκα ἀρίστους καὶ ἀπῆλθον· ἀλλ' εἶχον καὶ αἰγείον ἀσκὸν οἴνου γλυκέος· ἡ ὅσμη αὐτοῦ γλυκεῖα καὶ θαυμαστὴ εὐωδίαζεν. Ἐκ τούτου λοιπὸν εἶχον ἀσκὸν μέγαν, καὶ τροφάς δὲ ἐντὸς πῆρας δερματίνης· διότι πάραυτα ὑπώπτευσα ὅτι θὰ προσέλθω εἰς ἄνδρα βωμαλέον, ἄγριον, οὔτε δίκαιον γινώσκοντα οὔτε νόμους.

Ταχέως δὲ εἰς τὸ ἄντρον ἐφθάσαμεν, οὐδὲ ἐνδον εὐρομεν αὐτόν, ἀλλ' ἔβασκε τὰ βοσκήματα. Εἰσῆλθομεν δὲ καὶ παρετρώμεν ἕκαστα. Τὰ μὲν τυρόβολα τυρῶν ἦσαν πλήρη, τὰ δὲ μανδρία ἐστενοχωροῦντο ἐκ τῶν ἀρνίων καὶ ἐρίφων· χωριστὰ δὲ ἦσαν ἕκαστα περικωριτμένα, χωριστὰ τὰ πρόωια πρόβατα, χωριστὰ τὰ μισαῖα, χωριστὰ δὲ πάλιν τὰ θήμα· ἐπλεον δ' εἰς τυρόγαλα πάντα τὰ ἀγγεῖα, καὶ οἱ κάδοι καὶ αἱ σκαφίδες, καλῶς ἐξεργασμένοι, εἰς οὓς ἤμελγεν. Τότε μὲν ἐμὲ πρῶτιστα παρεκάλουν οἱ σύντροφοι, ν' ἀραιρέσωμεν ἐκ τῶν τυρῶν καὶ ν' ἀπέλθωμεν πάλιν· ἔπειτα δ' ἀμέσως εἰς τὸ πλοῖον νὰ ἐξαγάγωμεν ἐκ τῶν μανδρῶν ἐρίφους καὶ ἀρνία, καὶ νὰ ἐπιπλεύσωμεν τὸ ἀλμυρὸν ὕδωρ· ἀλλ' ἐγὼ δὲν ἐπείσθην ἵνα καὶ αὐτὸν ἴδω καὶ μοι δώσῃ δῶρα.

Τότε δὲ πῦρ ἀνῆψαμεν, θυσίαν προσηγάχαμεν καὶ ἐκ τῶν τυρῶν λαβόντες ἐράγομεν καὶ ἡμεῖς, περιμένοντες δ' αὐτόν ἐνδον καθήμενοι, ἕως οὗ ἤλθεν. Ἐφερε δὲ ἑὺλων ἑρῶν βαρυτάτον φορτίον, ἐντὸς δὲ τοῦ ἀντροῦ ἐρριψεν αὐτὸ καὶ πάταγον προῦξένησεν· ἡμεῖς δ' ἐροδῆθμεν καὶ

ἀπεχωρήσαμεν εἰς τὸν μυχὸν τοῦ ἀντροῦ. Ἐκεῖνος δ' εἰς τὸ εὐρὺ σπήλαιον εἰσῆγαγεν πάντα τὰ βοσκήματα, ὅσα ἤμελγε, τὰ δ' ἄρρην ἀρῆκεν ἐκτὸς τῶν θυρῶν, τοὺς κριοὺς καὶ τοὺς τράγους, ἐντὸς τῆς αὐλῆς. Ἐπειτα δ' ἐπέθηκε μεγάλην πέτρην βαρυτάτην· οὓς καὶ εἰκοσὶν ἄμαξαι καλαί, τετράτροχοι, δὲν θὰ ἠδύναντο νὰ μετακινήσωσιν αὐτὴν ἀπὸ τοῦ ἐδάφους· τόσον μεγάλην ἀπότομον πέτρην ἐπέθηκεν εἰς τὴν θύραν. Καθίσας δὲ ἤμελγεν ἁμνάδας καὶ αἰγας, καὶ ὑρ' ἐκάστην ἔθηκε τὸ νεογνόν. Ἀμέσως δὲ τὸ μὲν ἥμισυ τοῦ γάλακτος ἐπηξε καὶ ἐντὸς πλεκτῶν κανίστρων συναῖσας κατέθηκε, τὸ δ' ἥμισυ ἐκράτησεν ἐντὸς ἀγγείων. Ἀρ' οὐ δ' ἐτελείωσε τὰ ἑαυτοῦ ἔργα καὶ ἀνῆψε πῦρ, εἶδεν ἡμᾶς καὶ ἠρώτησεν·

«ὦ ξένοι, τίνας εἰσθε; Ποθεν πλέετε τὴν ὑγρὰν ὁδόν; Μήπως ἐμπορίας χάριν, ἢ μὴ ἀσκόπως πλανᾶσθε, ὅπως οἱ λησταὶ τῆς θαλάσσης;»

Οὕτως εἶπεν, ἐγὼ δ' ἀπήντησα πρὸς αὐτόν·

«Ἡμεῖς, οἱ ἐκ Τροίας ἀποπλανηθέντες Ἀχαιοί, εἰμεθα λαὸς τοῦ Ἀτρείδου Ἀγαμέμνονος, οὐ νῦν βεβαίως μεγίστη εἶνε ἡ δόξα ὑπὸ τὸν οὐρανόν· διότι τοιαύτην πόλιν ἐκυρίευσεν καὶ ἠράνισεν πλεῖστον λαόν. Ἀλλ' ἡμεῖς ἐλθόντες προσπίπτομεν εἰς τὰ γόνατά σου, ὅπως δώσῃς δῶρόν τι, ὅπερ εἶνε δίκαιον τῶν ξένων. Ἀλλὰ φοβοῦ, ἄριστε, τοὺς θεούς· ἱκέται σου εἰμεθα, ὃ δὲ Ζεὺς εἶνε ἐκδικητὴς τῶν ἱκετῶν καὶ τῶν ξένων.»

Οὕτως εἶπον, ἐκεῖνος δ' ἀμείσως μοι ἀπήντησεν ἀσπλάγχχνος·

« Ἀνόητος εἶσαι, ὦ ξένη, ἥ μακρόθεν ἦλθες, ἄρ' οὐ μὲ προτρέπεις ἢ νὰ φοβῶμαι ἢ νὰ σέβωμαι τοὺς θεοὺς; διότι οἱ Κύκλωπες δὲν φροντίζουνσι περὶ τοῦ Διὸς, οὐδὲ περὶ τῶν θεῶν, ἐπειδὴ ὄντως πολὺ ἀνώτεροι εἴμεθα· οὐδ' ἐγὼ τοῦ Διὸς τὴν ἐχθραν θά ἐροῦμαι, οὐδὲ θά ἐπιδόμαι, οὔτε σοῦ, οὔτε τῶν συντρόφων, ἂν μὴ ἐγὼ ἤθελον. Ἀλλ' εἰπέ μοι ποῦ ἦλθες καὶ προσώρμισας τὸ πλοῖόν σου, μήπως εἰς τὴν ἐσχατιάν, μήπως πλησίον; Θέλω νὰ μάθω τοῦτο. »

Οὕτως εἶπεν ἵνα δοκιμάσῃ, ἐμὲ δὲ δὲν ἠπάτησεν, ἀλλ' εἶπον πρὸς αὐτόν·

« Τὸ μὲν πλοῖόν μου συνέτρεψεν ὁ Ποσειδῶν, ἄρ' οὐ ἔρριπεν αὐτὸ πρὸς τὰς πέτρας εἰς τὰ πέρατα τῆς ὑμετέρας χώρας, πλησιάσας πρὸς ἀκρωτήριον; ὁ δὲ ἄνεμος ἐκ τῆς θαλάσσης προσώθησεν αὐτό· ἐγὼ δὲ μετὰ τούτων ὑπεξέφυγον τὸν μέγαν ὄλεθρον. »

Οὕτως εἶπον, ἐκεῖνος δὲ οὐδέν μοι ἀπήντησεν, ἐξ ἀσπλάγχχνου ψυχῆς, ἀλλ' ἀναπνέσας ἐπὶ τοὺς ὤπαδούς μου δύο ὅμοῦ συνέλαβε καὶ ὥς σκύλακας πρὸς τὴν γῆν ἐκτύπησεν· ἐξέρρευσεν δὲ ὁ ἐγκέφαλος χαμαὶ καὶ ἔβριχε τὴν γῆν. Αὐτοὺς δὲ διαμελίσας παρσκευάσει τὸ δείπνον αὐτοῦ· ἔπρωγε δ' ὥς λέων, οὐδ' ἀρῆχέ τι, καὶ ἐντόσθια καὶ σάρκας καὶ ὅσα μυελώδη. Ἡμεῖς δ' ἐκλαίμεν καὶ ἀνετεínaμεν πρὸς τὸν Δία τὰς χεῖρας, ἀνόσια ἔργα βλέ-

ποντες, ἀμνηχανία δὲ κατεῖχε τὴν ψυχὴν ἡμῶν. Ἀρ' οὐ δ' ὁ Κύκλωψ ἐγέμισε τὴν μεγάλην αὐτοῦ γαστέρα, ἀνθρώπινα κρέατα τρώγων καὶ ἄδολον γάλα πίνων, ἐξηπλώθη ἐντὸς τοῦ ἀντροῦ, ἐκταθείς ἐν μέσῳ τῶν βοσκημάτων. Καὶ ἐγὼ μὲν διανοήθην νὰ ὑπάγω πλησιέστερον, νὰ σύρω τὸ ξίφος καὶ νὰ πλῆξω αὐτὸν πρὸς τὸ στῆθος· ἀλλ' ἑτέρα σκέψις μ' ἐκράτησεν· αὐτοῦ δὲλα δὴ καὶ ἡμεῖς θά ἤρανιζόμεθα· διότι δὲν θά ἡδυνάμεθα διὰ τῶν χειρῶν ν' ἀπωθήσωμεν ἐκ τῆς θύρας τὸν βαρὺν λίθον. Οὕτω μὲν τότε στενάζοντες περιμείναμεν τὴν Ἥω· ὅτε δ' αὕτη ἐφάνη, μετὰ σπουδῆς ἐξετέλεσε τὰ ἑαυτοῦ ἔργα, καὶ πάλιν δύο ὅμοῦ συνέλαβε καὶ παρσκευάσει γεῦμα. Ἀρ' οὐ δ' ἐγευματίσεν. Ἐξήγαγεν ἐκ τοῦ ἀντροῦ τὰ βοσκήματα, εὐκόλως ἀφαιρίσας τὴν μεγάλην πέτραν· ἔπειτα δὲ πάλιν ἐπέθηκεν αὐτήν. Μετὰ πολλοῦ δὲ συριγμοῦ ἔτρεψεν ὁ Κύκλωψ πρὸς τὸ ὅρος τὰ βοσκήματα· ἐγὼ δ' ἔμεινα, διανοούμενος πῶς νὰ ἐκδικηθῶ. Αὕτη δ' ἡ γνώμη μοι ἐφάνη ἀρίστη. Ἐκείτο δὲλα δὴ πλησίον μάνδρας μέγα ῥόπαλον τοῦ Κύκλωπος, χλωρόν, ἐξ ἐλαίας. Ἡμεῖς μὲν βλέποντες παρωμοιάζομεν αὐτὸ πρὸς ἱστὸν εἰκοσακώπου πλοίου· τόνον ἐφαίνετο κατὰ τὸ μήκος, τόνον κατὰ τὸ πᾶχος. Τούτου μὲν ἐγὼ ἀπέκοψα ὅσον ὀργυιάν καὶ παρέθηκα πρὸς τοὺς συντρόφους, προσέταξα δὲ ν' ἀποξυσώσιν. Ἐκεῖνοι δ' ὀμαλὸν κατέστησαν· ἐγὼ δὲ ταχέως ὥξυνα τὸ ἄκρον, καὶ λαβὼν ἀμείσως ἐπυράκτωσα αὐτό. Καὶ κατέθηκα αὐτὸ κατακρύψας ὑπὸ κόπρον,

ἦτις ἐντὸς τοῦ σπηλαίου ἦτο κεχυμένη λίαν πολλή.
Ἐπειτα τοὺς ἄλλους προέτρεψα διὰ κλήρου νὰ ὀρίσωσι
ποῖος θὰ τολμήσῃ μετ' ἐμοῦ νὰ ἐγείρῃ τὸ κοντάριον καὶ

Ὀδυσσεύς.

ὑποπτεύσας τι, ἦ, καὶ θεὸς οὕτως ἀπεράσισεν. Ἐπειτα
δὲ ἐπέθηκε τὴν μεγάλην πέτραν, καθίσας δ' ἤμελγεν ἄ-

νὰ ἐμπήξῃ αὐτὸ
εἰς τὸν ὀρθαλ-
μὸν τοῦ Κύκλω-
πος, ὅταν κατα-
λάβῃ αὐτὸν ὄ-
πνος. Ἐλαχον
δ' ἐκεῖνοι, οὐκ
καὶ ἐγὼ θὰ ἐξε-
λεγον, τέσσα-
ρες, ἐγὼ δὲ πέμ-
πτος μετ' αὐ-
τῶν κατετά-
χθην. Τὸ ἐσπέ-
ρας δὲ ἦλθε βο-
σκῶν τὰ βοσκή-
ματα. Ἀμέσως
εἰς τὸ σπήλαιον
εἰσῆγαγεν αὐτὰ
πάντα, οὐδ' ἄ-
ρῆκε τι ἐντὸς
τῆς αὐλῆς, ἦ

μνάδας καὶ αἴγας, καὶ ὕρ' ἐκάστην ἔθηκε τὸ νεογνόν.
Ἄρ' οὐ ἐπεράτωσε τὰ ἑαυτοῦ ἔργα, δύο πάλιν ὁμοῦ
συνέλαβε καὶ παρσκευάσει τὸ δεῖπνον αὐτοῦ. Καί τότε
ἐγὼ πρὸς τὸν Κύκλωπα εἶπον πλησίον σταθείς, ἔχων
δ' ἐν χειρὶ ποτήριον οἴνου.

«Κύκλωψ, λάβε, πῖε οἶνον, ἀπὸ ἔφαγες ἀνθρώπινα
κρέατα, ἵνα γνωρίσῃς ὅποιον ποτὸν ἔκρυπτε τὸ ἡμέτε-
ρον πλοῖον. Εἰς σὲ δὲ σπονδὴν ἔφερον, ἴσως μ' ἐλεήσῃς καὶ
μὲ στείλῃς εἰς τὰ ἴδια· ἀλλὰ σὺ μαίνεσαι ἀνυποφόρως».

Οὕτως εἶπον, ἐκεῖνος δ' ἔλαβε καὶ ἐπιεν ὅλον· τῆφρᾶν-
θη δὲ τὰ μέγιστα τὸ γλυκὺ ποτὸν πίνων καὶ μ' ἐζήτηε
δεύτερον πάλιν.

«Δὸς μοι ἀκόμη, καὶ τὸ ὄνομά σου εἰπέ μοι τώρα ἀμέ-
σως, ἵνα σοι δώσω δῶρον».

Οὕτως εἶπε, πάλιν δ' ἐγὼ εἰς αὐτὸν ἔδωκα οἶνον. Τρεῖς
μὲν ἐκόμισα καὶ ἔδωκα, τρεῖς δ' ἐξέπιεν ἀπερίσκεπτος· τό-
τε δ' ἐγὼ προσεφώνησα αὐτόν·

«Κύκλωψ, μ' ἐρωτᾷς τὸ ὄνομά μου, ἐγὼ δὲ θὰ σοι εἴ-
πω· ἀλλὰ δός μοι καὶ σὺ δῶρον κατὰ τὴν ὑπόσχασίν σου.
Οἶδεις τὸ ὄνομά μου εἶνε, Οἶδεις ὀνομάζομαι».

Οὕτως εἶπον, ἐκεῖνος δ' ἀμέσως μοι ἀπήντησε·

«Τὸν Οἶδην ἐγὼ τελευταῖον θὰ φάγω ἐκ τῶν ὀπαδῶν
αὐτοῦ, τοὺς ἄλλους πρότερον τοῦτο θὰ σοι εἶνε δῶρον».

Εἶπε καὶ ἀνεκλήθη καὶ ἐπεσαν ὄπις, ἔπειτα δ' ἐξη-
πλώθη καὶ ἀνέκαμψε τὸν παχὺν αὐχένα, κατέλαβε δ' αὐ-

τὸν ὕπνος· ἐκ δὲ τοῦ φάρυγγος ἐξέρρευσεν οἶνος καὶ κρέα-
τα ἀνθρώπινα ἐξήμισε. Καὶ τότε ἐγὼ τὸ κοντάριον ἔχω-
σα ὑπὸ πολλήν σποδὸν, ἵνα θερμανθῇ διὰ λόγων δὲ πάν-
τας τοὺς ὀπαδοὺς ἐθάρρυνα, μὴ τις δειλιάσῃ καὶ ἀποχω-
ρήσῃ. Ἀλλ' ὅτε τέλος τὸ κοντάριον ἐντὸς τοῦ πυρός ἔ-
μελλεν ἂν ἀνάψῃ, τότε ἐγὼ πλησιέστερον αὐτὸ ἐκόμισα ἐκ
τοῦ πυρός, περίξ δὲ ἴσταντο οἱ ὀπαδοί μου· ἄρρος δὲ μέγα
ἐνέπνευσεν ὁ θεός. Ἐκεῖνοι μὲν ἔλαβον τὸ κοντάριον, ὅζῳ
κατὰ τὸ ἄκρον, καὶ ἐνέπηξαν εἰς τὸν ὀφθαλμόν· ἐγὼ δ'
ἀνωθεν ἐστρέφθη καὶ συνέστρεφον αὐτό, ὥς ὅτε τις τρυ-
πᾷ ξύλον πλοίου διὰ τρυπανίου. Οὕτως ἔλαβόμεν καὶ συν-
εστρέψαμεν εἰς τὸν ὀφθαλμόν ἐκείνου τὸ κοντάριον, θερ-
μόν δ' αἷμα περιέρρειεν αὐτό. Πάντα δὲ τὰ βλέφαρα περίξ
καὶ τὰς ὀφρὺς ἐκαυσάλισεν ἡ φλόξ. Φοβερὰ δ' ἀνεφώνησε,
περίξ δ' ἀντήχησεν ὁ βράχος καὶ ἡμεῖς περίφοβοι ἀπεχω-
ρήσαμεν· ἐκεῖνος δ' ἐξέστυρεν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τὸ κοντά-
ριον, βεβρεγμένον εἰς πολὺ αἷμα. Καὶ αὐτὸ μὲν τότε μα-
νικῶδης ἔρριψε μακράν ἑαυτοῦ, τοὺς δὲ Κύκλωπας μεγα-
λοφῶνως ἔκραζεν, οἵτινες κατώκουν περίξ ἐντὸς σπη-
λαίων. Ἐκεῖνοι δὲ τῆς βοῆς ἀκούοντες προστῆρχοντο ἄλ-
λοθεν ἄλλος, ἐστάθησαν δὲ καὶ ἠρώτων περὶ τὸ σπήλαιον·

«Τί τόσον, Πολύφημε, ἐφώνησας κατὰ τὴν νύκτα καὶ
ἡμᾶς ὕπνους καθιστάς; Μήπως τις ἐκ τῶν ἀνθρώπων
σε φονεύει δολίως ἢ βιαίως;»

Πρὸς αὐτοὺς δὲ ἐκ τοῦ ἀντροῦ εἶπεν ὁ Πολύφημος·

«ὦ φίλοι, Οὐδεὶς με φονεύει δολίως οὐδὲ βιαίως».

Ἐκεῖνοι δ' ἀ-
πήντησαν καὶ
εἶπον·

«Ἐὰν μὲν
μηδεὶς σε βιά-
ζῃ ἐν ᾧ εἶσαι
μόνος, εὖχου
τούλάχιστον
εἰς τὸν πατέ-
ρα σου, τὸν ἄ-
νακτα Ποσει-
δῶνα».

Οὕτως εἶπον
καὶ ἀπῆλθον.
Ὁ δὲ Κύκλωψ
στενάζων καὶ
πονῶν, διὰ τῶν
χειρῶν φηλα-
φῶν, τὸν μὲν
λίθον ἀτήρε-
σεν, αὐτὸς δ'
ἐντὸς τῶν θυ-
ρῶν ἐκάθισε
καὶ τὰς χεῖρας
ἐξέτεινε, μήπως συλλάβῃ τινὰ μετὰ τῶν προβάτων ἐξερ-

ΟΔΥΣΣΕΙΑ

Πολύφημος τὸν ὄφθαλμόν

χόμενον· διότι τόσον ἐνόμισεν ὅτι εἶμαι ἀνόητος. Ἄλλ' ἐγὼ ἐσκεπτόμην πῶς νὰ εὕρω ἀπαλλαγὴν τινὰ ἀπὸ τοῦ θανάτου, καὶ χάριν τῶν ὀπαδῶν μου καὶ χάριν ἐμοῦ αὐτοῦ· διότι μέγα κακὸν ἐπέκειτο. Αὕτη δὲ μοι ἀρίστη ἐφαινετο ἡ σκέψις. Ἄρρενα πρόβατα ὑπῆρχον εὐτραφεῖ, πυκνόμαλλα καὶ ὠραῖα καὶ μεγάλα· τοιαῦτα σιωπῶν ἐλάμβανον καὶ ἀνά τρία συνέδεον δι' εὐπλέκτων κλαδίων λύγου, ἐρ' ὧν ὁ πελώριος Κύκλωψ ἐκοιμάτο. Τὸ μὲν μεσαῖον πρόβατον ἔφερε τὸν ἄνθρωπον, τὰ δ' ἄλλα ἐκατέρωθεν ἔβαινον καὶ ἑσφζον τοὺς συντρόφους μου. Τρία λοιπὸν πρόβατα ἕκαστον ἄνδρα ἔφερον, ἐγὼ δέ, ἐπειδὴ ὑπῆρχε κριὸς, ἀριστος τῶν βοσκημάτων ἀπάντων, τοῦτου τὰ νῶτα κατέλαβον καὶ ὑπὸ τὴν λασίαν αὐτοῦ γαστέρα συνεστάλην· διὰ δὲ τῶν χειρῶν ἐκρατούμην ἀπὸ τοῦ μαλλοῦ καὶ πρὸς τὰ πλάγια ἐστράφην μετ' εὐτόλμου ψυχῆς.

Οὕτω μὲν τότε ἐστενάζομεν καὶ περιεμένομεν τὴν Ἥω· ὅτε δ' ἐφάνη, τότε πρὸς τὴν νομὴν ἐξηλθον τὰ βοσκήματα. Ἄλλ' ὁ κύριος αὐτῶν ὑπὸ πόνων ἐδασανίζετο καὶ πάντων τῶν προβάτων ἐψηλάφει τὰ νῶτα, ἐν ᾧ ἵσταντο ἐρθια· δὲν εἶδε δ' ὁ ἀνόητος ὅτι οἱ ὀπαδοί μου ἦσαν δεδεμένοι ὑπὸ τὰ στέρνα τῶν πολυμαλλῶν προβάτων. Τελευταῖος δὲ τῶν βοσκημάτων ἐβάδιτε πρὸς τὰ ἔξω ὁ κριὸς, στενοχωρούμενος ὑπὸ τῶν μαλλίων αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ. Αὐτὸν ἐπέψαυσε καὶ προεῖπεν ὁ σκληρὸς Πολύρτημος·

« Ἀγαπητὲ κριέ μου, διὰ τί οὕτω τελευταῖος διήλθες τὸ σπήλαιον; Ἄλλοτε δὲν μένεις ὀπίσω τῶν προβάτων,

ἀλλὰ πρῶτος βόσκεις· πρῶτος εἰς τὰ ρεύματα τῶν ποταμῶν ἔρχεται, πρῶτος δὲ τὸ ἐσπέρας ἐπανερχεσαι εἰς τὴν μάνδραν· ἀλλὰ τῶρα πάντων ὕστερος. Βεβαίως ποθεῖς τοῦ κυρίου σου τὸν ὀφθαλμὸν, ὃν ἐτύρλωσεν ἀνὴρ κακὸς μετὰ τῶν ἀθλίων αὐτοῦ συντρόφων, ἀφ' οὗ μ' ἐδάμασε δι' οἴνου, ὁ Οὐδεῖς, ὅστις βεβαίῳ ὅτι δὲν θὰ διαφύγῃ τὴν ὀλεθρον. Ἄς συνησθάνεσο ὡς ἐγὼ καὶ ἄς ἡδύνασο νὰ λαλήσῃς, ἵνα μοι εἴπῃς ποῦ ἐκεῖνος ἀποφεύγει τὴν ὀργὴν μου· τότε ὁ ἐγκέραλος αὐτοῦ θὰ ἐσκορπιζέτο, θ' ἀνεπαύετο δὲ καὶ ἡ καρδία μου ἐκ τῶν κακῶν, ὅσα μοι προξένησεν ὁ οὐδαμινὸς Οὐδεῖς ».

Οὕτως εἶπε καὶ τὸν κριὸν μακρὰν ἑαυτοῦ ἔστειλε πρὸς τὰ ἔξω. Ὅτε δὲ ἤλθομεν οὐχὶ μακρὰν τοῦ σπηλαίου καὶ τῆς αὐλῆς, πρῶτος ἐγὼ ἐλύθην κάτωθεν τοῦ κριοῦ, ὑπέλυσα δὲ καὶ τοὺς συντρόφους. Ταχέως δ' ἠγλαύνομεν τὰ βοσκήματα, ἕως οὗ ἐρθάσαμεν εἰς τὸ πλοῖον. Ἄλλ' ὅτε τόσον ἀπείχεν, ὅσον ἀκούεται ἡ φωνή, τότε ἐγὼ πρὸς τὸν Κύκλωπα εἶπον·

« Κύκλωψ, δὲν ἐμελλες ἀνάνδρου ἀνδρὸς νὰ φάγῃς συντρόφους, σκληρῶς καὶ βιαίως. Καὶ ἐμελλον νὰ σ' εὕρωσι τὰ κακὰ ἔργα, ἀνόσιε, ἀφ' οὗ δὲν φοβεῖσαι νὰ τρώγῃς ξένους ἐν τῷ οἴκῳ σου· δι' ὃ καὶ σ' ἐτίμωρησεν ὁ Ζεὺς καὶ οἱ ἄλλοι θεοί ».

Οὕτως εἶπον, ἐκεῖνος δὲ τότε ὠργίσθη περισσότερο, ἀπέσπασε δὲ κορυφὴν ὄρους μεγάλου καὶ κατέρριψε πρὸ τοῦ πλοίου. Ἐκυμάτισε δὲ ἡ θάλασσα ὑπὸ τῆς κατερχο-

μένης πέτρας· τὸ πλοῖον δὲ πρὸς τὴν ξηρὰν ἔφερε τὸ κύμα, καὶ ἐβίασεν αὐτὸ νὰ ἔλθῃ πρὸς τὴν γῆν. Ἀλλ' ἐγὼ ἔλαβον μακρότατον κοντάριον καὶ ὤθησα πρὸς τὰ ἔξω, τοὺς συντρόφους παρεθάρρυνα καὶ προύτρεψα νὰ ταχύνωσι τὴν κωπηλασίαν, ἵνα δυνηθῶμεν ν' ἀπορύγωμεν τὴν συμφορὰν· ἐκεῖνοι δὲ προσέκλιναν καὶ ταχέως ἐκωπηλάτουν. Ἀλλ' ὅτε δις τόσον ἀπείχομεν, πάλιν ἀπετάθην πρὸς τὸν Κύκλωπα· οἱ σύντροφοί μ' ἐκώλυον διὰ μελιγίων λόγων, δέν μ' ἔπειθον ὁμῶς, ἀλλὰ πάλιν εἶπον πρὸς αὐτόν·

«Κύκλωψ, ἐάν τις τῶν θνητῶν σ' ἐρωτήσῃ τοῦ ὀφθαλμοῦ τὴν ἀπρεπὴ τύφλωσιν, νὰ εἴπῃς ὅτι σ' ἐτύφλωσεν ὁ Ὀδυσσεύς, ὁ παρθητὴς τῶν πόλεων, ὁ υἱὸς τοῦ Λαέρτου, ὁ ἐν Ἰθάκῃ κατοικῶν».

Οὕτως εἶπον, ἐκεῖνος δ' ἀνερώνησε καὶ μοι ἀπήντησε διὰ λόγου·

«Φεῦ! Τῷ ὄντι μ' εὐρίσκουσι παλαιαὶ προρρήσεις. Ὑπάρχει τις ἐδῶ μάντις ὠραῖος καὶ ὑψηλός, ὁ Τηλείμος Εὐρυμίδης· οὗτός μοι εἶπεν ὅτι ταῦτα πάντα θὰ ἐγίνοντό ποτε, ὅτι ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ Ὀδυσσεύς θὰ στερηθῶ τῆς ὁράσεως. Ἀλλὰ πάντοτε περιέμενον ὅτι θὰ ἔλθῃ ἐδῶ μέγας τις ἀνὴρ καὶ ὠραῖος, μεγάλην ἔχων δύναμιν· ἀλλὰ τῶρα μικρὸς ὢν καὶ οὐτιδανὸς καὶ ἀσθενής, μ' ἐτύφλωσεν, ἄρ' οὐ μ' ἐδάματε δι' οἶνου. Ἀλλ' ὁμῶς ἔλθε, Ὀδυσσεῦ, ἵνα σοι παραθέσω δῶρα καὶ προτρέψω

τὸν κλεινὸν Ποσειδῶνα νὰ σοι δώσῃ κατευόδιον· διότι αὐτοῦ ἐγὼ εἰμαι υἱός.»

Οὕτως εἶπεν, ἐγὼ δ' ἀπήντησα πρὸς αὐτόν·

«Ἄς ἡδυνάμην τῆς ζωῆς νὰ σε στερήσω καὶ νὰ σε πέμψω εἰς τὸν ᾅδην! Ἀλλὰ δὲν θὰ θεραπεύσῃ τὸν ὀφθαλμὸν σου οὐδ' ὁ Ποσειδών!»

Οὕτως εἶπον, ἐκεῖνος δὲ τότε πρὸς τὸν ἄνακτα Ποσειδῶνα τῦχετο, ἀνατείνων τὰς χεῖρας πρὸς τὸν οὐρανόν·

«Ἄκουσον, Ποσειδόν, ἐάν ἀληθῶς εἰμαι υἱὸς σου· μὴ δώσης νὰ ἐπανεέλθῃ εἰς τὰ ἴδια ὁ παρθητὴς τῶν πόλεων Ὀδυσσεύς· ἀλλ' ἐάν εἴνε πεπρωμένον νὰ ἴδῃ τοὺς οἰκείους καὶ νὰ ἐπανεέλθῃ εἰς τὴν πατρίον αὐτοῦ γῆν, ἀργὰ κακῶς νὰ ἔλθῃ, ἄρ' οὐ ἀπολέσῃ πάντας τοὺς συντρόφους, ἐπὶ ξένου πλοίου, καὶ νὰ εὕρῃ κατ'οἶκον συμφορὰς».

Οὕτως εἶπεν εὐχόμενος, αὐτοῦ δὲ ἤκουσεν ὁ θεός. Καὶ αὐθις δὲ πολλῷ μείζονα λίθον ἤγειρε καὶ περιστρέψας αὐτόν ἀφῆκε, κατέβαλε δ' ἀμέτρητον ἰσχύϊν· μικρὸν δ' ὀπίσθεν τοῦ πλοίου κατέριψεν αὐτόν, καὶ μικροῦ δεῖν ἐπληγῆε τὸ ἄκρον τοῦ πηδαλίου. Ἐκυμάτιτε δ' ἡ θάλασσα ὑπὸ τῆς πέτρας· τὸ κύμα πρὸς τὰ πρόσω ὤθησε τὸ πλοῖον, ἐβίασε δὲ αὐτὸ νὰ ἔλθῃ πρὸς τὴν γῆν.

Ἀλλ' ὅτ' ἐρθάσαμεν εἰς τὴν νῆσον, ὅπου καὶ τὰλλα πλοῖα ἔμενον συντηγμένα, οἱ δὲ σύντροφοι ἐκάθηντο θρηνοῦντες καὶ προσμένοντες, τὸ μὲν πλοῖον τότε προσωρμίσαμεν εἰς τὴν ἄμμον, ἐξέβημεν δὲ καὶ ἡμεῖς ἐπὶ τῆς ἀκτῆς.

Οὕτω μὲν τότε δι' ὅλης τῆς ἡμέρας μέχρι ἡλίου ὄψαν-

τος ἐκαθήμεθα τρώγοντες κρέατα καὶ οἶνον γλυκύν. Ὅτε δ' ἐφάνη ἡ ῥοδοδάκτυλος Ἥως, τότε ἐγὼ παρήγγειλα εἰς τοὺς συντρόφους ν' ἀναβῶσι καὶ τὰ πρυμνήσια νά λύτωσιν· ἐκεῖνοι δ' ἀμέσως ἀνέβησαν καὶ πρὸς τοὺς σκαλμούς ἐκάθizon, καὶ τὴν θάλασσαν ἔτυπτον διὰ τῶν κωπῶν.

Τότε περαιτέρω ἐπλεύσαμεν περίλυποι τὴν καρδίαν, διότι ἐχάσαμεν ἀγαπητοὺς συντρόφους, χαίροντες διότι ἐσώθημεν ἐκ τοῦ θανάτου.

Τὰ περὶ Αἰόλου καὶ Λαιστρυγόνων καὶ Κίρκης.

Ἀρ' οὐ ἐπλεύσαμεν ἱκανὸν χρόνον, ἐρθάταμεν εἰς νῆσον πλωτήν, περίφρακτον ἐκ χαλκοῦ καὶ ἀρρήκτου τείχους. Ταύτην κατῴκει ὁ υἱὸς τοῦ Ἰππότου Αἰόλος, ὁ βασιλεὺς τῶν ἀνέμων. Ἐπὶ μῆνα θλον μ' ἐφιλοξένει ὁ Αἰόλος καὶ με ἡρώτα ἕκαστα, περὶ Ἰλίου καὶ τοῦ στόλου τῶν Ἀργείων καὶ τῆς ἐπανάδου αὐτῶν. Ὅτε δὲ τέλος ἀπρηχόμην ἐκεῖθεν, ὁ Αἰόλος ἐξέδειρε ταῦρον καὶ ἐνέκλειτε τοὺς ἐναντίους ἀνέμους ἐντὸς τοῦ ἀσκού, ὃν ἔδωκεν εἰς ἐμέ, ἀρῆκε δὲ μόνον ἐλευθέραν τὴν πνοήν τοῦ Ζεφύρου.

Ἐννέα μὲν ἡμέρας ἀδιακόπως ἐπλέομεν νυχθημερόν, τῇ δεκάτῃ δ' ἀνιφαίνεται ἡ πατρίς γῆ, καὶ μάλιστα ἐκ τοῦ πλησίον ἐβλέπομεν τὰ πυρὰ τῶν φρουρῶντων. Ἀλλὰ τότε γλυκὺς ὕπνος ἐπῆλθεν εἰς ἐμέ, ὥς τις εἶχον κοπιάσῃ, διότι πάντοτε ἐπιδάλοῦχον. Ἐν τῷ μεταξὺ συν-

διελέγοντο οἱ σύντροφοι καὶ ἡρώτων ἀλλήλους, ἀρά γε τί περιέχει ὁ ἀσκός, ὃν ὁ Αἰόλος ἔδωκε μοι δῶρον. Εἰς δὲ τις ἐξ αὐτῶν εἶπε·

«Παράδοξον! Πόσον αὐτὸς εἶνε ἀγαπητὸς εἰς πάντας! Μεγάλους θησαυροὺς φέρει μεθ' ἑαυτοῦ ἐκ Τρωάδος, ἡμεῖς δέ, ἂν καὶ ὁμοῦ συμπλέωμεν, ἐπανερχόμεθα εἰς τὰ ἴδια, κενὰς χεῖρας ἔχοντες. Καὶ τώρα δὲ ὁ Αἰόλος ἔδωκεν εἰς αὐτὸν τὰ δῶρα ταῦτα· ἀλλ' ἰδῶμεν ἀμέσως πόσος χρυσὸς καὶ ἄργυρος ἐν τῷ ἀσκῷ ὑπάρχει».

Οὕτως εἶπεν, ἐνίκησε δὲ ἡ κακὴ σκέψις τῶν συντρόφων. Τὸν μὲν ἀσκὸν ἔλυσαν, ἐξεπῆδησαν δὲ πάντες οἱ ἄνεμοι, συνήρπασαν τὰ πλοῖα καὶ ἐξηκόντισαν αὐτὰ πάλιν μακρὰν τῆς πατρίδος εἰς τὸ μέγα πέλαγος. Ἠγέρθη δὲ καὶ ἐγὼ ἐκ τοῦ ὕπνου καὶ ἐξεπλάγην ἰδὼν τὰ γινόμενα· δὲν ἡδυνήθη δὲ ν' ἀντισταθῶ κατὰ τῆς τρικυμίας καὶ διὰ τοῦτο ἐκαλύφθη καὶ ἐξηπλώθη ἐντὸς τοῦ πλοίου. Τὰ πλοῖα ἔφερεν ὀπίσω ὁ ἀνεμοστρόβιλος εἰς τὴν νῆσον τοῦ Αἰόλου, ἐγὼ δὲ μετέβην πρὸς αὐτόν, διηγῆθην τὸ φοβερὸν πάθημα καὶ ἐζήτησα πάλιν βοήθειαν. Ἀλλ' οὐδ' αἱ θερμόταται ἱκεσίαι ἔτυχον ἀκροάσεως, ὁ δὲ Αἰόλος ὀργίλως εἶπε πρὸς με·

«Φύγε ἐκ τῆς νήσου ταχέως, ἀθλιώτατε τῶν ζώντων! Δὲν ἐπιτρέπεται νά περιποιηθῶ οὐδὲ ν' ἀποστείλω ἄνδρα, ὃν μισοῦσιν οἱ θεοί· φύγε, διότι ἐπανήλθες ὑπὸ τῶν θεῶν μισούμενος!»

Οὕτως εἶπε καὶ μ' ἀπέπεμψε.

Πάσχοντες τὰ πάνδεινα ἐξ ἐπιμόχθου κωπηλασίας καὶ ἐκ μεταμελείας, ἐξ ἡμέρας ἐπλέομεν νύκτα καὶ ἡμέραν τὴν ἐβδόμην ἐφθάσαμεν εἰς τὴν γῆν τῶν Λαιστρυγόνων. Αὐτοὶ ἦσαν ἄγριοι ἀνθρωποφάγοι, γιγαντείου σώματος, ὥρμησαν δὲ πάραυτα καθ' ἡμῶν, συνέτριψαν διὰ λίθων ἑνδεκα πλοῖα καὶ πλείστους ἐρόνευσαν καὶ κατέραγον. Μόνος ἐγὼ κατώρθωσα μετὰ κόπου νὰ σώσω τὸ ἑμὸν πλοῖον, δι' οὐ ἐγὼ καὶ οἱ σύντροφοι ἐφύγομεν ταχέως.

Τότε περαιτέρω ἐπλεύσαμεν περίλυποι τὴν καρδίαν, διότι ἐχάσαμεν ἀγαπητοὺς συντρόφους, χαίροντες διότι ἀπεφύγομεν τὸν θάνατον. Ἐφθάσαμεν δ' εἰς τὴν Αἰαίην νῆσον, ὅπου κατῴκει ἡ καλλιπλόκαμος Κίρκη, φοβερά θεά, θυγάτηρ τοῦ Ἥλιου. Ἐκεῖ προσωρμίσθη τὸ πλοῖον καὶ οἱ ναῦται μετ' ἐμοῦ ἐξηπλώθησαν εἰς τὴν παραλίαν, ὅπως ἀναλάβωμεν ἐκ τῶν μόχθων τοῦ πλοῦ. Οὕτω παρήλθον δύο ἡμερονύκτια· ὅτε δ' ἐπεφάνη ἡ τρίτη αὐγὴ, ἔλαβον ἐγὼ λόγχην καὶ ξίφος, ἀνέβην εἰς λόφον τινὰ καὶ κατώπτευσά τὴν γῆν ἐκείνην. Εἶδον τότε μακράν, ὅπισθεν πυκνοῦ δάσους, καπνὸν ἀναβαίνοντα καὶ ἔκρινον ὅτι ἡ νῆσος εἶχε κατοίκους. Ἀμέσως ἐπανήλθον πρὸς τοὺς ὁπαδοὺς μου, ἀρ' οὐ καθ' ὁδὸν ἐρόνευσα λαμπρὰν ἔλαφον, ἣν καὶ ἐκόμισα ἐπ' ὤμου πρὸς τὴν παραλίαν. Οἱ ναῦται χαίροντες ἐθαύμαζον τὸ θαυμάσιον ζῶον· ἔπειτα παρεσκεύασαν ταχέως δείπνον, ἀρ' οὐ ἐνέψαν τὰς χεῖρας.

Οὕτω μὲν τότε δι' ὅλης τῆς ἡμέρας ἐκαθήμεθα, τρώγοντες ἄμετρα κρέατα καὶ οἶνον γλυκύν· ἀρ' οὐ δὲ ἔδυσεν

ὁ ἥλιος καὶ σκότος ἐπῆλθεν, ἐκοιμήθημεν ἐπὶ τῆς παρα-

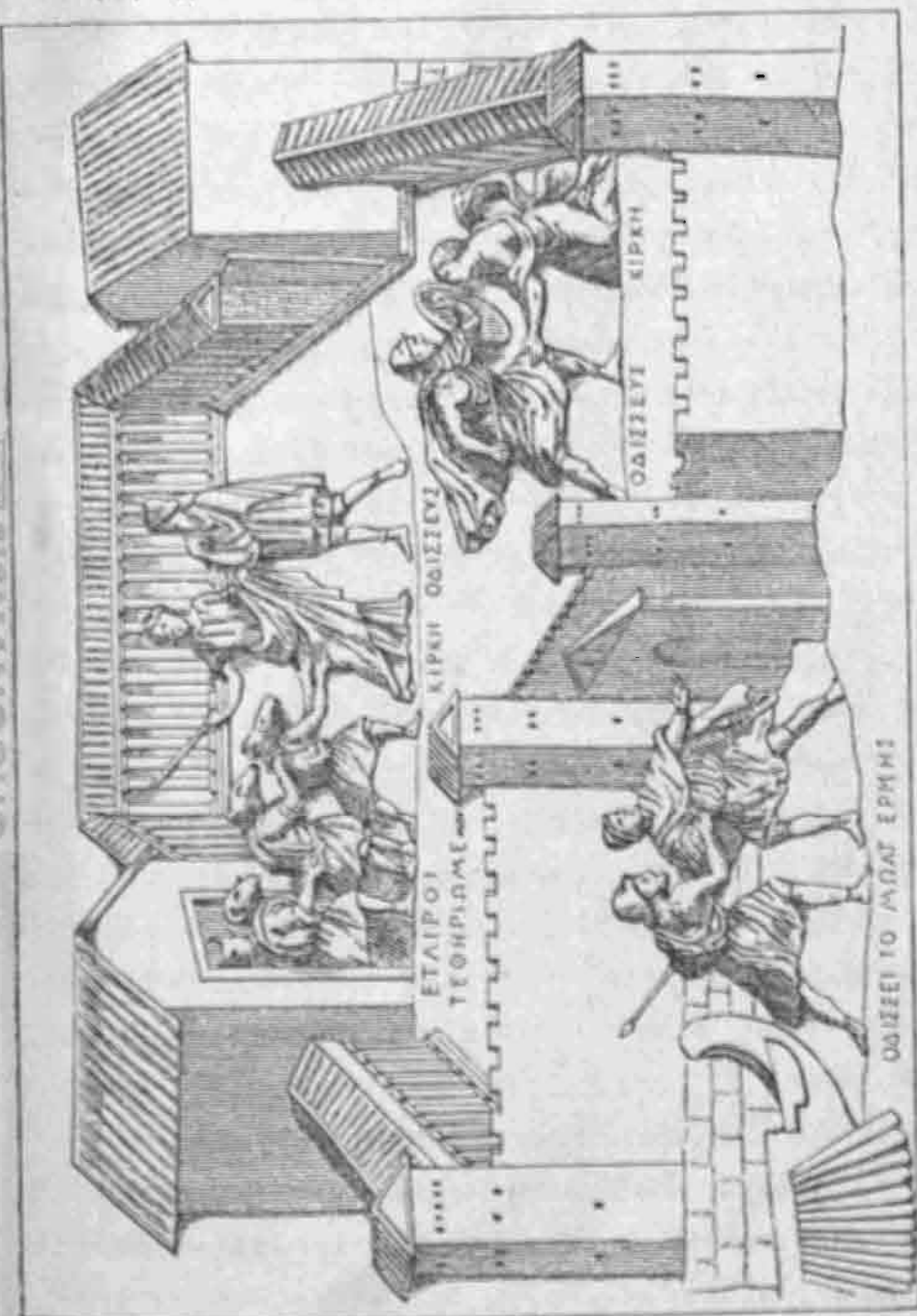

Οἱ Λαιστρυγόνες συντρίβοντες τὸ πλοῖα τοῦ Ὀδυσσεύς.

λίας· ὅτε δ' ἐράνη ἢ ῥοδοδάκτυλος Ἥως, ἀνήγγειλα εἰς τοὺς συντρόφους ὅτι τινὰς ἐξ αὐτῶν ἀπεράσιτα νῆα σταίλω εἰς κατόπτευσιν τῆς χώρας. Τότε ἐκεῖνοι ἐπρόμαξαν, ἐνθυμηθέντες τὴν ἀγριότητα τῶν ἀνθρωποράγων Λαιστρυγόνων καὶ τοῦ Κύκλωπος Πολυμήμου. Ἀλλ' ἐγὼ δὲν ἐροδῆθην τοὺς θρήνους αὐτῶν, διήρξατο δ' αὐτοὺς εἰς δύο ἴσα μέρη, ἀνὰ εἰκοσιδύο ἀνδρας ἕκαστον. Ἀρχηγὸν τοῦ ἑνὸς κατέστησα τὸν Εὐρύλοχον, ἀρχηγὸς τοῦ ἑτέρου Ἔγιννα ἐγώ. Κατὰ κληρὸν πρῶτος ἀπῆλθεν ὁ Εὐρύλοχος, ἀν καὶ ἑκλαῖον οἱ ἀνθρώποι αὐτοῦ. Διέδρσαν λοιπὸν τὸ δάσος καὶ ἐρῆθασαν εἰς ὠραίαν κοιλάδα, ὅπου ἔκειτο ἐρ' ὕψηλῳ τὸ λαμπρὸν λιθινὸν ἀνάκτορον τῆς Κίρκης. Πέριξ αὐτοῦ ἔκειντο λέοντες καὶ λύκοι· ἀλλ' ἅμα εἶδον τοὺς ξείνους καὶ ἀναπυρρῶσαντες ἐπλησίασαν αὐτοὺς μετ' ἡμερότητος, σείοντες τὴν οὐρὰν ὡς κύνες, οἵτινες ἐπαναβλέπουνσι τὸν κύριον αὐτῶν. Ἀλλ' ἦταν ἀνθρώποι τὰ θηρία ἐκεῖνα, ἡ δὲ Κίρκη εἶχε μεταβάλῃ αὐτοὺς εἰς ζῶα διὰ μαγικῶν φαρμάκων.

Ἐν τούτῳ ἤκούετο ἄγχι ἐκ τοῦ ἀνακτόρου· ἡ Κίρκη ἐφαλλεν, ἐν ᾧ ὕρανε λεπτὰ καὶ λαμπρὰ ὑράσματα. Κατὰ πρότασιν τοῦ Πολίτου, ἑνὸς ἐκ τῶν Ἑλλήνων, ἀγαπητοῦ δὲ φίλου μου, οἱ σύντροφοι ἐρώνησαν· ταχέως ἐξελθοῦσα ἡ Κίρκη ἤνοιξε τὰς λαμπρὰς θύρας καὶ παρέλαβεν αὐτοὺς εἰς τὰ ἴσω. Μόνος ὁ Εὐρύλοχος ἔμεινεν ἔξω, διότι κακὸν τι ὑπώπτευσεν. Ἡ Κίρκη παρέθηκε τότε εἰς τοὺς ἄλλους καὶ τυρὸν καὶ ἄλευρα καὶ μέλι ξαν-

θόν, μεμιγμένα μετὰ οἴνου· ἀνεμίγνυε δὲ καὶ φοβερά

φάρμακα, ἵνα τελείως λησμονήσωσι τὴν πατρίον γῆν.
Ἄφ' οὐ ἔφαγον καὶ ἔπιον, ἡ Κίρκη ἔπληξεν αὐτοὺς διὰ
ράβδου καὶ ἔκλεισεν ἐντὸς μανδρίων χοίρων. Ἐκεῖνοι δὲ
χοίρων μὲν εἶχον κεφαλὰς καὶ φωνὴν καὶ τρίχας καὶ σώ-
μα, ἀλλ' ὁ νοῦς αὐτῶν ἦτο σῶος ὡς καὶ πρότερον. Κλαίον-
τες ἦσαν περικυλισμένοι, ἡ δὲ Κίρκη ἔδωκεν εἰς αὐτοὺς
νά φάγωσι βαλάνους καὶ ὅ, τι ἄλλο τρώγουσιν οἱ χοῖροι.

Ματαιῶς ἀνέμενε τοὺς φίλους αὐτοῦ ὁ Εὐρύλοχος, ἕως
οὐ διενόηθη, ὅτι πάντως συνέβη φοβερόν τι κακόν. Ἐσπευσε
λοιπὸν πρὸς με καὶ τοὺς ἄλλους συντρόφους, ἀλλ' ἐκ τῆς
παραχῆς αὐτοῦ καὶ τῆς λύπης δὲν ἠδυνήθη νά λαλήσῃ
ἀμέσως· τέλος συνῆλθεν εἰς ἑαυτὸν καὶ διηγήθη τὸ γε-
γονός.

Ἀμέσως ἔβηκα περὶ τοὺς ὠμούς ξίφος μέγα, ἔλαβον
τόξα καὶ προσέταξα εἰς τὸν Εὐρύλοχον νά μ' ὁδηγήσῃ
εἰς τῆς Κίρκης. Ἀλλ' ὁ ἐντρομος σύντροφος προσέπεσεν
εἰς τὰ γόνατά μου καὶ εἶπε·

«Μὴ με λάβῃς ἐκεῖ ἀκουσίως, ἀλλ' ἄφες με ἰδῶ· διότι
γνωρίζω ὅτι οὔτε σὺ θά ἐπανέλθῃς οὐτ' ἄλλον τινά ἐκ τῶν
συντρόφων θά ἐπαναγάγῃς· ἀλλ' ἄς φύγωμεν τάχιστα
μετὰ τούτων, διότι δυνάμεθα εἰσεῖτε ν' ἀποφύγωμεν τὸν
θάνατον».

Οὕτως εἶπεν, ἀλλ' ἐγὼ πρὸς αὐτὸν ἀπήντησα·

«Εὐρύλοχε, σὺ μὲν μεῖν' ἰδῶ καὶ τρώγε καὶ πῖνε παρὰ
τὸ μέλαν καὶ κοῖλον πλοῖον· ἀλλ' ἐγὼ ὑπάγω, σκληρὰ
δὲ με πιέζει ἀνάγκη.»

Οὕτως εἶπον καὶ ἀπὸ τοῦ πλοίου καὶ τῆς θαλάσσης
ἀνῆλθον· ἀλλὰ διαβάς τὰ δάστη καὶ πλησιάζων πρὸς τὸν
μέγαν οἶκον τῆς πολυαρμάκου Κίρκης, συνηντήθη αἰ-
φνης πρὸς τὸν Ἑρμῆν, ὁμοιον πρὸς χαριέστατον νεανίαν.
Ὁ Ἑρμῆς ἔδωκε τὴν χεῖρα καὶ εἶπε πρὸς με·

«Ποῦ μεταβαίνεις, ὦ δῦστηνε, μόνος, ἐν ᾧ ἄγνοεῖς τὴν
χώραν; Οἱ σύντροφοί σου ἐκεῖ εἰς τῆς Κίρκης εἶνε περικυ-
λισμένοι ὡς χοῖροι, ἐντὸς στερεῶν κρυπτῶν. Μήπως μετα-
βαίνεις ἵνα λύσῃς αὐτούς; Σὲ βεβαιῶ ὅτι οὐδὲ σὺ θά
ἐπανακάμψῃς, θά μείνῃς δὲ ὅσον καὶ οἱ ἄλλοι. Ἀλλ' ἄς
σε ἀπαλλάξω καὶ σώσω ἐκ τῶν κακῶν. Λάβε τοῦτο τὸ
φάρμακον καὶ ὑπάγε εἰς τῆς Κίρκης τὸ μέγαρον· αὐτὸ
θ' ἀποκρούσῃ ἀπὸ τῆς κεφαλῆς σου τὸν θάνατον. Καὶ
θὰ προσπαθήτῃ μὲν ἡ Κίρκη νά σε καταθέλῃ, ἀλ-
λὰ δὲν θὰ δυνήθῃ· διότι δὲν θ' ἀρήσῃ τὸ φάρμακον
ὅπερ σοι δίδω, θά σοι εἰπῶ δὲ ἕκαστα. Ὅταν ὄγλα δὴ ἡ
Κίρκη θελήσῃ νά σε πλήξῃ διὰ μακρᾶς ράβδου, σὺ τότε
νά σύρῃς τὸ ξίφος καὶ νά ἐφορμήσῃς κατὰ τῆς Κίρκης,
ὡς θέλων νά φονεύσῃς αὐτήν. Τότε ἐκείνη θά φοβηθῇ, σὺ
δὲ νά μὴ ἀρνηθῇς ὅ, τι ἂν ἀπαιτήσῃ, ὅπως καὶ τοὺς ἐ-
ταίρους σου λύσῃ καὶ σὲ αὐτὸν περιποιήθῃ. Ἀλλὰ καὶ
σὺ ν' ἀπαιτήσῃς ὅρκον παρ' αὐτῆς, ὅτι οὐδαμῶς θά σε
βλάβῃ».

Οὕτως εἶπε καὶ μοι ἔδωκε φάρμακον ὁ ταχύς ἄγγελος,
ἀνασπάσας αὐτὸ ἐκ τῆς γῆς· ἦτο δὲ κατὰ μὲν τὴν ῥίζαν
μέλαν, πρὸς δὲ τὸ γάλα ὠμοίαζε τὸ ἄνθος· καὶ οἱ μὲν

θεοὶ καλοῦσιν αὐτὸ μῶλον, δύσκολον δ' εἶναι εἰς τοὺς θνη-
τοὺς ν' ἀνασκάπτωσιν αὐτό· οἱ δὲ θεοὶ τὰ πάντα δύνανται.

Ὁ μὲν Ἑρμῆς ἀπέβη τότε εἰς τὸν ὑψηλὸν Ὀλύμπου,
ἐγὼ δ' ὑπῆγον εἰς τῆς Κίρκης τὸ ἀνάκτορον καὶ ἔτυγον
φιλοξενίας. Ἡ νύμφη μ' ἐκάθισεν ἐπὶ λαμπρᾷ ἰδρᾷ
μεθ' ὑποποδίου, καὶ προσήγαγεν ἐν χρυσῷ ποτήριῳ πο-
τόν, ἐν ᾧ εἶχε μίξην φάρμακα. Ἀλλ' ὅτ' ἐγὼ ἀρόδως τὸ
ποτήριον ἐκένωσα, μ' ἐπληξε διὰ τῆς βλάβου καὶ εἶπεν·

« Ὑπαγε τῶρα εἰς τῶν χοίρων τὴν μάνδραν, καὶ μένε
μετὰ τῶν ἄλλων συντρόφων ».

Οὕτως εἶπεν· ἀλλ' ἐγὼ ἔστυρα τὸ ξίφος καὶ ὥρμησα
κατὰ τῆς Κίρκης, ὡς θέλων νὰ φρονέσω αὐτήν. Ἀλλ'
ἐκείνη μεγάλως ἐρώνησε, προσέειπεν εἰς τὰ γόνατά μου
καὶ μετὰ δακρύων εἶπε·

« Τίς ἀνὴρ εἶσαι καὶ πόθεν ; Ποῦ εἶνε ἡ πατρίς καὶ οἱ
γονεῖς σου ; Θαυμάζω πῶς δὲν ἐμαγεύθης, ἄρ' οὐ ἔπιες
ταῦτα τὰ φάρμακα. Διότι οὐδεὶς ἄλλος ἀνὴρ ὑπέμεινε
ταῦτα τὰ φάρμακα, ἄρ' οὐ ἔπιε καὶ ἔβριξε τοὺς ὀδόν-
τας. Βεβαίως εἶσαι ὁ πολύτροπος Ὀδυσσεύς· μοὶ ἔλεγε
πάντοτε ὁ Ἑρμῆς ὅτι θὰ ἔλθης ἐκ τῆς Τρωάδος διὰ τα-
χείας πλοίου. Ἀλλὰ τίς τὸ ξίφος εἰς τὴν θήκην καὶ ἔστο
εἰλικρινὴς φίλος μου ».

Οὕτως εἶπεν, ἐγὼ δ' ἀπήντησα πρὸς αὐτήν·

« ὦ Κίρκη, πῶς θέλεις νὰ σοι εἶμαι φίλος, ἄρ' οὐ χοί-
ρους μὲν κατέστησας τοὺς συντρόφους μου, ἐμὲ δ' ὑπού-
λως θέλεις νὰ κακοποιήσης ; Δὲν θὰ πράξω, θεά, ὅ,τι ἂν

ἐπιθυμῆς, ἐὰν μὴ μοι ὁμῶς μέγαν ὅρκον, ὅτι δὲν θὰ μοι
πρᾶξεν ἄλλην τινὰ συμφορὰν ».

Ἡ νύμφη ὥμοσε τὸν ὅρκον, μοὶ ἔδωκε βαρύτιμα δῶρα
καὶ ἀπέδωκε τὴν ἀνθρωπίνην μορφὴν εἰς τοὺς συντρόφους
μου. Ἐγιναν δὲ οὗτοι νεώτεροι ἢ πρότερον, καὶ πολὺ ὡ-
ραιότεροι καὶ ὑψηλότεροι. Ἐγνώρισαν δ' ἐμὲ καὶ ἕκαστος
ἔλαβε τὴν χειρὰ μου. Πάντες δ' ἐκυριεύθησαν ὑπὸ θητή-
νων, καὶ αὐτὴ ἡ θεὰ ἔλυπθη, ἀντεβόα δὲ τὸ ἀνάκτορον.
Τότε ἑστάθη πλῆσιόν μου ἡ Κίρκη καὶ εἶπε τὰ ἑξῆς·

« Θεϊότατε υἱὲ τοῦ Λαέρτου, πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ,
ὑπαγε νῦν εἰς τὸ πλοῖόν σου καὶ εἰς τὴν παραλίαν· καὶ
τὸ μὲν πλοῖον πρῶτον σύρατε εἰς τὴν ἑρᾶν, τὰ δὲ κτή-
ματα πάντα καὶ τὰ ὅπλα κομίσατε εἰς τὰ σπήλαια.
Σὺ δὲ νὰ ἐπανέλθης ἄγων καὶ τοὺς ἀγαπητοὺς ὁπα-
δοὺς σου ».

Ἐγὼ ἐπείσθην τότε καὶ ἔσπευσα εἰς τὴν παραλίαν·
οἱ σύντροφοί τόνον ἐχάρησαν ἰδόντες με, ὥστ' ἐδεχάινον
μετὰ δακρύων ὅτι ἐνόμιζον, βλέποντές με, ὅτι ἐπανέβλε-
πον τὴν Ἰθάκην, ἐν ᾗ ἐγεννήθησαν καὶ ἀνετράφησαν.
Διηγήθην εἰς αὐτοὺς τότε ὅτι πάντα εἶχον καλῶς καὶ ὅτι
οἱ ἄλλοι φίλοι ἀνέμενον αὐτοὺς. Ἀνείλκυσαν λοιπὸν τὸ
πλοῖον εἰς τὴν παραλίαν καὶ πάντες μετ' ἐμοῦ μετέβη-
σαν εἰς τὸ μέγαρον τῆς Κίρκης. Εὖρον δὲ τοὺς φίλους
πρώγοντας καὶ καθαρὰ ἐνδεδυμένους, πάντες δ' ἐκλαῖον
ἰδόντες ἀλλήλους, ἀντήχαι δὲ τὸ μέγαρον.

Ἀπὸ τότε ἔγινεν ἀρχὴ εὐροσύνου βίου καθ' ἑκάστην

ὕπρρχεν ἑορτή καὶ λαμπρὸν συμπόσιον, ἕως οὗ συνεπληρώθη δλόκληρος ἐνιαυτός. Καὶ τότε οἱ σύντροφοι εἶπον πρὸς με·

«Δαμόνιε, ἐνθουράσθητι λοιπὸν τὴν πατριὸν γῆν, ἐάν εἴνε πεπρωμένον νὰ σωθῇς καὶ νὰ φθάσῃς εἰς τὸν οἶκόν σου».

Ἐγὼ παρεκάλεσα τότε τὴν Κίρκην νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν ὑπόσχασιν αὐτῆς, ἀποστέλλουτά με οἰκαδέ· ἡ δὲ Κίρκη ἀπήντησε·

«Μὴ μένετε ἔτι ἄκοντες ἐν τῷ οἴκῳ μου· πρὶν ὅμως πλεύσῃτε εἰς τὰ ἴδια, πρέπει νὰ ἐκτελείσῃτε ἄλλο τι. Πρέπει νὰ καταβῇτε εἰς τὰ μέγαρα τοῦ ᾄδου καὶ τῆς Περσεφόνης καὶ νὰ ἐρωτήσῃτε τὴν ψυχὴν τοῦ τυρλοῦ θηβαίου μάντεως Τειρεσίου. Αὐτὸς θὰ πληροφῇσῃ ὑμᾶς περὶ τῆς εἰς τὰ ἴδια ἐπανόδου».

Οὕτως εἶπεν, ἑμοῦ δὲ συνετρίβη ἡ καρδιά· ἐκλαϊον δὲ καὶ δὲν ἤθελον ἔτι νὰ ζῶ καὶ νὰ βλέπω τὸ φῶς τοῦ ἡλίου. Τέλος ἤρώτησα τὴν Κίρκην·

«Καὶ τίς θὰ μοι δείξῃ τὴν ἑδὸν ταύτην; Ἐως τώρα οὐδεὶς μετέβη εἰς τὸν Ἄδην διὰ πλοίου.»

Ἀλλ' ἡ Κίρκη μ' ἐπαρηγόρησε καὶ εἶπε·

«Μὴ φροντίζε περὶ ὁδηγοῦ τοῦ πλοίου σου. Στήσον μόνον τὸ κατάρτιον καὶ ἀναπέτασον τὰ ἱστία· ἡ πνοὴ τοῦ βορρᾶ θὰ σε ὠθήσῃ εἰς τὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ Ὠκεανοῦ, ἐκεῖ δ' ἀμέσως θὰ εὕρῃς τὸ βάραθρον, ὅπερ ἄγει εἰς τὸν ᾄδην.

Ἡ Κίρκη μ' ὠδήγησεν ἀκριβῶς καὶ περὶ θυσίας τινός, δι' ἧς ἔμελλον νὰ προσκαλέσω τὰς ψυχὰς τῶν νεκρῶν καὶ νὰ φθάσω πρὸς τὸν μάντιν Τειρεσίαν. Τῇ ἐπιούσῃ μετέβημεν ἐγὼ καὶ οἱ σύντροφοι εἰς τὸ πλοῖον, ἡ δὲ Κίρκη ἔδωκεν εἰς ἡμᾶς καὶ ἀμνάδα μέλαιναν, ἀφ' οὗ κατέβη ἀφανῆς μέχρι τοῦ πλοίου. Ἐκεῖθεν ἀπεπλεύσαμεν κλαίοντες καὶ λυπούμενοι.

Τὰ ἐν ᾄδου.

Οὕτω διέπλευσα πάλιν τὴν ἄγνωστον θάλασσαν, ἡ δὲ Κίρκη ἀφῆκεν οὐρίον ἄνεμον κατόπιν τοῦ πλοίου. Προσωρμίσθην δ' εἰς τὸ τέλος τοῦ κόσμου, πέραν τοῦ βαθύρρου Ὠκεανοῦ, εἰς ὄχθην ἀνῆλιον, πλήρη νεφελῶν καὶ ὀμίχλης. Ἐκεῖ ἐφθάσαμεν εἰς τὸ πέτρινον χάσμα, ὅπερ ἡ Κίρκη περιέγραψεν ὡς εἰσοδὸν τοῦ ᾄδου καὶ προσγενέκαμεν εἰς τοὺς χθονίους τὴν πρέπουσαν θυσίαν.

Πάραυτα ἀνεπήδησαν αἱ ψυχαὶ τῶν νεκρῶν, τελευταία δὲ προσῆλθεν ἡ τοῦ μάντεως Τειρεσίου, ὅστις ἔφερε ράβδον χρυσήν. Ὁ Τειρεσίας μ' ἐγνώρισε καὶ εἶπεν·

«Ἐπιθυμεῖς τὴν εἰς τὰ ἴδια γλυκυτάτην ἐπανόδον, ἐνδοξε Ὀδυσσεῦ· ἀλλὰ θεὸς τις θὰ καταστήσῃ αὐτὴν ἐπίπονον. Ἐναντίον σου εἶνε ὀργισμένος ὁ γαιοσειστής Ποσειδῶν, διότι ἐτύφλωσας τὸν ἀγαπητὸν αὐτοῦ υἱόν. Ἀλλ' ὅμως, καὶ ἀφ' οὗ πάθῃτε πολλὰ, θὰ φθάσῃτε οἰκαδέ, ἐάν

μή βλάβητε τὰς ἐπὶ τῆς Θρινακίας ἱεράς βοῦς τοῦ παν-
τεπόπτου Ἥλιου. Ἐάν αὐτὰς βλάβητε, σὺ ἢ οἱ σύντροφοί

Ὀδυσσεὺς καὶ Τειρεσίαις.

σου, τὸ πλοῖόν σου θὰ ναυαγήσῃ. Καὶ θ' ἀποφύγῃς μὲν
τὸν θάνατον, ἀλλ' ἀργὰ καὶ δυστυχὴς θὰ φθάσῃς εἰς Ἰθά-
κην ἐπὶ ξένου πλοίου, καὶ θὰ εὖρῃς κατ' οἶκον μεγάλας
συμφοράς· ὁ γὰρ δὴ ἄνδρας αὐθαδεστάτους, οἵτινες κατα-
τρώγουσι τὴν περιουσίαν σου καὶ θέλουσι νὰ λάβωσι
τὴν σύμβιβόν σου. Μόνον διὰ δόλου ἢ φανεροῦ πολέμου

θὰ καταβάλῃς αὐτούς, ἔπειτα θὰ γίνῃς πάλιν κύριος τοῦ
οἴκου καὶ τῆς βασιλείας σου.»

Εἶδον ἔπειτα καὶ τὴν ψυχὴν τῆς ἀγαπητῆς μητρός
μου Ἀντίκλειας, ἣν εἶχον ἀφήσῃ ζῶσαν, ὅτε εἰς Τροίαν
ἀπῆλθον. Ἡ μήτηρ μ' ἐβεβαίωσεν ὅτι ἡ Πηνελόπη καὶ
ὁ Τηλέμαχος καθ' ἡμέραν ἐμὲ ἀναλογίζονται καὶ ἐμὲ
περιμένουσιν· ὅτι ὁ γέρον πατήρ μου Λαέρτης ζῇ εἰσέτι,
ἀλλὰ κατοικεῖ ἐν τοῖς ἀγροῖς μετὰ τῶν δούλων βακένδυ-
τος, ζῶν ὡς πτωχὸς καὶ τὴν ζωὴν βαρυνόμενος. Ταῦτα
δὲ πάντα, διότι πῶθαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ὀδυσσεῖα.

— «Καὶ ἐμὲ τὴν ἰδίαν, εἶπέ μοι τέλος ἡ Ἀντίκλεια,
δὲν ἐφρόνευσε νόσος τις, ἀλλ' ὁ πρὸς σέ καὶ τὴν σοφίαν
καὶ ἀγαθότητά σου πόθος, υἱέ μου Ὀδυσσεῦ!»

Τρεῖς μὲν ὥρμησα, ἵνα περιπτυχθῶ τὴν μητέρα, τρεῖς δ'
ἐξέφυγε τῶν χειρῶν μου, πρὸς σκιάν ὁμοίαν ἢ καὶ πρὸς ὕπνιον.

Ἐπειτα περιεπέτοντο αἱ ψυχαὶ μεγάλων ἡρώων, ὅσοι
ἐν Τροίᾳ μετ' ἐμοῦ ἐπολέμησαν· ἐθαύμασα δ' ὅτε εἶδον
τὸν βασιλέα Ἀγαμέμνονα καὶ ἡρώτησα αὐτόν·

— «Ἀπέθανες, ὦ ἐνδοξότατε Ἀτρεΐδῃ; Μήπως σε
κατέπιεν ἡ θάλασσα, ὅτε ἐπανήρχεσο ἐκ τοῦ Ἰλίου οἴ-
καδε; Ἡ μήπως ἐχθροὶ σ' ἐφρόνευταν ἐπὶ τῆς ξηρᾶς ἐν
ᾧ μάχης;»

Οὕτως εἶπον, ἐκεῖνος δ' ἀπήντησεν·

— «Ἡ σύζυγός μου Κλυταίμνηστρα καὶ ὁ ἐξάδελφός μου
Λίγισθος μ' ἐπληγξαν διὰ πελέκειος, ὅτε εἰσῆλθον εἰς τὸν
οἶκόν μου. Ἀλλὰ σέ, ὦ Ὀδυσσεῦ, δὲν ἀναμένει τοιαύτη

δυστυχία ἐν τῷ οἴκῳ σου· διότι ἡ σύζυγός σου Πηνελόπη εἶνε συνετή καὶ σε ἀναμένει πλήρης πίστεως καὶ ἀγάπης.»

Ἐπειτα προσῆλθεν ἡ ψυχὴ τοῦ Ἀχιλλέως καὶ ἡ τοῦ φίλου αὐτοῦ Πατρόκλου καὶ ἡ τοῦ ἀνδρείου Αἰάντος. Ὁ Ἀχιλλεὺς ἐραίνετο καὶ ἐν τῷ ᾄδῃ ἄρχων τῶν ψυχῶν, ὡς ἦτο καὶ ἐπὶ γῆς ἀνδρειότατος πάντων. Ἐγὼ ἱμακάρισα αὐτὸν διὰ τὴν ὑπεροχὴν ταύτην, ἀλλ' ὁ Πηλεΐδης ἀπήντησε·

— «Μὴ θαύμαζε τὸν θάνατόν μου, ἐνδοξε Ὀδυσσεύ! Προτιμῶ νὰ ᾔμην ἐπὶ γῆς γεωργός, πλησίον μετρίου ἀνθρώπου, ἢ βασιλεὺς ἐνταῦθα ἐφ' ἀπάντων τῶν νεκρῶν!»

Ἐγὼ τότε μετὰ χαρᾶς διηγήθην ὅτι ὁ Νεοπτόλεμος ἦτο ἐράμιλλος πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ Ἀχιλλεῖα κατὰ τὴν δόξαν καὶ ἀνδρείαν.

Μόνος ὁ μέγας Τελαμώνιος Αἴας ἦτο εἰσέτι παρωργισμένος κατ' ἔμοῦ, διότι εἶχον κατορθώσῃ νὰ λάβω τὰ ὅπλα τοῦ Ἀχιλλέως. Ἐγὼ προσεφώνησα τὴν ὀργισμένην ψυχὴν, ἀλλ' ἐκείνη δὲν ἀπήντησεν, ἀπεστράφη δὲ καὶ ἐβυθίσθη εἰς τὸ ἔρεβος πρὸς τὰς ἄλλας ψυχάς.

Ἐπεθύμησα δὲ νὰ ἴδω καὶ ἀρχαιοτάτους ἔρωας ἐν τῷ βασιλείῳ τοῦ ᾄδου· εἶδον λοιπὸν τὸν Μίνωα, ὅστις ἔκρινε τοὺς νεκρούς, φέρων χρυσοῦν σκῆπτρον. Εἶδον τοὺς κακοποιούς Τάνταλον καὶ Σίσυφον· ἐκεῖνος μὲν δεινῶς ἔβασανίζετο, διότι ἐδίψα καὶ ἐπείνα καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ φάγῃ καὶ νὰ πίνῃ τοὺς περὶ αὐτὸν καρπούς καὶ τὸ πλη-

σίον αὐτοῦ ὕδωρ· ὁ δὲ Σίσυφος ἐπιμωρεῖτο, ἀναβιδάζων λίθον εἰς κορυφὴν λόφου· ὅσάκις ἔφθανεν ἐκεῖνο τὸ ὕψος,

Σίσυφος, Τάνταλος, Ἰξίον.

οὔτε νὰ στήσῃ τὸν λίθον ἠδύνατο οὔτε ν' ἀναπαυθῇ, διότι κατεκυλίετο ὀπίσω ὁ θρασυτάτος λίθος.

Τέλος εἶδον καὶ τὸν Ἡρακλέα, ἀλλὰ μόνον τὸ εἶδωλον τῆς προτέρας αὐτοῦ ἀνθρωπίνης μορφῆς· διότι αὐτὸς ὁ Ἡρακλῆς ἦτο ἐν τῷ Ὀλύμπῳ μετὰ τῶν ἄλλων θεῶν. Ἀλλὰ τὸ εἶδωλον ἐσπάθη, ὅμοιον πρὸς σκοτεινὴν νύκτα, κρατοῦν τόξον καὶ βέλος ἐπὶ τῆς νευρᾶς καὶ θέλον νὰ τοξεύσῃ. Θαυμάσιος δὲ ἦτο ὁ χρυσοῦς τελαμών τοῦ Ἰξίφους αὐτοῦ, φέρων λαμπράς εἰκόνας· ἄρκτους καὶ κά-

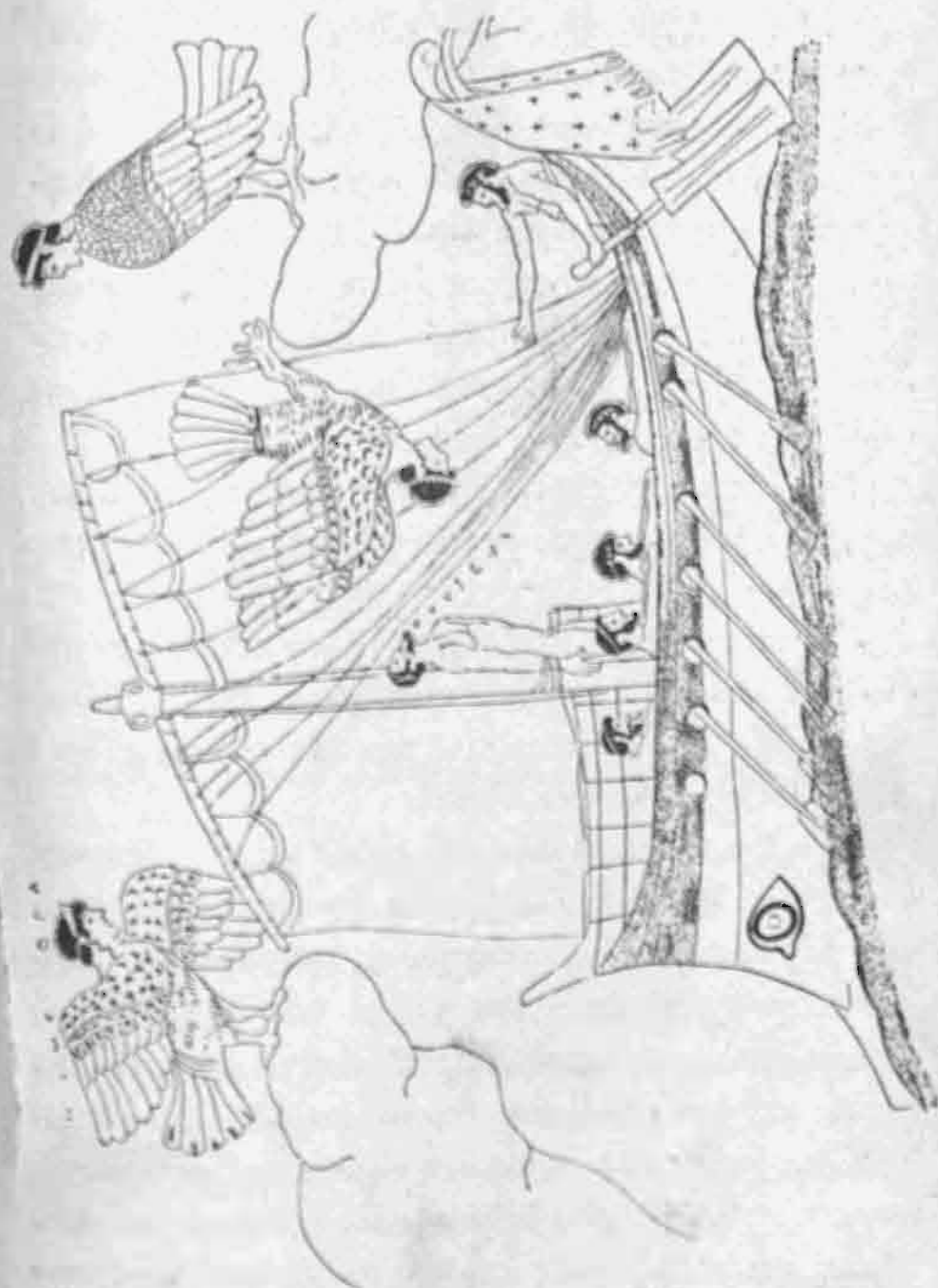
πρους καὶ τρομεροὺς λέοντας, ἀγῶνας καὶ μάχας καὶ φόνους ἀνδρῶν.

Μετὰ τὸν Ἡρακλῆα ἤθελῃσα νὰ ἰδῶ καὶ ἄλλους ἥρωας τῶν παλαιῶν χρόνων, ἀλλ' ἐροβήθη καὶ τὸ πλῆθος τῶν νεκρῶν καὶ τὴν ὀργὴν τῆς Περσεφόνης· ἔσπευσα λοιπὸν νὰ φύγω ἐκ τοῦ σκιεροῦ χάσματος καὶ ἐπανήλθον πρὸς τὸ πλοῖον, εἰς τὴν ὕβριν τοῦ Ὀκεανοῦ. Ἀμέσως προσέταξα εἰς τοὺς συντρόφους ν' ἀναβῶσιν αὐτοὶ καὶ νὰ λύσωσι τὰ πρυμνήσια· ἐκεῖνοι δὲ ταχέως εἰσέβησαν καὶ πρὸς τοὺς σκαλμοὺς ἐκάθισαν. Τὸ πλοῖον πρῶτον μὲν διὰ κωπηλασίας κατέπλευσε τὸν ποταμὸν Ὀκεανόν, ἔπειτα δὲ διὰ λαμπροῦ οὐρίου ἀνέμου.

Σειρήνες, Σκύλλα, Χάρυβδις, βόες Ἠλίου.

Προσωρμίσθην δὲ πάλιν εἰς τὴν νῆσον τῆς Κίρκης· ἡ νύμφη ἐφιλοξένησεν ἐμὶ καὶ τοὺς συντρόφους μου καὶ ἔδωκεν ὀδηγίαν καὶ συμβουλάς, ἵνα διαρύωμεν τοὺς κινδύνους τοῦ μέλλοντος πλοῦ.

Ἀπεπλεύσαμεν λοιπὸν καὶ εἶδομεν μετ' ὀλίγον τὴν νῆσον τῶν Σειρήνων. Αἱ Σειρήνες ἦσαν νύμφαι καὶ διὰ λαμπρῶν ἁσμάτων κατέθειλον τοὺς διαπλέοντας. Ἐκάθηντο ἐντὸς παραλίου λαμῶντος καὶ οὕτω ἐμάγευσον πάντας, ὥστ' ἔλησμένουν τὴν πατρίδα καὶ ἐσπρέοντο πρὸς τὰς Σειρήνας. Ἀλλ' οὐδέποτε ἀπέρχοντο πάλιν

ζῶντες ἐκ τῆς νήσου ἐκείνης, σωρὸς δ' ὅστων ἐκάλυπτε τὴν παραλίαν.

Ὅτε προσήγγιζε τὸ πλοῖον ἡμῶν, αἶφνης ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος καὶ τὰ κύματα ἀπεκομίσθησαν. Τότε συνεστείλαμεν τὰ ἱστία καὶ ἐδράξαμεν τὰς κώπας, ἐν ᾧ ἐγὼ ἡτοιμάσθην νὰ πράξω ὅσα εἶχε συμβουλεύσῃ ἡ Κίρκη. Ἐκοῦσα μικρὰ τεμάχια κηροῦ, ἐμαλάκυνα αὐτὰ καὶ ἔσφαξα τὰ ὦτα τῶν συντρόφων, ὥστε νὰ μὴ ἀκούσωσι τὸ ἄσμα τῶν Σειρήνων. Ἀλλ' ἐγὼ ἤθελον ν' ἀκούσω αὐτό· εἶπον λοιπὸν νὰ με δέσωσιν ἐπὶ τοῦ ἱστοῦ, ἵνα μὴ μαγευθῶ καὶ πέσω εἰς τὴν θάλασσαν.

Ἐν ᾧ λοιπὸν τὸ πλοῖον βραδέως διέπλεεν, αἱ Σειρῆνες ἱφάλλον λαμπρὸν ἄσμα ἀπὸ τοῦ ἀνθοφόρου λειμῶνος καὶ ἔλεγον ὥς ἑξῆς·

« Ἐλθεὶ πρὸς ἡμᾶς, Ὀδυσσεύ! Προσόρμισον τὸ πλοῖόν σου καὶ ἀκουσον τὸ γλυκὺ ἡμῶν ἄσμα. Θά σοι ψάλλωμεν τὴν Τρωάδα καὶ τὸ κλέος τῶν κατορθωμάτων σου! Ἐλθέ, ἰσόθει, ἔλθε πρὸς ἡμᾶς! »

Ἐγὼ ὄντως ἐγοητεύθην καὶ ἔνευσον εἰς τοὺς συντρόφους νὰ με λύσωσιν· ἀλλ' ἐκεῖνοι ἔτι μᾶλλον με συνέσφιγγον, ὥς εἶχον ἐγὼ παραγγείλῃ, καὶ ταχύτερον ἐκωπηλάτουν. Οὕτω διεπλεύσαμεν πρὸ τῶν Σειρήνων, ὧν τὸ ἄσμα μόλις πόρρωθεν ἤκουετο. Ἐπειτα ἀφῆρσαν τὸν κηρὸν ἀπὸ τῶν ὠτων καὶ ἔλυσαν ἐμὲ ἀπὸ τοῦ ἱστοῦ.

Εὐθὺς μετὰ ταῦτα ἔπνευσεν ἄνεμος, καὶ μετ' ὀλίγον ἡκούσθη φοβερὸς ῥέχθος ἐκ μέσου δύο ἀποτόμων πετρῶν. Ἡ ἀπόστασις τῆς μίας ἀπὸ τῆς ἄλλης ἦτο μόλις ὅσον φθάνει τὸ βέλος τοῦ τόξου. Τὸ πλοῖον εἰσέπλευσεν εἰς τὸ

στεγὸν ἐκεῖνο, φόβος δὲ θανάτου κατέλαβεν ἡμᾶς. Ἐνθεν μὲν ὑψοῦτο πρὸς οὐρανὸν μέγιστος βράχος, λείος καὶ δυσανάβατος· τὴν κορυφὴν αὐτοῦ περιεκάλυπτον σκοτεινὰ νέφη, ἐν δὲ τῷ μέσῳ ὑπῆρχε μέγα σπήλαιον, σκοτεινὸν ὡς ἡ νύξ. Ἐκεῖ κατοῖκει ἡ Σκύλλα, φοβερόν τέ-

Σκύλλα.

ρας, ὥς κύων ὑλακτοῦν· εἶχε δώδεκα πόδας, ἐξ τραχήλου καὶ ἐξ κεφαλᾶς· ἐκάστη κεφαλὴ εἶχε τρεῖς στοίχους πυκνῶν καὶ θανατηφόρων ὀδόντων. Διὰ τοῦ ἡμίσεος σώματος ἐκρυπτετο ἐν τῷ βάθει τοῦ πετρίνου σπηλαίου, τὰς δὲ κεφαλὰς αὐτῆς ἐξῆγεν ἐκ τοῦ στενοῦ καὶ ἔγχευε θαλάσσια ζῶα, ἃ ἔρπαζεν ἀνθρώπους ἐκ τῶν διαπλέοντων πλοίων.

Ἐνθεν δ' ὑψοῦτο βράχος ὀλιγώτερον ὑψηλός· ἐπ' αὐ-

τοῦ ἐφύετο πυκνόφυλλος ἐρινεός. Ἐτέρον τέρας, ἡ Χάρυβδις, ἐκάθητο ὑπὸ τὸν ἐρινεὸν καὶ τρίς τῆς ἡμέρας ἀνερρόφα μετὰ φοβεροῦ πατάγου τὸ θαλάσσιον ὕδωρ, τρίς δὲ πάλιν ἀπῆμει αὐτὸ μετὰ βρασμῶς καὶ κρότου, ὡς λέβης θερμαινόμενος· ὁ λευκὸς ἀφρός ἀνερρίπτετο μέχρι τῶν κορυφῶν ἀμφοτέρων τῶν βραχυδῶν τοίχων.

Ἐντρομοὶ ἐβλέπομεν τὴν Χάρυβδιν, ἣτις εἶχε τότε καταπίνει τὰ βυχθούντα κύματα· ἐφροντίσαμεν λοιπὸν πῶς ν' ἀποφύγωμεν τὸν φρικτῶδη θαλασσοστρόβιλον. Ἀλλ' ὁμῶς ἐξ ἀπροεξίας ἐπλησιάσαμεν πρὸς τὴν Σκύλλαν. Τότε αἶφνης ἤρπασεν αὐτὴ ἐξ ἐκ τῶν ἀνδρείων τοῦ πλοίου ναυτῶν. Πρὸς τὰς ριγὰς αὐτῶν ἐστράφην ἐγὼ καὶ εἶδον αὐτοὺς ὕφουμένους εἰς τὸν αἶρα, κρατούμενους ἀπὸ τῶν ὀδόντων τοῦ τέρατος, ἀσπαίροντας ὡς ἰχθύας εἰς ἄγκιστρον. Πῶποτε δὲν εἶχον ἴδῃ τόσον φρικτῶδες θέαμα, καὶ ἡμὴν πλήρης λύπης, διότι δὲν ἠδυνάμην νὰ φονεύσω τὸ θηρίον.

Τέλος ἠδυνήθημεν νὰ διέλθωμεν τὸ ἐπικίνδυνον στενὸν τῆς Σκύλλης καὶ Χάρυβδος, καὶ μετ' ὀλίγον νὰ φθάσωμεν εἰς ὠρεῖον χλοερὸν νησιδίον, τὴν Θρινακίαν. Ἐκεῖ ἔβοσκον αἱ καλαὶ καὶ εὐρυμέτωποι βόες καὶ τὰ λαμπρὰ πρόβατα τοῦ Ἥλιου, φυλαττόμενα ὑπὸ δύο νυμφῶν. Ἐγὼ εἶπον τότε πρὸς τοὺς συντρόφους μου·

«Φίλοι, ἅς μὴ πλησιάσωμεν εἰς τὴν νῆσον, διότι ἐκεῖ θὰ κινδυνεύσωμεν μεγάλως. Μετ' ὀλίγον θὰ εὕρωμεν ἀλλήλην ἀκτὴν, ὅπου θὰ προσορμισθῶμεν.»

Ἀλλ' οἱ σύντροφοί μου τόσον εἶχον καταβληθῇ ὑπὸ τοῦ κόπου, ὥστε ἀπήτησαν νὰ προσορμισθῶσι, πρὸς ὀλίγην ἀνάπαυσιν.

Ἐγὼ ἠναγκάσθην νὰ πεισθῶ, ἀλλ' ἐξώρκισα τοὺς συντρόφους νὰ μὴ βλάψωσι τὰς βοὺς τοῦ Ἥλιου.

Οὕτως ἀπέβημεν εἰς τὴν γῆν, ἐδειπνήσαμεν καὶ ἐκλαύσαμεν τοὺς συντρόφους, ὅσους κατέφαγεν ἡ Σκύλλα. Ἐπειτα ἀπεκοιμήθημεν. Τὴν νύκτα ἐπνευσε σφοδρὸς ἄνεμος καὶ διὰ τοῦτο τὴν ἐπισύσαν δὲν ἠδυνήθημεν ν' ἀποπλεύσωμεν. Ἀλλ' ἡ τρικυμία ἐκείνη διήρκεσεν ὁλόκληρον μῆνα, ὅτε καὶ ἐτελειώσαμεν ὅλας τὰς τροφάς. Τὰ πτηνὰ καὶ οἱ ἰχθύες δὲν ἐξήρκουν εἰς τόσους ναύτας, ἡ δὲ πείνα κατέλαβεν ἡμᾶς.

Ἐτυχέ ποτε νὰ μὴ εἶμαι παρών, ἀλλὰ νὰ κοιμῶμαι πονηρὰν. Τότε ὁ Εὐρύλοχος παρέστησεν εἰς τοὺς συντρόφους ὅτι ὁ ἐκ πείνης θάνατος εἶνε φρικτωδέστατος, καὶ ὅτι εἶνε προτιμότερον νὰ φάγωσι τὰς βοὺς τοῦ Ἥλιου καὶ ν' ἀπολεσθῶσιν, ἢ ν' ἀποθάνωσιν ἐκ πείνης. Οἱ σύντροφοι ἐπείσθησαν καὶ μετ' ὀλίγον ἐσφαζάν τινας ἐκ τῶν βοῶν τοῦ Ἥλιου. Ἀρ' οὐ προσήνεγκαν εἰς τοὺς θεοὺς θυσίαν, ὠβέλισαν τὰ λοιπὰ κρέατα καὶ ἠτοίμασαν λαμπρὸν γεῦμα.

Τότε ἀφύπνισθην καὶ ἐπανήλθον ἐγὼ, διὰ δὲ πικρῶν λόγων ἐπέπληξα τοὺς κακοποιούς. Ἀλλὰ καὶ τῶν θεῶν ἡ ὀργὴ ἀμέσως ἐρανερώθη· τὰ δέρματα μὲν τῶν φονευθέντων ζῴων ἔρχισαν νὰ ἐρπωσι, τὸ δὲ κρέας αὐτῶν ἐ-

μυκάτο ὡς βοῦς περί τοὺς ὀβελοὺς. Καί ὅμως οἱ ναῦται ἔτρωγον ἐξ ἡμέρας συνεχῶς ἐκ τῶν κριάτων ἐκείνων.

Τὴν ἐβδόμην ἡμέραν ἐκόπασεν ἡ τρικυμία, ὁ ἄνεμος μετεβλήθη εἰς οὐριον καὶ τὸ πλοῖον ἡμῶν ἀνήχθη εἰς τὸ πέλαγος. Ἀλλὰ τότε ἦλθε καὶ τὸ τέλος αὐτοῦ.

Ὁ παντεπόπτης Ἥλιος ἀπήτησεν ἀμέσως παρὰ τοῦ Διὸς νὰ τιμωρήσῃ τοὺς συντρόφους μου, διότι ἄλλως θὰ ἐρώτιζεν ἐφ' ἐξῆς οὐχὶ τὴν γῆν καὶ τὸν οὐρανόν, ἀλλὰ τὸν ζοφερόν ἄδην. Ὁ μέγας Ζεὺς ὑπέσχετο τὴν τιμωρίαν καὶ κατεπράυνε τὸν Ἥλιον.

Συνήγαγε λοιπὸν μαύρα σύννεφα, τὴν ἡμέραν μετέβαλεν εἰς νύκτα καὶ ἱερίμῃ τρικυμώδη ἄνεμον κατὰ τοῦ πλοίου. Τὰ σχοινία, ὁ ἱστός, τὰ ἱστία, αἱ κεραταὶ ἀμέσως συνετρίβησαν· ὁ ἱστός μάλιστα συνέτριψε καὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ κυβερνήτου, ὅστις καὶ ἔπεσεν εἰς τὴν θαλάσσαν. Ἐπειτα ὁ Ζεὺς κατέπεμψε καὶ κεραυνόν, ὅστις ἐπληγῆε τὸ πλοῖον· ὁρμὴ θεοῦ ἐπλήρωσεν αὐτὸ καὶ οἱ ναῦται ἐρρίφθησαν εἰς τὰ ἔξω. Μετ' ὀλίγον κατεπόθησαν πάντες ὑπὸ τῆς θαλάσσης.

Μόνος ἐγὼ ἔμεινα ἐπὶ τοῦ πλοίου. Ἀλλὰ τὰ κύματα ἀπέσπασαν τὰς παρειὰς ἀπὸ τῆς πρόπιδος αὐτοῦ· ἐγὼ εἶδσα τότε πάραυτα ἱστὸν καὶ τρόπιν διὰ καλυφθίου, ἵππευσα ἐπ' αὐτῶν καὶ ἀφῆκα ἑμαυτὸν εἰς τὰ κύματα. Ἀλλὰ μετὰ τὴν τρικυμίαν ἔπνευσεν ἐναντίος ἄνεμος, ὅστις με παρέσυρεν ἐντρομόν πάλιν πρὸς τὰ στενὰ τῆς Χαρυβδεως. Κατ' αὐτὴν ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἀνερρόρα

τὸ τέρας τὸ ἀλμυρὸν ὕδωρ, τάχιστα δὲ τὰ ξύλα, ἐφ' ὧν ἵππευον, ἐφέροντο πρὸς τὸν θαλασσοστρόβιλον. Τότε εἶδον περίφοβος τὸν ἐρινεὸν τοῦ βράχου, καὶ ὅτε ἐπλησίασα ἕνα κρεμάμενον κλάδον, τὰ ξύλα, ἡ τρόπις καὶ ὁ ἱστός κατεδυθίσθησαν, ἐν ᾧ ἐγὼ ἐκρατήθην ὡς νυκτερίς ἀπὸ τοῦ κλάδου· ἀλλὰ δὲν εἶχον ποῦ νὰ πατήσω καὶ οὕτως ἐκρεμάμην εἰς τὸν ἀέρα, ἕως οὗ ἡ Χάρυβδις ἀπήμεστε πάλιν τὰ καταποθέντα. Τότε μετὰ μεγίστης τόλμης ἀπὸ τοῦ κλάδου κατεπήδησα, ἔρθασα αἰσίως ἐπὶ τῶν ξύλων, ἐκάθισα ἐπ' αὐτῶν καὶ ἐκωπηλάτησα διὰ τῶν βραχιόνων.

Οὕτως ἐπερόμην ἐννέα ἡμέρας ἐπὶ τοῦ πελάγους, ἡμιθανὴς ἐκ πείνης καὶ δίψης. Μετὰ ταῦτα ἔρθασα εἰς τὴν νῆσον Ὠγυγίαν, ὅπου κατοικεῖ ἡ νύμφη Καλυψώ.

Θεῶν συνέλευσις. Ἀθηναῖς παραίνεσις πρὸς Τηλέμαχον.

Ἔως ἐδῶ μὲν ἠκούσαμεν τὴν διήγησιν αὐτοῦ τοῦ Ὀδυσσεως, ἐφ' ἐξῆς δὲ ὡς εἰπώμεν ἡμεῖς τί ἀπέγινεν ὁ μέγας οὗτος βασιλεὺς.

Ὁ Ὀδυσσεὺς ἔμεινεν εἰσέτι μακρὰν τῆς Ἰθάκης, ἀν καὶ ἐπέθει τὴν πατρίδα καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. Ἡ νύμφη Καλυψώ, φοβερὰ θεά, ἐκράτει αὐτὸν ἐντὸς λαξευτοῦ σπηλαίου καὶ ᾗθελε νὰ ἔχη αὐτὸν σύζυγον. Πάντες οἱ

θεοὶ ἔλυποντο αὐτόν, πλὴν τοῦ Ποσειδῶνος· αὐτὸς ἦτο σφόδρα ὠργισμένος κατὰ τοῦ Ὀδυσσεύος.

Ἄλλ' ὁ μὲν Ποσειδῶν ἦτο νῦν ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Αἰθιοπῶν, οἵτινες οἰκοῦσιν εἰς τὸ τέλος τῆς γῆς, κατὰ τὴν ἀνατολήν τοῦ Ἠλίου καὶ κατὰ τὴν δύσιν αὐτοῦ, ὥπως ἀπολαύσῃ θυσίας ταύρων καὶ κριῶν. Ἐκεῖ λοιπὸν ἐκάθητο καὶ τῦφραίνετο ἐν τῇ εὐωχίᾳ, οἱ δ' ἄλλοι θεοὶ ἦσαν ἡμοῦ πάντες ἐντὸς τοῦ μεγάρου τοῦ Ὀλύμπιου Διός.

Τότε πρῶτος ὠμίλησεν ὁ Ζεὺς, ἀφ' οὗ ἐνεθυμήθη, τὸν Αἰγισθον, ὃν ἐρόνευσεν ὁ ἐξάκουστος τοῦ Ἀγαμέμνονος υἱὸς Ὀρέστης· ἀπήντησε δὲ ἡ κυανόφθαλμος θεὰ Ἀθηνᾶ.

«ὦ πάτερ! Ἀξίως ἐπαθεν ὁ Αἰγισθος τὸ δεινὸν τοῦτο τέλος· εἴθε οὕτω νὰ χάνηται καὶ πᾶς ὅστις ὁμοίᾳ πράττει. Ἀλλὰ σπαράσσεται ἡ καρδιά μου διὰ τὸν πολύπειρον Ὀδυσσεύα, τὸν λίαν δυστυχῆ, ὅστις τόσον χρόνον δεινοπαθεῖ μακρὰν τῶν ἀγαπητῶν αὐτοῦ, ἐπὶ νῆσου πολυδένδρου, ἐνθα ἔχει θεὰ τὸν οἶκον αὐτῆς, θυγάτηρ τοῦ ἀγρίου Ἀτλαντος, ὅστις καὶ πάσης τῆς θαλάσσης τὰ βάθη γνωρίζει καὶ κρατεῖ τοὺς ὑψηλοὺς στύλους, οἵτινες χωρίζουσι γῆν καὶ οὐρανόν. Τούτου ἡ θυγάτηρ κρατεῖ τὸν δυστυχῆ, ἐν ᾧ θρηγεῖ καὶ πάσχει, ἑλκύει δ' αὐτὸν διὰ γλυκέων καὶ κολακευτικῶν λόγων, ὥπως λησμονήσῃ τὴν Ἰθάκην· ἀλλ' ὁ Ὀδυσσεύς, ἐπειδὴ ποθεῖ νὰ ἴδῃ ἀναβαίνοντα καὶ μόνον τὸν καπνὸν τῆς πατρίδος αὐτοῦ, εὐχεται μᾶλλον ν' ἀποθάνῃ. Καὶ δὲν συγκινεῖται κἂν ἡ καρδιά σου, ὦ Ὀλύμπιε! Ἀρὰ γε δὲν

σοι εὐηρέστησεν ὁ Ὀδυσσεύς, ὅτε σοι προσέφερε θυσίας πλησίον τοῦ στόλου τῶν Ἀργείων, ἐν τῇ εὐρυχώρῳ Τροίᾳ; Διὰ τί τόσον ὀργίζεσαι κατ' αὐτοῦ, ὦ Ζεῦ;»

Πρὸς αὐτὴν δ' ἀπήντησεν ὁ οὐράνιος Ζεὺς·

«Τέκνον μου, ποῖος λόγος ἔφυγε τὸν φραγμὸν τῶν ὀδόντων σου! Πῶς νὰ λησμονήσω ἐγὼ τὸν θεῖον Ὀδυσσεύα, ὅστις καὶ κατὰ τὴν φρόνησιν ὑπερβαίνει πολὺ τοὺς ἀνθρώπους, καὶ θυσίας πολλὰς ἔκαμιν εἰς τοὺς ἀθανάτους θεοὺς, οἵτινες κατοικοῦσι τὸν εὐρὺν οὐρανόν; Ἄλλ' ὁ Ποσειδῶν, ὅστις περιβάλλει τὴν γῆν, ἀδυσωπῆτως ὀργίζεται κατὰ τοῦ Ὀδυσσεύος, διότι ἐτύφλωσε τὸν Κύκλωπα Πολύφημον. Ἐκτοτε δὲν δύναται μὲν νὰ φρονέσῃ τὸν Ὀδυσσεύα, ἀλλὰ πλανᾷ αὐτὸν μακρὰν τῆς πατρίδος γῆς. Ἄλλ' ὁμοίως πάντες ἡμεῖς θὰ συλλογισθῶμεν τώρα πῶς δύναται νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὰ ἴδια· ὁ δὲ Ποσειδῶν θὰ παύσῃ τὴν ἑαυτοῦ ὀργήν, διότι δὲν θὰ δυνηθῇ μόνος ἐκεῖνος ν' ἀντιμάχῃται κατὰ τῆς θελήσειος πάντων τῶν θεῶν.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπήντησεν ἡ θεὰ Ἀθηνᾶ·

«ὦ πάτερ, ἐὰν τῷ ὄντι εὐδοκῶσιν οἱ θεοὶ νὰ ἐπανέλθῃ ὁ Ὀδυσσεύς εἰς τὸν ἑαυτοῦ οἶκον, τὸν μὲν Ἑρμῆν, τὸν ταχύτατον ἄγγελον, ἃς πέμψωμεν εἰς τὴν νῆσον Ὠγυγίαν, ἵνα ταχέως εἴπῃ πρὸς τὴν καλλιπλόκαμον νύμφην τὴν Ἀφειδῆ ἡμῶν ἀπόφασιν, νὰ ὑποστρέψῃ εἰς τὰ ἴδια ὁ μέγας Ὀδυσσεύς· ἐγὼ δὲ θὰ μεταβῶ εἰς Ἰθάκην, ὥπως προτρέψω περισσότερον τὸν υἱὸν αὐτοῦ καὶ ἐμβάλω εἰς αὐτὸν θάρρος, ἵνα καλέσῃ εἰς συνέλευσιν τοὺς Ἰθακησίους,

καὶ ἀπαγορεύσῃ εἰς τοὺς μνηστῆρας τὴν ἀδιάκοπον σφαγὴν τῶν προβάτων καὶ τῶν βοῶν. Θὰ πέμψω δ' αὐτὸν καὶ εἰς τὴν Σπάρτην καὶ εἰς τὴν Πύλον, ὅπως ἐρωτήσῃ καὶ μάθῃ τι περὶ τῆς ἐπινόδου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.»

Οὕτως ὠμίλησε· καὶ αὐτὴ μὲν κατέλθεν ἐκ τῶν κορυφῶν τοῦ Ὀλύμπου, μετεμορφώθη δὲ εἰς τὸν βασιλέα τῶν Ταφίων Μέντην, φίλον τοῦ Ὀδυσσεύς, καὶ μετέβη εἰς Ἰθάκην. Ἐκεῖ ἐγνωρίσθη πρὸς τὸν Τηλέμαχον, ἔδωκεν εἰς αὐτὸν ἀγαθὰς νοουσίας καὶ προέτρεψε ν' ἀπέλθῃ εἰς Πύλον καὶ Σπάρτην, ἵνα ζητήσῃ πληροφορίας περὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. Ἐπειτα διὰ μιᾶς ἔγινεν ἄφαντος. Ὁ Τηλέμαχος ἐνόησεν ὅτι θεὸς τις κατέβη πρὸς αὐτὸν καὶ μετὰ θάρρους ἵκερ' ἀπέραισε νᾶ' ἐκπληρώσῃ τὴν παραγγελίαν τῆς Ἀθηνᾶς.

Τηλεμάχου ἀποδημία εἰς Πύλον καὶ Λακεδαίμονα.

Ἀπῆλθε ὅγλα δὴ εἰς τὴν Πελοπόννησον, ἐν ἀγνοίᾳ τῶν μνηστῆρων τῆς Πηνελόπης, ἣ δὲ Ἀθηνᾶ πάλιν μετεμορφώθη ὡς ἄνθρωπος, ἔλαβε τὸ σχῆμα τοῦ γηραιοῦ Μέντορος, ἐπιστάτου τῆς οἰκίας τοῦ Ὀδυσσεύς, καὶ μετὰ τοῦ Τηλεμάχου ἐπλευσε μέχρι τῆς Πύλου· ἐκεῖ δὲ πάλιν ἔγινεν ἄφαντος. Ὁ βασιλεὺς τῶν Πυλίων Νέστωρ ἐβεβαίωσε τότε τὸν ἐκθαμβὸν Τηλέμαχον, ὅτι ἡ Ἀθηνᾶ ἀγαπᾷ τὸν υἱὸν ὅσον καὶ τὸν πατέρα αὐτοῦ Ὀδυσσεύς,

διηγήθη δὲ περὶ αὐτοῦ ὅσα καλὰ ἐγίνωσκεν. Οὕτω ἐνέβαλε θάρρος εἰς τὸν Τηλέμαχον καὶ ἔστειλεν αὐτὸν μετὰ τοῦ ἰδίου υἱοῦ Πεισιστράτου εἰς τὴν Λακεδαίμονα.

Ἐκεῖ ἐγνωρίσθη ὁ Τηλέμαχος πρὸς τὸν Μενέλαον καὶ τὴν ὥραιάν Ἑλένην. Αὐτοὶ ἐφιλοξένησαν λαμπρῶς αὐτὸν καὶ τὸν Πεισίστρατον, καὶ μετὰ δακρύων διηγήθησαν πολλὰ καὶ ἐνδοξα πράγματα περὶ τοῦ Ὀδυσσεύς. Ὁ Τηλέμαχος ἤκουε καὶ ἔκλαιεν· ἀλλὰ καὶ ἡ ἐλπίς ὅτι ζῇ ὁ πατήρ ἐγεννήθη ζωτῆρ' ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ.

Ταῦτα διηγείται ἡ Ὀδύσεια διὰ πολλῶν καὶ λαμπρῶν στίχων· ἡμεῖς δὲ θὰ ἐπανέλθωμεν πάλιν εἰς τὸν Τηλέμαχον, ἀφ' οὗ πρῶτον διηγηθῶμεν τὰ τοῦ πολυπαθοῦς Ὀδυσσεύς.

Ὀδυσσεύς σχεδία.

Ἐν τῷ μεταξύ δὲν ἐλησμόνει ἡ Ἀθηνᾶ ὅτι ὁ Ζεὺς εἶχεν εἶπῃ εἰς τὴν συνέλευσιν τῶν θεῶν, ὅτι πρέπει νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ ὁ μέγας Ὀδυσσεύς. Παρεκάλεσε λοιπὸν καὶ πάλιν τὸν Δία, ὅστις ἐκάλεσε τὸν ἀγαπητὸν αὐτοῦ υἱὸν Ἑρμῆν, καὶ εἶπε τὰ ἑξῆς·

«Ἑρμῆ, νὰ εἰπῇς εἰς τὴν καλλιπλόκαμον νύμφην τὴν ἀμετάτρεπτον ἡμῶν ἀπόφασιν, ὅτι πρέπει νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὰ ἴδια ὁ καρτερόφυχος Ὀδυσσεύς, ἄνευ συνοδείας θεῶν καὶ ἄνευ συνοδείας ἀνθρώπων· ἀφ' οὗ ὑπομείνῃ ἐπὶ στερεᾶς σχεδίας πολλοὺς κινδύνους, πρέπει

νά φθάσῃ μετὰ εἴκοσιν ἡμέρας εἰς τὴν Σχερίαν, τὴν
γῆν τῶν Φαιάκων, οἵτινες θὰ τιμῆσωσιν αὐτὸν ὡς θεόν,

Ἑρμῆς.

ἐκ βάθους ψυχῆς, καὶ θὰ στείλωσι διὰ πλοίου εἰς τὴν
ἀγαπητὴν αὐτοῦ χώραν μετὰ πολλοῦ χαλκοῦ καὶ χρυσοῦ
καὶ ἐνδυμάτων. Διότι εἶνε οὕτω πεπρωμένον, καὶ τοὺς
ἀγαπητοὺς αὐτοῦ νὰ ἴδῃ, καὶ νὰ ἔλθῃ εἰς τὸν ὑψηλὸν
οἶκον καὶ τὴν πατρίον αὐτοῦ γῆν. »

Ταῦτα εἶπεν ὁ Ζεὺς καὶ δὲν παρήκουσεν ὁ Ἑρμῆς.
Ἀμέσως ἔδωκεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ ὠρεῖα, χρυσὰ καὶ
ἀθάνατα πέδιλα, ἅτινα ἔφερον αὐτὸν καὶ ἐπὶ τῶν ὑδάτων
καὶ ἐπὶ τῆς ἀπείρου γῆς, μετὰ τῶν πνοῶν τοῦ ἀνέμου.
Ἐλαβε δὲ τὴν ῥάβδον, δι' ἧς γογγυεῖ τὰ ὄντα ὅσων
ἀνθρώπων θέλει, ἐγείρει δὲ πάλιν αὐτοὺς ἐκ τοῦ ὕπνου.
ταύτην ἔχων εἰς τὰς χεῖρας ἐπέταξεν ὁ ἰσχυρὸς φρονεὺς
τοῦ Ἄργου· ἀφ' οὗ δ' ἐπάτησεν εἰς τὴν Πηρίαν, ἐκ
τοῦ αἰθέρος ἔπεσεν εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐπὶ τῶν κυμά-
των, ὅμοιος πρὸς τὸν λάρον, ὅστις ἐπὶ τῶν κόλπων τῆς
θαλάσσης ἀγρεύει ἰχθύας καὶ εἰς τὴν ἅλμην βρέχει τὰς
πτέρυγας. Πρὸς τοῦτον ὅμοιος ὁ Ἑρμῆς διήλθε τὰ κύ-
ματα. Ἀλλ' ὅτε ἔφθασεν εἰς τὴν μεμακρυσμένην νῆσον,
ἀπέβη ἐκ τῆς θαλάσσης εἰς τὴν στερεάν καὶ ἐβάδισεν,
ἕως οὗ ἔφθασεν εἰς τὸ μέγα σπήλαιον, ὅπου κατοῦκει ἡ
νύμφη. Εὗρε δ' αὐτὴν ἐκεῖ. Μέγα πῦρ ἑκαίετο ἐν τῇ ἐ-
στία, ὅσμη δὲ καιομένης κέδρου καὶ θύου διεδίδετο μα-
κρὰν ἐπὶ τῆς νήσου. Ἡ Καλυψὼ ἔφαλλε διὰ λαμπρᾶς
φωνῆς καὶ ὕφαινε διὰ χρυσῆς κερκίδος, ἐν ᾗ ἐβάδιζε πρὸ
τοῦ ἱστοῦ. Δένδρα πυκνὰ καὶ καταπράσινα ὑπῆρχον περὶ
τὸ σπήλαιον, καὶ κληῖθροι καὶ λεῦκαι καὶ εὐώδεις κυπά-
ρισσοι. Ἐκεῖ ἐνεριώλευον μεγάλοπτερα πτηνὰ. Αὐτὸ δὲ
τὸ λαξευτὸν σπήλαιον περικύκλου ἀκμαία ἄμπελος,
πλήρης σταφυλῶν, τέσσαρες δὲ πλῆσιον ἀλλήλων κρή-
ναι ἀνέδρουν διαυγῆς ὕδωρ. Ὀλόγυρα δ' ἐχλόαζον μαλα-
κοὶ λειμῶνες ἰοῦ καὶ σελίνου. Καὶ ἀθάνατὲς τις ἰδίων

πάντα ἐκεῖνα θὰ ἐθαύμαζε καὶ θὰ ἔχαίρειν. Ἐκεῖ σταθεὶς ἐβλεπε καὶ ὁ Ἑρμῆς· ἀφ' οὗ δὲ πάντα ἐνδομύχως ἐθαύμασεν, εἰς-
τλήθεν εἰς τὸ σπήλαιον.

Καλυψὼ καὶ Ἑρμῆς.

ὁ Ἑρμῆς ἐντὸς τοῦ σπηλαιοῦ ἐκεῖνος ἀπὸ ἐπτά ἐτῶν πάντοτε ἐκάθητο παρὰ τὴν ἀκτὴν καὶ ἐκλαίεν· ἡ δὲ Καλυψὼ ἠρώτησε τὸν Ἑρμῆν, ἀφ' οὗ ἐκάθισεν αὐτὸν ἐπὶ στίλπνου ποικιλογρόου καθίσματος·

« Διὰ τί ἦλθες πρὸς με, Ἑρμῆ, σεβαστὲ καὶ ἀγαπητέ; Σπανίως τῇ ἀληθείᾳ ἐρχεσαι. Λέγε ὅ, τι ἐπιθυμεῖς· ἡ ψυχὴ μου με προτρέπει νὰ ἐκτελέσω αὐτό, ἐάν δύ-
νωμαι. »

Οὕτως ὠμίλῃσεν ἡ θεὰ καὶ παρέθηκε τράπεζαν πλήρη

ἀμβροσίας, ἀνέμιξε δὲ ὕδωρ καὶ ἐρυθρὸν νέκταρ. Ἐπινε δὲ καὶ ἔτρωγεν ὁ τάχιστος Ἑρμῆς, ἀφ' οὗ δ' ἔφαγε καὶ ἑσπερέωσι διὰ τῆς τροφῆς τὴν καρδίαν αὐτοῦ, ἀπῆντησε πρὸς ἐκείνην·

« Μ' ἐρωτᾷς διὰ τί ἦλθον, ἡ θεὰ τὸν θεόν, ἐγὼ δ' ἀ-
ψευδῶς θά σοι εἰπῶ τὸν λόγον, διότι σὺ ἀπαιτεῖς αὐτό. Ὁ Ζεὺς μοι παρήγγειλε νὰ ἔλθω ἐδῶ ἀκουσίως· καὶ τίς ἐκουσίως θὰ διέτρεχέ ποτε τόσον ἀνεκδιήγητον ἄλμυρὸν ὕδωρ; Ἀλλὰ δὲν εἶνε δυνατόν τὴν θέλησιν τοῦ Διὸς οὔτε νὰ παραβῇ ἄλλος θεὸς οὔτε νὰ ματαιώσῃ. Λέγει λοιπὸν ὅτι πλησίον σου μένει δυστυχέστατος ἀνὴρ, ἐξ ἐ-
κείνων, ὅσοι ἐπολέμησαν περὶ τὴν πόλιν τοῦ Πριάμου. Τοῦτον τῶρα σοι παραγγέλλει ν' ἀποστείλῃς ὅτι τάχι-
στα, διότι δὲν εἶνε πεπρωμένον ν' ἀποθάνῃ ἐνταῦθα μα-
κρὰν τῶν οἰκείων, ἀλλ' ἡ μοῖρα αὐτοῦ εἶνε νὰ ἐπανίδῃ τοὺς ἀγαπητοὺς καὶ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν πατρίον γῆν. »

Οὕτως ἐλάλησεν, ἔρριξε δ' ἡ Καλυψὼ, καὶ προσεφώ-
νησε τὰ ἐξῆς·

« Σκληροὶ εἰσθε, ὦ θεοί, καὶ ζηλοτυπεῖτε ὅσον οὐδεὶς ἄλλος! Ὅτε τὸν Ὀρίωνα ἔλαβεν ἡ ῥοδοδάκτυλος Ἥως, καὶ τότε ἐζηλοτυπήσατε, ἕως οὗ ἡ Ἀρτεμις ἐφόνευσεν αὐτὸν ἐν Ὀρτυγίᾳ διὰ βελῶν· ὅτε δὲ ἡ Δήμητρα συνε-
ζεύχθη μετὰ τοῦ Ἰασίωνα, οὕτω καὶ τότε ἐπράξατε· οὐδ' ἐβράδυνεν ὁ Ζεὺς νὰ πληροφορηθῇ τοῦτο καὶ ἐφόνευ-
σεν αὐτὸν διὰ κεραυνοῦ. Οὕτω πάλιν καὶ τῶρα ρθονεῖτε, ὦ θεοί, διότι μένει πλησίον μου ἀνθρώπος θνητός. Τοῦτον

ἐγὼ ἔσθωτα, ἐν ᾧ ἐρέετο μόνος ἐπὶ τρόπιδος, ἀφ' οὗ κα-
τεκερχύνωσεν ὁ Ζεὺς τὸ πλοῖον αὐτοῦ ἐν μέσῳ τῆς θα-

* Ἀρτεμις.

λάσσης. Καί ἡγάπων ἐγὼ αὐτόν καὶ ἔπρερον, καὶ ὑπε-
σχόμην ὅτι θά καταστήσω αὐτόν ἀθάνατον. Ἐπειδὴ
ἔμως δὲν εἶνε δυνατόν τὴν θέλησιν τοῦ Διὸς οὔτε νά
παραβῇ ἄλλος θεὸς οὔτε νά ματαιώσῃ, ὥς φύγῃ εἰς τὴν

θάλασσαν, ἔάν ἐκεῖνος προτρέπῃ αὐτόν καὶ προστάσῃ.
Ἄλλὰ δὲν δύναμαι νά δώσω εἰς αὐτόν συμπλωτῆρας,
διότι οὔτε πλοῖα ἔχω,
οὔτε συντρόφους, οἵτι-
νες νά συμπλεύσωσι
μετ' αὐτοῦ ἐπὶ τῆς θα-
λάσσης. Προθύμως δὲ
θά νοουθήσω αὐτόν,
οὔδε θά κρύψω πῶς νά
ὑποστρέψῃ ὕγιης καὶ
σῶος εἰς τὴν πατρίον
αὐτοῦ γῆν. »

Πρὸς αὐτήν δ' ἀπήν-
τησεν ὁ Ἑρμῆς·

« Οὕτω λοιπὸν τώρα
ἀπόστειλον αὐτόν, φο-
βῶ δὲ τὴν ὀργὴν τοῦ
Διὸς, μήπως ὀργισθῇ
καὶ ἔπειτά σοι γείνη
δυσμενής. »

Οὕτως ὠμίλησε καὶ ἀπῆλθεν ὁ ταχὺς καὶ ἰσχυρὸς
ἄγγελος.

Ἡ δὲ νύμφη μετέβη πρὸς τὸν Ὀδυσσεύα, ἐπειδὴ ὑπῆ-
κουσεν εἰς τοῦ Διὸς τὸ πρόσταγμα. Εὗρε δ' αὐτόν καθή-
μενον ἐπὶ τῆς ἀκτῆς· οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ οὐδέποτε ἦσαν
στεγνοί, κατέρρει δ' ἡ γλυκεῖα αὐτοῦ ζωὴ, ἐν ᾧ μετὰ

Δήμητρα.

θρήνων ἐπόθει ν' ἀπέλθῃ εἰς τὰ ἴδια. Πλησίον αὐτοῦ ἐστάθη τότε καὶ εἶπεν ἡ θεά·

«Κακόμοιρε, μὴ κλαῖε πλέον ἐδῶ καὶ ἡ ζωὴ σου ἄς μὴ κατατήκηται· τῶρα πολὺ προθύμως θά σε ἀποστείλω. Ἀλλὰ κόψον ὑψηλοὺς κορμούς καὶ κατασκευάσον εὐρεῖαν σχεδίαν· κάλυφον δὲ διὰ σανίδων τὰ ἄκρα αὐτῆς, ὥπως σε φέρῃ ἐπὶ τῆς θαλάσσης. Ἐγὼ δὲ θά θέσω εἰς αὐτὴν ἄρτον καὶ ὕδωρ καὶ οἶνον· θά σε ἐνδύσω δὲ φορέματα καὶ θά στείλω κατόπιν σου οὐρίον ἀνεμον, ἵνα ὑποστρέψῃς ὑγιῆς καὶ σῶος εἰς τὴν πατριον γῆν σου, ἐὰν θέλωσιν οἱ θεοί.»

Οὕτως ὠμίλησεν, ἔρριξε δ' ὁ πολυπαθὴς Ὀδυσσεύς καὶ ἀπαντήσας εἶπεν·

«Ἄλλο τι σκοπεύεις, θεά, καὶ οὐχὶ νὰ με ἀποστείλῃς, ἅρ' οὐ με προτρέπεις νὰ περάσω ἐπὶ σχεδίας τῆς θαλάσσης τὸ μέγα χάος, τὸ φοβερὸν καὶ ἐπίμοχθον· αὐτὸ οὐδὲ πλοῖα ἰσόμετρα καὶ ταχυπόρα πλέουσι, καὶ ἐὰν ἀπολαύωσιν οὐρίου ἀνέμου. Οὐδ' ἐγὼ ἀκουσίως σου θά ἐπιβῶ τῆς σχεδίας, ἐκτὸς ἐάν μοι ὁμόσῃς μέγαν ὅρκον, ὅτι δὲν σκοπεύεις νὰ μοι προξενήσῃς ἄλλο τι κακόν.»

Οὕτως εἶπεν, ἐμειδίασε δ' ἡ πάνσεπτος θεὰ Καλυψώ, καὶ εἶπε τούτους τοὺς λόγους·

«Εἶσαι πάνουργος, πῶς λοιπὸν διανοήθῃς νὰ εἴπῃς τοιοῦτον λόγον; Ἄς γνωρίζῃ λοιπὸν ἡ γῆ καὶ ὁ οὐρανὸς καὶ τῆς Στυγὸς τὸ ὕδωρ, ὅστις ὅρκος εἶνε μέγιστος καὶ φοβερώτατος εἰς τοὺς θεοὺς, ἔτι δὲν σκοπεύω νὰ σοι προ-

ξενήσω ἄλλο τι κακόν· ἀλλ' ἐκεῖνα νοῶ καὶ λέγω, ὅσα καὶ περὶ ἐμαυτῆς θά ἐσκεπτόμην, ἐὰν ποτέ με κατελάμβανε τόσῃ ἀνάγκῃ· διότι ἡ ψυχὴ μου εἶνε δικαία καὶ ἔχω φιλόανθρωπον καρδίαν.»

Οὕτω ὠμίλησεν ἡ θεὰ καὶ ταχέως ἐβάδισε πρώτη, ἐκεῖνος δ' ἐπορεύετο κατὰ τὰ ἴχνη αὐτῆς. Ἐρθασαν δ' εἰς τὸ λαξευτὸν σπήλαιον ἡ θεὰ καὶ ὁ ἄνθρωπος, καὶ οὗτος μὲν ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ θρόνου, ἐξ οὗ ἠγέρθη ὁ Ἑρμῆς, ἡ δὲ νύμφη παρέθῃκε διάφορα φαγητὰ νὰ φάγῃ καὶ νὰ πῖνῃ, ὅποια τρώγουσιν ἄνθρωποι θνητοί· καὶ αὐτὴ δ' ἐκάθισεν ἀπέναντι τοῦ θεοῦ Ὀδυσσεύς, αἱ δὲ δοῦλαι παρέθῃκαν εἰς αὐτὴν ἀμβροσίαν καὶ νέκταρ. Ἀφ' οὗ δ' ἀπήλαυταν βρώσειος καὶ πόσειος, πρώτη ὠμίλησεν ἡ Καλυψώ·

«ὦ υἱὲ τοῦ Λαέρτου, πολὺτροπε Ὀδυσσεῦ! Οὕτω λοιπὸν τῶρα θέλεις ἀμέσως νὰ μεταβῇς εἰς τὸν οἶκον καὶ τὴν φιλτάτην πατρίδα σου; Ἐστὼ κατευόδιον! Ἀλλ' ἂν ἐγίνωσκεις ὅσα δεινὰ σοι εἶνε πεπρωμένον νὰ πάθῃς πρὶν φθάσῃς εἰς τὴν πατριον γῆν, ἐδῶ θά ἔμεινες πλησίον ἐμοῦ, θά κατῴκεις τοῦτον τὸν οἶκον καὶ θά ἐγίνεσο ἀθάνατος, ἂν καὶ ποθῇς νὰ ἰδῇς τὴν σύζυγόν σου καὶ αὐτὴν ἀδιακόπως καὶ διὰ παντός ἐπιθυμῇς. Καὶ ὅμως δὲν νομίζω ὅτι εἶμαι χειροτέρα ἐκεῖνης, οὔτε κατὰ τὸ σῶμα οὔτε κατὰ τὸ ἀνάστημα, οὐδ' εἶνε δυνατόν οὐδὲ πρέπον αἱ θνηταὶ ν' ἀνθαμιλλῶνται πρὸς θεάς κατὰ τὸ σῶμα καὶ τὸ κάλλος.»

Πρὸς αὐτήν δ' ἀπήντησε καὶ εἶπεν ὁ σοφώτατος Ὀδυσσεύς·

« Πάνσεπτε θεά, μὴ διὰ τοῦτο ὀργίζου κατ' ἑμοῦ. Γινώσκω καὶ ἐγὼ κάλλιστα ὅτι ἡ Πηνελόπη εἶνε κατωτέρα σου κατὰ τὸ κάλλος καὶ τὸ μέγεθος· διότι ἐκείνη μὲν εἶνε ἄνθρωπος, σὺ δὲ ἀθάνατος· ἀλλ' οὐχ ἥττον θέλω καὶ ποθῶ διὰ παντός ν' ἀπέλθω εἰς τὸν οἶκόν μου, καὶ νὰ ἴδω τὴν ἡμέραν τῆς ἐπανόδου. Ἐάν δὲ πάλιν θεὸς τίς με πλῆξῃ ἐπὶ τῆς θαλάσσης, θά ὑπομένω· πολλὰ ἔπαθον καὶ πολλὰ ἐμόχθησα· μετὰ τούτων ἄς γένη καὶ αὐτά. »

Οὕτως εἶπεν, ὁ δ' ἥλιος ἔδυσε καὶ τὸ σκότος ἐπέβληεν.

Ὅτε δ' ἐφάνη ἡ ῥοδοδάκτυλος Ἥως, τότε ὁ μὲν Ὀδυσσεύς ἐνεδύθη ἐπενδύτην καὶ χιτῶνα, αὐτὴ δ' ἡ νύμφη ἐνεδύθη μέγα ἐπανωφόριον λεπτόν, ἔβαλε ζώνην χρυσῆν καὶ ὠραίαν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καλύπτραν. Καὶ τότε ἐφρόντισε πῶς ν' ἀποστείλῃ τὸν Ὀδυσσεύα. Ἐδωκεν εἰς αὐτὸν μέγαν πέλεκυν χαλκοῦν, δίκοπον· ἡ δὲ λαβὴ αὐτοῦ ἦτο ὠραία ἐκ ξύλου ἐλαίας. Ἐδωκεν ἔπειτα σκέπαρνον λεῖον, πρώτη δ' ἐβάδιζεν εἰς τὴν ὁδὸν κατὰ τὴν ἄκραν τῆς νήσου, ὅπου ὑπῆρχον δένδρα ὑψηλά, ἀπὸ πολλοῦ ξηρὰ καὶ στεγνότατα, δυνάμενα νὰ πλέωσιν εὐκόλως. Ἀφ' οὗ λοιπὸν ἔδειξεν εἰς αὐτὸν ποῦ ὑπῆρχον ὑψηλά δένδρα, ἡ μὲν Καλυψὼ μετέβη εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς, ἐκεῖνος δ' ἔκοψε κορμούς. Ταχέως δ' ἐγένετο τὸ ἔργον αὐτοῦ. Ἐκοψε δὲ τὸ ὅλον εἴκοσι καὶ

ἐπελέκῃσε διὰ τοῦ πελέκειος· ἔπειτα δ' ἐλείανεν αὐτοὺς καὶ κατέστησεν ἴσους. Ἐν δὲ τῷ μεταξύ ἐκόμισε τρύπανα ἡ Καλυψὼ, ἐκεῖνος δ' ἐτρύπησε πάντα τὰ ξύλα

Ὀδυσσεὺς σχεδία.

καὶ συνήρμωσεν αὐτά, καὶ ἐστερέωσε τὴν σχεδίαν. Ἔστησε δὲ κατάρτιον, πρὸς δὲ καὶ πηδάλιον κατεσκευασεν, ἵνα διευθύνῃ. Ἐφραξε δὲ τὴν σχεδίαν ἐλόγυρα διὰ πλεκτῶν κλαδίων ἰτέας, καὶ πολὺ ἔρμα ἔρριψεν εἰς τὴν σχεδίαν. Ἐν δὲ τῷ μεταξύ ἐκόμισεν ὀφάσματα ἡ θεά, ἵνα κατασκευάτῃ πανία, καὶ ἔπειτα διὰ μοχλῶν καθείλκυσεν αὐτήν εἰς τὴν θάλασσαν.

Τετάρτη ἦτο ἡμέρα καὶ ἦσαν πάντα τετελεσμένα,

τὴν δὲ πέμπτην ἀπέστειλεν αὐτὸν ἐκ τῆς νῆσου ἡ Καλυψώ. Εἰς τὴν σχεδίαν δ' αὐτοῦ ἔθηκεν ἡ θεὰ ἓνα ἄσκον οἶνου καὶ ἓνα ὕδατος, ἔτι δὲ καὶ ἐρόδια ἐντὸς δερματίνης πήρας· ἔθηκε δὲ καὶ ἄρθονα προσράγια πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς καρδίας αὐτοῦ, καὶ ἀφῆκεν ἀβλαβή, καὶ οὐριον ἄνεμον. Μετὰ χαρᾶς ἀνεπέτασε τὰ ἱστία εἰς τὸν ἄνεμον ὁ θεὸς Ὀδυσσεύς· ἐκάθισε παρὰ τὸ πηδάλιον καὶ διηύθυνεν ἐντέχνως. Οὐδ' ὕπνος ἐπιπτεν εἰς τὰ βλέφαρα αὐτοῦ, ἐν ὧν ἑθεώρει τὰς Πλειάδας καὶ τὸν Βοώτην, ὅστις δὴ αἰετὶς ἀργά, καὶ τὴν ἄρκτον, ἣτις ἐπονομάζεται καὶ Ἀμαξά, καὶ ἣτις στρέφεται κυκλικῶς ἐκεῖ ἐπάνω καὶ παραφυλάττει τὸν Ὠρίωνα, μόνῃ δ' αὐτῇ δὲν μετέχει τῶν λουτρῶν τοῦ Ὠκεανοῦ. Ταύτην εἰς τὸν Ὀδυσσεῖα παρήγγειλεν ἡ πάνσεπτος θεὰ Καλυψώ νὰ ἔχῃ ἐξ ἀριστερῶν καὶ νὰ θαλασσοπορῇ.

Δεκαεπτὰ μὲν ἡμέρας διέπλεε τὴν θάλασσαν, τὴν δὲ δεκάτην ὀγδόην ἐράνησαν τὰ ὄρη τῆς γῆς τῶν Φαιάκων.

Ἀλλ' ὁ Ποσειδῶν, ἐξ Αἰθιοπίας ἀνερχόμενος, εἶδεν αὐτὸν μακρόθεν, ἐν ᾧ διέπλεε τὴν θάλασσαν. Τότε ὠργίσθη περισσότερο, ἐκίνησε δὲ τὴν κεφαλὴν καὶ εἶπε καθ' ἑαυτὸν·

«ὦ, φεῦ! Βεβαίως οἱ θεοὶ ἄλλως ἀπεράσισαν περὶ τοῦ Ὀδυσσεῖος, ἐν ᾧ ἐγὼ ἤμην ἐν Αἰθιοπία· καὶ λοιπὸν πλησιάζει εἰς τὴν γῆν τῶν Φαιάκων, ὅπου εἶνε πεπρωμένον νὰ ἐκρύγῃ τὰς συμφοράς, αἵτινες κατέλα-

βον αὐτόν. Ἀλλ' ἐννοῶ ἀκόμη νὰ ὑποστῇ ἱκανὰς δυστυχίας.»

Οὕτως εἶπε καὶ ἐσώρευσε νεφέλας, ἔλαβε δ' εἰς τὰς χεῖρας τὴν τρίαιναν καὶ ἐτάραξε τὴν θάλασσαν· διήγειρε δὲ πάντας τοὺς στροβίλους διαφόρων ἀνέμων, διὰ νεφῶν δ' ἐκάλυψε γῆν ὁμοῦ καὶ θάλασσαν. Ἐπῆλθε δὲ νύξ.

Καὶ τότε τοῦ Ὀδυσσεῖος ἐλύθησαν τὰ γόνατα, περίλυπος δὲ εἶπε·

«ὦ! Πόσον εἶμαι δυστυχής! Τί ἔχω ἀκόμη νὰ πάθω; Φοβοῦμαι μὴ πάντα ἡ θεὰ εἶπεν ἀληθῆ, ὅτε μοι εἶπεν ὅτι, πρὶν φθάσω εἰς τὴν πατρίον γῆν, θὰ πάθω συμφοράς· ταῦτα λοιπὸν τώρα πάντα ἐκπληροῦνται. Τώρα εἶνε πλήρης ὁ ἄφρευκτος ἐλευθρός μου! Τρεῖς μάκαρες οἱ Δαναοὶ καὶ τετράκις, ὅσοι τότε ἐχάθησαν ἐν τῇ εὐρυχώρῳ Τρωάδι, χάριν τῶν υἱῶν τοῦ Ἀτρείως! Εἴθε καὶ ἐγὼ τότε ν' ἀπέθνησκον, καὶ τὴν μοῖραν μου νὰ ἐξεπλήρουν! Τότε θὰ ἐλάμβανον ἐντιμὸν κηδεῖαν καὶ οἱ Ἀχαιοὶ θὰ διέδιδον τὴν δόξαν μου· τώρα ὁμοῦ θὰ καταληφθῶ ὑπ' ἀδόξου θανάτου.»

Μόλις εἶπε ταῦτα καὶ μέγα κῶμα ἐπληξεν αὐτόν ἀνωθεν μετὰ φοβεράς ἐρηγῆς, καὶ συνετάραξε τὴν σχεδίαν. Μακρὰν δ' αὐτῆς ἔπεσεν ἐκεῖνος· συνέτριψε δὲ τὸν ἱστὸν εἰς τὸ μέσον ὁ φοβερὸς στροβίλος, καὶ τὸ πα-

Τρίαινα.

νίον καὶ ἡ κεραία ἔπιστον μακρὰν εἰς τὴν θάλασσαν. Πολὺν δὲ χρόνον εἶχεν αὐτὸν ὑπὸ τὸ ὕδωρ, διότι ἰδάρυνον τὰ φορέματα, ὅσα εἶχε δώσει εἰς αὐτὸν ἡ θεὰ Καλυψώ. Ἀργὰ δ' ἀνέλθε καὶ δὴν ἐλθισμένησε τὴν σχεδῖαν, ἂν καὶ κατεπονείτο, ἀλλ' ἐστράφη, κατόπιν αὐτῆς ἐντὸς τῶν κυμάτων καὶ ἰδραξεν αὐτήν· ἐκάθισε δ' ἐν τῷ μέσῳ τῆς σχεδίας. Τὸ δὲ κύμα ἔφρεν αὐτὴν κατὰ τὸ ρεῦμα ἰδὼ καὶ ἐκεῖ.

Αὐτὸν δὲ εἶδεν ἡ θυγάτηρ τοῦ Κάδμου, ἡ καλλίπους Ἰνώ, ἡ Λευκοθέα, ἣτις πρότερον μὲν ἦτο ἀνθρώπος, νῦν δ' ἐντὸς τοῦ πελάγους μετέχει θείας τιμῆς. Αὐτὴ ἠλέησε τὸν Ὀδυσσεά, ἐκάθισε δ' ἐπὶ τῆς σχεδίας καὶ εἶπε·

Κεφαλόδεσμος.

«Κακόμοιρε, διὰ τί ὠργίσθη κατὰ σοῦ ὁ Ποσειδῶν τόσον, ὥστε σοι προξενεῖ δυστυχίας; Καὶ ὅμως δὴν θὰ σ' ἐξολοθρεύσῃ, ἂν καὶ σφοδρὰ ἐπιθυμῇ. Ἀλλὰ πρᾶξον ὥς σοι λέγω. Ἐκβαλε ταῦτα τὰ φορέματα καὶ ἄρες τὴν σχεδῖαν νὰ φέρηται εἰς τοὺς ἀνέμους, κολυμβὰ δὲ διὰ τῶν χειρῶν καὶ προσπάθησον νὰ φθάσῃς εἰς τὴν γῆν τῶν Φαιάκων, ὅπου εἶνε πεπρωμένον νὰ σωθῇς. Λάβε δὲ καὶ τὸν ἀθάνατον τοῦτον κεφαλόδεσμον καὶ περιζώσον τὸ στήθος σου· οὕτω δὴν θὰ φοβηθῇς μήπως πάθῃς τι. Ἀρ' οὐ δὲ ἐγγίσῃς τὴν ἑστῶν, λῦσον αὐτὸν καὶ ῥίπον εἰς τὴν θάλασσαν μακρὰν τῆς γῆς.

Οὕτως ὠμίλησεν ἡ θεὰ, ἰδυθίσθη, δὲ πάλιν εἰς τὴν θάλασσαν. Ἀλλ' ὁ πολυπαθὴς Ὀδυσσεὺς ἀμφεβαλλεν, ὁ δὲ Ποσειδῶν διήγειρε μέγα κύμα, δεινὸν καὶ φοβερόν, ἐπληξεν αὐτὸν καὶ διεσκόρπισε τὰς δοκοὺς τῆς σχεδίας. Ὁ Ὀδυσσεὺς ἐπέβη τότε εἰς δοκὸν καὶ ἐξεδύθη τὰ φορέματα, ὅσα ἔδωκεν εἰς αὐτὸν ἡ Καλυψώ. Ἀμέσως δ' ἔζωσε τὸν κεφαλόδεσμον, ἔπασσε δὲ πρηνὴς εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ὠρυτσε νὰ κολυμβήσῃ. Ἀλλ' εἶδεν αὐτὸν ὁ Ποσειδῶν, ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν καὶ εἶπε καθ' ἑαυτὸν·

«Οὕτω νῦν κακοπάθει καὶ φέρου εἰς τὴν θάλασσαν, ἕως οὐ φθάσῃς πρὸς ἐκείνους τοὺς θεῖους ἀνθρώπους. Καὶ ὅμως ἐλπίζω ὅτι δὴν θὰ παραπονῆσαι ὅτι τὰ δεινὰ σου ὑπῆρξαν ὀλίγα.»

Οὕτως ὠμίλησε καὶ ἐμάστιξε τοὺς καλλίτριχας ἵππους, ἐφθασε δ' εἰς τὰς Αἰγὰς, ὅπου εἶνε τὰ ἐξάκουστα αὐτοῦ μέγαρα.

Ἀλλ' ἡ Ἀθηνα, τοῦ Διὸς ἡ κόρη, ἄλλα διενόηθη. Τῶν μὲν ἄλλων ἀνέμων διέστειλε τὰς ὁρμὰς καὶ προσέταξε νὰ ἡσυχάσωσι καὶ νὰ κοπάσωσιν ἅπαντες· διήγειρε δὲ μόνον τὸν σφοδρὸν βορρᾶν καὶ συνέτρεψε τὰ κύματα, ὅπως φθάσῃ πρὸς τοὺς Φαίακας ὁ μέγας Ὀδυσσεὺς, ἄρ' οὐ διαφύγῃ τὸν θάνατον.

Ἐκεῖ δύο νύκτας καὶ δύο ἡμέρας ἐπλανᾶτο, πολλάκις δὲ προσεῖδε τὸν θάνατον. Ἀλλ' ὅτε ἡ τρίτη ἡμέρα ἀνέτειλεν, ὁ μὲν ἀνεμὸς ἐκόπασεν, ἔγινε δὲ παν-

τελής γαλήνη· εκείνος δὲ πλησίον εἶδε γῆν, ἐκολύμβη δὲ καὶ ἔσπευδε νὰ πατήσῃ εἰς τὴν ξηράν. Ἄλλ' ὅτε τῶσον ἀπείγην, ὅσον ἀκούεται ἡ φωνή, ἤκουσε βοήν πρὸς τὰς σπιλάδας τῆς θαλάσσης· ἐρράγθαι δὲ τὸ κύμα πρὸς τὴν ξηράν καὶ φοβερά ἐβόα· διότι δὲν ἦσαν λιμένες, τῶν πλοίων καταφύγια, οὐδὲ ὄρμιοι, ἀλλ' ἀπόκρημνοι ἄκται καὶ σπιλάδες καὶ πέτραι. Καὶ τότε τοῦ Ὀδυσσεύος ἐλύθησαν τὰ γόνατα, καὶ μέγα κύμα ἔρριπεν αὐτὸν πρὸς τὴν ἀκτὴν· ἐκεῖ καὶ τὸ δέριμα αὐτοῦ θὰ ἐξεδέρετο καὶ τὰ ὅσθα θὰ συνετρίβοντο, ἐὰν μὴ ἐνέπνεεν αὐτὸν ἡ Ἀθηναῖα· ἔσπευσε λοιπὸν νὰ δράξῃ πέτραν διὰ τῶν δύο χειρῶν, καὶ ἐκρατήθη ἕως οὗ τὸ κύμα παρῆλθε. Καὶ τοῦτο μὲν οὕτως ἀπέφυγεν, ἀλλὰ πάλιν ἔρρευσε ὀπίσω τὸ κύμα καὶ μεθ' ὀρμῆς ἐπληξε καὶ ἔρριπεν αὐτὸν μακρὰν εἰς τὴν θάλασσαν, μέγα δὲ κύμα ἐκάλυψε αὐτόν. Τότε δὲ θὰ ἐχάνετο ὁ δύστηνος Ὀδυσσεύς, ἐὰν μὴ ἐδίδεν εἰς αὐτὸν σύνεσιν ἡ Ἀθηναῖα. Ἀνῆλθεν ἐκ τῶν κυμάτων, ὅσα πρὸς τὴν ξηράν ἐκβράζονται, ἐκολύμβησε κατ' αὐτὰ καὶ παρῆλθε μήπως εὕρῃ που χαμηλὸν παράλιον καὶ λιμένας θαλάσσης. Ἄλλ' ὅτε κολυμβῶν ἔφθασε πρὸς τὴν ἐκβολὴν ποταμοῦ, ἐφάνη εἰς αὐτὸν ἄριστος ὁ τόπος, διότι δὲν εἶχε βράχους καὶ ἦτο ἀνεμοσκεπής. Ἐγνώρισε δὲ τὸ ρεῦμα καὶ προσηυχῆθη καθ' ἑαυτόν·

« Ἀκουσὸν μου, βασιλεῦ, ὅστις καὶ ἂν εἴσαι· ἔρχομαι πρὸς σε μετὰ πολλῆς ἐπιθυμίας, διότι φεύγω ἐκ τῆς

θαλάσσης τοῦ Ποσειδῶνος τὰς ἀπειλάς. Σεβαστὸς βεβαίως εἶνε καὶ εἰς τοὺς ἀθανάτους ὅστις ἐκ τῶν ἀνθρώπων ἔλθῃ πλάνης, ὡς καὶ ἐγὼ τῶρα ἔρχομαι πρὸς τὸ ρεῦμά σου καὶ πίπτω πρὸς τὰ γόνατά σου, ἄφ' οὗ ἔπαυθον πολλά· ἐλέησόν με, ὦ βασιλεῦ, τολμῶ δὲ νὰ γίνω ἱκέτης σου. »

Οὕτως εἶπεν, ἐκεῖνος δ' ἔπαυσε τὸ ἑαυτοῦ ρεῦμα, ἀνεχαίτισε δὲ τὸ κύμα, ἔστρωσε πρὸ αὐτοῦ γαλήνην καὶ ἔσωσεν αὐτὸν εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ ποταμοῦ.

Ἀλλὰ τότε πρὸς ἀνάπαυσιν ἔκαμψε τὰ γόνατα καὶ τὰς χεῖρας. Ὅλον αὐτοῦ τὸ σῶμα εἶχε φουσκίωσι καὶ πολλὴ θάλασσα ἀνέβλυζεν εἰς τὸ στόμα καὶ τοὺς ῥόθωνας. Ἄπνους καὶ ἄρωνος ἔκειτο λιπόθυμος, κόπος δὲ μέγιστος κατεῖχεν αὐτόν. Ἄλλ' ὅτε πάλιν ἀνέπνευσε καὶ ἐπανῆλθεν ἡ ζωὴ, ἔλυσε τότε ἀπὸ τοῦ στήθους τὸν κε-

Ἀθηναῖα.

φαλόδεσμον καὶ ἀρῆκεν αὐτὸν εἰς τοῦ ποταμοῦ τὰς ἐκβολάς· τὸ δὲ κύμα ἔσυρεν αὐτὸν πρὸς τὸ ρεῖμα, καὶ ταχέως ἡ Ἰνώ ἔλαβεν αὐτὸν εἰς τὰς ἑαυτῆς χεῖρας· ἐκεῖνος δ' ἐμακρύνθη ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ, κατεκλίθη ἐν τὸς σχοίνων, ἐφίλησε τὴν γῆν καὶ περίλυπος εἶπε·

«Φεῦ! Τί θά γίνω; Τί ἔχω ἀκόμη νὰ πάθω; Ἐάν μὲν παρὰ τὸν ποταμὸν διέλθω τὴν νύκτα, φοβοῦμαι μὴ συγχρόνως ἡ πάχνη καὶ ἡ ὀρόσος δαμάσῃ τὴν ψυχὴν μου· διότι ἐκ τοῦ ποταμοῦ πνέει ψυχρὰ αὔρα πρὸ τῆς αὐγῆς· ἐάν δ' ἀναβῶ εἰς κλιτὺν καὶ δάσος παχύσκιον καὶ κοιμηθῶ ἐντὸς πυκνῶν θάμνων, ἐάν μ' ἀρήσῃ τὸ βῆγος καὶ ὁ κάματος καὶ μοι ἐπέλθῃ ὕπνος, φοβοῦμαι μὴ γίνω τῶν θηρίων σπάραγμα.»

Ἐν ᾧ οὕτω ἐσκέπτετο ἐνόμιζε τοῦτο συμφορώτερον. Μετέβη πρὸς τὸ δάσος, εὗρε δ' αὐτὸ παρὰ τὸ ὕδωρ, ἐπὶ περιόπτου θέσεως· ἐβυθίσθη δὲ ὑπὸ δύο συμφρεῖς θάμνους, τὸν μὲν ἐλαίας, τὸν δ' ἀγριελαίας· τούτους οὔτε διέπνεεν ἡ δύναμις τῶν ὑγρῶν ἀνέμων, οὔτε ποτὲ προσέβαλλε δι' ἀκτίνων ὁ φωτοβόλος ἥλιος, οὔτε βροχὴ διέπερα· τόσον πυκνὰ ἦσαν μετ' ἀλλήλων συμπεπλεγμένοι. Ὑπὸ τούτους λοιπὸν ἐβυθίσθη ὁ Ὀδυσσεύς καὶ ἀμέσως ἐσώρευσε διὰ τῶν χειρῶν εὐρεῖαν κοίτην· διότι ὑπῆρχε πολὺς σωρὸς φύλλων, ἱκανὸς νὰ προφυλάξῃ δύο ἢ τρεῖς ἀνδρας ἐν ᾧρᾳ χειμῶνος, καὶ ἂν ἦτο ὀρμηχότατος. Τὴν κοίτην εἶδε καὶ ἐχάρη ὁ πολυπαθὴς Ὀδυσσεύς, ἐξηπλώθη δ' ἐν μέσῳ αὐτῆς καὶ ἐσώρευσεν ἐφ' ἑαυ-

τοῦ πλεῖστα φύλλα. Ἡ δὲ Ἀθηναῖ ὕπνον ἐπέχεεν εἰς τὰ ὄμματα αὐτοῦ, ὅπως ὁ ὕπνος ἀπαλλάξῃ αὐτὸν τοῦ καμάτου, ἀφ' οὗ κλείσῃ τὰ βλέφαρα.

Ὀδυσσεύς ἄφιξις εἰς Φαίακας.

Οὕτω ἐκοιμάτο τότε ὁ Ὀδυσσεύς, διότι ἐπιέζειν αὐτὸν ὁ ὕπνος καὶ ὁ κάματος. Ἀλλ' ἡ Ἀθηναῖ μετέβη εἰς τὸν ὄθμον καὶ τὴν πόλιν τῶν Φαιάκων, ὅπου ἐβασίλευεν ὁ συνετὸς Ἀλκίνοος. Εἰς τούτου τὸν οἶκον μετέβη ἡ Ἀθηναῖ, διότι εἶχε κατὰ νοῦν τὴν ἐπάνοδον τοῦ Ὀδυσσεύς. Εἰσῆλθε δὲ εἰς τὸν θάλαμον, ὅπου ἐκοιμάτο ἡ κόρη, ἡ πρὸς θεάς ὁμοία τὸ σῶμα καὶ τὴν μορφήν, ἡ Ναυσικᾶ, θυγάτηρ τοῦ Ἀλκίνοου· πλησίον δ' αὐτῆς ἐκοιμῶντο καὶ δύο ἀκόλουθοι, λαμπραὶ δὲ θύραι ἐκλείον τὸν θάλαμον. Ὡς πνοὴ ἀνέμου εἰσῆλθεν ἡ θεὰ πρὸς τὴν κλίνην τῆς κόρης, ἐστάθη δ' ἄνωθι τῆς κεφαλῆς, ἀφ' οὗ μετεμορφώθη εἰς τὴν κόρην τοῦ ἐνδόξου ναυτικοῦ Δύμαντος, ἥ τις ἦτο μὲν ὁμηγερέας τῆς Ναυσικᾶς, ἡγαπάτο δὲ ὑπ' αὐτῆς. Πρὸς ταύτην ὁμοιώθη καὶ προσεφώνησεν ἡ Ἀθηναῖ·

«Ναυσικᾶ, διὰ τί σ' ἐγέννησεν ἡ μήτηρ σου τόσον ἀμελεῖ; Τὰ μὲν λαμπρά σου φορέματα κεῖνται ἀπεριποίητα, σοῦ δὲ ὁ γάμος πλησιάζει, ὅποτε σὺ μὲν αὐτὴ πρέπει νὰ ἐνδύθῃς ὥραφα, νὰ δώσῃς δὲ καὶ εἰς ἐκείνους

ὅσοι θά σε παραλάβωσι· διότι ἐκ τούτου ἐξαπλοῦται παρ' ἀνθρώποις ἀγαθὴ ὑπόληψις, χαίρουσι δ' ὁ πατήρ καὶ ἡ σεβαστὴ μήτηρ. Ἄς ὑπάγωμεν νὰ πλύνωμεν, μόλις φανῇ ἡ αὐγὴ, ἐγὼ δ' ὡς βοηθὸς θά σοι ἀκολουθήσω, ἵνα τάχιστα ἐτοιμασθῇς· διότι δὲν θά μείνης ἀκόμη πολλὸν χρόνον παρθένος. Ἦδῃ σε ζητοῦσιν εὐγενέστατοι νέοι, ἐκ τοῦ δήμου τῶν Φαιάκων. Λοιπὸν πρὸ τῆς αὐγῆς πρότρεψον τὸν πατέρα σου νὰ ἐτοιμάσῃ ἡμιόνους καὶ ἄμαξαν, ἥτις νὰ κομίσῃ τὰς ζώνας καὶ τοὺς πέπλους καὶ τὰ λαμπρὰ σκεπάσματα.»

Ταῦτα μὲν εἶπεν ἡ Ἀθηνα καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὸν Ὀλυμπον, ὅπου βεβαίουσιν ὅτι εἶνε τῶν θεῶν ἡ κατοικία. Οὔτε προσβάλλεται ποτε ὑπὸ τῶν ἀνέμων, οὔτε βρέχεται ὑπὸ τοῦ ὕμβρου, οὔτε χιῶν ἐπιπολάζει, ἀλλ' ἀπλοῦται ἀνέφελος εὐδία, καὶ λαμπρὸν φέγγος ἐπικρατεῖ· ἐντὸς αὐτοῦ διὰ παντὸς τέρπονται οἱ μάκαρες θεοί, ἐκεῖσε δ' ἀπῆλθε καὶ ἡ κυανόφθαλμος, ἀφ' οὗ βῆτις προσέτρεψε τὴν κόρην.

Μετ' ὀλίγον δὲ ἦλθεν ἡ Ἥως, ἥτις ἀρύπνισε τὴν Ναυτικᾶν· αὕτη δὲ πολὺ ἐθαύμασε τὸ ὄνειρον καὶ διέδῃ τὰ ὀνείματα, ὅπως διηγγεῖται αὐτὸ πρὸς τοὺς γονεῖς. Εὗρε δ' αὐτοὺς ἐντὸς τῆς οἰκίας· ἡ μὲν ἐκάθητο παρὰ τὴν ἐστίαν, μετὰ τῶν θεραπαινίδων καὶ ἐκλωθε μαλλίᾳ· πρὸς δὲ τὸν πατέρα συνηντήθη πρὸ τῆς θύρας, ἐν ᾧ μετέβαινε εἰς τὴν βουλήν, ὅπου ἐκάλουν αὐτὸν οἱ Φαίακες. Ἐπλησίασε λοιπὸν πρὸς τὸν πατέρα αὐτῆς καὶ εἶπε·

« Ἀγαπητὲ πατέρ, δὲν θά μοι ἐτοιμάσῃς ἄμαξαν, ἵνα κομίσω εἰς τὸν ποταμὸν καὶ πλύνω τὰ φορέματα, ὅσα ἔχω ἀκάθαρτα; Εἰς σὲ αὐτὸν ἀρμόζει νὰ ἔχῃς περὶ τὸ σῶμα καθαρὰ φορέματα, ὅπότεν συσκέπτησαι μετὰ τῶν προυχόντων. Ἐχεις δ' ἐν τῷ μεγάρῳ πέντε ἀγαπητοὺς υἱούς, τοὺς δύο ἐγγάμους, τοὺς τρεῖς ἀκμαίους νεανίας· καὶ αὐτοὶ πάντοτε θέλουσι νεύπλυτα φορέματα, ὅσάκις εἰς τὸν χορὸν ἀπέρχονται· ταῦτα δὲ πάντα φροντίζω ἐγώ.»

Οὕτως εἶπε, διότι συνιστέλλετο νὰ ὀνομάσῃ πρὸς τὸν πατέρα τὸν γάμον· ἀλλ' ἐκεῖνος ἐνόησε πάντα καὶ ἀπήντησεν·

« Οὔτε ἡμιόνους σοι ἀρνούμαι, τέκνον μου, οὔτε ἄλλο τι ὑπαγε, οἱ δὲ ὑπρέτει θά σοι ἐτοιμάσωσιν ἄμαξαν.»

Εἶπε ταῦτα καὶ ἐκάλεσε τοὺς δούλους· καὶ ἔξω μὲν ἡτοίμασαν ἄμαξαν, τὰς δὲ ἡμιόνους ἔξευξαν. Ἡ δὲ κόρη ἐκόμισεν ἐκ τοῦ θαλάμου τὰ ἐνδύματα· καὶ ταῦτα μὲν κατέθηκεν ἐπὶ τῆς ἀμάξης, ἡ δὲ μήτηρ ἔθηκε διάφορα ἐδέσματα καὶ οἶνον εἰς ἀσκόν, καὶ ἡ κόρη ἀνέβη εἰς τὴν ἄμαξαν. Ἡ μήτηρ ἔδωκε τότε καὶ ἔλαιον ἐντὸς χρυσῆς Ἀγκύθοι, ὅπως ἀλειφθῇ μετὰ τῶν θεραπαινίδων, ἀφ' οὗ λουσθῶσιν. Ἐλαβε δὲ τὴν μαστίγα καὶ τὰ ἡνία καὶ ἐμάστιζεν ἵνα κινηθῶσιν.

Ὅτε δ' ἐφθασαν εἰς τοῦ ποταμοῦ τὸ ρεῦμα, ὅπου ἦσαν ἀέναιοι πλυνοὶ καὶ ὠραῖον ὕδωρ ἐξεγαίλιζεν, ἀπέξευξε τὰς ἡμιόνους· καὶ ταύτας μὲν ὠδήγησε πρὸς τὸν

ποταμόν, ἵνα φάγῃσι χλόην· ἐκεῖναι δ' ἀπὸ τῆς ἀμαξῆς παρέλαβον τὰ ἐνδύματα, ἐκόμισαν εἰς τὸ ὕδωρ καὶ ἔστειβον αὐτὰ ἐντὸς τῶν πλυνῶν. Ἀφ' οὗ δ' ἐπλυναν καὶ ἐκαθάρισαν πάντα, ἤπλωσαν αὐτὰ ἐπὶ τῆς παραλίας, ὅπου πρὸ πάντων τὰ λιθάρια πρὸς τὴν ξηρὰν ἀπέπλυνεν ἡ θάλασσα. Ἐπειτα δ' ἐλούσθησαν, ἠλείφθησαν δὲ ἑλαιοῦ καὶ ἐγευματίσαν παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ· περιέμενον δὲ νὰ στεγνῶθῃσι τὰ ἐνδύματα ὑπὸ τοῦ ἡλίου. Ἀφ' οὗ δ' ἠγρύρνησαν ἐκ τοῦ γεύματος αἱ ὀπηρέτριαι καὶ αὐτὴ, ἐπαιζαν σφαῖραν καὶ ἀφῆρισαν τοὺς κεραλοδέσμους· ἡ δὲ Ναυσικὰ ἤρχισε νὰ ψάλλῃ καὶ νὰ διασκεδάζῃ.

Ἄλλ' ὅτε ἐμελλε νὰ ἐπανεέλθῃ εἰς τὰ ἴδια, τότε ἄλλα διενεόθη ἡ Ἀθηνα, πῶς ὄθλα δὴ νὰ ἐγερθῇ ὁ Ὀδυσσεύς καὶ νὰ ἴδῃ τὴν κόρην, ἥτις θὰ ὠδήγηι αὐτὸν εἰς τὴν πόλιν τῶν Φαιάκων. Ἐρριψε τότε τὴν σφαῖραν ἡ βασιλόπαις πρὸς τινα θεραπαινίδα· καὶ τῆς μὲν θεραπαινίδος ἀπέτυχεν, ἔρριψε δὲ τὴν σφαῖραν εἰς τὸν ποταμόν. Ἐκεῖναι μεγάλως ἐρώνησαν καὶ οὕτως ἀρυπνίσθη ὁ Ὀδυσσεύς· ἠγέρθη δὲ καὶ εἶπε καθ' ἑαυτὸν·

«Φεῦ! Εἰς ποίων πάλιν ἀνθρώπων τὴν χώραν ἔρθασα; Ἀρά γε εἶνε ἄγριοι καὶ ἄδικοι, ἢ φιλόξενοι καὶ θεοσεβεῖς; Πανταχόθεν με προσέβαλε γυναικεῖα φρονή, ὥς ἀπὸ κορασίων· ἐξ ἅπαντος εὐρίσκομαι πλησίον ἀνθρώπων. Ἀλλὰ θὰ δοκιμάσω καὶ θὰ ἴδω ἐγὼ αὐτός.»

Εἶπε ταῦτα καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τῶν θάμνων ὁ Ὀδυσ-

σεύς· ἐκ δὲ πυκνῆς λόχμης ἔθλασε κλωνάριον φύλλων, ἵνα καλύψῃ τὴν αἰδῶ αὐτοῦ καὶ ἔλθῃ πρὸς τὰς κόρας, ἂν καὶ ἦτο γυμνός· διότι ἡ ἀνάγκη ἐπέεζεν αὐτόν. Φρικώδης εἰς αὐτὰς ἐράνη, ἐπειδὴ τὸ θαλάσσιον ὕδωρ εἶχε βλάβῃ αὐτόν· ἐκ φόβου δ' ἐτράπησαν τῇδε κάκεισε, εἰς τοὺς αἰγιαλοὺς. Μόνη ἡ θυγάτηρ τοῦ Ἀλκίνου ἔμεινε, διότι εἰς τὴν ψυχὴν αὐτῆς ἡ Ἀθηνα ἐνέβαλε θάρρος. Ἐστάθη δὲ καὶ θαρραλέως προσέβλεψεν αὐτόν. Ὁ Ὀδυσσεύς διενεόθη ἡ νὰ λάβῃ τὰ γόνατα τῆς κόρης καὶ νὰ καθικετεύτῃ αὐτήν, ἡ ἀπλῶς μακρόθεν διὰ γλυκέων λόγων νὰ παρακαλέσῃ αὐτήν, ἂν δυνατὰ νὰ δείξῃ εἰς αὐτόν τὴν πόλιν καὶ νὰ δώσῃ αὐτῷ φορέματα. Ἐράνη λοιπὸν εἰς αὐτόν συμφορώτερον νὰ παρακαλέσῃ μακρόθεν·

«Γονυπετῆς σε ἱκετεύω, βασίλισσα· ἄρα γε εἶσαι θεός τις ἢ ἄνθρωπος; Ἄν μὲν εἶσαι τις ἐκ τῶν θεῶν, σὲ παραβάλλω πρὸ πάντων πρὸς τὴν Ἀρτεμιν, τὴν κόρην τοῦ μεγάλου Διός· ἂν δὲ εἶσαι τις ἐκ τῶν ἀνθρώπων, τριευδαίμονες μὲν εἶνε ὁ πατήρ καὶ ἡ μήτηρ σου, τριευδαίμονες δὲ καὶ οἱ ἀδελφοί σου· βεβαίως ἡ καρδία αὐτῶν πάντοτε εὐφραίνεται, ὅταν βλέπωσι τοιοῦτον βλαστὸν νὰ προβαίνῃ εἰς τὸν χορόν. Βαρεῖται συμφοραὶ με κατέχουσι. Χθὲς εἰκοστὴν ἡμέραν διέφυγον τὴν θάλασσαν· κατὰ τὰς εἰκοσιν ἡμέρας με παρέσυρεν ἀπὸ τῆς νήσου Ὠγυγίας τὸ κύμα καὶ οἱ ἀνεμοσπρόβιλοι νῦν δὲ θεός τις μ' ἔρριπεν ἐνταῦθα, ἵνα βεβαίως καὶ ἰδῶ ἀκόμη κακοπαθήσω· διότι δὲν νομίζω ὅτι θὰ ἡσυχάσω, ἀλλ'

εἰσέτε πολλά πρότερον θὰ ἐκτελέσωσιν οἱ θεοί. Ἄλλ', ὦ βασίλισσα, λυπήσου με' διότι εἰς σέ πρώτην ἤλθον, οὐδένα δὲ γνωρίζω ἐκ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, οἵτινες ἔχουσι ταύτην τὴν πόλιν καὶ χώραν. Δείξον δέ μοι τὴν πόλιν καὶ ὅς πανίον νὰ περιβληθῶ, ἂν ἴσως εἴχες τὺλιγμά τι τῶν φορεμάτων ὅτε ἤλθες ἐνταῦθα. Οἱ δὲ θεοὶ ἄς σοι δώσωσιν ὅσα ποθεῖς ἐν τῇ καρδίᾳ σου, ἄνδρα καὶ οἶκον, καὶ ἄς παράσχωσιν εἰς ἀμφοτέρους ὑμᾶς ὁμόνοϊαν· διότι δὲν ὑπάρχει τούτου κάλλιον καὶ εὐγενέστερον, ἢ ὅταν ἐν ὁμονοίᾳ συγκατοικῶσιν ἀνὴρ καὶ γυνή· τοῦτο σφόδρα μὲν λυπεῖ τοὺς ἐχθρούς, χαροποιεῖ δὲ τοὺς φίλους, πρὸ πάντων δὲ αὐτοὺς τοὺς συζύγους.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπήντησεν ἡ Ναυσικᾶ·

«Ξένε, οὔτε πρὸς κακὸν οὔτε πρὸς ἀνόητον ἄνδρα ὁμοιάζεις. Αὐτὸς ὁ Ὀλύμπιος Ζεὺς διανέμει τὴν εὐτυχίαν εἰς τοὺς ἀνθρώπους, τοὺς ἀγαθοὺς καὶ κακοὺς, ὅπως θέλει εἰς ἕκαστον. Καὶ εἰς σέ βεβαίως ταῦτα ἔδωκε, σὺ δὲ πρέπει νὰ ὑπομένης. Νῦν ὁμῶς, ἄφ' οὗ ἤλθες εἰς τὴν ἡμετέραν πόλιν καὶ χώραν, οὔτε φορέματος θὰ στεργθῇς οὔτε τινὸς ἄλλου, ἐξ ὧν ἀρμόζουσιν εἰς ἱκέτην. Θὰ σοι δείξω δὲ τὴν πόλιν καὶ θὰ σοι εἰπῶ τὸ ὄνομα. Οἱ Φαίακες μὲν οἰκοῦσι ταύτην τὴν πόλιν καὶ χώραν, ἐγὼ δὲ εἶμαι θυγάτηρ τοῦ Ἀλκίνοῦ, ἀφ' οὗ ἐξαρτᾶται ἡ δύναμις καὶ ἰσχύς τῶν Φαίακων.»

Οὕτως εἶπε καὶ προσέταξεν εἰς τὰς θεραπαινίδας·

«Στήτε, θεραπαινίδες! Ποῦ φεύγετε, τὸν ἄνδρα

ἰδοῦσαι; Ἥ μήπως νομίζετε ὅτι εἶνε ἐκ τῶν ἐχθρῶν; Δὲν ὑπάρχει οὐδὲ θὰ ὑπάρξῃ ποτὲ ὁ φοβερός ἄνθρωπος, ὅστις θὰ ἔλθῃ πολέμιος εἰς τὴν γῆν τῶν Φαίακων· διότι οἱ ἀθάνατοι ἀγαπῶσιν αὐτούς. Ἐπεῖτα δὲ κατοικοῦμεν

Ὀδυσσεὺς καὶ Ναυσικᾶ.

μακρὰν ἐν τῇ θαλάσσῃ, τελευταῖοι πάντων, οὐδέ τις ἄλλος ἐκ τῶν ἀνθρώπων ἔρχεται πρὸς ἡμᾶς. Ἄλλ' οὗτος ἤλθε δυστυχὲς ναυαγός, καὶ πρέπει νὰ περιθάλψωμεν αὐτόν. Διότι ἐκ τοῦ Διὸς εἶνε πάντες οἱ ξένοι καὶ οἱ ἑπαίται, πᾶσα δὲ καὶ μικρὰ δωρεὰ εἶνε εὐπρόσδεκτος. Δότε λοιπόν, θεραπαινίδες, εἰς τὸν ξένον βρῶσιν καὶ πόσιν, καὶ λούσατε αὐτόν εἰς τὸν ποταμόν, ὅπου τὸ μέρος εἶνε ὑπήνεμον.»

Οὕτως εἶπεν, ἔκειναι δ' ἐστάθθισαν καὶ ἀλλήλας ἐκάλεσαν, εἶπον δὲ πρὸς τὸν Ὀδυσσεῖα νὰ καθίσῃ εἰς

τόπον ἐσκιασμένον, ὥς προσέταξεν ἡ Ναυσικᾶ. Παρέθεσαν δὲ εἰς αὐτὸν φορέματα, χιτῶνα καὶ μανδύαν, ἔδωκαν ἔλαιον ἐντὸς ληκύθου καὶ προέτρεψαν αὐτὸν νὰ λουσθῇ εἰς τοῦ ποταμοῦ τὸ ρεῦμα.

Ὁ Ὀδυσσεὺς ἐπλυνε διὰ ποταμίου ὕδατος ἀπὸ τοῦ σώματος αὐτοῦ τὴν θαλασσίαν ἄλμην, ἥτις κατεῖχε τὰ νῶτα καὶ τοὺς ὤμους αὐτοῦ, καὶ ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ἐσπόγγιζε τὴν ἄχνην τῆς θαλάσσης. Ἀφ' οὗ δὲ πάντα ἔλουτε καὶ ἔχρισε δι' ἐλαίου, ἐρόρεσε δὲ καὶ τὰ ἐνδύματα, ὅσα ἔδωκεν εἰς αὐτὸν ἡ παρθένος, κατέστρεψεν αὐτὸν ἡ Ἀθηνα ὑψηλότερον καὶ παχύτερον, ἀπὸ δὲ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ κατήγαγεν οὐλὴν κόμην, ὁμοίαν πρὸς ἀνθὸς ὑακίνθου. Ἐπειτα ἐμακρύνθη καὶ ἐκάθισεν εἰς τὸν αἰγιάλόν, λαμπρὸς κατὰ τὴν χάριν καὶ τὴν ὡραιότητα. Ἡ δὲ κόρη εἶπε τότε πρὸς τὰς θεραπαινίδας·

« Ἀκούσατέ μου, θεραπαινίδες· οὐχὶ ἀκουσίως τῶν θεῶν ἦλθεν ὁ ἀνὴρ οὗτος πρὸς τοὺς Φαίακας· πρότερον μὲν μοι ἐράνη εὐτελής, τῶρα δ' ὁμοιάζει πρὸς τοὺς θεοὺς. Εἴθε τοιοῦτος σύζυγος νὰ μοι ἦτο προωρισμένος, νὰ κατῴκει ἐνταῦθα καὶ νὰ εὐηρεστεῖτο μένων ἔδῳ! Ἀλλὰ δότε εἰς τὸν ξένον βρῶσιν καὶ πόσιν. »

Οὕτως εἶπεν, ἐκεῖναι δὲ παρέθεσαν εἰς τὸν Ὀδυσσεῖα βρῶσιν καὶ πόσιν. Ἡ Ναυσικᾶ τότε τὰ μὲν ἐνδύματα ἐδίπλωσε καὶ ἔβαλεν ἐπὶ τῆς ἀμάξης, ἔξευξε δὲ τὰς ἡμιόνους, ἀνέβη δὲ ἡ ἰδία, καὶ τὸν Ὀδυσσεῖα προτρέπουσα, εἶπε τούτους τοὺς λόγους·

« Τώρα λοιπόν, ὦ ξέne, ἐγέρθητι νὰ πορευθῇς εἰς τὴν πόλιν, ὅπως σε στείλω εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς μου, ὅπου θὰ γνωρίσης τοὺς ἀρίστους τῶν Φαίακων. Ἀλλ' ἐν ὅσῳ μὲν τοὺς ἀγροὺς διαβαίνομεν, νὰ ἐργησαι ταχέως μετὰ τῶν θεραπαινίδων κατόπιν τῶν ἡμιόνων καὶ τῆς

Ναός.

ἀμάξης· ἐγὼ δὲ θὰ δεικνύω τὴν ὁδόν. Ὅταν δὲ φθάσωμεν εἰς τὴν πόλιν, θὰ ἴδωμεν τὴν ἀγοράν, περὶ ὥραιον ναοῦ τοῦ Ποσειδῶνος, κατασκευασμένην ἐκ μεγάλων λίθων, ἐμπεπηγμένον εἰς τὴν γῆν. Ἐκεῖ ἀσχολοῦνται περὶ τὰ ἄρμενα τῶν πλοίων, περὶ σχεονία καὶ ἰστία, καὶ λειαίνουσι κώπας. Διότι δὲν φροντίζουν οἱ Φαία-

κες περί τόξου καὶ φαρέτρας, ἀλλὰ περί ἰστών καὶ κωπῶν καὶ πλοίων, δι' ὧν ὑπερηφάνως περῶσι τὴν θάλασσαν. Τούτων τῶν ἀνθρώπων ἀποφεύγω τοὺς δυσαρέστους λόγους, μή τις ἐπισθεν σκώπτῃ· ὑπάρχουσι δ' ἐν τῷ λαῷ αὐθάδεις ἄνθρωποι, καὶ δύναται κακὸς τις ν' ἀπαντήσῃ ἡμᾶς. Μένφομαι δὲ καὶ ἐγὼ πᾶσαν κόρην, ἥτις, ἐν ᾧ ζῶσι πατὴρ καὶ μήτηρ, ἀναστρέφεται μετ' ἀνδρῶν, πρὶν φανερά ὑπανδρευθῇ. Σὺ λοιπὸν, ὦ ξένη, θὰ εὕρῃς τῆς Ἀθηνᾶς λαμπρὸν ἄλσος αἰγείρων, πλησίον τῆς ὁδοῦ· ἐν αὐτῷ βέει πεγγή, περίξ δ' ὑπάρχει λειμῶν· ἐκεῖ εἶνε τοῦ πατρὸς μου κτῆμα καὶ κήπος, τόσον μακρὰν τῆς πόλεως, ὅσον ἀκούεται ἡ φωνή· ἐκεῖ νὰ καθίσῃς καὶ νὰ περιμένῃς τόσον χρόνον, ἕως οὗ ἡμεῖς ἐλθώμεν εἰς τὴν πόλιν καὶ φθάσωμεν εἰς τοῦ πατρὸς μου τὸν οἶκον. Ὅταν δὲ νομίσῃς ὅτι ἡμεῖς ἐφθάσαμεν, τότε νὰ μεταβῇς εἰς τῶν Φαίακων τὴν πόλιν καὶ νὰ ἐρωτήσῃς ποῦ κατοικεῖ ὁ πατὴρ μου Ἀλκίνοος. Εὐκόλως δὲ γνωρίζεται ὁ οἶκος αὐτοῦ· καὶ ἀντὶς παῖς δύναται νὰ σε ὁδηγήσῃ. Ἄφ' οὗ δὲ σε καλύψωσιν ὁ οἶκος καὶ ἡ αὐλή, τότε ταχέως θὰ διέλθῃς τὴν αἴθουσαν, ἵνα φθάσῃς πρὸς τὴν μητέρα μου. Αὕτη δὲ κάθηται παρὰ τὴν ἑστίαν, εἰς τοῦ πυρὸς τὴν λάμψιν, καὶ κλώθει μαλλία, θαυμάσια τὴν θέαν, ἐστηρικμένη εἰς στῦλον· ἐπισθεν δ' αὐτῆς κάθονται αἱ δούλαι. Ἐκεῖ, πρὸς τὸν αὐτὸν στῦλον, καὶ τοῦ πατρὸς μου στηρίζεται ὁ θρόνος. Διέλθε πρὸ αὐτοῦ καὶ βάλε τὰς χεῖράς σου περί τὰ γόνατα

τῆς μητρὸς, ἵνα ταχέως καὶ μετὰ χαρᾶς ἴδῃς τὴν ἡμέραν τῆς εἰς τὰ ἴδια ἐπανόδου, ἂν καὶ εἶνε πολὺ μακρὰν.

Οὕτως ὠμίλησε καὶ ἐμάστιξε τὰς ἡμιόνους· αὗται δὲ ταχέως κατέλιπον τοῦ ποταμοῦ τὸ βέϋμα. Ἀλλ' ἡ Ναυσικᾶ ἐκράτει τὰ ἡνία, ἵνα συγχρόνως ἀκολουθῶσι πεζῇ καὶ αἱ θεραπαινίδες καὶ ὁ Ὀδυσσεύς, καὶ ἐμφρόνως κατέφερε τὴν μᾶστιγα. Ἐδυσε δὲ ὁ ἥλιος καὶ ἐκείναι ἐφθασαν εἰς τὸ ἄλσος, τὸ ἀφιερωμένον εἰς τὴν Ἀθηνᾶν, ὅπου καὶ ἐκάθισεν ὁ θεὸς Ὀδυσσεύς. Ἀμέσως δὲ τότε ῥύχθη πρὸς τὴν κόρην τοῦ μεγάλου Διός·

«Ἀκουσὸν μου, τέκνον τοῦ Διός, ἀνίκητε· τῶρα ἀκουσὸν μου, ἐπειδὴ πρότερον ποτὲ δέν μου ἤκουσας, ὅτε ἐναυάχουν καὶ μ' ἐπληττειν ὁ Ποσειδῶν. Ἀξίωσόν με νὰ φθάσω εἰς τοὺς Φαίακας ἀγαπητὸς καὶ συμπαθής.»

Ταῦτα εἶπε προσευχόμενος, ἤκουσε δ' αὐτοῦ ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ.

Ὀδυσσέως εἰσοδος πρὸς Ἀλκίνοον.

Οὕτω προσήχετο τότε ὁ μέγας Ὀδυσσεύς, τὴν δὲ κόρην πρὸς τὴν πόλιν ἔφερεν ἡ ἰσχύς τῶν ἡμιόνων. Ὅτε δὲ ἦλθε πρὸς τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς αὐτῆς, ἑστησε τὰς ἡμιόνους εἰς τὰ πρόθυρα, οἱ δὲ ἀδελφοὶ περικύκλουν αὐτήν, καὶ ἀπὸ τῆς ἀμάξης τὰς ἡμιόνους ἔλυσαν καὶ τὰ φορέματα ἔφερον εἰς τὰ ἱσώ. Ἐκείνη δὲ μετέβη εἰς τὸν

ἐαυτῆς θάλαμον, ὅπου ἀνῆψε πῦρ ἡ γραῖα θαλαμηπόλος Εὐρυμέδουσα, ἣν ἐξ Ἠπείρου ἐκόμισάν ποτε πρὸς τὸν Ἀλκίνοον ὡς ἐξαίρετον γέρας, διότι ἐβασίλευε πάντων τῶν Φαιάκων. Αὐτὴ ἀνέτρεπε τὴν Ναυσικᾶν καὶ χάριν αὐτῆς ἀνῆπτε πῦρ, εἰσεκόμιζε δὲ καὶ δειπνον.

Καὶ τότε ὁ Ὀδυσσεὺς ἠγγέλθη ὅπως μεταβῇ εἰς τὴν πόλιν. Ἀλλ' ὅτε ἐμελλε νὰ βυθισθῇ εἰς αὐτήν, ἀπήντησεν αὐτὸν ἡ Ἀθηναῖα, ὁμοία πρὸς νεάνίδα, ἣτις ἔφερε στάμνον καὶ ἦν ἡρώτησεν ὁ Ὀδυσσεὺς περὶ τοῦ οἴκου τοῦ Ἀλκίνοου.

Τότε εἶπε πρὸς αὐτὸν ἡ Ἀθηναῖα

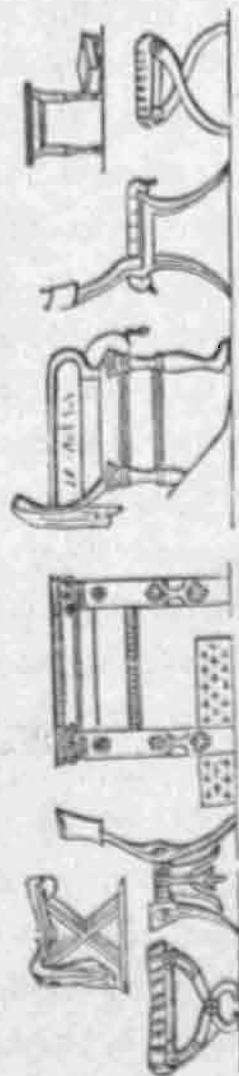
« Ἐγὼ, ξένη πάτερ, θά σοι δείξω τὸν οἶκον, διότι ὁ Ἀλκίνοος κατοικεῖ πλησίον τοῦ πατρὸς μου. Ἀλλὰ βαῖνε μόνον ἐν σιωπῇ, ἐγὼ δὲ θά σοι δείξω τὴν ὁδόν· μηδὲ τινα ἐκ τῶν ἀνθρώπων πρόσβλεπε, μηδ' ἐρώτα· διότι οἱ ἐνταῦθα δὲν ἀνέχονται ξένους ἀνθρώπους, οὐδ' ὑποδέχονται αὐτοὺς μετὰ χαρᾶς. »

Οὕτως ὠμίλησε καὶ ἐβάδιζε πρώτη ἡ Παλλὰς Ἀθηναῖα, ἐκεῖνος δὲ ἐπορεύετο κατὰ τὰ ἴχνη τῆς θεᾶς. Αὐτὸν δὲ οἱ Φαίακες δὲν εἶδον ἐν ᾧ ἤρχετο κατὰ τὴν πόλιν. Ἐθαύμαζε δὲ ὁ Ὀδυσσεὺς τοὺς λιμένας καὶ τὰ πλοῖα καὶ τὰς ἀγοράς τῶν ἡρώων καὶ τὰ ὑψηλὰ τεῖχη. Ἀλλ' ὅτε ἐφθασαν εἰς τὰνάκτορα τοῦ βασιλέως, πρώτη ὠμίλησεν ἡ θεὰ Ἀθηναῖα

« Οὗτος, ξένη πάτερ, εἶνε ὁ οἶκος, ὃν μοι εἶπες νὰ σοι δείξω· θὰ εὖρης δὲ τοὺς μεγιστάνας νὰ φιλοξενῶνται εἰς

εὐωχίαν, εἰσελθε καὶ σύ, μηδὲ φοβοῦ τι. Τὴν δέσποιναν μὲν πρῶτον θὰ εὖρης ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων, Ἀρήτη ὀνομάζεται, αὐτὴν δὲ ὁ Ἀλκίνοος παρέλαβε σύζυγον. Ἐάν ἐκεῖνη ἐνδομύχως σοι εὐνοήσῃ, θὰ ἔχῃς ἐλπίδα καὶ τοὺς ἀγαπητοὺς σοι νὰ ἴδῃς καὶ νὰ ἔλθῃς εἰς τὸν οἶκον καὶ τὴν πατριὸν γῆν σου. »

Οὕτως ὠμίλησε καὶ ἀπῆλθεν ἡ Ἀθηναῖα ὑπὲρ τὴν θάλασσαν, κατέλιπε δὲ τὴν Σχερίαν, ἦλθεν εἰς τὸν Μαραθῶνα καὶ τὰς Ἀθήνας, καὶ ἐβυθίσθη εἰς τὸν τοῦ Ἐρεχθίδος οἶκον. Ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς μετέβη πρὸς τοῦ Ἀλκίνοου τὰνάκτορα, ὅπου χάλκινοι μὲν τοῖχοι ἐξετείνοντο ἔνθα καὶ ἔνθα, ἀπὸ τοῦ κατωφλίου μέχρι τοῦ βάθους· περιέσπερε δ' αὐτοὺς θριγκὸς κυανοειδοῦς χάλυβος. Χρυσαὶ δὲ θύραι ἔκλειον τὸν στερεὸν οἶκον, καὶ αἱ ἀργυραὶ παραστάδες ἴσταντο ἐντὸς τῆς χαλκίνης φλιάς· ἀργυροῦν δ' ἦτο τὸ ἀνώφλιον καὶ χρυσῇ ἡ λαβή. Χρυσοὶ δ' ἐκατέρωθεν καὶ ἀργυροὶ κύνας ὑπερχον, οὓς ὁ Ἡφαίστος κατεσκεύασεν, ἵνα φυλάττωσι τὸν οἶκον τοῦ Ἀλκίνοου, ἀθάνατοι ὄντες. Ἐντὸς δὲ θρόνοι ἦσαν περὶ τοὺς τοίχους ἐκατέ-

θρόνοι διάφοροι.

ρωθεν ἐστρηγμένοι, ἀπὸ τοῦ κατωφλίου μέχρι τοῦ βάθους, πέραν καὶ πέραν ἐπ' αὐτῶν ἦσαν τοιμημένοι λεπτοὶ πέπλοι, ἔργα γυναικῶν. Ἐκεῖ ἐκάθισον τῶν Φαιάκων οἱ ἡγήται, ὅτε ἱπρωγον καὶ ἔπινον, διότι εἶχον ἐν ἀφρονίᾳ. Χρυσοὶ δὲ νεανίαι ἴσταντο ἐπὶ βάθρων, καιόμενας δάδας εἰς τὰς χεῖρας ἔχοντες, καὶ ἱεργον τὰς νύκτας εἰς τοὺς ξένους τῶν ἀνακτόρων.

Πεντήκοντα δὲ δοῦλαι γυναῖκες ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Ἀλκίνοῦ, αἱ μὲν ἤλεθον ἐπὶ μυλοπετρῶν, αἱ δ' ὕφαινον καὶ ἔρια ἐκλώθον καθήμεναι. Ἀπὸ δὲ τῶν πυκνῶν ὀθονῶν μόλις θὰ διεστάλαζε τὸ ἐλαιον. Ὅσον οἱ Φαίακες εἶνε πάντων ἀνδρῶν ἐμπειρότατοι περὶ τὸ ἐλαύνειν πλοῖον εἰς τὴν θάλασσαν, τότεν αἱ γυναῖκες εἶνε δεξιαί εἰς τὴν ἱστουργίαν· διότι εἰς αὐτὰς ἔδωκεν ἡ Ἀθηνα καὶ νὰ γνωρίζωσιν ἔργα ωραιότατα καὶ ἀγαθὸν νοῦν. Ἐκτός δὲ τῆς αὐλῆς μέγας κήπος ὑπῆρχε πλησίον τῶν θυρῶν, τεσσάρων στρεμμαίων· περὶ δὲ φραγμὸς ἐξετείνεται πανταχόθεν· ἐκεῖ δένδρα ὑψηλὰ καὶ εὐθαλῆ, ἐρύοντο, ἀπίαι καὶ βοιαί καὶ μήλειαι, συκαὶ καὶ ἐλαφαί. Τούτων ὁ καρπὸς οὐδέποτε χάνεται, οὐδ' ἀπολείπει τὸν χειμῶνα οὐδὲ τὸ θέρος. Πάντοτε δὲ πνέει ζεφυρεῖτις αὔρα καὶ τὰ μὲν γεννᾷ, ἀλλὰ δ' ὠρμαίνει. Ἀπιον μετὰ ἀπιον γηράσκει, μῆλον δὲ μετὰ μῆλον, καὶ σταφυλὴ μετὰ σταφυλὴν, καὶ σῦκον μετὰ σῦκον.

Ἐκεῖ δὲ εἶχεν ὁ Ἀλκίνοος περυτευμένην καὶ πολὺ-καρπον ἄμπελον· ταύτης ἐν μὲν προσήλιον μέρος ἐν ὁ-

μαλῶ τόπῳ ἐξηραίνεται ὑπὸ τοῦ ἡλίου, ἐτέρας δὲ σταφυλὰς ἐτρύγουν καὶ ἄλλας ἐληνοπάτουν. Ἐκεῖ ὑπῆρχον ἐν τάξει καὶ παντοιοδαῖς λαχανότοποιοι, ἀδιακόπως χλοεροί. Ἐκ δύο δὲ κρηνῶν ἡ μὲν καθ' ἅπαντα τὸν κήπον ἐσκορπίζετο, ἡ δ' ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους διήρχετο πρὸς τὸν οἶκον, ὅθεν ὕδρευοντο οἱ πολῖται.

Τοιαῦτα ἦσαν ἐν τοῖς ἀνακτόροις τοῦ Ἀλκίνοῦ τῶν θεῶν τὰ δῶρα. Ἐκεῖ ἐστάθη καὶ ἰθεώρει ὁ Ὀδυσσεύς. Ἀρ' οὐ δὲ πάντα ἐνδομύχως ἐθαύμασε, ταχέως εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον. Εὗρε δὲ τῶν Φαιάκων τοὺς ἡγέτας καὶ ἄρχοντας, ἐν ᾧ προσέφερον σπονδὴν διὰ τῶν ποτηρίων εἰς τὸν ὀξυδερχῆ Ἑρμῆν· διότι εἰς τοῦτον τελευταῖον προσέφερον σπονδὴν, ὅποτε ἐνεθυμοῦντο τὸν ὕπνον. Διέβη δὲ τὴν αἴθουσαν ὁ μέγας Ὀδυσσεύς, ἕως οὐ ἔφθασε πρὸς τὴν Ἀρήτην καὶ τὸν βασιλεῖα Ἀλκίνοῦν. Περὶ τῆς Ἀρήτης τὰ γόνατα ἔβαλε τὰς χεῖρας ὁ Ὀδυσσεύς, ἐκεῖνοι δ' ἐσιώπησαν, ὅτε εἶδον ἐν τῷ οἴκῳ τὸν ἄνδρα. Ἐθαύμασαν δὲ βλέποντες. Ὁ δὲ Ὀδυσσεύς καθικέτευεν·

« Ἀρήτη, θύγατερ τοῦ ἰσοθέου Πηξήνορος, προσπίπτω πρὸς τὸν σύζυγόν σου καὶ πρὸς τὰ γόνατά σου καὶ πρὸς τούτους τοὺς ἑμοτραπέζους, ἀφ' οὐ πολλὰ ὑπέμεινα. Καὶ τούτους μὲν οἱ θεοὶ ἄς ἀξιώσωσι νὰ ζῶσιν ὀλβιοι, καὶ ἕκαστος ν' ἀφήσῃ εἰς τὰ ἑαυτοῦ τέκνα κτήματα ἐν τῷ οἴκῳ καὶ γέρας, ὅπερ ὁ λαὸς ἔδωκεν· εἰς ἐμὴ δὲ παρασκευάσατε συνοδείαν, ἵνα τάχιστα φθάσω εἰς τὴν πατρί-

δα μου, ἐπειδὴ πολὺν χρόνον κακοπαθὼ μακρὰν τῶν ἀγαπητῶν μοι.»

Οὕτω εἶπε καὶ ἐκάθισε παρὰ τὴν ἐστίαν εἰς τὴν τέφραν, πλησίον τοῦ πυρός· ἐκεῖνοι δὲ πάντες ἔγιναν ἄφωνοι. Πολύ δὲ ὕστερον ὠμίλησεν ὁ γέρον Ἐχένηος, ὅστις ἦτο πρεσβύτατος τῶν Φαιάκων καὶ εἶπεν·

« Ἀλκίνοε, ὁ μὲν ξένος χαμαὶ κάθηται παρὰ τὴν ἐστίαν ἐν τῇ τέφρᾳ, οὗτοι δὲ τὸν σὸν λόγον περιμένουσι. Λοιπὸν ἔγειρον μὲν τὸν ξένον καὶ κάθιστον αὐτὸν ἐπὶ θρόνου, πρόσταξον δὲ καὶ εἰς τοὺς κήρυκας ἵ' ἀναμίξωσιν οἶνον, ἵνα προσενέγκωμεν σπονδὴν καὶ εἰς τὸν Δία, ὅστις συνοδεύει μετὰ τῶν ἱκετῶν. Εἰς δὲ τὸν ξένον ἅς δώσῃ δειπνον ἢ οἰκονόμος.»

Ἀφ' οὗ ἤκουσε ταῦτα ὁ Ἀλκίνοος, ἔλαβεν ἀπὸ τῆς χειρὸς τὸν συνετὸν Ὀδυσσεύα, ἤγειρεν ἀπὸ τῆς ἐστίας καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ στίλπνοῦ θρόνου. Θεραπαινὶς δ' ἐκόμισε νίπτρον καὶ ἐπέχεε διὰ προχόου ὠραίας καὶ χρυσῆς ὑπεράνω ἀργυροῦ νιπτῆρος, ἵνα νιφθῇ τὰς χεῖρας, παρέθηκε δὲ καὶ τράπεζαν. Ἡ δὲ σεβαστὴ οἰκονόμος ἐκόμισε καὶ ἄρτον καὶ πολλὰ ἐδέσματα, ὁ δὲ Ὀδυσσεύς ἔπινε καὶ ἔτρωγε, καὶ τότε πρὸς τὸν κήρυκα εἶπεν ὁ Ἀλκίνοος·

« Ποντόνσε, πλήρωσον τὸν κρατῆρα οἶνου καὶ ὕδατος, καὶ μοίρασον εἰς πάντας τοὺς ἐν τῇ αἰθούσῃ, ἵνα προσενέγκωμεν σπονδὴν καὶ εἰς τὸν Δία, ὅστις συνοδεύει μετὰ τῶν ἱκετῶν.»

Οὕτως εἶπε, καὶ ὁ μὲν Ποντόνοος ἀνέμιξεν ὕδωρ καὶ

οἶνον, καὶ δύνειμεν εἰς πάντας, χάριν τῆς σπονδῆς· ὁ δὲ Ἀλκίνοος εἶπε πρὸς αὐτούς·

« Ἀκούσατε, Φαιάκων ἡγέται καὶ ἄρχοντες· τῶρα μὲν ἀφ' οὗ ἐδειπνήσατε, ὑπάγετε εἰς τὰ ἴδια, ὅπως κοιμηθῆτε· ἀπὸ πρωίας δέ, ἀφ' οὗ προσκαλέσωμεν περισσοτέρους προύχοντας, θὰ φιλοξενήσωμεν τὸν ξένον

Κρατῆρες.

ἐντοῖς ἀνακτόροις, καὶ πρὸς τοὺς θεοὺς θὰ προσενέγκωμεν θυσίας, ἔπειτα δὲ θὰ συλλογισθῶμεν πῶς ὁ ξένος ἀκόπως καὶ ἀλύπως θὰ φθάσῃ, δι' ἡμετέρας συνοδείας, εἰς τὴν ἑαυτοῦ πατρίδα, χαίρων καὶ ταχέως, ἂν καὶ εἴνε πολὺ μακρὰν, καὶ πῶς νὰ μὴ πάθῃ ἐν τῷ μεταξύ τινα συμφορὰν. Ἄν ὅμως τις ἐκ τῶν ἀθανάτων ἐξ οὐρανοῦ κατῆλθε, τότε ἄλλο τι οἱ θεοὶ παρασκευάζουσι. Διότι ἀνέκαθεν οἱ θεοὶ φανεροῦνται αὐτοπρόσωποι εἰς ἡμᾶς, ὅσῳ τις προσφέρωμεν πολυτελεῖς ἑκατόμβας, τρώγουσι δὲ

πλησίον ἡμῶν καθήμενοι. Ἐάν δὲ καὶ ὁδοιπόρος, ἐν ᾧ πορεύεται μόνος, συναντηθῇ πρὸς αὐτούς, οὐδὲν ἀποκρύπτουσι, διότι εἴμεθα συγγενεῖς αὐτῶν.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπήντησε καὶ εἶπεν ὁ Ὀδυσσεύς·

« Ἀλκίνοε, ἄλλο τι φρόντιζε κατὰ διάνοιαν· διότι ἐγὼ δὲν ὁμοιάζω πρὸς ἀθανάτους, οὔτε κατὰ τὸ σῶμα, οὔτε κατὰ τὸ ἀνάστημα, ἀλλὰ πρὸς θνητούς. Ὅσους ἐκ τῶν ἀνθρώπων ὑμεῖς γνωρίζετε κατὰ πολὺ δυστυχούντας, πρὸς τούτους θὰ ἡδυνάμην νὰ ἐξιτωθῶ κατὰ τὰς συμφοράς. Προσέτι δὲ θὰ ἡδυνάμην ἐγὼ καὶ περισσότερα δεινὰ ν' ἀναφέρω, ὅσα πάντα ὁμοῦ ὑπέμεινα διὰ τὴν θέλησιν τῶν θεῶν. Ἀλλ' ἐμὲ μὲν ἀφῆρατε νὰ δειπνήσω, ἂν καὶ θλίβωμαι. Ὑμεῖς ὁμῶς ἐτοιμάσθητε εὐθὺς ὅταν φανῇ ἡ αὐγὴ, ὅπως ἐμὲ τὸν δυστυχῆ μεταβιβάσητε εἰς τὴν πατρίδα μου, ἅρ' οὐ ἐπαθον πολλά· ἅς ἴδω τὰ κτήματα, τοὺς δούλους καὶ τὸν οἶκόν μου, καὶ ἅς μ' ἀφῆσῃ ἡ ζωή.»

Οὕτως εἶπεν, ἐκεῖνοι δὲ πάντες ἐπεδοκίμαζον καὶ προέτρεπον νὰ στείλῃ τὸν ξένον, ἐπειδὴ πρεπόντως ὠμίλησεν. Ἀρ' οὐ δὲ προσήνεγκαν σπονδὴν καὶ ἔπιον, αὐτοὶ μὲν ἵνα κοιμηθῶσι μετέβησαν εἰς τὸν ἴδιον οἶκον ἕκαστος, ἐν δὲ τῷ ἀνακτόρῳ ἔμεινεν ὁ Ὀδυσσεύς, πλησίον δ' αὐτοῦ ἐκάθισεν ἡ Ἀρήτη καὶ ὁ Ἀλκίνοος, αἱ δὲ θεραπαινίδες ἀπήγαγον τὰ σκεύη τῆς τραπέζης. Τότε ἤρχιστε νὰ ὁμιλῇ πρὸς αὐτούς ἡ Ἀρήτη· διότι ἐγνώρισε καὶ τὸν μανδύαν καὶ τὸν χιτῶνα, ὅτε εἶδε τὰ ὠραῖα φο-

ρέματα, ἅπερ αὐτὴ κατεσκεύαστε μετὰ θεραπαινίδων. Ἀπετάθη λοιπὸν πρὸς τὸν Ὀδυσσεῖα καὶ εἶπε·

« Ξένε, τοῦτο πρῶτον ἐγὼ αὐτῇ σ' ἐρωτῶ· τίς καὶ τίνος χώρας ἀνθρώπων εἶσαι; Τίς σοι ἔδωκε τὰ αὐτὰ ἐνδύματα; Δὲν λέγεις ὅτι πλανᾶσαι ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἤλθες ἐνταυθα; »

Πρὸς αὐτὴν δ' ἀπήντησεν ὁ μέγας Ὀδυσσεύς·

« Ἐπίπονον εἶνε, ὦ βασίλισσα, διεξοδικῶς νὰ ὁμιλήσω, διότι πολλὰς δυστυχίας μοι ἔδωσαν οἱ θεοί· τοῦτο δὲ θὰ σοι εἰπῶ μόνον. Ὠχυρία τις νῆσος μακρὰν ἐν τῇ θαλάσῃ κεῖται· ἐκεῖ μὲν ἡ θυγάτηρ τοῦ Ἀτλαντὸς κατοικεῖ, ἡ Καλυψώ, οὐδεὶς δὲ πρὸς αὐτὴν ἔρχεται, οὔτ' ἐκ τῶν θεῶν οὔτ' ἐκ τῶν θνητῶν ἀνθρώπων· ἀλλ' ἐμὲ μόνον τὸν δυστυχῆ, θεὸς τις ἤγαγεν εἰς τὴν ἐστίαν αὐτῆς, ἅρ' οὐ τὸ πλοῖόν μου ὁ Ζεὺς ἐπλήξε διὰ κεραυνοῦ καὶ συνέτριψεν ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης. Ἐκεῖ λοιπὸν ἑπτὰ ἔτη ἔμεινον διαρκῶς, τὰ δὲ φορέματα πάντοτε διὰ δακρύων ἔβρεχον, ὅσα ἡ Καλυψώ μοι ἔδωκεν· ἀλλ' ὅτε ἤλθε καὶ με κατέλαβε τὸ ἐγδὸν ἔτος, τότε με προέτρεψε καὶ μ' ἐθάρρυνε ν' ἀπέλθω κατὰ παραγγελίαν τοῦ Διός. Μ' ἀπέστειλε δ' ἐπὶ σχεδίας, καὶ ἔδωκε πολλά, ἄρτον καὶ οἶνον καὶ φορέματα, οὐρίον δ' ἄνεμον ἀφῆκεν ἄβλαβῆ, καὶ χλιαρόν. Καὶ ἑπτὰ μὲν καὶ δέκα ἡμέρας ἔπλεον καὶ ἐπέρων τὴν θάλασσαν, τὴν δ' ἑκτωκαίδεκάτην ἐράνησαν τὰ ὄρη τῆς ὑμετέρας χώρας, ἐχάρην δὲ ὁ δυστυχῆς. Ἐκλυμβήσα δὲ καὶ ἐπέρασα τοῦτο τὸ χάος, ἕως οὗ

πρὸς τὴν ὑμετέραν γῆν μ' ἐπλησίασεν ἢ φορὰ τοῦ ἀνέμου καὶ τοῦ ὕδατος. Ἐκεῖ ἐν ᾧ ἐξέβαινον θά μ' ἐπέειξε τὸ κόμα ἐπὶ τῆς ἡγρᾶς, ῥέπτόν με πρὸς μεγάλας πέτρας καὶ δυσάρεστον τόπον· ἀλλ' ὑπεχώρησα πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ ἐκολύμβησα, ἕως οὐ ἔρθασα εἰς ποταμόν, ὅπου ὁ τόπος μοι ἐφάνη ἀριστος, ἔρημος πετρῶν καὶ ἀνιμοσκηπῆς. Κατέπεσον δὲ καὶ συνῆλθον εἰς ἑμαυτόν, ἐπῆλθε δὲ ἡ νύξ. Ἐγὼ τότε ἐξέβην μακρὰν τοῦ ποταμοῦ καὶ κατεκλίθην εἰς τοὺς θάμνους, περὶ ἐμὲ δ' ἐτώρευσα φύλλα ὕπνου δὲ βαθύτατόν μοι ἐπέχειν ὁ θεός, μέχρι πρωίας καὶ μέχρι μεσημβρίας. Ἐρθαστε δὲ ὁ ἥλιος εἰς τὸ δειλινόν καὶ μ' ἀφῆκεν ὁ γλυκύς ὕπνος· εἶδον δὲ νὰ παίζωσιν εἰς τὸ παράλιον αἱ θεραπαινίδες τῆς θυγατρὸς σου, μεταξὺ δὲ ἦτο καὶ αὐτὴ ὁμοία πρὸς θεάς. Αὐτὴν καθέκτευσά, καὶ ἐκείνη ἐδειξεν ἀγαθὴν διάθεσιν, ὅπως δὲν θὰ ἡλπίζες ὅτι θὰ πράξῃ ὁ τυχὼν νέος· διότι πάντοτε οἱ νέοι ἀνοήτως πράττουσιν. Αὐτὴ μοι ἔδωκεν οἶνον, καὶ μ' ἔλουσεν εἰς τὸν ποταμόν καὶ ταῦτα τὰ φορέματά μοι ἔδωκεν.»

Πρὸς αὐτόν δὲ ὁ Ἀλκίνοος ἀπήντησε καὶ εἶπε·

«Ξένη, ἡ κόρη μου δὲν ἐνόησε τὸ πρέπον, καὶ δὲν σ' ὠδήγησε μετὰ τῶν θεραπαινίδων εἰς τὸν οἶκον ἡμῶν, σὺ δ' ἐκέτευσας αὐτὴν πρώτην.»

Πρὸς αὐτόν δ' ἀπήντησεν ὁ μέγας Ὀδυσσεύς·

«Ἦρω, μὴ διὰ τοῦτο φέγε τὴν ἁμειπτον νέαν· ἐκείνη μὲν με παρεκίνει ν' ἀκολουθῶ μετὰ τῶν θεραπαινίδων,

δὼν, ἀλλ' ἐγὼ δὲν ἤθελον, ἐπειδὴ ἐφοδούμεην καὶ ἡσχυρόμην, μήπως ἰδῆς καὶ ὀργισθῆς. Διότι εἴμεθα ὀξύθυμοι οἱ ἐπὶ γῆς ἄνθρωποι.»

Πρὸς αὐτόν δ' ἀπήντησεν ὁ Ἀλκίνοος·

«Ξένη, δὲν ἔχω τοιαύτην καρδίαν, ὥστε παραλόγως νὰ ὀργίζωμαι· ἀλλὰ καλῆτερα εἶνε πάντα τὰ πρέποντα. Εἴθε, ὦ Ζεῦ πάτερ καὶ Ἀθηνᾶ καὶ Ἀπόλλων, τοιοῦτος ὦν, ὅποτος εἶσαι, φρονῶν ὅσα καὶ ἐγὼ, νὰ εἶχες τὴν κόρην μου καὶ νὰ ἐκαλῆισο γαμβρός μου, μένων ἐνταῦθα· οἶκον δ' ἐγὼ καὶ κτήματα θὰ ἔιδον, ἂν ἔμενες ἐθελουσίως· ἄκοντα δὲ οὐδεὶς τῶν Φαίακων θὰ σε κρατήσῃ· μὴ δώσῃ τοῦτο ὁ Ζεὺς. Μάθε δὲ ὅτι ἐγὼ διορίζω τὴν ἀποστολὴν σου εἰς αὖριον· τότε δὲ σὺ μὲν ὑπὸ τοῦ ὕπνου καταβεβλημένος θὰ κοιμηθῆς, οἱ δὲ Φαίακες θὰ πλεύσωσι τὴν γαλήνην, ἵνα φθάσῃς εἰς τὴν πατρίδα καὶ τὸν οἶκόν σου καὶ ὅπου ἂν ἐπιθυμῆς, καὶ πολλῶ μακρότερον ἂν εἶνε τῆς Εὐβοίας.»

Οὕτω εἶπεν, ἐχάρη δὲ ὁ θεὸς Ὀδυσσεύς, καὶ εὐχόμενος εἶπε τὰ ἑξῆς·

«Ζεῦ πάτερ, εἴθε ὅσα εἶπε νὰ ἐκτελέσῃ ὁ Ἀλκίνοος ἅπαντα· αὐτοῦ μὲν θὰ εἶνε ἄσβεστος ἡ δόξα ἐπὶ τῆς γῆς, ἐγὼ δὲ θὰ δυνηθῶ νὰ φθάσω εἰς τὴν πατρίδα μου.»

Οὕτω μὲν αὐτοὶ τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἔλεγον· ἡ δὲ Ἀρήτη προσέταξεν εἰς τὰς θεραπαινίδας νὰ στήσωσι κλίνην ἐν τῷ προστώφῳ, νὰ βάλωσι στρώματα ὠραῖα, νὰ στρώσωσι σκιπάσματα καὶ ν' ἀπλώσωσιν ὑπεράνω

πυκνά πεπλώματα. Ἐκεῖναι δ' ἐξήλθον ἐκ τῆς αἰθούσης καὶ εἶχον εἰς τὰς χεῖρας ὄαδα· ἀφ' οὗ δ' ἑστρωσαν μετὰ σπουδῆς κλίνην, ἐστάθησαν πλησίον τοῦ Ὀδυσσεύος καὶ διὰ λόγων πρέετρεψαν αὐτόν·

« Ἐγέρθητι νῆα κοιμηθῆς, ὦ ξένε· ἐγινεν ἡ κλίνη σου. »

Οὕτω εἶπον, εἰς αὐτόν δ' ἐφάνη εὐάρεστον νῆα κοιμηθῆ. Τότε μὲν οὕτω ἐκοιμήθη ὁ πολυπαθὴς Ὀδυσσεύς ἐν κλίνῃ, ἐντὸς τοῦ προστώου.

Ὀδυσσεύος δύντασις πρὸς Φαίακας.

Ὅτε ἐφάνη ἡ βοδοδάκτυλος. Ἦως ἠγέρθη ἐκ τῆς κλίνης ὁ Ἀλκίνοος, ἠγέρθη δὲ καὶ ὁ πορθητὴς τῶν πόλεων Ὀδυσσεύς. Προηγῆθη δὲ ὁ Ἀλκίνοος εἰς τῶν Φαιάκων τὴν ἀγοράν, ἣν εἶχον πλησίον τῶν πλοίων. Ἦλθον δὲ καὶ ἐκάθισαν πλησίον ἀλλήλων ἐπάνω λείων λίθων. Ἡ δὲ Παλλὰς Ἀθηναῖα διήρχετο τὴν πόλιν, ὁμοία πρὸς κήρυκα τοῦ Ἀλκίνου, εἶχε δὲ κατὰ νοῦν τὴν εἰς τὰ ἴδια ἐπάνοδον τοῦ Ὀδυσσεύος· πλησιάζουσα δ' εἰς ἕκαστον ἄνδρα ἔλεγεν·

« Ἐμπρὸς, Φαιάκων ἄρχοντες, ὑπάγετε εἰς τὴν ἀγοράν, ἵνα μάθητε περὶ τοῦ ξένου, ὅστις ἦλθε νεωστὶ εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ἀλκίνου, ἀφ' οὗ ἐπλανήθη ἐπὶ τῆς θαλάσσης. »

Οὕτω εἶπε καὶ διήγειρε τὴν ἐπιθυμίαν καὶ ἐρμὴν ἑκάστου. Ταχέως δὲ ἐπληρώθησαν τῆς ἀγορᾶς αἱ ἑδραί.

Πολλοὶ δὲ ἰθακύμασαν, ὅτε εἶδον τοῦ Λαέρτου τὸν υἱόν· εἰς τοῦτον δὲ ἡ Ἀθηναῖα θεῖαν κατέχει χάριν καὶ κατέστησεν αὐτὸν ὑψηλότερον καὶ παχύτερον τὴν ὄψιν, ἵνα γίνῃ ἀρεστός εἰς πάντας τοὺς Φαίακας, καὶ φοβερός καὶ σεβαστός, δυνήθῃ δὲ νῆα ἐκτελέσῃ καὶ πολλοὺς ἀγῶνας, καθ' οὓς οἱ Φαίακες ἐδοκίμασαν τὸν Ὀδυσσεά. Ἀφ' οὗ λοιπὸν συνήχθησαν καὶ ἦσαν πάντες παρόντες, ὠμίλησε πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἀλκίνοος καὶ εἶπεν·

« Ἀκούσατε, Φαιάκων ἡγέται καὶ ἄρχοντες· οὗτος ὁ ξένος πλανώμενος ἦλθεν εἰς τὸν ἑμὸν οἶκον, ζητεῖ δὲ ταχεῖαν ἀποστολήν εἰς τὰ ἴδια, καὶ παρακαλεῖ νῆα εἶναι ἀσφαλῆς. Ἡμεῖς λοιπὸν, ὥς πάντοτε, ἅς παράσχωμεν προθύμως τὴν ἀποστολήν. Διότι οὐδ' ἄλλος, ὅστις θὰ ἤρχετο εἰς τ' ἀνάκτορά μου, ἐνταῦθα κλαίων θὰ ἔμενε πολὺν χρόνον, ἐνεκὲν ἀποστολῆς. Ἀλλ' ἅς καθελκύσωμεν εἰς τὴν θάλασσαν πλοῖον, νέοι δὲ πεντήκοντα δύο ἅς ἐκλεχθῶσιν ἐκ τοῦ λαοῦ. Ἀφ' οὗ δὲ πάντες καλῶς δέσσητε τὰς κώπας ἐπὶ τῶν σκαλμῶν, ἐξέλθετε· ἔπειτα δὲ ἔλθετε εἰς τὸν οἶκον ἡμῶν καὶ ἐτοιμάσατε δεῖπνον· ἐγὼ δὲ εἰς πάντας ἀρθόνως θὰ δώσω. Εἰς μὲν τοὺς νέους ταῦτα παραγγέλλω, οἱ δ' ἄλλοι ἔλθετε εἰς τ' ἀνάκτορά μου, ἵνα τὸν ξένον φιλοξενήσωμεν, μηδ' ἀρνηθῇ τις. Στείλατε δὲ νῆα καλέσσητε καὶ τὸν θεῖον ἄοιδὸν Δημόδοκον· διότι εἰς αὐτὸν ἔδωκεν ὁ θεὸς περίσσειαν ὠδῆς, ἵνα τέρπῃ ἄδων. »

Οὕτω ὠμίλησε καὶ προεπορεύθη· ὁ δὲ κήρυξ ὑπῆγε

πρὸς τὸν θεὸν ἀοιδόν. Νέοι δὲ πεντήκοντα δύο ἐξελέ-
γησαν καὶ ἀπῆλθον, ὥς προσέταξεν, εἰς τὴν παραλίαν.
Ἄφ' οὗ δὲ κατήλθον πρὸς τὸ πλοῖον καὶ τὴν θάλασσαν,

Μοῦσα.

τὸ μὲν πλοῖον καθεῖλ-
κυσαν πρὸς τῆς θαλάσ-
σης τὸ βάθος, ἔθηκαν δὲ
ἱστὸν καὶ ἱστίαι, προσ-
ῆρμυσαν δὲ κώπας εἰς
δερματίνους τροπωτή-
ρας. Προσώρμισαν δὲ τὸ
πλοῖον ἑτοιμον πρὸς ἀ-
πόπλουν, ἔπειτα δὲ με-
τέβησαν εἰς τὸν οἶκον
τοῦ Ἀλκίνοῦ. Ἦσαν δὲ
πλήρη ἀνδρῶν καὶ πρό-
στωα καὶ προαύλια καὶ
οἶκος. Χάριν ἐκείνων ὁ
Ἀλκίνοος ἐθύσασε δώ-
δεκα πρόβατα, ὀκτὼ χοί-
ρους καὶ δύο βοῦς. Ἀμέ-
σως ἦλθε καὶ ὁ κῆρυξ

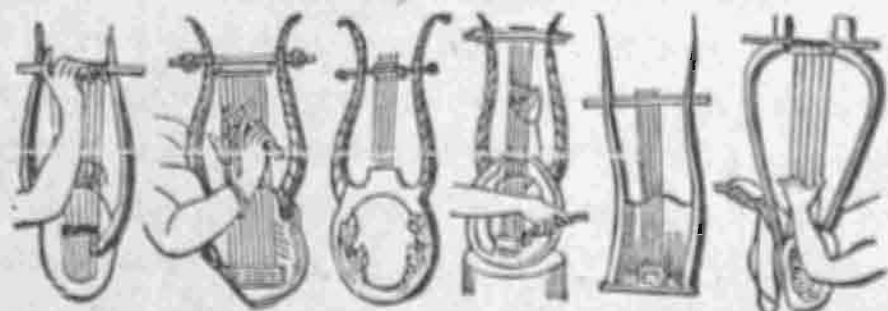
μετὰ τοῦ ἀοιδοῦ, ὃν ἡ μοῦσα λίαν ἠγάπησεν, ἔδωκε δὲ
καὶ ἀγαθὸν καὶ κακόν· τῶν μὲν ὀφθαλμῶν ἱστέρησεν,
ἔδωκε δὲ γλυκεῖαν φωνήν. Χάριν δ' αὐτοῦ ὁ Ποντόνοος
ἔθηκε θρόνον ἐν μέσῳ τῶν ὁμοτραπέζων, καὶ ἐστήριξεν
αὐτὸν πρὸς ὑψηλὸν στῦλον· ἐκ δὲ ξυλίνου καρφίου ἐκρέ-

μασι τὴν ὀξύτονον φόρμιγγα ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς,
καὶ ἰδεῖε πῶς νὰ λαμβάνῃ αὐτὴν εἰς τὰς χεῖρας· παρέ-
θηκε δ' εἰς αὐτὸν καὶ κάνιστρον καὶ τράπεζαν, καὶ πο-
τήριον οἴνου νὰ πῇ, ὅποτε ἤθελεν. Ἐκεῖνοι δ' ἔτειναν
τὰς χεῖρας πρὸς τὰ παρατεθειμένα ἐδέσματα· ἔπειτα ἡ
μοῦσα διηγείρε τὸν ἀοιδὸν νὰ ψάλλῃ τὰ κατορθώματα
τῶν ἀνδρῶν, ἐξ ἐκείνου τοῦ ἁσματος, οὗ ἡ δόξα ὑψοῦτο
τότε εἰς τὸν οὐρανόν· νὰ ψάλλῃ δῆλα δὴ τὴν ἔριν Ὀδυσ-
σεῶς καὶ Πηλεΐδου Ἀχιλλέως, ὥς ἤρισάν ποτε διὰ φο-
βερῶν λόγων, ἐν λαμπρᾷ τῶν θεῶν εὐωχίᾳ, ὃ δ' ἀναξ
Ἀγαμέμνων ἐνδομύχως ἔχαιρε, διότι ἤριζον τῶν Ἀ-
χαιῶν οἱ ἄριστοι.

Ταῦτα λοιπὸν ἔφαλλεν ὁ ἀοιδός· ἀλλ' ὁ Ὀδυσσεὺς
ἔλαβε τὸν μανδύαν, καὶ ἔσυρεν ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν, ἐκά-
λυψε δὲ τὸ πρόσωπον· διότι ἡσχύνετο τοὺς Φαίακας.
Καὶ ὅσάκις μὲν ἔλγχε ψάλλων ὁ θεὸς ἀοιδός, ἐσπόγγι-
ζε τὸ δάκρυ, ἀπῆρει ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τὸν μανδύαν, ἐ-
λάμβανε τὸ ποτήριον καὶ προσέφερε σπονδὴν εἰς τοὺς
θεοὺς· ὅσάκις δὲ πάλιν ἤρχιζε καὶ οἱ ἄριστοι τῶν Φαία-
κων παρεκίνουν νὰ ψάλλῃ, ὁ Ὀδυσσεὺς κατεκάλυπτε
τὴν κεφαλὴν καὶ ἐθρήνει. Τότε μὲν πάντας τοὺς ἄλλους
ἐλάνθανε δακρύων, μένος δ' ὁ Ἀλκίνοος εἶδεν αὐτὸν
καὶ ἐνόησε, διότι ἐκάθητο πλησίον καὶ ἤκουεν αὐτοῦ
βαρέως στεναζόντος. Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς Φαίακας·

• Ἀκούσατε, Φαίακων ἡγέται καὶ ἄρχοντες· ἤδη
μὲν ἐκορέσθημεν ἐξ εὐωχίας· τῶρα δὲ ἄς ἐξέλθωμεν

καί ἄς δοκιμάσωμεν πάντας τοὺς ἀγῶνας, ὅπως ὁ ξένος εἴ-
πῃ εἰς τοὺς ἀγαπητοὺς αὐτοῦ, ὅταν ἐπανεῖλθῃ εἰς τὰ ἴδια,
πόσον ἡμεῖς ὑπερβαίνομεν τοὺς ἄλλους κατὰ τὴν πυγ-

Φόρμιγγες.

μαχίαν καὶ τὴν πάλην, κατὰ τὸ ἄλμα καὶ τὸν δρόμον. »

Οὕτω ὁμίλησε καὶ προεπορεύθη, ἐκείνοι δὲ ἠκολού-
θησαν. Ὁ δὲ κήρυξ ἐκ τοῦ ξυλίνου καρφίου ἐκρέμασε τὴν
ὀξύτονον φόρμιγγα, ἔλαβε δὲ τὴν χεῖρα τοῦ Δημοδόκου
καὶ ἐξήγαγεν αὐτὸν ἐκ τῶν ἀνακτόρων· ὠδήγησε δὲ
αὐτὸν διὰ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ, τὴν ἐπορεύοντο καὶ οἱ ἄλλοι
ἄριστοι τῶν Φαιάκων, ἵνα θαυμάσωσι τοὺς ἀγῶνας. Με-
τέβησαν δὲ εἰς τὴν ἀγοράν, συντηκολούθει δὲ πλῆθος
ἀναρίθμητον. Ἀνέστησαν δὲ πολλοὶ καὶ εὐγενεῖς νέοι.
Οὗτοι μὲν λοιπὸν πρῶτον ἐδοκίμασαν τῶν ποδῶν τὸν
ἀγῶνα, ἔδραμον δὲ μετὰ σπουδῆς ἀπὸ τῆς ἀρετῆρας,
καὶ πάντες συγχρόνως ταχέως ἐπέτοντο καὶ διήγει-
ρον κονιορτὸν διὰ τῆς πεδιάδος. Αὐτῶν δὲ ἄριστες περὶ
τὸ τρέχειν ἦτο ὁ Κλυτένης. Ἐδοκίμασαν δὲ καὶ τὸν ἀ-
γῶνα τῆς πάλης· κατὰ ταύτην δὲ ὁ Εὐρύαλος ὑπερέβη,

πάντας τοὺς ἀρίστους. Κατὰ δὲ τὸ ἄλμα ὁ Ἀμφιάλος
ἦτο πάντων ἐξοχώτατος· κατὰ τὸν δίσκον δὲ πάλιν ἀνώ-
τατος πάντων ἦτο ὁ Ἐλατρεὺς, καὶ κατὰ τὴν πυγμα-
χίαν πάλιν ὁ Λαοδάμας, ὁ υἱὸς τοῦ Ἀλκίνοῦ.

Πάλη.

Ἄφ' οὗ λοιπὸν πάντες ἐκ τῶν ἀγῶνων ἠυφράνθησαν,
εἶπε τότε πρὸς αὐτοὺς ὁ Λαοδάμας·

« Ἐλθετε, φίλοι, τὸν ξένον νὰ ἐρωτήσωμεν, ἐάν γι-
νώσκῃ καὶ ἔμαθεν ἀγῶνά τινα. Κατὰ μὲν τὸ σῶμα δὲν
εἶνε κακός, τοὺς μηρούς καὶ τὰς κνήμας καὶ τὰς δύο
χεῖρας ἀνωθεν, καὶ κατὰ τὸν αὐχένα καὶ τὴν ῥώμην·
οὐδὲ κἄν νεότητος στερεῖται, ἀλλὰ κατεβλήθη ὑπὸ
πολλῶν κακῶν. »

Πρὸς αὐτὸν δὲ τότε ὁ Εὐρύαλος ἀπήντησε·

« Λαοδάμα, λίαν ὀρθῶς εἶπες τοῦτον τὸν λόγον. Σὺ
λοιπὸν τώρα ὑπάγε, ὁμίλησον καὶ προκάλεσον αὐτόν. »

Ἄφ' οὗ δὲ τοῦτο ἤκουσεν ὁ παῖς τοῦ Ἀλκίνοῦ, μετέ-
βη εἰς τὸ μέσον, ἐστάθη καὶ πρὸς τὸν Ὀδυσσεῖα εἶπεν·

« Ἐλθὲ ἐδῶ καὶ σύ, ξένε πάτερ, δοκίμασον τοὺς ἀ-

γῶνας, ἂν τινά που ἔμαθες· ἀρμόζει δὲ νὰ γινώσκῃς ἀγῶνας· διότι δὲν ὑπάρχει μεγαλητέρα δόξα ἀνθρώπου, ἐν ὅσῳ ζῇ, ἢ ὅ,τι ἂν πράξῃ διὰ τῶν ποδῶν καὶ χειρῶν αὐτοῦ. Ἄλλ' ἔλθι καὶ δοκίμασον, σκόρπισον δὲ τὰς μερίμνας ἀπὸ τῆς καρδίας σου. Σοῦ δ' ὁ ἀπόπλους δὲν θὰ βραδύνῃ πλείονα χρόνον, ἀλλ' ἤδη καὶ τὸ πλοῖόν σου εἶνε καθεilkυσμένον καὶ ἑτοιμοὶ οἱ ἑταῖροι.»

Ἄλλ' ὅμως ὁ Εὐρύαλος ὠνειδίζει κατὰ πρόσωπον τὸν Ὀδυσσεύα καὶ εἶπεν·

«Οὐδὲλως, ξέने, σὲ παρομοιάζω πρὸς ἄνδρα ἑμπειρον ἀγώνων, ὅποιοι πολλοὶ παρ' ἀνθρώποις ὑπάρχουσιν, ἀλλὰ πρὸς ἐκεῖνον, ὅστις περιφέρεται μετὰ πλοίου καὶ εἶνε ἀρχηγὸς ναυτῶν, οἵτινες ἐμπορεύονται, ἔχει δὲ τὸ φορτίον κατὰ νοῦν, τὰ ἐμπορεύματα καὶ τὰ κέρδη· οὐδ' ὁμοιάζεις πρὸς ἀθλητὴν.»

Τοῦτον δὲ πλάγιως εἶδε καὶ προσεῖπεν ὁ Ὀδυσσεύς·

«Ἡρέθισας τὴν ψυχὴν μου, ἐπειδὴ ὠμίλησας ἀπρεπῶς· ἐγὼ δὲν εἶμαι ἄπειρος ἀγώνων, ὡς σύ λέγεις, ἀλλ' ἐν τοῖς πρώτοις ἤμην, ἐν ὅσῳ εἶχον νεανικὴν βώμην εἰς τὰς χεῖράς μου. Τώρα ὅμως κατέχομαι ὑπὸ συμφορῶν καὶ ταλαιπωρίας· διότι πολλὰ ἔπαθον, ἐν ᾧ διεπέρων καὶ πολέμους καὶ κύματα. Ἀλλὰ καὶ οὕτω, ἂν καὶ πολλὰ ἔπαθον, θὰ δοκιμάσω τοὺς ἀγῶνας. Διότι ὁ λόγος σου ἔδηξε τὴν ψυχὴν μου.»

Εἶπε καὶ μετ' αὐτοῦ τοῦ μανδύου ἀνεπήδησε καὶ ἔλαβε δίσκον μεγαλήτερον καὶ παχύτερον, πολλῶν δὲ

βαρύτερον ἐκείνου, δι' οὗ οἱ Φαίακες ἐδίσκευον. Τοῦτον περιέστρεψε καὶ ἄρῃκεν ἀπὸ τῆς χειρὸς αὐτοῦ, ἐδόμησε δὲ ὁ λίθος· ἔκυψαν δὲ πρὸς τὴν γῆν οἱ Φαίακες ὑπὸ τῆς ὀρμῆς τοῦ λίθου· αὐτὸς ἐπέταξεν ὑπὲρ τὰ σημεῖα πάντων, γοργῶς ὀρμήσας ἀπὸ τῆς χειρὸς. Ἐθῆκε δὲ τέλος ἡ Ἀθηνᾶ, ὁμοία πρὸς ἄνδρα κατὰ τὸ σῶμα, καὶ εἶπε λόγον τὸν ἑξῆς·

«Καὶ τυφλός, ὦ ξέने, ψηλαφῶν θὰ διέκρινε τὸ σημεῖόν σου, διότι δὲν εἶνε μειμιγμένον μετὰ τῶν πολλῶν, ἀλλὰ πολὺ πρῶτον. Σὺ δὲ μετὰ θάρρους μέτεχε τούτου τοῦ ἀγῶνος· οὐδεὶς τῶν Φαιάκων θὰ φθάσῃ εἰς τοῦτο τὸ σημεῖον, οὐδὲ θὰ ὑπερβῇ αὐτό.»

Οὕτως εἶπεν, ἡγαλλίασε δὲ ὁ θεὸς Ὀδυσσεύς, καὶ ἔχαρῃ, διότι ἔδωκεν ἐν τῷ ἀγῶνι εὐαίσθητον ἑταῖρον. Καὶ τότε θαρραλεώτερον ἠγόρευσε πρὸς τοὺς Φαίακας·

«Ὅστις ἐκ τῶν ἄλλων θέλει ἄς ἔλθῃ καὶ ἄς δοκιμάσῃ, ἐπειδὴ πολὺ με παρωργίσατε, ἢ τὴν πυγμαχίαν ἢ τὴν πάλην ἢ τοὺς πόδας, ἐκ πάντων τῶν Φαιάκων, πλὴν αὐτοῦ τοῦ Λαοδάμαντος. Διότι εἶνε ξένος μου. Ἐκ δὲ τῶν ἄλλων οὐδένα ἀπορρίπτω, οὐδὲ περιφρονῶ, ἀλλὰ θέλω νὰ γνωρίσω καὶ ν' ἀγωνισθῶ κατὰ πρόσωπον. Καλῶς μὲν γινώσκω νὰ μεταχειρισθῶ τὸ τόξον· πρῶτος τοξεύσας θὰ προσέβαλλον ἄνδρα ἐντὸς πλήθους ἑχθρῶν, καὶ ἂν παρὰ πολλοὶ σύντροφοι πλησίον ἴστανται καὶ τοξεύουσιν ἄνδρας. Μόνος ὁ Φίλοκτῆτης με ὑπερέβαινε κατὰ τὸ τόξον ἐν τῇ πόλει τῶν Τρώων, ὅσκις ἐτοξεύομεν

ἡμεῖς οἱ Ἀχαιοί. Ἐκ δὲ τῶν ἄλλων, ὅσοι νῦν ὑπάρχουσιν ἐπὶ γῆς, ἰσχυρίζομαι ὅτι ἐγὼ εἶμαι πολὺ ἐξοχώτερος. Πρὸς δὲ ἄνδρας προγενεστέρους δὲν θά θελήσω ν' αἰμιλλῶμαι, οὔτε πρὸς τὸν Ἡρακλῆα οὔτε πρὸς Εὐρυτόν τὸν Οἰχαλῆα, οἵτινες καὶ πρὸς ἀθανάτους ἡμιλλῶντο περὶ τὸ τόξον. Τοῦτου ἕνεκα καὶ ταχέως ἀπέθανεν ὁ μέγας Εὐρυτος, οὐδ' ἐν τοῖς ἀνακτόροις αὐτοῦ ἐφθασεν εἰς γῆρας· ὠργίσθη δὲ ἄρα δὴ ὁ Ἀπόλλων καὶ ἐρόνευσεν αὐτόν, διότι προεκάλει αὐτόν εἰς τὸ τόξεύειν. Διὰ δὲ τοῦ δόρατος ἀκοντίζω ὅσον οὐδεὶς ἄλλος διὰ τοῦ βέλους. Μόνον κατὰ τοὺς πόδας φοβοῦμαι μὴ τις τῶν Φαιάκων με ὑπερβῇ· διότι λίαν ἀθλίως ἐδαμάσθην ὑπὸ τῶν κυμάτων, ἐπειδὴ ἐν τῷ πλοίῳ δὲν ὑπῆρχε διαρκὲς περιποίησις· διὰ τοῦτο παρελύθησαν τὰ μέλη μου.»

Ἀκόντιον

Οὕτως εἶπεν, ἐκεῖνοι δὲ πάντες ἠσύχασαν καὶ ἐσιώπησαν, καὶ μόνος ὁ Ἀλκίνοος ἀπήντησε καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν·

«Ξένε, σοὶ λέγω ὅτι οὐδεὶς θνητὸς τὴν ἀνδρείαν σου θά περιεφρόνει. Ἀλλὰ τῶρα τὸν λόγον μου ἀκουσον, ὅπως εἶπης καὶ πρὸς ἄλλον ἐκ τῶν ἡρώων, ὅποταν ἐν τοῖς ἀνακτόροις σου τρώγῃς πλησίον τῆς συζύγου καὶ τῶν

τέκνων σου καὶ ἐνθυμηθῇς τὴν ἡμετέραν ἀρετὴν, ποῖα καὶ εἰς ἡμᾶς ἔργα ἐπιβάλλει ὁ Ζεὺς πάντοτε, ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμῶν προπατόρων. Δὲν εἴμεθα δὲ ἄρα δὴ ἄμεμπτοι πυγμάχοι οὐδὲ παλαισταί, ἀλλὰ διὰ τῶν ποδῶν ταχέως τρέχομεν καὶ ἐπὶ τῶν πλοίων εἴμεθα ἄριστοι· πάντοτε δ' ἀγαπῶμεν τὴν εὐωχίαν καὶ τὴν κιθάραν καὶ τοὺς χορούς, συχνὰ καὶ καθαρὰ φορέματα, θερμὰ λουτρά καὶ κλίνας. Ἀλλ' ὅσοι ἐκ τῶν Φαιάκων εἰσθε ἄριστοι χορευταί, ἐμπρός, χορεύσατε, ὅπως καὶ ὁ ξένος εἶπη πρὸς τοὺς φίλους αὐτοῦ, ὅταν ἐπανεέλθῃ εἰς τὰ ἴδια, πόσον ὑπερτεροῦμεν τῶν ἄλλων κατὰ τὴν ναυτιλίαν καὶ τὸν δρόμον, καὶ τὸν χορὸν καὶ τὴν ᾠδὴν. Ἄς ὑπάγῃ δὲ τις ταχέως, ἵνα κομίσῃ εἰς τὸν Δημόδοκον τὴν ὀξύτονον φόρμιγγα, ἥτις κεῖται πῦρ ἐν τοῖς ἀνακτόροις.»

Οὕτως εἶπεν ὁ Ἀλκίνοος· ἠγέρθη δὲ ὁ κήρυξ, ἵνα κομίσῃ τὴν φόρμιγγα ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ βασιλέως. Ἀνέστησαν δὲ δημόσιοι ἀγωνοδίκαι, πάντες ἐννέα, οἵτινες τὰ καθ' ἑκάστα τῶν ἀγώνων καλῶς διεκόσμου· ἐξωμάλισαν δὲ τὸν τόπον τοῦ χοροῦ, καὶ ἐπλάτυναν τὴν ἑκτασιν τοῦ ἀγῶνος. Ὁ δὲ κήρυξ μετ' ὀλίγον ἦλθε καὶ ἐκόμισε πρὸς τὸν Δημόδοκον τὴν φόρμιγγα· αὐτὸς τότε ἔβη εἰς τὸ μέσον, περίεξ δ' ἐστάθησαν ἑφθβοὶ νέοι, ἑμπεῖροι χοροῦ, καὶ διὰ τῶν ποδῶν ἐκρότησαν θεῖον χορὸν· καὶ ὁ μὲν Ὀδυσσεὺς ἐθεώρει τὰς λάμπεις τῶν ποδῶν καὶ ἐθαύμαζεν, ὁ δ' αἰεὶς ἐφαλλε γλυκύτατα, ἐν ᾧ ἔκρουε

τὴν φόρμιγγα. Ὁ Ὀδυσσεὺς ἐτέρπετο ἐνδομύχως ἐν ᾧ ἤκουεν· ἐτέρποντο δὲ καὶ οἱ Φαίακες.

Ὁ δὲ Ἀλκίνοος εἰς τὸν Ἄλιον καὶ Λαοδόμαντα προσέταξε κατὰ μόνας νὰ χορεύσωσιν, ἐπειδὴ πρὸς αὐτοὺς οὐδεὶς ἀνθημιλλάτο. Ἐκεῖνοι λοιπὸν, ἄρ' οὐ ὠραίαν σφαῖραν εἰς τὰς χεῖρας ἔλαβον, ὃ μὲν ἔρριπτεν αὐτὴν πρὸς τὰ νέφη, ἄρ' οὐ ἐκάμπτετο πρὸς τὰ ὀπίσω, ὃ δ' ἐκ τῆς γῆς πρὸς τὸ ὕψος ἤγειρετο καὶ εὐκόλως συνελάμβανεν αὐτήν, πρὶν διὰ τῶν ποδῶν φθάσῃ εἰς τὸ ἔδαφος. Ἀρ' οὐ λοιπὸν διηγωνίσθησαν κατὰ τὴν σφαῖραν, ἣν ἔρριπτον κατ' εὐθείαν πρὸς τὰ ἄνω, ἐχόρευσαν ἔπειτα καὶ οἱ δύο καὶ πολλάκις ἀντήλλασσον τὰς ἐαυτῶν θέσεις· νέοι δ' ἄλλοι ἐκρότουν τὰς χεῖρας κατὰ τὸν ρυθμόν, ἐν ᾧ ἴσταντο περὶ τὸν ἀγῶνα· καὶ πολὺς κρότος ὑπηγείρετο. Καὶ λοιπὸν τότε πρὸς τὸν Ἀλκίνοον εἶπεν ὁ Ὀδυσσεὺς·

« Ἀλκίνοε βασιλεῦ, ὑπέρτατε παντὸς τοῦ λαοῦ, καὶ ἰσχυρίσθης ὅτι εἶνε ἄριστοι χορευταί, καὶ τῷ ὄντι οὕτως ἔχει· θάμβος με κατέχει ἐν ᾧ θεωρῶ. »

Οὕτως εἶπεν, ἐγάρη δὲ ὁ Ἀλκίνοος, ἀμέσως δὲ εἶπε πρὸς τοὺς Φαίακας·

« Ἀκούσατε, Φαιάκων ἡγέται καὶ ἄρχοντες. Ὁ ξένος μοι φαίνεται ὅτι εἶνε πολὺ συνετός· ἀλλ' ἄς δώσωμεν εἰς αὐτὸν δῶρον, ὅπως εἶνε πρέπον. Δώδεκα δὴλα δὴ ἐν τῇ χώρᾳ βασιλεύουσιν ὡς ἄρχοντες μεγαλοπρεπεῖς βασιλεῖς, καὶ δέκατος τρίτος ἐγὼ αὐτός· τούτων

ἕκαστος κομίσσῃ εἰς αὐτὸν καθαρὸν μανθῶαν καὶ χιτῶνα καὶ χρυσόν. Ταχέως δὲ πάντα ἄς σωρεύσωμεν, ἵνα ὁ ξένος λάβῃ αὐτὰ εἰς τὰς χεῖρας καὶ μεταβῇ εἰς τὸ γέθμα. Ὁ δ' Εὐρύαλος ἄς γίνῃ ἀρεττός διὰ λόγων καὶ δῶρων, διότι ὅν εἶπε λόγον πρέποντα. »

Οὕτως εἶπεν, ἐκεῖνοι δὲ πάντες ἐπεδοκίμαζον καὶ προέτρεπον, ἀπέστειλαν δ' ἕκαστος κήρυκα νὰ κομίσῃ τὰ δῶρα.

Πρὸς δὲ τὸν Ἀλκίνοον ὁ Εὐρύαλος ἀπήντησεν·

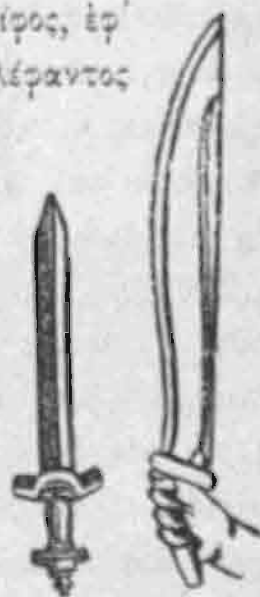
« Ἀλκίνοε βασιλεῦ, ὑπέρτατε παντὸς τοῦ λαοῦ, καὶ λοιπὸν ἐγὼ θὰ ἐξιλεώσω τὸν ξένον ὡς σὺ παραγγέλλεις. Θὰ δώσω εἰς αὐτὸν τοῦτο τὸ ξίφος, ἐφ' οὐ ὑπάρχει λαβὴ ἀργυρᾶ, θήκη δ' ἐξ ἐλέφαντος περιβάλλει αὐτό. »

Οὕτως εἶπε καὶ εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἔθηκε ξίφος, προσεφώνησε δ' αὐτὸν καὶ εἶπε·

« Χαῖρε, ὦ ξένε πάτερ· ἐάν δι' λόγος τίς σοι ἐλέγχῃ φοβερός, ἀμέσως νὰ λάβῃς καὶ ν' ἀρπάσωσιν αὐτὸν οἱ σπρόδροοὶ ἄνεμοι. Εἰς σὲ δὲ οἱ θεοὶ ἄς δώσωσι καὶ τὴν σύζυγόν σου νὰ ἴδῃς, καὶ εἰς τὴν πατρίδα σου νὰ φθάσῃς, ἄρ' οὐ πολὺν χρόνον μακρὰν τῶν οἰκείων πάσχεις συμφοράς. »

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπήντησεν ὁ Ὀδυσσεὺς·

« Καὶ σὺ, φίλε, χαῖρε, οἱ θεοὶ δ' ἄς σοι δώσωσιν εὐτυχίαν. »

Εἶπε καὶ περὶ τοὺς ὦμους ἔθηκε τὸ ξίφος· ἔδυσε δὲ ὁ ἥλιος καὶ προσηνέχθησαν εἰς αὐτὸν τὰ δῶρα. Καὶ ταῦτα μὲν εἰς τοῦ Ἀλκίνοῦ ἐκόμισαν κήρυκες, παρέλαβον δὲ οἱ παῖδες τοῦ Ἀλκίνοῦ τὰ περικαλλῆ δῶρα καὶ ἔθεσαν πλησίον τῆς μητρὸς. Τότε πρὸς τὴν Ἀρήτην εἶπεν ὁ Ἀλκίνοος·

« Ἐνταῦθα, γύναι, φέρε κιβώτιον ἄριστον· σὺ δ' αὐτὴ βάλε ἐντὸς μανδύαν καθαρὸν καὶ χιτῶνα, περὶ δὲ τὰ πόρ χαλκοῦν λέβητα θερμάναντε, θερμάναντε δὲ ὕδωρ, ἵνα λουσθῇ καὶ ἴδῃ πάντα τὰ δῶρα, ὅσα ἐκόμισαν ἐνταῦθα οἱ Φαίακες, καὶ τέρπηται ἐν τῇ εὐωχίᾳ, ἐν ᾗ ἀκούει καὶ τὸ ἄσμα. Ἐγὼ θὰ προσενέγκω εἰς αὐτὸν καὶ τοῦτο τὸ περικαλλὲς ποτήριόν μου, τὸ χρυσοῦν, ἵνα διὰ παντός μ' ἐνθυμῆται καὶ προσφέρῃ ἐν τοῖς ἀνακτόροις αὐτοῦ σπονδὴν εἰς τὸν Δία καὶ τοὺς ἄλλους θεοὺς. »

Εὐθὺς δὲ προέτρεψε τὸν Ὀδυσσεύα ἢ οἰκονόμος νὰ λουσθῇ· ἐκεῖνος δὲ μετὰ χαρᾶς εἶδε τὰ θερμὰ λουτρά, ἐπειδὴ δὲν ἀπῆλαινε συγχνῆς περιποιήσεως, ἀφ' οὗτου κατέλιπε τὸν οἶκον τῆς Καλυψοῦς. Ἀφ' οὗ λοιπὸν αἱ θεραπαινίδες ἔλουσαν αὐτὸν καὶ ἔχρισαν δι' ἐλαίου, περιέβαλον αὐτὸν ἐπενδύτην ὠραῖον καὶ χιτῶνα, ἐξῆλθε δ' ἐκ τοῦ λουτρὸς καὶ μετέβη πρὸς τοὺς ἀνδρας. Ἡ Ναυσικᾶ ἐστάθη πλησίον τῆς παραστάδος τῆς αἵθουσας καὶ ἐθαύμαζε βλέπουσα τὸν Ὀδυσσεύα· πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπετάθη, καὶ εἶπε λόγους πτερωτοῦς·

« Χαῖρε, ξένε, καὶ ποτε ὦν ἐν τῇ πατρίδι σου νὰ μ' ἐν-

θυμῆσαι, διότι εἰς ἐμὲ πρῶτην τὴν σωτηρίαν σου ὀφείλεις. »

Πρὸς αὐτὴν δ' ἀπήντησεν ὁ μέγας Ὀδυσσεύς·

« Ναυσικᾶ, θυγατὲρ τοῦ Ἀλκίνοῦ, εἴθε νῦν οὕτω νὰ δώσῃ ὁ Ζεὺς ν' ἀπέλθω εἰς τὸν οἶκόν μου καὶ νὰ ἴδω τὴν ἡμέραν τῆς εἰς τὰ ἴδια ἐπανόδου· τότε καὶ ἐκεῖ εἰς σέ θὰ εὐχωμαι ὥς εἰς θεόν, ἀδιακόπως καὶ διὰ παντός· διότι σὺ μου ἔσωσας τὴν ζωὴν, ὦ κόρη. »

Εἶπε δὲ ὁ Ὀδυσσεύς καὶ πρὸς τὸν αἰοδόν·

« Δημόδοκε, σ' ἐπαινῶ ὑπὲρ ἅπαντας τοὺς ἀνθρώπους. Ἡ σ' ἐδίδαξεν ἡ Μοῦσα, ἡ σ' ἐδίδαξεν ὁ Ἀπόλλων· διότι προπόντως ψάλλεις τῶν Ἀχαιῶν τὴν κακὴν μοῖραν, ὅσα ἐπραῖξαν καὶ ἔπαθον καὶ ὅσα ὑπέμειναν, ὥς ἂν ἡ σὺ αὐτὸς ἦσο παρὼν ἢ ἄλλου ἤκουσας. Ἀλλὰ νῦν ψάλλον τὰ τοῦ δουρεῖου ἵππου, ὃν ὁ Ἐπειὸς κατεσκεύασε σὺν τῇ Ἀθηνᾷ, εἰς δὲ τὴν Ἀκρόπολιν ἔγαγεν ὁ Ὀδυσσεύς, ἀφ' οὗ ἐγέμισεν αὐτὸν δι' ἀνδρῶν. Ἐάν ταῦτα πάντα προστηκόντως μοι ἀφηγηθῇς, θὰ διηγηθῶ εἰς πάντας τοὺς ἀνθρώπους, ὅτι πάντως θεὸς τίς σοι παρίσχε θεῖαν ὥδην. »

Οὕτως εἶπεν, ἐκεῖνος δὲ παρακινήθεις ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἐξεφώνησε τὸ ἄσμα, ἀφ' οὗ ἐντεῦθεν ἔρχισεν πῶς ὄγλον ὅτι οἱ μὲν Ἀργεῖοι ἀπέπλευσαν, ἀφ' οὗ εἰς τὰς σκηνὰς ἔθηκαν πῦρ, οἱ δὲ περὶ τὸν Ὀδυσσεύα ἐκάθηντο ἐν τῇ ἀγορᾷ τῶν Τρώων, κεκαλυμμένοι ὑπὸ τοῦ ἵππου· διότι αὐτοὶ οἱ Τρῶες ἔσυρον αὐτὸν εἰς τὴν ἀκρόπολιν. Οὕτω ὁ μὲν ἵππος ἔστατο, ἐκεῖνοι δὲ πολλὰ καλὰ καὶ κακὰ ἡγόρευον, καθήμενοι περὶ αὐτὸν κατὰ τρεῖς δὲ τρόπους

ἐσκήπτοντο, ἢ νὰ διασχίσωσι τὸ ξύλον, ἢ νὰ σῦρωσιν αὐτὸ εἰς τὴν ἄκραν καὶ κατὰ πετρῶν νὰ ρίψωσιν, ἢ ν' ἀρήσωσιν αὐτὸ ὡς μέγα ἀνάθημα· τοῦτο δὲ καὶ ἱμελλε νὰ γίνη τότε. Διότι ἦτο πεπρωμένον νὰ χαθῶσιν, ἅρ' οὐ εἰσέλθῃ εἰς τὴν πόλιν ὁ δούρειος ἵππος, ὅπου ἐκάθηντο πάντες οἱ ἄριστοι τῶν Ἀργείων, καὶ εἰς τοὺς Τρῶας φόβον καὶ θάνατον ἔφερον. Ἐφαλε δὲ πῶς τὴν πόλιν ἐξεπόρθησαν οἱ υἱοὶ τῶν Ἀχαιῶν, ἅρ' οὐ ἐξεχύθησαν ἐκ τοῦ ἵππου καὶ κατέλιπον τὴν ἐνέδραν. Ἐφαλε δὲ ὅτι ἄλλος ἄλλοθι κατέστρεψε τὴν πόλιν, ἀλλ' ὁ Ὀδυσσεύς ὡς Ἄρης μετέβη, πρὸς τὰνάκτορα τοῦ Διτρώδου μετὰ τοῦ Μενελάου· ἐκεῖ λοιπὸν εἶπεν ὅτι ἐτόλμησεν ὀλεθριώτατον πόλεμον καὶ ἐνίκησε τότε, ἐνεκα τῆς Ἀθηνᾶς.

Ταῦτα λοιπὸν ἔφαλεν ὁ περιάκουστος ἀοιδός· ἀλλ' ὁ Ὀδυσσεύς ἐτήκετο, δάκρυ δ' ἔβρεχε τὰς παρειὰς αὐτοῦ. Τότε μὲν πάντας τοὺς ἄλλους ἐλάνθανε δακρύων, μόνος δὲ ὁ Ἀλκίνοος εἶδεν αὐτὸν καὶ ἐνόησε, καθήμενος πληθύνον αὐτοῦ, ἤκουσε δὲ βαρέως στεναζόντος. Ἀμέσως δὲ εἶπε πρὸς τοὺς Φαίακας·

« Ἀκούσατε, Φαίακων ἡγέται καὶ ἄρχοντες, ὁ δὲ Διτρώδοκος ἄς παύσῃ τῶρα τὴν φέρμιγγα· διότι ψάλλει ταῦτα οὐχὶ εὐαρεστών εἰς πάντας, ὡς φαίνεται. Ἄρ' ὅπου ἤρχισι τὸ ἄσμα ὁ θεῖος ἀοιδός, ἀπὸ τότε δὲν ἔπαυσεν ὁ ξένος τὸν θρήνον· ἐξ ἀπαντος λύπη στενοχωρεῖ αὐτόν. Ἀλλ' ὁ μὲν ἀοιδός ἄς παύσῃ, ἵνα συγχρόνως τερπώμεθα πάντες, οἱ ξενίζοντες καὶ ὁ ξένος. Ἀντ' ἀδελφοῦ εἶνε

ὁ ξένος καὶ ἱκέτης εἰς πάντα ἄνθρωπον, ὅστις καὶ ὀλίγον μετέχει αἰσθήσεως. Ὅθεν μηδὲ σὺ τῶρα κρύπτε διὰ δόλιον σκοπὸν ὅ,τι ἂν σ' ἐρωτήσω· εἶνε δὲ κάλλιον νὰ ὁμιλήσης. Εἰπὲ τὸ ὄνομα, δι' οὐ ἔκει σε ὠνόμαζον καὶ ἡ μήτηρ καὶ ὁ πατήρ καὶ οἱ ἄλλοι, ὅσοι ἐν τῇ πόλει καὶ ὅσοι περὶ οἴκουσι. Διότι οὐδεὶς τῶν ἀνθρώπων εἶνε ὅλως ἀνώνυμος, οὔτε κακὸς οὔτε ἀγαθός, εὐθύς ἅρ' οὐ γεννηθῇ, ἀλλ' εἰς πάντας οἱ γονεῖς θέτουσιν ὄνομα, ἅρ' οὐ γεννήσωσιν αὐτούς. Εἰπέ μοι δὲ καὶ τὴν χώραν σου καὶ τὸν δῆμον καὶ τὴν πόλιν, ἵνα σε στείλωσιν ἐκεῖσε τὰ πλοῖα ἡμῶν. Διότι οἱ Φαίακες δὲν ἔχουσι κυβερνήτας, δὲν ἔχουσι πηδάλια, ἅπερ ἔχουσιν ἄλλα πλοῖα, ἀλλ' αὐτὰ γινώσκουσι τοὺς σκοποὺς καὶ τὰς διαθέσεις τῶν ἀνθρώπων, καὶ πάντων τῶν ἀνθρώπων γινώσκουσι τὰς πόλεις καὶ τοὺς ἀγρούς, καὶ τὸ χάος τῆς θαλάσσης ταχέως ἐκπερῶσι, δι' ὁμίχλης καὶ νεφέλης κεκαλυμμένα· οὐδ' ἔχουσι ποτε φόβον μήτε νὰ πάθωσι τι μήτε ν' ἀπολεσθῶσιν. Ἀλλὰ νῦν τοῦτο εἰπέ μοι καὶ ἀκριβῶς διηγήθητι, ὅπου ἀπεπλανήθης καὶ εἰς ὁποίας ἤλθες χώρας ἀνθρώπων, καὶ ὁποιοὶ εἶνε αὐτοὶ καὶ αἱ πόλεις, καὶ ὅσοι εἶνε κακοὶ καὶ ἄγριοι οὐδὲ δίκαιοι, καὶ ὅσοι φιλόξενοι καὶ ἔχουσι διαθέσεις θεοσεβεῖς. Εἰπὲ δὲ διὰ τί κλαίεις καὶ ὀδύρεται, ἐν ᾧ ἀκούεις τῶν Ἀργείων, τῶν Δαναῶν καὶ τοῦ Ἰλίου τὰς δυστυχίας. Ταῦτας οἱ θεοὶ μὲν προϋξένησαν, προώρισαν δ' ὀλεθρον εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ἵνα καὶ οἱ μεταγενέστεροι ἔχωσιν ὥδην. Μήπως ἤφρανίσθη καὶ συγγενὴς σοῦ τις

πρὸ τοῦ Ἰλίου, ἀγαθὸς ὢν, γαμβρὸς ἢ πενθερός; Οὐτοι κατ' ἐξοχὴν εἶνε φίλτατοι, μετὰ τὸ αἷμα καὶ τὴν γενεάν ἡμῶν αὐτῶν. Ἢ μήπως καὶ φίλος σου ἀγαθός; Διότι δὲν γίνεται ἀδελφοῦ κατιώτερος ὁ φίλος, ἔταν εἶνε φρόνιμος.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπήντησεν ὁ μέγας Ὀδυσσεύς·

« Ἀλκίνοε βασιλεῦ, βεβαίως εἶνε καλὸν ν' ἀκούωμεν αἰδοῦ τοιοῦτου, ὁποῖος εἶνε σῦτος· ἀλλὰ σοῦ ἡ καρδία ῥυδόκησε νὰ ἐρωτήσῃ τὰς συμφοράς μου, ἵνα ἔτι μᾶλλον ὀδυρῶμαι καὶ στενάξω. Τί δὲ πρῶτον, τί τελευταῖον νὰ σοι διηγηθῶ, ἀφ' οὗ μοι ἔδυσαν πολλὰς συμφοράς οἱ ἐπουράνιοι θεοί; Ἀλλὰ τῶρα τὸ ὄνομά μου πρῶτον θὰ εἴπω, ἵνα καὶ ὑμεῖς γνωρίζητε. Εἰμαι ὁ Ὀδυσσεύς, τοῦ Λαέρτου υἱός, ὅστις διὰ παντοίους δόλους εἰμαι περιάλητος παρ' ἀνθρώποις καὶ ἡ δόξα μου εἰς οὐρανὸν ὑψοῦται. Κατοικῶ δὲ Ἰθάκην τὴν εὐήλιον· ἕρος ὑπάρχει ἐν αὐτῇ, Νήριτον τὸ πυκνόφυλλον καὶ μεγαλοπρεπές· περίξ δὲ νῆσοι πολλαὶ κεῖνται πολὺ πλησίον ἀλλήλων, καὶ τὸ Δουλίχιον καὶ ἡ Σάμη καὶ ἡ δασυῶδες Ζάκυνθος. Αὐτὴ μὲν ἡ Ἰθάκη ἔχει παράλια χαμηλά, καὶ πασῶν ὑψίστη ἐν τῇ θαλάσῃ κεῖται, πρὸς δυσμὰς, ἐκεῖναι δὲ μακρὰν πρὸς ἀνατολὰς. Εἶνε μὲν πετρώδης, ἀλλὰ πρέφει ἀνδρείους νέους· ἐγὼ δὲ δὲν δύναμαι νὰ ἴδω ἄλλο γλυκερώτερον τῆς οἰκείας γῆς. Μ' ἐκράτει μὲν παρ' ἑαυτῇ ἡ Καλυψώ, ὥσαύτως δὲ καὶ ἡ Κίρκη με κατεκράτει ἐν τοῖς ἰδίῃς ἀνακτόροις· ἀλλ' οὐ-

δέποτε ἐπειθον τὴν καρδίαν μου. Οὕτω οὐδὲν γλυκύτερον τῆς ἰδίας πατρίδος οὐδὲ τῶν γονέων γίνεται, καὶ ἐάν τις πλοῦσιον οἶκον οἰκῇ μακρὰν, ἐν ξένη χώρᾳ, ἄνευ τῶν γονέων. Τῶρα δὲ ἄς σοι εἴπω καὶ τὴν ἐκ Τροίας ἐπ' ἀνοδὸν μου.»

**Ἐπάνοδος τοῦ Ὀδυσσεύος εἰς Ἰθάκην
καὶ τέλος τῶν δεινῶν αὐτοῦ.**

Καὶ διὰ μακρῶν ἀρηγήθη ὁ Ὀδυσσεύς πρὸς τοὺς Φαίακας ὅσα καὶ ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἀνωτέρω παρ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου· οἱ δὲ Φαίακες ἐπλήρωσαν αὐτὸν πολλῶν δώρων, κατὰ πρότασιν τῆς Ἀρήτης καὶ τοῦ Ἀλκίνοῦ, καὶ ἡτοίμασαν πλοῖον, ὅπως μεταβιβάσωσιν αὐτὸν εἰς Ἰθάκην. Ὁ Ὀδυσσεύς θερμῶς ῥυχαρίστησε καὶ τῷ βασιλεῖ καὶ τῇ βασιλίσῃ, ἔδωκεν εἰς αὐτοὺς ἐγκαρδίους εὐχὰς καὶ ἐπέβη εἰς τὸ πλοῖον.

Τὸ πλοῖον τάχιστα ἐπλευσεν εἰς Ἰθάκην, ἐν ᾧ ὁ ἦρως ἐκοιμήτο· κοιμώμενον δὲ οἱ Φαίακες ἀπεβίβασαν αὐτὸν εἰς τὴν νῆσον, καὶ πάντα τὰ δῶρα αὐτοῦ πλησίον ἀπέθηκαν.

Οὕτως ἐξεπληρώθη τοῦ Κύκλωπος ἡ κατάρα καὶ τοῦ Τειρεσίου ἡ πρόρρησις. Μετὰ μακρὸν χρόνον καὶ μετὰ πολλὰς δυστυχίας ἦλθεν εἰς τὴν πατρίον γῆν ὁ ἦρως, ἀπολέσας πάντας τοὺς ἑταίρους, ἐπὶ ξένου πλοίου, μέλλων νὰ εὕρῃ οἶκοι ἄλλας συμφοράς. Διότι πλῆθος αὐθάδων

νεανιῶν ἐζήτουν τὴν γυναῖκα καὶ κατέτρωγον τὰ κτήματα αὐτοῦ. Ἀλλ' ὅμως ἡ Ἀθηναῖα ἐπρόντιζε πάντοτε νὰ φυλάττῃ αὐτὸν καὶ νὰ ἐπλίζῃ διὰ σοφίας καὶ φρονήσεως. Ὅτε δ' ἀφυπνίσθη δὲν ἀνεγνώρισε τὴν ποθητὴν πατρίδα.

Πηνελόπη.

Κατελήφθη τότε ὑπὸ δακρύων, διότι ἐνόμισεν ὅτι κατὰ λάθος οἱ Φαίακες ἀπέβιβασαν αὐτὸν εἰς ξένον τόπον.

Ἡ Ἀθηναῖα ἐν τοσούτῳ προσῆλθε καὶ ἐγνώρισεν εἰς αὐτὸν τὴν χώραν. Ὁ ἦρως σφόδρα ἐχάρη καὶ ἐφίλησε τὴν σιτοδότειραν γῆν, ἀνέτεινε δὲ τὰς χεῖρας, ἡγγήθη πρὸς τὰς Νύμφας καὶ ἑτάξεν εἰς αὐτάς πλουσιώτατα δῶρα.

Εὐθὺς μετὰ ταῦτα ἔκρυψεν εἰς σπήλαιον τῶν Νυμφῶν τὰς δωρεάς τῶν Φαιάκων, συνεννοήθη δὲ μετὰ τῆς Ἀθηναῖας πῶς νὰ φρονεῦσθαι τοὺς μνηστῆρας καὶ νὰ λυτρώσθαι τὴν πιστὴν Πηνελόπην. Ἀπεράσισταν λοιπὸν νὰ μένῃ ὁ Ὀδυσσεύς εἰς πάντας μὲν ἄγνωστος, νὰ φανερωθῇ δ' εἰς μόνον τὸν υἱὸν αὐτοῦ, παρὰ τῷ συβώτῃ Εὐμαίῳ,

οὐ ἡ καλύβη ἔκειτο μακρὰν τῆς πόλεως, παρὰ τὸν Κόρακα καὶ τὴν κρήνην Ἀρέθουσαν. Ἐπειτα ἡ θεὰ ἐρρυτίδωσε τὸ λαμπρὸν αὐτοῦ δέρμα, ἀπῆρεσε τὴν ξανθὴν κόμην καὶ μετεμόρφωσεν αὐτὸν εἰς γέροντα. Τῶν ὀμμάτων αὐτοῦ ἡ λάμψις ἐμαράνθη, ἀντὶ δὲ λαμπρῶν φορεμάτων περιεβλήθη ἀκάθαρτα, ὄζοντα ῥάκη, καὶ μέγα δέρμα ἐλάφου. Ἐπαίτου ρυπαρὰν πήραν καὶ ῥάβδον ἔφερεν εἰς τὴν χεῖρα.

Οὕτω μετέβη εἰς τοῦ συβώτου τὴν καλύβην, ὅπου οἱ κύνες ὤρμησαν κατ' αὐτοῦ. Ἀλλ' ὁ Εὐμαῖος ἔσωσε καὶ παρέλαβε τὸν ἦρωα καὶ ἔδωκεν εἰς αὐτὸν νὰ φάγῃ. Τὴν νύκτα διήλθον συνδιαλεγόμενοι. Καὶ ὁ μὲν Ὀδυσσεύς ἀργεῖτο πλαστὴν ἱστορίαν, ὁ δ' Εὐμαῖος ἔλεγε τὴν ἀλήθειαν. Ἡ διήγησις αὐτοῦ συνεκίνει τὸν Ὀδυσσεά, ὅστις καὶ ἐπαρηγγόρει αὐτόν, ὠρκίζετο δ' ὅτι θὰ ἐπανεέλθῃ ὁ Ὀδυσσεύς καὶ θὰ γίνῃ ἡ ἐκδίκησις κατὰ τῶν μνηστῆρων.

Τῇ ἐπιούσῃ ἤκουσθησαν τῶν κυνῶν αἱ περιχαρεῖς ὕλακαί. Ἀρὰ γε τίς φίλος ἦρχετο; Ἦτο ὁ Τηλέμαχος, ὅστις ἐπανήρχετο ἐκ Πελοποννήσου, ὅπου εἶχε ζητήσῃ πληροφορίας περὶ τοῦ Ὀδυσσεύς, ὥς ἐνθυμίσθαι, παιδίᾳ μου. Ὁ Εὐμαῖος μετὰ συγκινήσεως ἐνηγγαλίσθη τὸν βασιλόπαιδα, ὁ δ' ἄγνωστος γέρων ἠγέρθη ἵνα καθίσῃ ὁ Τηλέμαχος· ἀλλ' ὁ νέος δὲν ἐδέχθη, ἐκάθισεν ἀλλοχού, καὶ οἱ τρεῖς δὲ τότε προγευματίσαν. Ἐπειτα ὁ μὲν Εὐμαῖος ἐξῆλθεν, ἡ δ' Ἀθηναῖα μετέβαλε πάλιν τὸν Ὀ-

δυσσεΐα εἰς τὴν ἀληθείᾳ αὐτοῦ μορφήν, ἔξωθεν τῆς καλύ-
βης. Ὅτε πάλιν εἰσῆλθεν, ὁ υἱὸς ἐξεπλάγῃ καὶ ἐνόμισεν
ὅτι θεὸς τις ἦτο παρῶν. Ἀλλ' ὁ πολυπαθὴς θεὸς Ὀδυσ-
σεὺς ἀμέσως ἐφανερώθη, κατεβίβησε τὸν υἱὸν αὐτοῦ καὶ
μόλις ἡδυνήθη νὰ κρατήσῃ τὰ δάκρυα. Ὁ Τηλέμαχος
μόλις ἐπίστευε, καὶ τότε ὁ πατὴρ εἶπεν εἰς αὐτὸν ὅτι
τὰ πάντα ἐγίναν κατὰ θέλησιν τῆς Ἀθηναίης. Τότε ὁ
νέος ἐνηγκαλίσθη τὸν ἑαυτοῦ πατέρα, στενάζων καὶ θρη-
νῶν, καὶ ἑκλαίον ἀμρότεροι. Μετὰ τοῦτο δὲ συνεννοή-
θησαν πῶς νὰ ρονεύσωσι τοὺς μνηστῆρας.

Τῇ ἐπιούσῃ ὠδήγησεν ὁ Εὐμαῖος τὸν ἐπαίτην εἰς
τὴν πόλιν, ὅπου εἰσῆλθον εἰς τὰ μέγαρα τοῦ Ὀδυσ-
σεύς. Αὐτοῦ ἔκειτο ἐν τῇ κό-
πρῳ ὁ παλαιὸς κύων τοῦ Ὀδυσ-
σεύς, ὁ Ἄργος, ὅστις ποτὲ ἐξήρ-
χετο μετ' ἀνδρῶν εἰς θήραν αἰγῶν,
ἐλάφων καὶ λαγωῶν, νῦν δὲ
κατεπρύχετο ὑπὸ κυνορραϊστῶν,
ἐγκαταλελειμμένος ὑπ' ἀπάντων·
ἀλλ' ἀνεγνώρισε τὸν κύριον αὐ-
τοῦ, ἐκίνησε τὴν οὐράν, κατε-

Ἄργος καὶ Ὀδυσσεΐς. βίβασε τὰ ὦτα καὶ προσεπά-
θει νὰ πλησιάσῃ· ἀλλὰ δὲν ἡδυνήθη, διότι ἡ ζωὴ
ἄφῃκεν αὐτόν. Ὁ Ὀδυσσεὺς ἐστρεψε τότε τὸ πρόσω-
πον καὶ ἐσπόγγισε τὰ δάκρυα αὐτοῦ.

Μετὰ ταῦτα προσῆλθε καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ τῆς φλιάς

τῆς αἵθουσας, ὁ δ' Εὐμαῖος ἔδωκεν εἰς αὐτὸν νὰ φάγῃ,
κατ' ἐντολήν τοῦ Τηλεμάχου. Ἀλλ' οἱ μνηστῆρες
ἐθαύμασαν ἰδόντες τὸν πρωτοφανῆ ἐπαίτην, ὁ δ' αὐ-
θαδέστατος πάντων Ἀντίνοος ἐξύβρισε τὸν Εὐμαῖον,
διότι ὠδήγησεν αὐτὸν ἐκεῖσε. Ἀλλ' ὁ Εὐμαῖος ἀπήν-
τησεν ὅτι δὲν προσεκάλεσεν αὐτὸς τὸν ἐπαίτην, καὶ
ὅτι ἀδιαφορεῖ πρὸς τὰς ὑβρεῖς, ἐν ὅσῳ ζῇ ἡ συνετὴ
Πηνελόπη καὶ ὁ ἰσόθεος Τηλέμαχος.

Ὁ Ἀντίνοος βαρβάρως μετεχειρίσθη καὶ αὐτὸν τὸν
Ὀδυσσεΐα, ἀλλ' ὁ ἥρως ὑπέμεινε καὶ κατέπιε τὴν
ὀργὴν αὐτοῦ. Τότε ἡ Πηνελόπη ἤκουσε τὸν θόρυβον
καὶ ἔμαθε τί συνέβαινε· προσέταξε λοιπὸν εἰς τὸν συ-
βώτην νὰ ὀδηγήσῃ τὸν ἐπαίτην πρὸς αὐτήν, πρὶν
ἔλθῃ ἡ νύξ.

Ἐπύρχε δὲ καὶ τις ἀχρεῖος ἐπαίτης, Ἴρος ὀνομα-
ζόμενος, ὅστις ἐτόλμησε] νὰ ἐρίσῃ πρὸς τὸν Ὀδυσσεΐα
ἐνώπιον τῶν μνηστῆρων. Ἀλλ' ὁ Ὀδυσσεὺς διὰ μιᾶς
πυγμῆς κατέβαλεν αὐτόν καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ κα-
τωφλίου, ἐν μέσῳ τοῦ γέλωτος τῶν μνηστῆρων.
Ὅλη ἐκεῖνη ἡ ἡμέρα παρήλθε πλήρης χαρᾶς, συμπο-
σίων καὶ χορῶν, ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς μετὰ σιωπῆς ἐθεώρει
πράξεις, ἃς μετ' ὀλίγον ἔμελλε νὰ παύσῃ διὰ παντός.

Τέλος ἀπῆλθεν ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια, καὶ τότε ὁ
Τηλέμαχος καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς ἀπήγαγον ἐκ τῆς αἵ-
θουσας τὰ ὅπλα, ἐν ᾧ ἐρώτιζεν αὐτοὺς ἡ Ἀθηναίς,
κρατοῦσα τὸν λαμπτήρα. Τότε κατέβη ἐκ τοῦ κοι-

τῶνος ἡ Πηνελόπεια, πρὸς τὴν Ἄρτεμιν ὁμοία ἢ πρὸς τὴν χρυσὴν Ἀφροδίτην, αἱ δὲ θεοραπαίνιδες ἔθεσαν χάριν αὐτῆς ἀργυροῦν καὶ ἑλεφάντινον κάθισμα, πλησίον τοῦ πυρός· ἕτερον κάθισμα ἔστησαν ἀπέναντι αὐτῆς, χάριν τοῦ Ὀδυσσεύος.

Λάχνος.

Καὶ ἐκεῖνη, μὲν διηγεῖτο τὰ πάθη αὐτῆς, ὁ δὲ Ὀδυσσεύς ἀνεμίγνυε ψεύδη καὶ ἀληθείας, ἐβεβαίοντο ὅτι ἐγνώρισε τὸν Ὀδυσσεῖα καὶ βαθέως συνεκίνησε τὴν Πηνελόπεια, ἣτις ἐκλαίειν ἀπαρηγορήτως. Ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνος συνεκινήθη, ἀλλ' οὐδαμῶς ἐκλαυσεν, ἵνα μὴ προδώσῃ τὰ σχέδια αὐτοῦ. Ἀλλ' ὅτε κατ' ἐντολήν τῆς Πηνελόπειας ἡ οἰκονόμος Εὐρύκλεια ἔλυσσε τοὺς πόδας τοῦ Ὀδυσσεύος, τότε ἡ γραῖα ἀνεκάλυψε γνωστὴν τινα οὐλήν ἐπὶ τῆς κνήμης τοῦ ξένου. Τὴν οὐλήν ἐκεῖνην εἶχεν ὁ Ὀδυσσεύς, διότι εἶχε τραυματισθῇ κατὰ τινα θῆραν ἐπὶ τοῦ Παρνατοῦ. Ἡ Εὐρύκλεια ἀφῆκεν αἶφνης τοῦ ἥρωος τὸν πόδα, ὅστις ἀνέτρεψε τὴν λεκάνην καὶ κατέβρεξε τὸ ἔδαφος. Ἐκ χαρᾶς καὶ λύπης συγχρόνως ἀνερῶντησεν·

«Εἰσαι τῷ ὄντι ὁ Ὀδυσσεύς, ἀγαπητόν μοι τέκνον!...»

Ἀλλ' ἀμέσως ὁ Ὀδυσσεύς ἐκλείπει τὸ στόμα τῆς γραῖας διὰ τῆς δεξιᾶς χειρὸς, διὰ δὲ τῆς ἀριστερᾶς προς-

εἴλκυσεν αὐτὴν καὶ προσέταξεν αὐστηρῶς νὰ σιωπήσῃ, ἂν μὴ ᾔθελε τὴν ἀπώλειαν αὐτοῦ.

Ὀδυσσεὺς καὶ Εὐρύκλεια.

Ἡ οἰκονόμος ἐβεβαίωσεν ὅτι θὰ σιωπήσῃ καὶ πάντες μετέβησαν εἰς τὰς κλῖνας αὐτῶν.

Τῇ ἐπιούσῃ ἔλθῃ ἡ πόλις ἥγε λαμπρὰν ἑορτὴν τοῦ Ἀπόλλωνος, καθ' ἣν καὶ ὁ Ὀδυσσεύς μετέσχε τοῦ συμποσίου τῶν μνηστῆρων. Ἀλλ' ὁμοῦς πάλιν ὕβρισαν αὐτόν,

δι' ὃ καὶ ὁ Τηλέμαχος ἐπέπληξεν αὐτοὺς αὐστηρῶς. Τότε προὔτεινεν ὁ Ἀγέλαος νὰ πείσῃ ὁ Τηλέμαχος τὴν μητέρα ὅπως συζευχθῇ τὸν ἄριστον μνηστῆρα, διότι ὁ Ὀδυσσεὺς δὲν ἐφαίνετο ὅτι ποτὲ θὰ ἐπανεέλθῃ. Ἀλλ' ὁ Τηλέμαχος ἀπήντησεν ὅτι εἶνε μὲν ἐλευθέρᾳ ἡ Πηνελόπη νὰ πράξῃ ὅ,τι θέλει, αὐτὸς ὅμως δὲν δύναται νὰ προστάξῃ εἰς αὐτὴν ν' ἀπέλθῃ ἀκουσίως.

Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον διενοήθη ἡ Πηνελόπη, κατ' ἐμπνευσιν τῆς Ἀθηνᾶς, νὰ προτείνῃ εἰς τοὺς μνηστῆρας τὰ ἐπόμενα· ὅστις δὴλα δὴ τανύσῃ τὸ μέγα τόξον τοῦ θεοῦ Ὀδυσσεὺς καὶ δι' αὐτοῦ τοξεύσῃ βέλος πέραν δώδεκα πελέκειων, αὐτὸς νὰ λαμβάνῃ αὐτὴν γυναῖκα.

Εὐθὺς ὁ Εὐμαῖος ἐκόμισε πρὸς τοὺς μνηστῆρας τὸ τόξον καὶ τὰ βέλη, ἀλλὰ συγχρόνως ἐκλαίον καὶ αὐτὸς καὶ ὁ βουκόλος Φιλοίτιος, ὅτε εἶδον τοῦ βασιλέως αὐτῶν τὸ τόξον. Ὁ δὲ Τηλέμαχος ἐχάραξεν αὐλακα καὶ ἔστῃσι κατὰ τὴν στάθμην τοὺς πελέκεις, τὸν ἕνα μετὰ τὸν ἄλλον. Οἱ μνηστῆρες προσεπάθησαν μὲν νὰ τανύσωσι τὸ τόξον, ἀλλὰ δὲν εἶχον τὴν δύναμιν· ἤλειψαν τότε αὐτὸ διὰ λίπους, ἀλλὰ καὶ τοῦτο ἀπέβη μάταιον.

Ἐν τῷ μεταξύ ὁ Ὀδυσσεὺς ἔλαβε κατ' ἰδίαν τὸν βουκόλον καὶ συβώτην καὶ ἐφανερῶθη εἰς αὐτούς· ἀλλ' εἰς τὸν Εὐμαῖον παρήγγειλε νὰ κλείσῃ τὰς θύρας τῆς αἰθούσης καὶ τῆς αὐλῆς. Ἐπειτα προσῆλθε καὶ παρεκάλεσε τοὺς μνηστῆρας νὰ ἐπιτρέψωσι καὶ εἰς αὐτὸν νὰ τανύσῃ τὸ τόξον. Ἀλλ' ὁ μὲν Ἀντίνοος ἀπέπειμψε τὸν ἥρωνα,

ἐμπαίξας αὐτὸν ὡς μέθυσον, ἡ δὲ Πηνελόπη ἀπηγόρευσε τὴν τοιαύτην γλῶσσαν, εἰπούσα τὰ ἑξῆς·

« Ἄς γίνῃ ὅ,τι καὶ ὁ ξένος ἐπιθυμεῖ. Βεβαίως δὲν φαντάζεται ὅτι θὰ με λάβῃ εἰς τὸν οἶκον καὶ θὰ με καταστήσῃ σύζυγον ἑαυτοῦ. Ἄς λάβῃ ὅμως ὥρατον φόρεμα, δόρυ καὶ ξίφος, ἃς λάβῃ δὲ καὶ συνοδείαν, ἵνα μεταβῇ ὅπου θέλει, ἐὰν κατορθώσῃ νὰ τανύσῃ τὸ τόξον. »

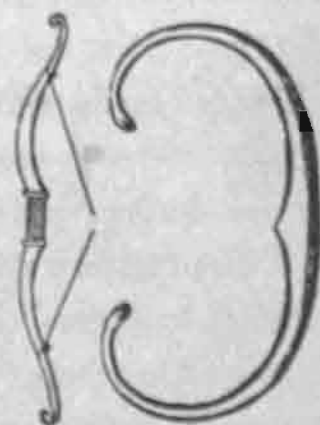
Ἀλλὰ τότε εἶπε καὶ ὁ συνετὸς Τηλέμαχος·

« Ἐγὼ μόνος δύναμαι νὰ ὀρίσω τὰ τοῦ τόξου, καὶ οὐδεὶς ἕτερος ἐν Ἰθάκῃ. Σὺ δέ, μητέρ μου, ἀνάβα εἰς τὸ δωματίόν σου καὶ φρόντιζε περὶ τῶν ἔργων καὶ τῶν θεραπεινίδων σου. »

Ἡ Πηνελόπη ἤκουσε καὶ ἐξεπλάγῃ, ὑπῆκουσε δὲ καὶ ἀπῆλθεν. Ὅτε δὲ κατεκλίθη ἡ Ἀθηνᾶ ἔχεεν ἐπὶ τῶν βλεφάρων αὐτῆς γλυκύτατον ὕπνον.

Οὕτω λοιπὸν ὁ Εὐμαῖος ἐνεχείρισε τὸ τόξον εἰς τὸν Ὀδυσσεῖα, ἐνμέσῳ τοῦ θορύβου καὶ τῆς βοῆς τῶν μνηστῆρων. Ὁ Ὀδυσσεὺς εὐκόλως ἐκράτει αὐτὸ καὶ ἐξήταξε, μήπως σκώληκες ἔδραψαν αὐτὸ ἐν ὅσῳ ἦτο ἀπών.

Ἐπειτα ἐτάνυσεν εὐχερῶς τὸ τόξον, ὡς ἄνθρωπος μουσικός, τανύων χορδὴν περίξ νέου κέλλοπος. Μετὰ ταῦτα ἐδοκίμασε τὴν νευράν, ἥτις λαμπρῶς ἀντήχτησεν, ὡς

Τόξον

φωνή χελιδόνης. Τότε κατέλαβε φρίκη τοὺς μνηστῆρας καὶ πάντων τὸ χρῶμα ἡλλοιώθη. Ἠκούσθη δὲ καὶ κεραυνός, τοῦ Διὸς σημεῖον· ὁ Ὀδυσσεὺς ἐχάρη καὶ ἰδραξε τὸ πρὸ αὐτοῦ βέλος, ἐτάνυσε δὲ τὴν νεύραν καὶ καθήμενος ἠκόντισε τὸ χαλκοβαρὲς βέλος, ὅπερ διήλθε πάντας τοὺς πελέκεις, ἀπὸ τῆς πρώτης μέχρι τῆς τελευταίας ὀπῆς. Καὶ τότε εἶπεν ὁ ἄρως πρὸς τὸν Τηλέμαχον·

«Τηλέμαχε, ὁ ξένος δὲν σε καταισχύνει ἐν τοῖς ἀνακτόροις καθήμενος· τοῦ μὲν σκοποῦ ἐπέτυχον, δὲν ἐβράδυνα δὲ τανύων τὸ τόξον. Ἐχω ἀκόμη δύναμιν, καὶ ἦλθεν ἡ ὥρα νὰ ἐτοιμάσωμεν δεῖπνον χάριν τῶν μνηστῆρων, ἐν ὧσιν εἶνε φῶς, νὰ στήσωμεν δὲ καὶ χορὸν καὶ μουσικὴν, ὡς πρέπει εἰς τὴν εὐωχίαν.»

Οὕτως εἶπε καὶ ἐπένευσε διὰ τῶν ὀρρούων. Καὶ τότε ὁ Τηλέμαχος περιεβλήθη ξίφος ὀξύ, ἰδραξε δὲ δόρυ καὶ ἐστάθη πλησίον τοῦ πατρὸς, παρὰ τὸ κάθισμα, ὀπλισμένος διὰ λαμπροῦ χαλκοῦ.

Εὐθὺς ἔπειτα ἀπέβαλε τὰ ῥάκη ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεὺς, ἐπήδησεν εἰς τὸ κατώφλιον, κρατῶν τὸ τόξον καὶ τὴν πλήρη φαρέτραν· ἔχει δὲ τὰ ταχέα βέλη, πρὸ τῶν ποδῶν αὐτοῦ καὶ εἶπε πρὸς τοὺς μνηστῆρας·

«Οὗτος μὲν ὁ δύσκολος ἀγὼν ἐξεπληρώθη· τῶρα δ' ἄλλου σκοποῦ θὰ στοχασθῶ, εἰς ὃν οὐδεὶς μέχρι τοῦ νῦν ἔρριψεν, ἂν ὁ Ἀπόλλων μοι δώσῃ δόξαν.»

Εἶπε καὶ διηύθυνε κατὰ τοῦ Ἀντίνοου τὸ πικρὸν βέλος.

Ἐκεῖνος τότε ἡτοιμάζετο νὰ ἐγείρῃ τὸ ὦραϊον, χρυσῶν, ἄμφωτον ποτήριον, καὶ ἐκράτει αὐτὸ ὅπως πῆν οἶνον· ἀλλ' εὔρεν αὐτὸν τὸ βέλος εἰς τὸν λαιμόν, ἡ δ' ἀκωκὴ διήλθεν ἀντικρὺ, διὰ τοῦ ἀπαλοῦ αὐχένος. Ἐκλινε δέ, καὶ τὸ ποτήριον ἔπεσεν ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ· παχὺ δὲ αἷμα ὠρμησεν ἐκ τῆς ῥίνος, ταχέως δὲ ὤθησε πλήξας τὴν τράπεζαν διὰ τῶν ποδῶν καὶ ἔρριψε χαμαὶ τὰ ἐδέσματα· ἄρτος καὶ κρέατα ὅπτα ἐκάλυψαν τὸ ἔδαφος. Ὅτε οἱ μνηστῆρες εἶδον πετόντα τὸν Ἀντίνοον κατεθορυβήθησαν καὶ ἀνέστησαν ἐκ τῶν καθισμάτων· ὠρμησαν δὲ διὰ τῆς αἰθούσης καὶ ἐζήτουν ὅπλα ἐπὶ τῶν τοίχων. Ἀλλ' οὐτ' ἀσπίδα οὐτ' ἰσχυρὸν δόρυ εὕρισκον. Ὀργίλως δ' ἐπέπληξαν καὶ ἠπειλήσαν τὸν Ὀδυσσεά, ἡγνόουν δ' οἱ ἀνόητοι ποῖον εἶχον ἐνώπιον αὐτῶν. Ἀλλ' ἐκεῖνος προσέβλεψεν αὐτοὺς ἀγρίως καὶ εἶπε τὰ ἑξῆς·

«ὦ σκύλοι! Ποτὲ δὲν διανοήθητε ὅτι δύναμαι ἰσως νὰ ἐπανέλθω ἐκ Τροίας, καὶ διὰ τοῦτο ἡρτημώσατε τὸν οἶκόν μου καὶ ἐζητεῖτε τὴν γυναῖκά μου, ἐν ᾧ ἐγὼ ζῶ, οὔτε τοὺς οὐρανίους θεοὺς φοβούμενοι, οὔτε τοὺς ἀνθρώπους αἰσχυρόμενοι; Τώρα πάντας ἡμᾶς περιμένει ὁ ὀλεθρος.»

Ὡχρὸς φόβος ἐκυρίευσεν πάντας τοὺς μνηστῆρας, μόνος δὲ ὁ Εὐρύμαχος εἶπεν·

«Ἄν τῷ ὄντι εἶσαι ὁ Ὀδυσσεὺς, δικαίως ἐπιπλήτεις ἡμᾶς δι' ὅσα παράνομα ἔργα ἐγίναν ἐν τῷ οἴκῳ σου. Ἀλλ' ὁ Ἀντίνοος, ὁ αἴτιος παντὸς τούτου τοῦ κακοῦ, κεῖται ἤδη νεκρός, σὺ δὲ φείδου ἡμῶν. Θά σοι ἀποδώσω-

μέν πάντα, ὅσα ἔνεκεν ἡμῶν ἐχάθησαν ἐκ τῆς περιουσίας του. Ἐκαστος ἡμῶν θά σοι δώσῃ εἴκοσι βοῦς, καὶ χαλκὸν καὶ χρυσόν, ὅσον ποθεῖ ἡ καρδίᾳ σου.»

Ἄλλ' ὁ Ὀδυσσεὺς ἀγρίως προσέβλεψε καὶ ἀπήντησεν·
«Οὐδαμῶς, Εὐρύμαχε· καὶ ἐάν μοι δώσῃτε ὅσα κτήματα ἔχετε, δὴν θά παύσω τὸν φόνον, ἕως οὐ πληρώσῃτε τὰς ὑμετέρας ἀνομίας.»

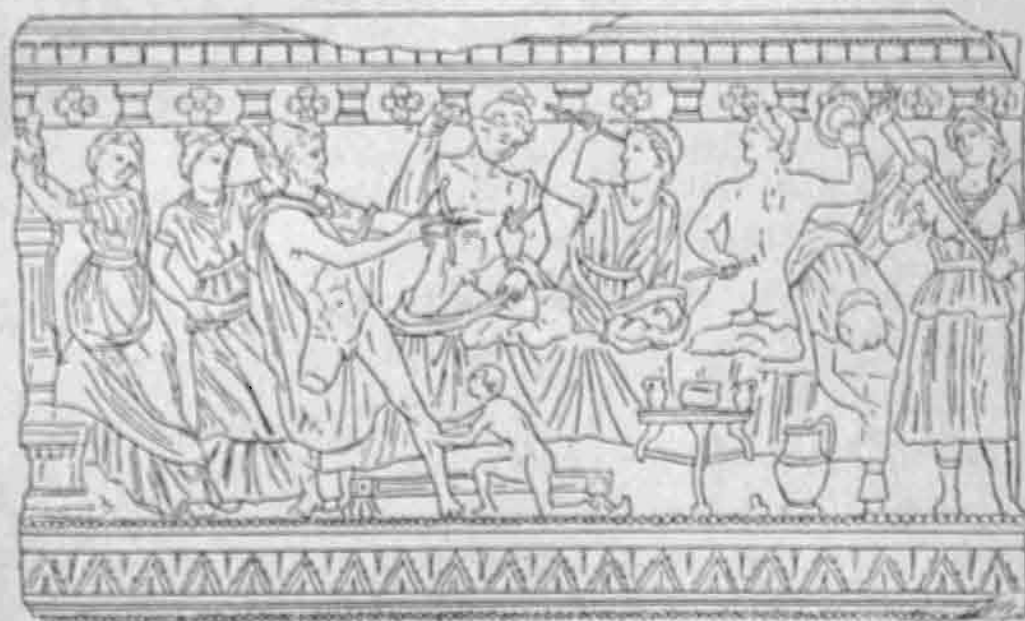
Τότε τρέμων ὁ Εὐρύμαχος ἐσπράφη καὶ ἐρώνησε πρὸς τοὺς ἑαυτοῦ φίλους·

«Ὁ ἀνὴρ οὗτος δὴν θά παύσῃ τὸν φόνον. Ἐμπρὸς λοιπόν, σύρατε τὰ ξίφη, κρατῆτατε τὰς τραπέζας, ὡς ἄσπίδας κατὰ τῶν βελῶν, καὶ πάντες ἅς ἐρμήσωμεν κατ' αὐτοῦ, ὅπως φθάσωμεν εἰς τὴν θύραν.»

Οὕτως εἶπεν, εἰλκυσε δὲ τὸ ξίφος καὶ μετὰ μεγίστης κραυγῆς ἐπήδησε κατὰ τοῦ Ὀδυσσεύος. Ἄλλ' εὐθὺς ὁ ἥρως ἤκόντισε βέλος εἰς τὸ στήθος τοῦ Εὐρυμάχου, ἔπεσε δὲ τὸ ξίφος ἀπὸ τῆς χειρὸς τούτου, αὐτὸς δὲ σὺν τῇ τραπέζῃ ἐκυλίσθη χαμαί. Σραδάζων ἔτι καὶ πνέων τὰ λοιπῶν, διὰ τῶν ποδῶν ἀνέτρεψε τὸ ἑαυτοῦ κάθισμα· τέλος ἡ νύξ τοῦ θανάτου ἐχύθη ἐπὶ τῶν ὀμμάτων αὐτοῦ.

Οὕτω ἐρονεύθησαν οἱ δύο πρῶτιστοι καὶ ἐνδοξότατοι ἀρχηγοὶ τῶν μνηστῆρων. Ἄλλος δὲ διενόηθη νὰ ὀλισθήσῃ κρυφίως πρὸς τὴν θύραν, ἀλλ' ὁ Τηλέμαχος ἐτρέπῃσε τὰ νῶτα αὐτοῦ διὰ λόγχης καὶ κατέρριφεν αὐτόν. Εὐθὺς ἔπειτα ἰδράμεν ὁ νέος εἰς τὴν ἐπλοσθήκην καὶ ἔλαβε, χάριν ἑαυτοῦ, τοῦ πατρὸς καὶ τῶν δύο ποι-

μένων, ἀσπίδας, κράνη καὶ δόρατα, ἐν ᾧ ὁ Ὀδυσσεὺς ἤκόντιζε βέλος μετὰ βέλος εἰς τὸν σωρὸν τῶν μνηστῆρων, καὶ ἓνα μετὰ τὸν ἄλλον ἔρριπτε χαμαί.

Μνηστροφονία

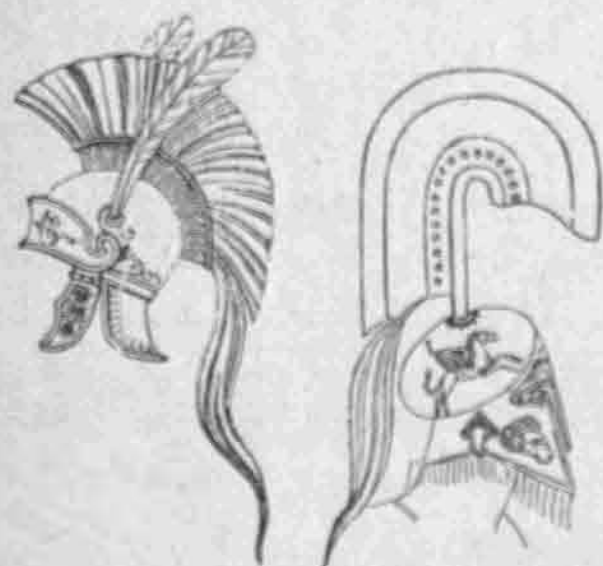
Ἄρ' οὐ δὲ πάντα τὰ βέλη ἐρίσθησαν, ὁ ἥρως ἔστησε τὸ πόζον εἰς τῆς θύρας τὸν παραστάτην καὶ περιβλήθη τὰ ὅπλα· ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἔθηκε τὸ κράνος, οὐ ὁ λόφος ἐκινεῖτο ἀπειλητικῶς, ἐσκεπάσθη δὲ διὰ τῆς ἀσπίδος καὶ ἔλαβε δύο στιβαρά δόρατα. Ἐξ ἴσου δὲ ὠπλίσθη, καὶ ὁ Τηλέμαχος καὶ οἱ δύο πιστοὶ ποιμένες, οἵτινες ἔσταθσαν πλησίον τοῦ Ὀδυσσεύος.

Ἄλλ' ὁ ἄπιστος αἰπόλος Μελάνθιος ἐξῆλθε κρυφίως διὰ πλαγίας θύρας, καὶ πρὸς τοῖς μνηστῆρας ἐκόμισεν

ὅπλα ἐκ τῆς ὀπλοθήκης τοῦ Ὀδυσσεύς, ἣν ἐξ ἀβλεψίας δὲν εἶχε κλείσῃ ὁ Τηλέμαχος· τοῦτ' ἔστι δώδεκα ἀσπίδας, δώδεκα κράνη καὶ τόσα δόρατα. Νῦν ἐκινδύνευσε καὶ ἐροῦνθῃ ὁ Ὀδυσσεύς, διότι ἦσαν ἀκόμη πολλοὶ οἱ μνηστῆρες.

Ἄλλ' ὅτε πάλιν διέφυγεν ὁ αἰγοβοσκὸς πρὸς τὰ ἄνω, ἵνα κοιμήσῃ νέκ ὅπλα, οἱ δύο ἄλλοι βοσκοὶ ἰδραμον ἀμέ-

σως κατόπιν τοῦ κακούργου, ἔρριψαν αὐτὸν χαμαὶ ἐν τῇ ὀπλοθήκῃ, ἰδεσαν τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας αὐτοῦ ἐπὶ τῆς βάχεως, ἐτύλιξαν σχοινίον περὶ τὸ σῶμα καὶ ἀνείλκυσαν αὐτὸν εἰς ὑψηλὸν στολόν, μέχρι τῶν δοκῶν

Κράνη.

τῆς στέγης. Ὁ δὲ συβώτης Εὐμαῖος εἶπεν ἐμπαικτικῶς πρὸς αὐτόν·

«Τώρα δὲ ὅλγῃ τῆς νυκτὸς θά ἔχῃς μαλακὴν κλίνην, ἥς καὶ εἶσαι ἄξιος.»

Ἐπειτα ἐκλείσαν καὶ οἱ δύο τὴν θύραν καὶ κατέβησαν πάλιν εἰς τὴν αἴθουσαν, ὅπου ὁ φονικὸς θόρυβος εἰς ἐτι παρετείνετο.

Ἐκ τῶν γωνιῶν τῆς αἰθούσης εἶχον τολμήσῃ νὰ ἐξέλθωσιν οἱ λοιποὶ μνηστῆρες καὶ ἀπεγνώσμενοι ἤκόντιζον ἤδη δόρυ μετὰ δόρυ. Ἄλλ' ἡ Ἀθηνα τὸν ἥρωα ἀναφανδὸν ἐπροστάτεψε, καὶ μόνον ὁ Τηλέμαχος ἐχαράχθη πῶς εἰς τὸν καρπὸν τῆς χειρὸς, τοῦ δὲ συβώτου ὁ ὦμος ὀλίγον ἐσχίσθη. Οἱ μνηστῆρες ἔτρεχον διὰ τῆς αἰθούσης καὶ δὲν ἐγνώριζον τί νὰ πράξωσιν· ὥς δὲ ἱέρακες πίπτουσιν ἐπὶ τῆς λείας αὐτῶν, οὕτως ὠρμησεν ὁ Ὀδυσσεύς καὶ οἱ ἄνθρωποι αὐτοῦ ἐπὶ τῶν μνηστῆρων. Οἱ στόνοι τῶν φονευομένων ἀντήχουν ἐν τῇ αἰθούσῃ καὶ ἤχνηζε τὸ αἷμα ἐπὶ τοῦ ἐδάφους.

Τέλος ὑπελείφθη εἰς μόνος, ὅστις ἔπεσε πρὸς τοὺς πόδας τοῦ Ὀδυσσεύς καὶ ἰκέτευσεν αὐτόν· ἀλλ' οὐδὲν κατώρθωσεν, εὖρε δὲ καὶ αὐτόν ἢ αὐτὴ τύχη.

Ἀλλὰ τὸν αὐτοδίδακτον ἀοιδὸν Φημίον Τερπιάδην, ὃν οἱ μνηστῆρες ἠνάγκαζον διὰ τῆς βίας νὰ ψάλλῃ ᾄσματα, δὲν ἐρόνευσεν ὁ Ὀδυσσεύς, σεβόμενος τὸν ψάλτην θεῶν καὶ ἀνθρώπων.

Καὶ ὑπὲρ τοῦ κήρυκος Μέδοντος ἰκέτευσεν ὁ Τηλέμαχος καὶ εἶπε πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ·

«Ἄς σώσωμεν καὶ τὸν κήρυκα, ὅστις ἐν τῷ ἡμετέρῳ οἴκῳ περὶ ἐμοῦ ἐρρόντιζεν, ἐν ὅσῳ ἤμην παῖδιον. Ἄλλ' ἴσως καὶ αὐτὸς ἤδη ἐφονεύθη μετὰ τῶν ἄλλων.»

Ἄλλ' αἰφνης ἐκινήθη μέγα δέρμα ταύρου, ὅπερ ἔκειτο ὑπὸ τινα ἑδραν, ἀνὴρ δὲ τις ἐξετυλίχθη ἀπ' αὐτοῦ, ὠρμησε πρὸς τὸν Τηλέμαχον καὶ καθικέτευσεν αὐτόν· αὐ-

τὸς ἦτο ὁ περίφοβος κήρυξ Μείδων. Ἀλλ' ὁ Ὀδυσσεύς
μειδιῶν εἶπε πρὸς αὐτόν·

«Μὴ φοβοῦ, διότι οὗτός σε ἔσωσε· μάθε δὲ καὶ εἰπὲ
καὶ πρὸς ἄλλους ὅτι πολλῶ καλλίον εἶνε νᾶ πράττει τις
τὸ ἀγαθὸν καὶ οὐχὶ τὸ κακόν. Ἀλλ' ἐξελθε νῦν μετὰ
τοῦ ἀοιδοῦ εἰς τὸ προαύλιον, ἕως αὖ τελειώσω πάντα
τὰ ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ.»

Καὶ τότε ὁ ἥρως πανταχοῦ ἠρεύνησε, μὴ τυχὸν ἐ-
φυγέ τις τῶν μνηστῆρων. Ἀλλ' εὔρεν αὐτοὺς πάντας
εἰς τὸ αἶμα πλέοντας, ὡς νεκροὺς ἰχθύας παρὰ τὴν
ἀκτὴν. Τέλος ὁ ἥρως προσεκάλεσε τὴν Εὐρύκλειαν, ἥτις
ἐτόλμησε νᾶ χαρῇ, ἰδοῦσα τὸ φοβερόν ἔργον. Ἀλλ' ὁ Ὀ-
δυσσεύς εἶπε πρὸς αὐτήν·

«Κρύψον τὴν χαράν σου, γύναι, διότι ἀσέβεια εἶνε νᾶ
χαίρει τις διὰ φονευθέντας ἀνδρας· πούτους ἐδάμασεν ἡ
βουλὴ τῶν θεῶν καὶ τὰ ἄνομα αὐτῶν ἔργα· διότι οὐδένα
ἄνθρωπον ἐσέβοντο, δι' ὃ καὶ εὖρον τοιοῦτο τέλος.»

Ἀφ' οὗ δ' ἐτιμώρησε καὶ πολλὰς ἀπίστους θεραπει-
νίδας, κρεμάσας αὐτάς, ἐρονεύθη δὲ βατανισθεὶς καὶ ὁ
Μελάνθιος, προσέταξεν εἰς τὰς ἄλλας νᾶ ἐξαγάγῃσι τὰ
πτώματα τῶν μνηστῆρων καὶ νᾶ καταθέσωσιν εἰς τὰ
ἐνδον τῶν μεγάρων, τὸ ἐν ἐπὶ τοῦ ἄλλου· νᾶ καθαρί-
σωσι δὲ τὸ ἔδαφος καὶ τὰς καλὰς ἑδρας καὶ τραπέζας
δι' ὕδατος καὶ πολυτρύπων σπόγγων. Καὶ τότε ἡ Εὐ-
ρύκλεια ἐκόμισε θεῖον καὶ πῦρ καὶ ἐκάπνισε τὴν αἴθου-
σαν, τὰ δωμάτια καὶ τὴν αὐλήν. Ἐπειτα ἔσπευσεν

εἰς τὸ ὑπερῶν, ὅπως ἀγγείλῃ εἰς τὴν δέσποιναν ὅτι
ἐπανήλθεν ὁ πιστὸς αὐτῆς σύζυγος. Ἐστάθη δ' ὑπεράνω
τῆς κεφαλῆς καὶ εἶπε πρὸς αὐτήν·

«Ἐγείρου, Πηνελόπη, ἀγαπητόν μοι τέκνον, νᾶ
ἰδῆς ὀρθαλμοφανῶς ὅ,τι ποθεῖς καθ' ἡμέραν. Ἦλθεν ὁ
Ὀδυσσεύς καὶ εἶνε ἔδῳ, καὶ ἐρόνευσε τοὺς αὐθάδεις
μνηστῆρας, οἵτινες ἠρῆμουν τὸν οἶκον αὐτοῦ, ἔτρω-
γον τὰ κτήματα καὶ κατεστενοχώρουν τὸν υἱόν σου.»

Πρὸς αὐτήν δ' ἀπήντησεν ἡ συνετὴ Πηνελόπη·

«Ἀγαπητὴ μάμμη, οἱ θεοὶ σ' ἐτρέλαναν, διότι δύ-
νανται καὶ τὸν λῖαν συνετὸν νᾶ καταστήσωσιν ἀσύν-
ετον. Διὰ τί μ' ἐμπαίζεις καὶ μ' ἀρυπνίζεις; Ἔως
τώρα ποτὲ δὲν ἐκοιμήθην οὕτω, ἀφ' οὔτου ὁ Ὀδυσ-
σεύς μετέβη εἰς τὴν ἐπάρατον Τρωάδα. Ἀλλὰ τώρα
κατάβα εἰς τὴν αἴθουσαν· ἂν ἄλλη θεράπεινα ἤρχετο
νᾶ μ' ἀρυπνίσῃ διὰ τοιούτων ἀγγελικῶν, θὰ ἐπέπλητ-
τον καὶ θ' ἀπέπεμπον αὐτήν· σὺ δὲ νᾶ ἔχῃς χάριν
εἰς τὸ γῆρας σου.»

Ἀλλ' ἡ Εὐρύκλεια ἐπιμόνως ἐβεβαίωτεν ὅτι ὁ ἐπαί-
της ἐκεῖνος ἦτο ὁ Ὀδυσσεύς καὶ ὅτι ἐτιώπα, ἵνα κα-
ταρθώσῃ τὸν φόναν τῶν μνηστῆρων, συνεννοηθεὶς μετὰ
τοῦ Τηλεμάχου. Ἡ Πηνελόπη ἐκυριεύθη ἐκ χαρᾶς με-
γάλης, ἀνεπήδησεν ἐκ τῆς κλίνης καὶ μετὰ δακρύων
ἐνηγχαλίσθη τὴν Εὐρύκλειαν. Ἡθέλησεν ὁμοῦς νᾶ βε-
βαιωθῇ καὶ αὐτὴ ἡ ἰδία, κατέλθε δ' ἐκ τοῦ ὑπερ-

φου καὶ διέβη τὸ λίθινον κατώρλιον. Ἐκάθισε δ' ἀπέναντι τοῦ Ὀδυσσεύος πλησίον τοῦ πυρός.

Ἀλλ' ἐκεῖνος ἐκάθητο πλησίον ὑψηλοῦ κίονος, ἐβλεπε δὲ πρὸς τὴν γῆν καὶ περιέμενε μήπως λαλήσῃ πρὸς αὐτὸν ἢ εὐγενὴς αὐτοῦ σύμβιος· ἀλλ' ἐκείνη πολὺν χρόνον εἰσίγα καὶ ἦτο ὅλως ἐκπεπληγμένη. Ὅτι μὲν ἐνόμιζεν ὅτι ἀνεγνώριζεν αὐτὸν ἐκ τῆς ὕψεως, ἄλλοτε δ' ἐφαίνετο ξένος εἰς αὐτήν, διότι ἐφόρει τοιαῦτα φορέματα. Τέλος, ἄφ' οὗ παρενέβη καὶ ὁ Τηλέμαχος, οἱ δύο σύζυγοι συνωμίλησαν, καὶ ὁ Ὀδυσσεύς ὠνόμασε σημεῖά τινα, γνωστὰ εἰς μόνον αὐτὸν καὶ τὴν Πηνελόπην. Τότε αὕτη ὤρμησε κλαίονσα περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, ἐβίλησε δὲ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ εἶπε·

«Μὴ ὀργίζου, Ὀδυσσεῦ, διότι εἶσαι κατὰ πάντα συνετώτατος ἀνὴρ. Οἱ θεοὶ ἐπεμψαν εἰς ἡμᾶς δυστυχίας, καὶ δὲν ἐπέτρεψαν νὰ χαρῶμεν ἠνωμένοι τὴν νεότητά ἡμῶν καὶ νὰ περιμαίνομεν τὸ γῆρας. Μὴ ὀργίζου κατ' ἐμοῦ διότι δὲν σ' ἐχαιρέτισα, εὐθὺς ὅτε σε εἶδον· ἡ καρδία μου ἐρρίγει πάντοτε, μήπως ἔλθῃ τις καὶ με ἀπατήσῃ, διότι ὑπάρχουσι πολλοὶ ἀπατεῶνες.»

Τότε καὶ ὁ Ὀδυσσεύς ἐκυριεύθη ὑπὸ πολλῶν δακρύων, κρατῶν τὴν συνετὴν αὐτοῦ σύζυγον, ἥτις ἀκορέστως ἐβλεπεν αὐτόν, καὶ τὸν λαμβάν αὐτοῦ περιέβαλλε διὰ τῶν λευκῶν βραχιόνων.

Τῇ ἐπιούσῃ μετέβη εἰς τοὺς ἀγρούς ὁ θεὸς Ὀδυσσεύς, ἵνα ἴδῃ καὶ τὸν γηραιὸν αὐτοῦ πατέρα. Περὶ τὴν οἰκίαν τοῦ Λαέρτου κατῴκουν οἱ ὑπηρεταί, οἵτινες κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν ἡσυχολοῦντο περὶ τὸν φραγμὸν τοῦ κήπου. Ἀφ' οὗ ὁ Ὀδυσσεύς διέβη, μακρὰν δένδροστοιχίαν, εὗρε τὸν πατέρα μόνον ἐντὸς τοῦ ὠραίου κήπου, περιποιούμενον φυτὸν τι. Ἐφόρει ὁ γέρον βυπαρὸν χιτῶνα, ἐμβαλλωμένον καὶ ἀπρεπῆ, περὶ δὲ τὰς κνήμας βοεῖας κνημιδας, χειρῶν δ' ἐπὶ τῶν χειρῶν ἕνεκα τῶν βάτων. Ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἔφερεν αἰγίον κάλυμμα, καὶ ἡ θεὰ αὐτοῦ ἦτο θλιβερά. Μόλις εἶδεν αὐτόν ὁ πολυπαθὴς θεὸς Ὀδυσσεύς, ὑπὸ τοῦ γήρατος πιεζόμενον καὶ μεγάλως πενθοῦντα, ἐστάθη καὶ ἔκλαιε κάτωθεν τῶν δένδρων. Ἀλλ' ἔπειτα ἐπλησίασεν, ἐχαιρέτισε τὸν Λαέρτην καὶ ἐπήνεσε τὰ φυτὰ καὶ τὸν κήπον αὐτοῦ. Ἐπειτα διηγήθη διάφορα πλαστὰ πράγματα καὶ συνεκίνησε τὸν γέροντα, ὅστις ἔκλαιε καὶ ἔχει σποδὸν ἐπὶ τῆς ἑαυτοῦ κεφαλῆς. Ἀλλὰ τὸ θέαμα τοῦτο τόσον ἐδάμασε τὸν Ὀδυσσεῖα, ὥστε δὲν ἠδυνήθη νὰ προσποιηθῇ περισσότερον, ἀλλ' ἐπήδῃσε καὶ ἐνηγκάλισθη καὶ ἐβίλησε τὸν ἀτυχῆ πατέρα, προσφωνήσας τὰ ἑξῆς·

«Ἐγὼ εἶμαι αὐτὸς ἐκεῖνος, πάτερ, περὶ οὗ σὺ ἐρωτᾷς. Ἐπανῆλθον μετὰ εἰκοσιν ἔτη· ἀλλ' ἤδη παῦσαι κλαίων καὶ ἀκουσον τί θά σοι εἴπω· τοὺς μνηστῆρας ἐρόνευσα ἐν τῷ ἡμετέρῳ οἴκῳ καὶ ἐξεδικήθην τὰς κακὰς αὐτῶν πράξεις.»

Ἄλλὰ καὶ ὁ Λαέρτης δὲν ἐπίστευε, δι' ὃ καὶ εἶπε
πρὸς τὸν Ὀδυσσεύα·

« Ἄν μὲν εἴσαι Ὀδυσσεύς ὁ υἱός μου, ὀνόμασόν
μοι σημείον τι, ἵνα πιστεύσω. »

Καὶ τότε ὁ Ὀδυσσεύς ἔδειξε πρῶτον τὴν οὐλὴν,
τὴν εἶδε καὶ ἡ Εὐρύκλεια πρῶτη, ἔπειτα ὀνόμασε διά-
φορα δένδρα, ὅσα ὁ Λαέρτης εἶχε φυτεύσῃ χάριν τοῦ
υἱοῦ αὐτοῦ, ὅτε ἦτο παῖς· ἤγουν ἅπιας τρεῖςκαίδεκα
καὶ δέκα μῆλιάς καὶ συκίας τεσσαράκοντα, ἔπειτα
δὲ καὶ πολλὰ καὶ διάφορα κλήματα. Ταῦτ' ἤκουσεν
ὁ Λαέρτης καὶ ἐλύθησαν τὰ γόνατα καὶ ἡ καρδία
αὐτοῦ περιπτύχθη λοιπὸν τὸν υἱὸν αὐτοῦ, τὸν πολυ-
παθῆ θεῖον Ὀδυσσεύα, ὅστις ἐκράτησε τὸν γέροντα λι-
ποθυμοῦντα.

ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ

Ὕμνος πρὸς τὸν Θεόν.

Τὸν Πλάσστην τῶν ὄλων
τὸ χεῖλός μας ψάλλει·
αἰνεῖτε οἱ πάντες,
μικροὶ καὶ μεγάλοι,
αἰνεῖτε Αὐτόν·

Αὐτὸς μᾶς φωτίζει,
Αὐτὸς μᾶς θερμαίνει,
Αὐτὸς μᾶς ἐνδύει,
Αὐτὸς μᾶς εὐφραίνει,
αἰνεῖτε Αὐτόν.

Ἐν βλέμμα Του φθάνει,
τὸν κόσμον νὰ σείσῃ,
καὶ μία πνοή Του
τὴν γῆν νὰ σκοτίσῃ,
αἰνεῖτε Αὐτόν.

Αὐτὸν τῆς ζωῆς μας
τὸν θεῖον σπινθήρα,
Αὐτὸν τοῦ φωτός μας
τὸν μόνον δοτῆρα,
αἰνεῖτε Αὐτόν.

* Ἀγγελος Βλάχος.

Εὐχὴ πρὸς τοὺς γονεῖς.

Γονεῖς μου, κατὰ χρέος
σὰς εὐχομ' ἐκ ψυχῆς
ὁ χρόνος σας ὁ νέος
νὰ εἶνε εὐτυχής.

Ἐκεῖνος, πού μ' ἀκούει
ἀπὸ τὸν οὐρανόν,
ποτὲ δὲν ἀποιροῦει
δεήσεις ταπεινῶν.

Εἶνε καλός, γνωρίζω,
καλὸς εἰς τοὺς καλοὺς,
θὰ κάμῃ, τὸ ἐλπίζω,
τοὺς χρόνους σας πολλούς.

Κινεῖται τοῦ Ὑψίστου
τὸ ἔλεος πολὺ,
ὅταν γιὰ τοὺς γονεῖς του
κάνεις παρακαλῇ.

+ Ἠλ. Τανταλίδης.

Ἡ ἑορτὴ τῆς μητρός.

Ὅλη τέρψις κ' εὐωδία
γλυκοφέγγ' ἡ ποθητή,
ἡ ὠραία καὶ γλυκεῖα
τῆς μητρός μου ἑορτή.

Εἶν' αὐτὴ ἡ σπιτική μου,
ἡ μικρὴ μου πασχαλιά·
κελαδοῦν, θαρρεῖς, μαζί μου
τὴν μητέρα τὰ πουλιά.

Κάθε αὐρ' ἀπ' τὴν ὁροσιά της
ἓνα ἄσμα τὴν φουσᾷ·
παντοῦ βλέπω τ' ὄνομά της
ὥς μὲ γράμματα χρυσᾷ.

Τ' ὄνομά της πλὴν ἐν τούτοις
ἐδῶ μέσα μου ἤχει,
εἰς τὰ στήθη τοῦ παιδιοῦ της
εἶν' ὁ ὕμνος ψυχῇ.

Ἀφετέ με τὸν ἀέρα
νὰ γεμίσω μὲ ψαλμούς,
τῆς καρδιάς μου 'ς τὴν μητέρα
νὰ ἐκφράσω τοὺς παλμούς.

ὦ μητέρα, ἔς τὸν λαιμόν σου,
δὲν κρατοῦμαι θὰ ῥιφθῶ,
καὶ ἔς τὸν φύλακ' ἀγγελόν σου
ἔς ἂν λαμπάδα θ' ἀναφθῶ.

— Ἀγγελέ της, ἂν τοὺς πόνους
τῆς ἀγάπης ἐννοῇς,
φύλαξέ την πολλοὺς χρόνους
ἔς τὰς ἀγκάλας τῆς ζωῆς.

Εἶσαι φύλαξ, τὸ ἀρνεῖσαι ;
κ' εἶνε μήτηρ λατρευτή·
ἀγγελός της ἐσὺ εἶσαι
καὶ ἀγγελός μου εἶν' αὐτή.

+ Ἦλ. Τανταλίδης.

Ὁ χειμὼν.

Παρηλθὼν τοῦ ἔαρος τάνθη.
πενθοῦσιν οἱ κῆποι γυμνοί,
ἡ χλόη τῆς γῆς ἐμαράνθη,
σιγῇ τῶν πτηνῶν ἡ φωνή.

Ψυχρὸς ὁ βορέας συρίζει,
ψυχρὰ καταπίπτ' ἡ βροχή,
τὸ πῦρ πανταχοῦ σπινθηρίζει,
πλὴν τρέμουν γυμνοὶ οἱ πτωχοί.

ὦ! δότε, υἱοὶ τῶν πλουσίων,
ὦ! δότε τοῖς ἄρτον καὶ πῦρ·
ἄρκεϊ ἔν σας μόνον ψυχίον
καὶ εἰς τοῦ πυρός σας σπινθήρ.

Ἡ τύχη πολλὰ μεταβάλλει·
τίς οἶδε μὴ ἔλθῃ χειμὼν,
καθ' ὃν νὰ σᾶς δίδῃ χεῖρ ἄλλην,
ὥς τώρα ἡ χεῖρ δίδ' ὑμῶν!

Ἀγγελὸς Βλάχος.

Ἔαρ.

Γλυκεῖα αὖρα τῶν βοιγῶν
τὴν πρασιὰν θωπεύει,
γλυκὴν κελάδημα πτηνῶν
τὴν ἀκοὴν μαγεύει.

ὑπὸ φυλλώματα χλωρὰ
τῶν καρποφόρων βάτων,
ἡδὺ μορμύρουσι νερά
ῥυάκων ἀοράτων.

Ἀνθοστεφὴς ἀμυγδαλῇ
ἐδῶ ὡς νύμφη πάλλει,
ἐκεῖ ὡς κόρ' ἐντροπαλῇ
ῥόδον ἀνθοῦν προβάλλει.

Τὸν χλοερὸν παράδεισον,
αἰμύλη φιλομήλα,
ἐξύμνησον, κελάδησον
ὑπὸ σκιάν καὶ φύλλα.

Τερέτισον, τερέτισον
ὦ χελιδὼν λάλος.
Χαιρέτισον, χαιρέτισον
τῆς φύσεως τὸ κάλλος.

Χ. Σαμαρτιδίδης.

Τὸ ἄνθος τοῦ ἀγροῦ.

ὦ, πόσον με ἠδύνει
τὸ ἄνθος τοῦ ἀγροῦ,
ποῦ εὐωδίας χύνει
καὶ ἄρωμα παντοῦ!

Γελοῦν τὰ χρώματά του
καὶ λάμπουν δροσερά,
πλὴν φύσημα θανάτου
τὰ σβύνει καὶ περᾷ.

Παρέρχετ' ἡ λαμπρότης,
εἰν' ἄνθος ἡ ζωὴ,
καὶ σβύν' ἡ ὥραιότης
ὡς ἔαρος πνοή.

Ἀμάραντος πλὴν μένει
ἡ χάρις τῆς ψυχῆς,
καὶ δὲν τὴν μαραίνει,
ἀκμάζει συνεχῆς!

Δ. Βικέλας.

Ἡ πεταλούδα.

Μιά ὥραίη πεταλούδα 'ς ἓνα κήμπο μιὰ φορὰ,
φουντωτὴ καὶ περδαλὴ 'ζούσε κ' ἦτο μιὰ χαρὰ!
Λάμπουν κόκκινοι σπινθήρες 'ς τὰ γαλάζια τῆς πτερᾶ,
τὰρα τῆς λαμποκοποῦνε, 'ς ἂν διακέντια φλογερὰ
ὅλον τὸν κήπον γυρίζει καὶ τὰ ἄνθη χειριτᾷ.
Τώρα κάθεται 'ς τὸ τοῦτο, τώρα φεύγει καὶ πετᾷ
'ς τὸ καθὲν ψιθυρίζει κέικι νύστημα πολὺ
τάχα τέτοια εἰμαρσιὰ 'ς ἄλλο 'βρίσκειται πουλί;
Νά, 'ς αὐτὸν τὸν 'ξιπασμὸν τῆς καὶ μιὰ μέλισσα περνᾷ
καὶ μὲ φέρτωμα γλυκὺ 'ς τὴν κυψέλη τῆς γυρνᾷ.
—«Κάμε τόπον», τὴν φωνάζει ἡ κοκκίνα περδαλή.
Πλὴν ἐκείνη σιβαρὴ εἰς τὸ σπῖτι τὴν καλεῖ.
—«Ἐλα», λέγει, νὰ γνωρίσης πῶς, ἂν εἰς' ὥραία σὺ,
εἴγῳ εἴμαι καὶ σοφὴ κ' οἰκοδέσποινα χρυσή».

† Ἡλ. Τανταλίδης.

Τὸ ὄρφανό.

Εἰς τὸν προθάλαμόν σας περίλampo ἐμβάινω
με ἴατι δακρυσμένον, μὲ πρόσωπο ὠχρό,
γιατὶ νὰ σᾶς χαρίσω δὲν ἔχω τὸ καὶμένο
οὐδ' ἓνα λουλουδάκι μωσαίνης δροσερό.

Μόνον νὰ ζῶ ἡ μοῖρα μου ἔγραψε, καὶ μόνον
εἰς τῆς ζωῆς τὸν δρόμον θλιμμένο περπατῶ
πλὴν σήμερον ἐμπρὸς σας τὰ χέρια μου σταυρόνω
καὶ ψάλλω τὸ ψωμάκι, χωρὶς νὰ τὸ ζητῶ.

Τῆς μοῖρας ἀποπαιδί, 'ς ἂν φθινοπώρου φύλλο,
τὸ ἄσκοπό μου βῆμα ἰδῶ κ' ἐκεῖ πλανῶ.
Κάνεις δὲν μ' ἀγαπᾷ, κάνεις δὲν μ' ἔχει φίλο,
γιατὶ δὲν ἔχω μίαν καὶ εἴμαι ὄρφανό.

Δὲν ἔχω μάνα! Μέσα 'ς αὐτὰ τὰ τρία λόγια
ἐρήμιος καὶ πείνα καὶ κρῶς κατοικεῖ
μου ψάλλουν καὶ τὰ τρία θανάτου μυρολόγια
εἰς μίαν τονισμέναν φρικώδη μουσική.

Ἄλλα παιδιὰ 'ς ἂν βλέπω ἐκεῖ ποῦ διακονεῖται,
νὰ λάμπουν 'ς τὸ μετὰξι χαρούμεν', εὐτυχῇ,
ἀπ' ὅλα τὰ καλὰ των τὴν μίαν των ζηλεύει.

Ἄχ! πῶς θὰ σ' ἀγαποῦσα, μανούλα μου πτωχή!

Δέν πρόσθετο· ἡ καὶ μένει φίλῃ νὰ μοῦ χάριση,
οὔτε νὰ με χαιδέψῃ, οὔτε νὰ μ' ἐλξηθῇ.
Ἀλλοῖμονον εἰς ὅποιον 'εἰς τὸν κόσμον τοῦτον ζήσῃ,
ἀπ' τὴν καλὴν του μάνα χωρὶς νὰ φιληθῇ.

Προχθές 'εἰς ἓνα λιβάδι παιδιὰ εὐτυχισμένα
ἓνα παιγνίδι ὅλα ἐπαίζανε κοινά.
—Μὲ παίζετε, τὰ εἶπα, μὲ παίζετε κ' ἑμένα;
—Δέν παίζομαι, μοῦ εἶπαν, ἡμεῖς μὲ τ' ὄρφανό.

Ἦ, εἴθε 'εἴην λουλούδι 'εἰς τῆς γῆς τὸ περιβόλι
καθένας σας νὰ παίρνῃ δροσιὰ ἀπ' τὸν ὄρφανό.
Εἴθε νὰ ἔχουν μάνα 'εἰς τὸν κόσμον τοῦτον ὅλοι,
κ' ἐγὼ νὰ εἶμαι μόνος δι' ὅλους ὄρφανό!

Ἄγγελος Παράθεος.

Ὁ ναύτης ἐν τῇ τρικυμίᾳ.

Μαύρ' ἡ ὕψις τῶν νεφῶν
καὶ ὁ πόντος μαύρος·
ἄγριος λυσσᾷ τυφῶν,
νότος πνέει λάβρος.
Τίς τὸν ναύτην ὁδηγεῖ,
ὅπου μειδιᾷ ἡ γῆ;
Σὺ, ὁ Πατήρ,
γενοῦ αὐτοῦ σωτήρ.

Σὺ τῆς Κτίσεως Θεός,
Πλάστα μου, ἀπάσης,
Σὺ δεσπότης κραταιὸς
πόντου καὶ θαλάσσης.
Κύριος, παντοῦ παρῶν,
τῶν ἀνέμων καὶ καιρῶν.
Σὺ, ὁ Πατήρ,
γενοῦ αὐτοῦ σωτήρ.

Σὺ τοῦ νότου τὴν πνοὴν
σθέσον μ' ἐν σου πνεῦμα,
καὶ τοῦ ναύτου τὴν ζωὴν
σῶσον μ' ἐν σου νεῦμα.
Ἡ εὐγνώμων του ψυχὴ
θὰ ὑμνῇ ἐν προσευχῇ.
Σὺ, ὁ Πατήρ,
ἐγένου ὁ σωτήρ.

Ἄγγελος Βλάχος.

Τὸ χωριό.

Μὲ ῥάτια δακρυσιμένα,
χωριό μου ποθητό,
ἐν ὅσῳ ζῶ ἐσένα
μονάχα θὰ ζητῶ.

Ὁ ἥλιος σοῦ χρυσώνει
γιούλια τοῦ βουνοῦ
κ' ἡ νύκτα καμαρώνει
μέσ' 'ς τὰσιτρα τοῦ οὐρανοῦ.

Καὶ βάζουν κάθε σχόλη
καινούρια φορεσιά
οἱ χωριανοί μας ὅλοι
καὶ πᾶν 'ς τὴν ἐκκλησιά.

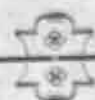
Καὶ βόσκουνε κοπάδια
ἀρνάκια καθαρὰ
μέσ' 'ς τ' ἀνθηρὰ λιβάδια
μὲ χόρτα ὀροσερά.

Ἄχ! θὰ θυμοῦμ' αἰώνια,
μὲ τέρψι μυστική,
τὰ παιδικὰ μου χρόνια
ποῦ ἔπερασα ἐκεῖ.

Μὰ ἔχω μιὰν ἐλπίδα
πὼς θά'λθω ἓνα πρωὶ
ἐκεῖ ποῦ πρωτοεῖδα
τὸ φῶς καὶ τὴ ζωή.

Μὲ ῥάτια δακρυσιμένα,
χωριό μου ποθητό,
ἐν ὅσῳ ζῶ ἐσένα
μονάχα θὰ ζητῶ.

Ι. Πολέμης.

Τὸ τριαντάφυλλον.

Τριαντάφυλλο κλειστό
εἶδ' ἓνα παιδάκι·
ἦταν τόσο γελαστό,
χαροπὸ καὶ μυριστὸ
τὸ τριανταφυλλάκι,
νέο τριαντάφυλλο,
τριανταφυλλάκι.
—“Αἰ, λουλούδι προφαντό,
εἶπε τὸ παιδάκι,
θά σε κόψω, δὲν βαστώ.
—“Αν με κόψῃς, σοῦ κετῶ
τὸ μικρὸ χεράκι,
εἶπε τὸ τριαντάφυλλο,
τὸ τριανταφυλλάκι.
Ξεχαρδίζεται, γελᾷ,
τὸ τρελλὸ παιδάκι·
Τὸ τραβῇ, τὸ ξεκολλᾷ·
τί ἀγκάθια, τί πολλὰ
ἔς τὸ μικρὸ χεράκι!
—“Αἰ, κακὸ τριαντάφυλλο,
αἰ, τριανταφυλλάκι.

“Αγγέλως Βλάζος.

Καλὴ νύκτα.

“Σ τὰ παλὸ μου μαξιλάρι
ἐπεθύμησα νὰ κλίνω,
νῦθ' ὁ ἔπρος νὰ με πάρῃ—
Καλὴ νύκτα σᾶς ἀφίνω.
“Εξω πέφτει κρὺο χιόνι,
κι' ὁ Βοριάς τὰ στέρια σβύνει.
Τὶ χαρά, πὺν δὲν σιμόνει
ἔς τὴν ὁλόθερμή μου κλίνῃ!
Τὶ χαρά, μαμά, γιὰ μένα
μὰ τί μαύρη δυστυχία!
ἔς τὰ φτωχάκια τὰ καυμένα,
πὺν δὲν ἔχουν κατοικία.
“Σ τὰ παιδιά μὲ δίχως στρώμα,
δίχως τρυφερὴ μητέρα,
νὰ σκεπῇ τὰ χροῖ τους σῶμα
ἀπ' τὸν ἀσπ.λαχρον ἀγέρα.
Διὰ τοῦτο, πρὶν ἀναιβῶ
ἔς τὸ κρεβάτι τὰ παλὸ μου,
γονατίζω κ' ἱκετεύω
τὸν παρ' ἐν σπ.λαχρον Θεό μου.
“Σ τὴν μαμά, πὺν μ' ἐπιβλέπει,
νὰ χαρίῃ ἡγιά καὶ χρόνια,
καὶ τὰ ὄρφανὰ νὰ σκεπῇ
ἀπ' τὸ κρὺο κι' ἀπ' τὰ χιόνια.

† Γ. Βιζυηνός.

Τὸ ἐκκλησιάκι.

Εἰς τὸ βουνὸ ὕψηλά ἐκει
εἶν' ἐκκλησιὰ ἐρημική
τὸ σήμαντρό τη: δὲν κτυπᾷ,
δὲν ἔχει ψάλει' οἶδ' ἡ παπᾶ.

Ἐνὰ καρδὴν θαιπερὸ
καὶ ἓνα πέτρινο σταυρὸ
ἔχει στολίδι μοναχό
τὸ ἐκκλησιάκι τὸ πτωχό.

Ἀλλ' ὁ διαβάτης ἔς αὐτὴν περὶ
στέκεται καὶ τὸ προσκυνᾷ,
καὶ μὲ εὐλάβεια πολλή
τὸν ἄσπρο του σταυροῦ γράει.

Ἐπάνω ἔς τὸν σταυρὸν ἐκεῖ
εἶναι εἰκόνα μυστική
μ' αἷμα τὴν ἔβαλ' ὁ Θεὸς
καὶ τὴν λατρεῖται ὁ λαός.

Ἄγγελος Βλάχος.

Ἡ ἀνοιξίς.

Ἦλθε πάλ' ἡ ἀνοιξίς
ἦλθαν τὰ λουλούδια,
πράσινα ἡ γῆ φθορεῖ
καὶ ἀνθίζει τὸ κλαρί,
καὶ παντοῦ χαρᾶς χοροὶ
καὶ χαρᾶς τραγούδια.

Ἐλυσαν ἔς τὰς κορυφὰς
τῶν βουνῶν τὰ χιόνια
ἀνοιξ' ἡ τριανταφυλλιά
καὶ ἔς τὴν πρώτην τους φωλιά
ἦλθαν πάλιν τὰ πουλιά,
ἦλθαν τ' ἀηδόνια.

Ὅλ' ἡ φύσις χαροπὴ
χαίρεται καὶ ψάλλει
ψάλλετε καὶ σεῖς, παιδιὰ,
μὲ χαρούμενη καρδιά
ὁ χειμῶνας τὰ κλαδιά
θὰ μαράνη πάλι.

Ἄγγελος Βλάχος.

11 12 1
10 2
9 3
8 4
7 5
6
5
4
3
2
1

© SISMANOGLIO
MILANO

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΙΑ ΔΕΠΑΣΤΑ—ΣΦΥΡΑ—ΓΕΡΑΡΔΟΥ

Ἐν Γαλατῇ Κ. πόλει, ὁδῷ Μαχμοντοῦ, ἀρ. 13, 14 καὶ 20.

ΑΛΦΑΒΗΤΑΙΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ, μετ' εἰκόνα, ὑπὸ Χαριτίου Παπαδόπουλου.

Ἔτος Α', Μέρος Α', 200 β', σελ. 88 Γρ. 1.20

Α', Β', 200 β', σελ. 88 Γρ. 1.20

ΡΟΒΙΝΣΟΝ, μετ' εἰκόνα, διηγεώμενος ἐκ τοῦ κειμένου τοῦ Caire ὑπὸ Μιλτιάδου Ν. Στεφανίδου, πρὸς γλῶσσαν τῶν ἀστικῶν Συλλόγων. Ἰσοστάθην ἐν τῷ Ἀρμεναίων ἡρώδι τοῦ Ἀλυσκοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου τῷ 1891. Ἔτος β', σελ. 143, γρ. 3.

ΡΟΒΙΝΣΟΝ ΚΡΟΥΣΟΣ, διηγεώμενος διηγεώμενος χάριν τῶν ἀστικῶν καὶ ἀστικῶν τῶν Ἀστικῶν Συλλόγων, ὑπὸ Μηνῆ Αὐθινοπούλου, σελ. 108, γρ. 3.

ΟΔΥΣΣΕΙΑ, διηγεώμενος κατὰ τὸν ἡρώδη τοῦ Ἀλυσκοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου τῷ 1891, ὑπὸ Δ. Γ. Μούτσιν, μετ' εἰκόνα, ἀστικῶν, σελ. 170, γρ. 3.

ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑΡΙΟΝ ΕΚ ΤΟΥ ΗΡΩΔΟΥ, μετ' εἰκόνα, ὑπὸ Ἰωάννου Βαλαδάνου, κατὰ τὸν ἡρώδη τοῦ Ἀλυσκοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου τῷ 1891, πρὸς γλῶσσαν τῶν ἀστικῶν καὶ ἀστικῶν τῶν Ἀστικῶν Συλλόγων, σελ. 95, ἀστικῶν, γρ. 3.

ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑΡΙΟΝ ΕΚ ΤΟΥ ΗΡΩΔΟΥ, μετ' εἰκόνα, ὑπὸ Κ. Βασιλείου, πρὸς γλῶσσαν τῶν ἀστικῶν καὶ ἀστικῶν τῶν Ἀστικῶν Συλλόγων, σελ. 95, ἀστικῶν, γρ. 3.

ΜΑΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΩΝ ΣΥΝΘΕΣΕΩΝ κατὰ ἀστικῶν, μετ' εἰκόνα, ὑπὸ Σαπφῶς Α. ἀστικῶν, πρὸς γλῶσσαν τῶν ἀστικῶν καὶ ἀστικῶν τῶν Ἀστικῶν Συλλόγων, σελ. 103, γρ. 3.

Ἔτος Α', σελ. 67, γρ. 1.20

Β', σελ. 103, γρ. 1.20

Πᾶσι αἱ ἐδόσεις ἔχουσιν ἐνάντιον αὐτῶν πολλὰς τὰς ἐν τῇ ἀστικῇ καὶ ἀστικῇ καὶ τῇ ἀστικῇ τοῦ Ἀστικοῦ Συλλόγου τῷ 1891, πρὸς γλῶσσαν τῶν ἀστικῶν καὶ ἀστικῶν τῶν Ἀστικῶν Συλλόγων, σελ. 103, γρ. 1.20